

ΝΕΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ

Αναπτυξιακός Οργανισμός Περιφέρειας Αττικής

ΑΡ. ΠΡΩΤ.: 631/29/20.05.2025

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΟΥ – ΘΕΜΑ 3
ΥΠ' ΑΡ. 29 ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΩΝΥΜΙΑ
«ΝΕΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ Α.Ε. –
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ»
της 20^{ης} Μαΐου 2025
ΑΡ. ΓΕΜΗ: 157785801000

Στην Αθήνα σήμερα, τη 20^η Μαΐου 2025, ημέρα Τρίτη και ώρα 13:00 μ.μ., συνήλθαν σε συνεδρίαση, στα γραφεία της Εταιρείας στο Δήμο Καλλιθέας (Λεωφ. Συγγρού αριθ. 236 - 3ος όροφος) και μέσω τηλεδιάσκεψης, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας με την επωνυμία «**ΝΕΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ Α.Ε. – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**», για να συζητήσουν και λάβουν απόφαση επί των θεμάτων ημερήσιας διάταξης, όπως αυτά περιλαμβάνονται στην από 15^η Μαΐου 2025 Πρόσκληση του Προέδρου του Δ.Σ. Δημήτριου Φραγκάκη.

Συμμετέχουν οι:

1. Δημήτριος Φραγκάκης του Τιμολέοντος, Πρόεδρος
2. Παρασκευάς Γιαννόπουλος του Μαρίνου, Αντιπρόεδρος
3. Γεώργιος Κορμάς του Νικολάου, Δ/νων Σύμβουλος
4. Αθανάσιος Χρονάς του Σπυριδωνος, Εκτελεστικό Μέλος
5. Ανδρέας Φωτόπουλος του Γεωργίου, Εκτελεστικό Μέλος
6. Νικόλαος Χαρδαλιάς του Γεωργίου, Τακτικό Μέλος δια του εξουσιοδοτηθέντος μέλους Δημήτριου Φραγκάκη
7. Σωτήριος Νικολαρόπουλος του Φωτίου, Τακτικό Μέλος

Απουσιάζουν, παρ' ότι εκλήθησαν νομίμως και προσηκόντως, τα μέλη:

1. Γεώργιος Μαρκόπουλος του Ηλία, Τακτικό Μέλος
2. Γεώργιος Γαλανός του Κωνσταντίνου, Τακτικό Μέλος
3. Γεώργιος Μπαλάφας του Χρήστου, Τακτικό Μέλος
4. Άννα Αντωνίου του Λάμπρου, Τακτικό Μέλος

Διαπιστώνεται, σύμφωνα με το νόμο και το καταστατικό η ύπαρξη απαρτίας και ακολούθως ο Πρόεδρος του Δ.Σ. ανέγνωσε στο Σώμα την Ημερήσια διάταξη:

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

1^ο Θέμα: .....

2^ο Θέμα: .....

3^ο Θέμα: Έγκριση διακήρυξης και τευχών διαγωνισμού του Υποέργου 3 «Μελέτες, Έρευνες, Τροφοδότηση του Αναπτυξιακού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Αττικής, δράσεις διάχυσης αποτελεσμάτων και προώθησης σε επιχειρήσεις» της Πράξης «Παρατηρητήριο Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας Περιφέρειας Αττικής» (Κωδ. ΟΠΣ: 5217109).

4^ο Θέμα: .....

5° Θέμα: .....

6° Θέμα: .....

7° Θέμα: .....

8° Θέμα: .....

9° Θέμα: .....

10° Θέμα: .....

11° Θέμα: .....

Έχοντας υπόψη:

1. Το Ν. 4674/2020 (ΦΕΚ 53/11.03.2020 τεύχος Α') Στρατηγική αναπτυξιακή προοπτική των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ρύθμιση ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις, όπως τροποποιήθηκε με τον Ν. 4735/2020 (ΦΕΚ 197/Α'/12.10.2020) και ισχύει,
2. Την Εγκύκλιο 200/16.06.2020 με θέμα << Στρατηγική αναπτυξιακή προοπτική Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης – Σύσταση και λειτουργία Αναπτυξιακών Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης – Κοινοποίηση διατάξεων των ν. 4674/2020 (Α ` 53) και ν. 4690/2020 (Α' 104),
3. Τον Ν. 4548/2018, Αναμόρφωση του δικαίου των ανωνύμων εταιρειών (Νέος νόμος περί Ανωνύμων Εταιρειών),
4. Το Καταστατικό της Εταιρείας,
5. Τις υπ' αρ. πρωτ.: 617/29/19.05.2025, 618/29/19.05.2025, 619/29/19.05.2025, 620/29/19.05.2025, 621/29/19.05.2025, 622/29/19.05.2025, 623/29/19.05.2025, 624/29/19.05.2025, 625/29/19.05.2025, 626/29/19.05.2025, 627/29/19.05.2025 εισηγήσεις συνοδευόμενες από τα σχετικά έγγραφα τα οποία ετέθησαν υπόψη των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, οι οποίες εστάλησαν στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου την Δευτέρα 19.05.2025 και ώρα 16:12, (τις ανωτέρω εισηγήσεις αναφερομένης από κοινού μετά των σχετικών της, χάριν συντομίας, «η Εισηγήση»).

Ειδικότερα δε, ως προς τα θέματα της ημερησίας διατάξεως:

1° Θέμα: .....

2° Θέμα: .....

3° Θέμα: Έγκριση διακήρυξης και τευχών διαγωνισμού του Υποέργου 3 «Μελέτες, Έρευνες, Τροφοδότηση του Αναπτυξιακού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Αττικής, δράσεις διάχυσης αποτελεσμάτων και προώθησης σε επιχειρήσεις» της Πράξης «Παρατηρητήριο Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας Περιφέρειας Αττικής» (Κωδ. ΟΠΣ: 5217109).

Λαβών τον λόγο ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου, αναφέρθηκε στο 3ο θέμα της συνεδρίασης:

Αναφορικά με το τρίτο θέμα και στο πλαίσιο της υλοποίησης της Πράξης «Παρατηρητήριο Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας Περιφέρειας Αττικής» με κωδικό ΟΠΣ 5217109, προτείνεται η έγκριση της διακήρυξης και των συνοδευτικών τευχών του διαγωνισμού που αφορούν στο Υποέργο 3, με τίτλο: «**Μελέτες, Έρευνες, Τροφοδότηση του Αναπτυξιακού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Αττικής, δράσεις διάχυσης αποτελεσμάτων και προώθησης σε επιχειρήσεις**».

Η διακήρυξη και τα τεύχη του διαγωνισμού έχουν καταρτιστεί σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο και περιλαμβάνονται στο **Παράρτημα 2** της παρούσας εισήγησης.

Κατόπιν των ανωτέρω, **εισηγούμαστε**:

Την έγκριση της διακήρυξης και των τευχών διαγωνισμού του Υποέργου 3 της Πράξης με Κωδ. ΟΠΣ 5217109, όπως αυτά περιλαμβάνονται στο Παράρτημα 2.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ

Ακολουθήσε διαλογική συζήτηση και στη συνέχεια, διεξήχθη ονομαστική ψηφοφορία, σύμφωνα με την οποία το Δ.Σ., αφού έλαβε υπόψη:

- α) Τις ισχύουσες Διατάξεις
- β) Το Καταστατικό της εταιρείας
- γ) Το Παράρτημα 2 της ανωτέρω Εισήγησης

Κατόπιν των ανωτέρω , το Διοικητικό Συμβούλιο **αποφασίζει** να εγκρίνει κατά **πλειοψηφία**, δεδομένου ότι το Τακτικό Μέλος Αθανάσιος Χρονάς του Σπυρίδωνος ψήφισε λευκό την έγκριση της διακήρυξης και των τευχών διαγωνισμού του Υποέργου 3 της Πράξης με Κωδ. ΟΠΣ 5217109, όπως αυτά περιλαμβάνονται στο Παράρτημα 2.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 (ΘΕΜΑΤΟΣ 3)

**ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΜΕΣΩ ΕΣΗΔΗΣ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΑΝΑΘΕΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ 3:**

**«Μελέτες, Έρευνες, Τροφοδότηση του Αναπτυξιακού
Σχεδιασμού της Περιφέρειας Αττικής, δράσεις διάχυσης
αποτελεσμάτων και προώθησης σε επιχειρήσεις»**

**της Πράξης
«Παρατηρητήριο Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας
Περιφέρειας Αττικής»,
(MIS: 5217109)**

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	2
1. ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑ ΑΡΧΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	5
1.1 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑΣ ΑΡΧΗΣ	5
1.2 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ-ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	5
1.3 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	6
1.4 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	7
1.5 ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ	10
1.6 ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ	10
1.7 ΑΡΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΖΟΜΕΝΕΣ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΝΑΨΗΣ	11
2. ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	12
2.1 ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ	12
2.1.1 Έγγραφα της σύμβασης	12
2.1.2 Επικοινωνία - Πρόσβαση στα έγγραφα της Σύμβασης	12
2.1.3 Παροχή Διευκρινίσεων	12
2.1.4 Γλώσσα.....	13
2.1.5 Εγγυήσεις	13
2.1.6 Προστασία Προσωπικών Δεδομένων	14
2.2 ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ - ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	14
2.2.1 Δικαίωμα συμμετοχής	14
2.2.2 Εγγύηση συμμετοχής	15
2.2.3 Λόγοι αποκλεισμού.....	16
2.2.4 Καταλληλότητα άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας	20
2.2.5 Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια	21
2.2.6 Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα.....	21
2.2.7 Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης	23
2.2.8 Στήριξη στην ικανότητα τρίτων – Υπεργολαβία	24
2.2.9 Κανόνες απόδειξης ποιοτικής επιλογής.....	25
2.2.9.1 Προκαταρκτική απόδειξη κατά την υποβολή προσφορών	25
2.2.9.2 Αποδεικτικά μέσα.....	27
2.3 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΝΑΘΕΣΗΣ	33
2.3.1 Κριτήριο ανάθεσης	33
2.3.2 Βαθμολόγηση και κατάταξη προσφορών	34
2.4 ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ - ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ	35
2.4.1 Γενικοί όροι υποβολής προσφορών	35
2.4.2 Χρόνος και Τρόπος υποβολής προσφορών	35
2.4.3 Περιεχόμενα Φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής- Τεχνική Προσφορά»	38
2.4.3.1 Δικαιολογητικά Συμμετοχής.....	38
2.4.3.2 Τεχνική Προσφορά.....	39
2.4.4 Περιεχόμενα Φακέλου «Οικονομική Προσφορά» / Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών.....	39
2.4.5 Χρόνος ισχύος των προσφορών.....	39
2.4.6 Λόγοι απόρριψης προσφορών.....	40
3. ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ	42
3.1 ΑΠΟΣΦΡΑΓΙΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ	42
3.2 ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΥ ΑΝΑΔΟΧΟΥ - ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΥ ΑΝΑΔΟΧΟΥ	44
3.3 ΚΑΤΑΚΥΡΩΣΗ - ΣΥΝΑΨΗ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	46
3.4 ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ - ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΚΑΙ ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	47
3.5 ΜΑΤΑΙΩΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ	49
4. ΟΡΟΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	51
4.1 ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ (ΚΑΛΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ)	51

4.2	ΣΥΜΒΑΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ - ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	51
4.3	ΌΡΟΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ.....	51
4.4	ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΙΑ	52
4.5	ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ	53
4.6	ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΜΟΝΟΜΕΡΟΥΣ ΛΥΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	53
5.	ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	54
5.1	ΤΡΟΠΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ	54
5.2	ΚΗΡΥΞΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ ΕΚΠΤΩΤΟΥ - ΚΥΡΩΣΕΙΣ	54
5.3	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ	56
5.4	ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ	56
6.	ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ	57
6.1	ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	57
6.2	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	57
6.3	ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΤΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	57
6.4	ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΠΑΡΑΔΟΤΕΩΝ – ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	58
6.5	ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΙΜΗΣ	58
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	60
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι – ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	60
	ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΑΞΗ	61
	ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΑΞΗΣ.....	61
	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ.....	63
	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ 3.....	64
	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΥΠΟΕΡΓΟ 3	72
	ΣΤΟΧΟΙ ΥΠΟΕΡΓΟΥ 3	73
	ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ – ΦΥΣΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΥΠΟΕΡΓΟΥ 3	73
1.	ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	80
1.1.	Έρευνα για τη χρήση, το είδος, και την επένδυση σε νέες τεχνολογίες στην Περιφέρεια Αττικής	82
1.2.	Χρήση και εφαρμογή της Τεχνητής Νοημοσύνης σε επιχειρήσεις της Αττικής. Επιπτώσεις σε οικονομία και απασχόληση.....	84
1.3.	Πολιτικές για την προώθηση και υποστήριξη ανάπτυξης και υιοθέτησης νέων τεχνολογιών με στόχο την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης.....	86
2.	ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ – ΠΡΑΣΙΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	87
2.5.	Έρευνα για τις επιχειρησιακές πρακτικές και πολιτικές που στοχεύουν στην πράσινη ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος.....	89
2.6.	Ο ρόλος της πράσινης και αειφόρου ανάπτυξης στην ανταγωνιστικότητα και διεθνοποίηση κλάδων με υψηλό περιβαλλοντικό αποτύπωμα (πρωτογενής και δευτερογενής τομέας) στην Περιφέρεια Αττικής.....	91
2.7.	Πολιτικές για την προώθηση και ενίσχυση της πράσινης οικονομίας με στόχο την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης	92
3.	ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ – ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.....	94
3.9.	Έρευνα για τις επιχειρησιακές δράσεις και πολιτικές για την ανάπτυξη της εξωστρέφειας, διεθνοποίησης και ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων	96
3.10.	Μελέτη για την υποστήριξη της εξωστρέφειας και διεθνούς ανταγωνιστικότητας νέων μικρών επιχειρήσεων στην Περιφέρεια Αττικής.....	97
3.11.	Πολιτικές και δράσεις για την προώθηση και βελτίωση της εξωστρέφειας, διεθνοποίησης και ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων	98
4.	ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ – ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΕ ΑΛΛΑΓΕΣ	100
4.13.	Μελέτη για τις επιπτώσεις των έντονων κλιματικών αλλαγών στην επιβίωση και ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων της Περιφέρειας Αττικής.....	101
4.14.	Έρευνα για την ετοιμότητα και τις πρακτικές επιχειρήσεων αναφορικά με την αντιμετώπιση κρίσεων και της προσαρμογής τους σε αλλαγές του ευρύτερου περιβάλλοντος	103
4.15.	Πολιτικές και δράσεις για την υποστήριξη και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας επιχειρήσεων που έρχονται αντιμέτωπες με επιχειρηματικούς κινδύνους και αλλαγές στο περιβάλλον δραστηριοποίησής τους..	104

5.	ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ – ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΓΑΛΑΖΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ.....	107
17.	Διάγνωση και ανάλυση τάσεων ζήτησης του προϊόντος και υπηρεσίας της γαλάζιας οικονομίας. Εμπόδια και προβλήματα για την ανάπτυξη μιας ανταγωνιστικής και βιώσιμης γαλάζιας οικονομίας.....	109
18.	Μελέτη για την προώθηση, ανάπτυξη και ενίσχυση της βιώσιμης αλιείας στην Αττική και την παράλληλη προώθηση της προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος.....	110
19.	Πολιτικές και δράσεις για την υποστήριξη και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην γαλάζια οικονομία (με έμφαση στον πρωτογενή και τριτογενή τομέα).....	111
6.	ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ – ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΩΝ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.....	112
21.	Διάγνωση και ανάλυση τάσεων σχετικά με τη χρηματοδότηση Μικρών και Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων. Προβλήματα και εμπόδια που αντιμετωπίζουν στην χρηματοδότησή τους.....	115
22.	Μελέτη σχετικά με τις προκλήσεις επιβίωσης νέων μικρών επιχειρήσεων και υποστήριξη αυτών.....	116
23.	Πολιτικές και δράσεις για την υποστήριξη και τη χρηματοδότηση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων.....	117
7.	ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ ΣΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ.....	118
8.	ΚΕΙΜΕΝΙΚΟΣ & ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ ΈΡΓΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟΥ (ΕΚΘΕΣΕΩΝ, ΣΥΝΟΨΕΩΝ, ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΕΩΝ Κ.Α.).....	122
9.	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟΥ ΠΡΩΘΟΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ (VIDEOS, INFOGRAPHICS Κ.Α.).....	123
10.	ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ ΥΛΙΚΟΥ.....	127
11.	ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟΥ.....	128
12.	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΚΑΛΥΨΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ.....	130
	ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΔΟΤΕΩΝ.....	132
	Τύποι Δράσεων 1 και 2 (εμπειρικές έρευνες/μελέτες).....	132
	Παραδοτέα 1 και 2:.....	132
	Παραδοτέο 3:.....	132
	Παραδοτέο 4:.....	132
	Τύπος Δράσης 3 (προτάσεις πολιτικής).....	133
	Παραδοτέα 1 και 2:.....	133
	Παραδοτέο 3:.....	133
	Παραδοτέο 4:.....	134
	Τύπος Δράσης 4 (εκθέσεις παρακολούθησης επιχειρηματικού περιβάλλοντος):.....	134
	Παραδοτέο 1:.....	134
	Παραδοτέο 2:.....	134
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ – ΕΕΕΣ (ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑ ΑΡΧΗ)-.....	136
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ – ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ.....	137
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV – ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΓΓΥΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ.....	139
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V – ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ Υ.Δ. ΠΕΡΙ ΜΗ ΡΩΣΙΚΗΣ ΕΜΠΛΟΚΗΣ.....	141
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI – ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ.....	142
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII – ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ (ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑ ΑΡΧΗ).....	143

1. ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑ ΑΡΧΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

1.1 Στοιχεία Αναθέτουσας Αρχής

Επωνυμία	«ΝΕΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ Α.Ε. – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ»
Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.)	801485140
Κωδικός Αναθέτουσας Αρχής για την ηλεκτρονική τιμολόγηση	1007.F01187.0001
Ταχυδρομική διεύθυνση	ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΑΝΔΡΕΑ ΣΥΓΓΡΟΥ 236
Πόλη	ΚΑΛΛΙΘΕΑ
Ταχυδρομικός Κωδικός	17672
Χώρα	ΕΛΛΑΔΑ
Κωδικός NUTS	EL303 / Κεντρικός Τομέας Αθηνών
Τηλέφωνο	2109213945
Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο (e-mail)	info@developattica.gr
Αρμόδιος για πληροφορίες	Ζέρβας Κωνσταντίνος
Γενική Διεύθυνση στο διαδίκτυο (URL)	https://www.developattica.gr/
Διεύθυνση του προφίλ αγοραστή στο διαδίκτυο (URL)	https://www.developattica.gr/

Είδος Αναθέτουσας Αρχής

Η Αναθέτουσα Αρχή είναι «ΝΕΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ Α.Ε. – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ» και ανήκει στην Περιφέρεια Αττικής.

Κύρια δραστηριότητα Α.Α.

Η κύρια δραστηριότητα της Αναθέτουσας Αρχής είναι η επιστημονική, τεχνική και συμβουλευτική υποστήριξη ενδεικτικά προς την Περιφέρεια Αττικής, της Ένωσης Περιφερειών, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και φορέων αυτών, φορέων του Δημοσίου τομέα.

Στοιχεία Επικοινωνίας

- Τα έγγραφα της σύμβασης είναι διαθέσιμα για ελεύθερη, πλήρη, άμεση & δωρεάν ηλεκτρονική πρόσβαση μέσω της διαδικτυακής πύλης (www.promitheus.gov.gr) του Ο.Π.Σ. Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.
- Κάθε είδους επικοινωνία και ανταλλαγή πληροφοριών πραγματοποιείται μέσω του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. Προμήθειες και Υπηρεσίες (εφεξής Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.), το οποίο είναι προσβάσιμο από τη Διαδικτυακή Πύλη (www.promitheus.gov.gr) του Ο.Π.Σ. Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.
- Περαιτέρω πληροφορίες είναι διαθέσιμες από την προαναφερθείσα Γενική Διεύθυνση στο διαδίκτυο (URL): <https://www.developattica.gr/>

1.2 Στοιχεία Διαδικασίας-Χρηματοδότηση

Είδος διαδικασίας

Ο διαγωνισμός θα διεξαχθεί με την ανοικτή διαδικασία του άρθρου 27 του ν. 4412/16.

Χρηματοδότηση της σύμβασης

Η σύμβαση περιλαμβάνεται στο υποέργο Νο 3 της Πράξης : «**Παρατηρητήριο Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας Περιφέρειας Αττικής**», η οποία έχει ενταχθεί στο Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021-2025 της Περιφέρειας Αττικής και έχει λάβει κωδικό MIS: 5217109. Η παρούσα σύμβαση χρηματοδοτείται από εθνικούς πόρους μέσω του ΠΔΕ.

1.3 Συνοπτική Περιγραφή φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της σύμβασης

Το φυσικό αντικείμενο του Υποέργου 3 «Μελέτες, Έρευνες, Τροφοδότηση του Αναπτυξιακού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Αττικής, δράσεις διάχυσης αποτελεσμάτων και προώθησης σε επιχειρήσεις», διαρθρώνεται σε δύο διακριτές αλλά αλληλένδετες ομάδες δράσεων.

Η πρώτη περιλαμβάνει την εκπόνηση στοχευμένων μελετών, ερευνών και τεκμηριώσεων, οι οποίες εστιάζουν σε κρίσιμους θεματικούς πυλώνες όπως η ψηφιακή μετάβαση, η πράσινη οικονομία, η χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, η εξωστρέφεια, η γαλάζια οικονομία και η προσαρμοστικότητα σε συνθήκες κρίσεων. Οι μελέτες αυτές προκύπτουν από τη στοχοθεσία της πράξης και από το πλαίσιο λειτουργίας του Παρατηρητηρίου Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας. Αποτελούν τη βάση για την κατανόηση των διαρθρωτικών χαρακτηριστικών της οικονομίας, τη διερεύνηση των νέων προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, καθώς και τη χαρτογράφηση των απαιτήσεων του παραγωγικού συστήματος σε σχέση με τη μετάβαση στην πράσινη και ψηφιακή οικονομία. Η σημαντικότητα των μελετητικών εργασιών της πρώτης ομάδας δράσεων δεν εξαντλείται στη διάγνωση, αλλά εκτείνεται στην τεκμηριωμένη εισήγηση παρεμβάσεων πολιτικής και στη στήριξη του μηχανισμού λήψης αποφάσεων σε περιφερειακό επίπεδο. Οι συγκεκριμένες παρεμβάσεις τεκμηριώνονται πλήρως στο πλαίσιο της πράξης και εντάσσονται οργανικά στους στόχους της, υποστηρίζοντας την επεξεργασία δημόσιων πολιτικών και τη χάραξη στρατηγικών παρεμβάσεων στην Περιφέρεια Αττικής.

Η δεύτερη ομάδα δράσεων περιλαμβάνει ενέργειες επικοινωνίας, διάχυσης και δημόσιας προβολής των αποτελεσμάτων του Παρατηρητηρίου. Οι εργασίες της ομάδας δράσεων 2 διασφαλίζουν την προβολή και παρουσία του Παρατηρητηρίου στον δημόσιο διάλογο. Αποσκοπούν στη δημιουργία προστιθέμενης αξίας μέσω της οπτικοποίησης της πληροφορίας, της συνεργασίας με φορείς και της αξιοποίησης σύγχρονων μέσων ψηφιακής επικοινωνίας για το ευρύ επιχειρηματικό περιβάλλον της Αττικής.

Η συνολική προσέγγιση που υιοθετείται στο πλαίσιο του Υποέργου 3 ενισχύει τη λειτουργική ενοποίηση του μελετητικού και του επικοινωνιακού σκέλους. Η παραγωγή στρατηγικής γνώσης δεν αποτελεί αυταξία, αλλά εντάσσεται σε ένα λειτουργικό σύστημα ενεργοποίησης των ενδιαφερόμενων μερών και υποστήριξης των πολιτικών της Περιφέρειας. Το Υποέργο 3, συνεπώς, δεν περιορίζεται σε μια τεχνική παραγωγή τεκμηρίωσης, αλλά αποτελεί κρίσιμο εργαλείο ενδυνάμωσης της περιφερειακής πολιτικής ικανότητας, μέσω της επεξεργασίας και της διάχυσης αξιόπιστων πληροφοριών, προσανατολισμένων στις ανάγκες της πραγματικής οικονομίας.

Οι επιμέρους δράσεις αποτυπώνονται συνοπτικά στο Παράρτημα Ι.

Οι παρεχόμενες υπηρεσίες κατατάσσονται στους ακόλουθους κωδικούς του Κοινού Λεξιλογίου δημοσίων συμβάσεων (CPV) : 79400000-8: Υπηρεσίες παροχής γενικών επιχειρηματικών συμβουλών και συμβουλών σε θέματα διαχείρισης.

Προσφορές υποβάλλονται για το σύνολο του έργου.

Η παρούσα Σύμβαση δεν διαχωρίζεται σε τμήματα και η αναθέτουσα αρχή, για λόγους δημοσίου συμφέροντος, θα επιλέξει για την παροχή της υπηρεσίας έναν ανάδοχο. Τυχόν υποδιαίρεση αυτής σε τμήματα και ανάληψή της από διαφορετικούς οικονομικούς φορείς, θα προκαλούσε τεχνικές δυσκολίες στην Αναθέτουσα Αρχή για την αποτελεσματική διαχείριση του συνολικού συμβατικού αντικειμένου και θα έθετε σε διακινδύνευση την προσήκουσα και συντονισμένη εκτέλεση της προμήθειας. Τα παραδοτέα που συναπαρτίζουν το δημοπρατούμενο είδος του διαγωνισμού δεν αποτελούν ένα ανομοιογενές σύνολο ειδών με διαφορετικό σκοπό για έκαστο αυτών, αλλά ένα ομοιογενές σύστημα με λειτουργική ενότητα. Η εν λόγω δράση υλοποιείται με βάση την μεθοδολογία υλοποίησης και ανάλυσης των απαιτήσεων που τίθεται από τον εκάστοτε οικονομικό φορέα και είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με όλα τα παραδοτέα όπως αναφέρονται αναλυτικά στη διακήρυξη. Ως εκ τούτου, απαιτείται το συμβατικό αντικείμενο να υλοποιηθεί από έναν και μόνο οικονομικό φορέα στο σύνολό του.

Η **εκτιμώμενη αξία** της σύμβασης ανέρχεται στο ποσό των 720.300,00€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 24 % (εκτιμώμενη αξία συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ: € 893.172,00€)

Η διάρκεια της σύμβασης ορίζεται σε δώδεκα (12) μήνες.

Αναλυτική περιγραφή του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της σύμβασης δίδεται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι της παρούσας Διακήρυξης.

Η σύμβαση θα ανατεθεί με το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, της βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής.

1.4 Θεσμικό πλαίσιο

Η ανάθεση και εκτέλεση της σύμβασης διέπονται από την κείμενη νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής εκδοθείσες κανονιστικές πράξεις, όπως ισχύουν και ιδίως:

- του ν. 4412/2016 (Α' 147) *“Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)”*
- του ν. 4700/2020 (Α' 127) *«Ενιαίο κείμενο Δικονομίας για το Ελεγκτικό Συνέδριο, ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο για τον προσυμβατικό έλεγχο, τροποποιήσεις στον Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, διατάξεις για την αποτελεσματική απονομή της δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις»* και ιδίως των άρθρων 324-337
- του ν. 4622/2019 (Α' 133) *«Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία & διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων & της κεντρικής δημόσιας διοίκησης»* και ιδίως του άρθρου 37,
- του ν. 4601/2019 (Α' 44) *«Εταιρικοί μετασχηματισμοί και εναρμόνιση του νομοθετικού πλαισίου με τις διατάξεις της Οδηγίας 2014/55/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Απριλίου 2014 για την έκδοση ηλεκτρονικών τιμολογίων στο πλαίσιο δημόσιων συμβάσεων και λοιπές διατάξεις»*
- του άρθρου 11 του ν. 4013/2011 (Α' 204) *«Σύσταση ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων...»*,
- του ν. 3548/2007 (Α' 68) *«Καταχώριση δημοσιεύσεων των φορέων του Δημοσίου στο νομαρχιακό και τοπικό Τύπο και άλλες διατάξεις»*,
- του άρθρου 4 του π.δ/τος 118/07 (Α' 150)
- του π.δ/τος 39/2017 (Α' 64) *«Κανονισμός εξέτασης προδικαστικών προσφυγών ενώπιων της Α.Ε.Π.Π.»*
- της υπ' αριθ. 52445 ΕΞ2023/4-4-2023 Κοινής Απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων Υποδομών και Μεταφορών και Επικρατείας, με θέμα: *«Υποχρέωση υποβολής ηλεκτρονικών τιμολογίων από τους οικονομικούς φορείς»*, (Β'2385 με διορθ. σφαλ. στο Β' 3061).

- της υπ' αριθμ. 102080/24-10-2022 (Β' 5623/02.11.2022) απόφασης του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Ρύθμιση θεμάτων σχετικά με την εξέταση επανορθωτικών μέτρων από την Επιτροπή της παρ. 9 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016»
- της υπ' αριθμ. 76928/13.07.2021 Κοινής Απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Επικρατείας: "Ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων λειτουργίας και διαχείρισης του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)" (Β' 3075)
- της υπ' αριθμ. 64233/08.06.2021 (Β' 2453/ 09.06.2021) Κοινής Απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, με θέμα «Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν την ανάθεση των Δημοσίων Συμβάσεων Προμηθειών και Υπηρεσιών με χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ)»
- της υπ' αριθμ. 63446/2021 Κ.Υ.Α. (Β' 2338/02.06.2021) «Καθορισμός Εθνικού Μορφότυπου ηλεκτρονικού τιμολογίου στο πλαίσιο των Δημοσίων Συμβάσεων»
- της υπ' αριθμ. Κ.Υ.Α. οικ. 98979 ΕΞ2021 (Β' 3766/13.08.2021) «Ηλεκτρονική Τιμολόγηση στο πλαίσιο των Δημόσιων Συμβάσεων δυνάμει του ν. 4601/2019» (Α' 44)
- του ν. 5005/2022 (Α' 236) «Ενίσχυση δημοσιότητας και διαφάνειας στον έντυπο και ηλεκτρονικό Τύπο - Σύσταση ηλεκτρονικών μητρώων έντυπου και ηλεκτρονικού Τύπου - Διατάξεις αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης και λοιπές επείγουσες ρυθμίσεις»,
- του ν. 4919/2022 (Α' 71) «Σύσταση εταιρειών μέσω των Υπηρεσιών Μιας Στάσης (Υ.Μ.Σ.) και τήρηση του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (Γ.Ε.ΜΗ.) - Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1151 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Ιουνίου 2019 για την τροποποίηση της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132, όσον αφορά τη χρήση ψηφιακών εργαλείων και διαδικασιών στον τομέα του εταιρικού δικαίου (L 186) και λοιπές επείγουσες διατάξεις»
- του ν. 4914/2022 (Α' 61) «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» και άλλες διατάξεις»
- του ν. 4727/2020 (Α' 184) «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) – Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972 και άλλες διατάξεις»,
- του ν. 4624/2019 (Α' 137) «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις»,
- του ν. 4270/2014 (Α' 143) «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) – δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις»
- της παρ. Ζ' του ν. 4152/2013 (Α' 107) «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2011/7 της 16.2.2011 για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές»
- του ν. 2859/2000 (Α' 248) «Κύρωση Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας»
- του ν.2690/1999 (Α' 45) «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» και ιδίως των άρθρων 1,2, 7, 11 και 13 έως 15
- του ν. 2121/1993 (Α' 25) «Πνευματική Ιδιοκτησία, Συγγενικά Δικαιώματα και Πολιτιστικά Θέματα»
- του π.δ/τος 80/2016 (Α' 145) «Ανάληψη υποχρεώσεων από τους Διατάκτες»
- του π.δ/τος 28/2015 (Α' 34) «Κωδικοποίηση διατάξεων για την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα και στοιχεία»,

[Ενωσιακό θεσμικό πλαίσιο]

- του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/576 του Συμβουλίου της 8ης Απριλίου 2022 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014, σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία.
- του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2019/1780 της Επιτροπής της 23ης Σεπτεμβρίου 2019, για την κατάρτιση τυποποιημένων εντύπων για τη δημοσίευση προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων και για την κατάργηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/1986 (ηλεκτρονικά έντυπα) (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) ΟJ L 272 (Η χρήση των τυποποιημένων εντύπων του παρόντος Κανονισμού είναι υποχρεωτική από 25 Οκτωβρίου 2023)
- του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του ΕΚ και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) ΟJ L 119.
- του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 της Επιτροπής της 5ης Ιανουαρίου 2016, για την καθιέρωση του τυποποιημένου εντύπου για το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) ΟJ L 3/16

[Ειδικό κανονιστικό πλαίσιο που διέπει την ανάθεση και εκτέλεση της προκηρυσσόμενης σύμβασης]

- Την υπ' αρ. 2601/04.08.2023 (ΑΔΑ: 6ΜΩΒ7Λ7-ΧΚ1) απόφαση της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος «Αττική»
- Την υπ' αρ. 115150/ΕΥΚΕ4023/02-11-2016 Εγκύκλιο της ΕΥΚΕ με θέμα: «Οδηγίες αναφορικά με την αξιολόγηση πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας των πράξεων με τους κανόνες των Κρατικών Ενισχύσεων».
- Την υπ' αρ.. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ1162/27-10-2023 Εγκύκλιος της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων».
- Το υπ' αρ. πρωτ. 1796 /ΕΥΚΕ-ΧΕ 115/02.02.2024 έγγραφο της ΕΥΚΕ με τίτλο «Διατύπωση γνώμης σχετικά με το σχέδιο πρόσκλησης υποβολής προτάσεων με τίτλο «Ανάπτυξη και λειτουργία προηγμένου συστήματος διαχείρισης προορισμού (DMS) ανάδειξης της Περιφέρειας Αττικής ως τουριστικό προορισμό».
- 16. Την υπ' αριθμ. 371/12-02-2024 (ΑΔΑ: ΨΛΕ47Λ7-8ΒΚ) Πρόσκληση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος «ΑΤΤΙΚΗ» (Κωδικός: αττ033, Α/Α ΟΠΣ: 3453) με τίτλο: «XXXXXXXXXXXXXXXXX» προς την ΝΕΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ Α.Ε. – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
- Το από ΧΧ/ΧΧ/ΧΧ Τεχνικό Δελτίο Πράξης της εταιρείας ΝΕΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ Α.Ε. – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.
- Το υπ' αριθ. Ρ5Ξ646ΜΧΠΚ-703 απόσπασμα πρακτικού του Διοικητικού Συμβουλίου της «Νέα Μητροπολιτική Αττική Α.Ε.» για την έγκριση και υποβολή πρότασης - αίτησης χρηματοδότησης με τίτλο: «XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX» στην υπ' αριθμ. XXXXXXXXXXXX (ΑΔΑ: XXXXXXXXXXXX) Πρόσκληση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος «ΑΤΤΙΚΗ» (Κωδικός: XXXXXXXXXXXXX)
- Την με αρ. πρ. ----/202Χ Απόφαση Ένταξης της Πράξης με τίτλο «-----» με Κωδικό ΟΠΣ ---- στο Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Περιφέρειας Αττικής, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- Την αριθ. --/202Χ απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Αναπτυξιακού Οργανισμού «Νέα Μητροπολιτική Αττική Α.Ε.» (ΑΔΑ: -----) περί έγκρισης του τεύχους διακήρυξης διενέργειας του παρόντος διαγωνισμού.

- Των σε εκτέλεση των ανωτέρω νόμων εκδοθεισών κανονιστικών πράξεων, των λοιπών διατάξεων που αναφέρονται ρητά ή απορρέουν από τα οριζόμενα στα συμβατικά τεύχη της παρούσας, καθώς και του συνόλου των διατάξεων του ασφαλιστικού, εργατικού, κοινωνικού, περιβαλλοντικού και φορολογικού δικαίου που διέπει την ανάθεση και εκτέλεση της παρούσας σύμβασης, έστω και αν δεν αναφέρονται ρητά παραπάνω.

1.5 Προθεσμία παραλαβής προσφορών και διενέργεια διαγωνισμού

Η καταληκτική ημερομηνία παραλαβής των προσφορών είναι η ...../...../..... και ώρα .....

Η διαδικασία θα διενεργηθεί με χρήση του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημόσιων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ) Προμήθειες και Υπηρεσίες του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ (Διαδικτυακή Πύλη www.promitheus.gov.gr) <https://portal.eprocurement.gov.gr/webcenter/portal/TestPortal>

1.6 Δημοσιότητα

A. Δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Προκήρυξη της παρούσας σύμβασης απεστάλη με ηλεκτρονικά μέσα για δημοσίευση στις ...../...../..... στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δημοσιεύθηκε την ...../...../..... με συστημικό αριθμό δημοσίευσης 20XX/S -----.

B. Δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο

Η προκήρυξη και το πλήρες κείμενο της παρούσας Διακήρυξης καταχωρήθηκαν στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ).

Τα έγγραφα της σύμβασης της παρούσας Διακήρυξης καταχωρήθηκαν στη σχετική ηλεκτρονική διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης στο ΕΣΗΔΗΣ, η οποία έλαβε Συστημικό Αύξοντα Αριθμό: ..... και αναρτήθηκαν στη Διαδικτυακή Πύλη (www.promitheus.gov.gr) του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ.

Περίληψη της παρούσας Διακήρυξης δημοσιεύεται και στον **Ελληνικό Τύπο**, σύμφωνα με το άρθρο 66 του Ν. 4412/2016 :

Περίληψη της παρούσας Διακήρυξης, όπως προβλέπεται στην περίπτωση (ιστ) της παραγράφου 3 του άρθρου 76 του Ν. 4727/2020, αναρτήθηκε στο διαδίκτυο, στον ιστότοπο <http://et.diaivgeia.gov.gr/> (ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑΥΓΕΙΑ)

Η Διακήρυξη καταχωρήθηκε στο διαδίκτυο, στην ιστοσελίδα της αναθέτουσας αρχής, στη διεύθυνση (URL): www.developattica.gr στη διαδρομή: ΝΕΑ/ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ► Ανακοινώσεις & Προκηρύξεις ► Διαγωνισμοί.

Γ. Έξοδα δημοσιεύσεων

Οι δαπάνες δημοσίευσης για την παρούσα διαδικασία στον ..... [τοπικό ή περιφερειακό, συμπληρώνεται αναλόγως] τύπο καταβάλλονται από..... [την υπόχρεα αναθέτουσα αρχή ή αναθέτοντα φορέα] εντός των προθεσμιών του άρθρου 69 Ζ του ν. 4270/2014 (Α' 143). Σε περίπτωση ανακήρυξης αναδόχου, οι ως άνω δαπάνες παρακρατούνται από ..... [την αναθέτουσα αρχή ή αναθέτοντα φορέα] και αφαιρούνται από το τίμημα που οφείλει στον ανάδοχο από τη σύμβαση. [Σε περίπτωση σύμβασης σε τμήματα η αναθέτουσα αρχή / αναθέτων φορέας προσδιορίζει τον επιμερισμό της δαπάνης στους αναδόχους π.χ. αναλογικά με την αξία κάθε συμφωνητικού ή με την εκτιμώμενη αξία κάθε τμήματος].

[συμπληρώνεται, κατά περίπτωση, με βάση το εφαρμοστέο νομοθετικό – κανονιστικό πλαίσιο που διέπει την Α.Α. ως προς τις δαπάνες δημοσιεύσεων].

Σε περίπτωση που, με βάση το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο, οι δαπάνες δημοσιεύσεων στον τοπικό τύπο βαρύνουν τον ανάδοχο (π.χ. ΟΤΑ), και εφόσον η σύμβαση υποδιαιρείται σε τμήματα, οι Α.Α. επιμερίζουν τη δαπάνη δημοσιεύσεων, ανά τμήμα, αναλογικά και με βάση την εκτιμώμενη αξία κάθε τμήματος.]

1.7 Αρχές εφαρμοζόμενες στη διαδικασία σύναψης

Οι οικονομικοί φορείς δεσμεύονται ότι:

α) τηρούν και θα εξακολουθήσουν να τηρούν κατά την εκτέλεση της σύμβασης, εφόσον επιλεγούν, τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας, που έχουν θεσπιστεί με το δίκαιο της Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο Παράρτημα Χ του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016. Η τήρηση των εν λόγω υποχρεώσεων ελέγχεται και βεβαιώνεται από τα όργανα που επιβλέπουν την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων και τις αρμόδιες δημόσιες αρχές και υπηρεσίες που ενεργούν εντός των ορίων της ευθύνης και της αρμοδιότητάς τους .

β) δεν θα ενεργήσουν αθέμιτα, παράνομα ή καταχρηστικά καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ανάθεσης, αλλά και κατά το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης, εφόσον επιλεγούν.

γ) λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να διαφυλάξουν την εμπιστευτικότητα των πληροφοριών που έχουν χαρακτηριστεί ως τέτοιες.

2. ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

2.1 Γενικές Πληροφορίες

2.1.1 Έγγραφα της σύμβασης

Τα έγγραφα της παρούσας διαδικασίας σύναψης είναι τα ακόλουθα:

1. η με αρ. 20XX/S----- Προκήρυξη της Σύμβασης (ΑΔΑΜ.....) όπως αυτή έχει δημοσιευτεί στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης
2. η παρούσα διακήρυξη (ΑΔΑΜ.....)
3. Τα λοιπά Παραρτήματα της τρέχουσας Διακήρυξης
4. το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης [ΕΕΕΣ]
5. οι συμπληρωματικές πληροφορίες που τυχόν παρέχονται στο πλαίσιο της διαδικασίας, ιδίως σχετικά με τις προδιαγραφές και τα δικαιολογητικά
6. το σχέδιο της σύμβασης με τα Παραρτήματά της

2.1.2 Επικοινωνία - Πρόσβαση στα έγγραφα της Σύμβασης

Όλες οι επικοινωνίες σε σχέση με τα βασικά στοιχεία της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης, καθώς και όλες οι ανταλλαγές πληροφοριών, ιδίως η ηλεκτρονική υποβολή, εκτελούνται με τη χρήση της πλατφόρμας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.), η οποία είναι προσβάσιμη μέσω της Διαδικτυακής πύλης (www.promitheus.gov.gr).

2.1.3 Παροχή Διευκρινίσεων

Τα σχετικά αιτήματα παροχής διευκρινίσεων υποβάλλονται ηλεκτρονικά, το αργότερο δέκα (10) ημέρες πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών και απαντώνται αντίστοιχα, στο πλαίσιο της παρούσας, στη σχετική ηλεκτρονική διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης στην πλατφόρμα του ΕΣΗΔΗΣ, η οποία είναι προσβάσιμη μέσω της Διαδικτυακής πύλης (www.promitheus.gov.gr). Αιτήματα παροχής συμπληρωματικών πληροφοριών – διευκρινίσεων υποβάλλονται από εγγεγραμμένους στο σύστημα οικονομικούς φορείς, δηλαδή από εκείνους που διαθέτουν σχετικά διαπιστευτήρια που τους έχουν χορηγηθεί (όνομα χρήστη και κωδικό πρόσβασης) και απαραίτητα το ηλεκτρονικό αρχείο με το κείμενο των ερωτημάτων είναι ηλεκτρονικά υπογεγραμμένο. Αιτήματα παροχής διευκρινίσεων που είτε υποβάλλονται με άλλον τρόπο είτε το ηλεκτρονικό αρχείο που τα συνοδεύει δεν είναι ηλεκτρονικά υπογεγραμμένο, δεν εξετάζονται.

Η αναθέτουσα αρχή παρατείνει την προθεσμία παραλαβής των προσφορών, ούτως ώστε όλοι οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς να μπορούν να λάβουν γνώση όλων των αναγκαίων πληροφοριών για την κατάρτιση των προσφορών στις ακόλουθες περιπτώσεις.:

α) όταν, για οποιονδήποτε λόγο, πρόσθετες πληροφορίες, αν και ζητήθηκαν από τον οικονομικό φορέα έγκαιρα, δεν έχουν παρασχεθεί το αργότερο έξι (6) ημέρες πριν από την προθεσμία που ορίζεται για την παραλαβή των προσφορών.

β) όταν τα έγγραφα της σύμβασης υφίστανται σημαντικές αλλαγές.

Η διάρκεια της παράτασης θα είναι ανάλογη με τη σπουδαιότητα των πληροφοριών ή των αλλαγών.

Όταν οι πρόσθετες πληροφορίες δεν έχουν ζητηθεί έγκαιρα ή δεν έχουν σημασία για την προετοιμασία κατάλληλων προσφορών, η παράταση της προθεσμίας εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής

Η αναθέτουσα αρχή, με αιτιολογημένη απόφασή της, δύναται να παρατείνει την προθεσμία παραλαβής των προσφορών, τηρουμένων σε κάθε περίπτωση των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας.

Τροποποίηση των όρων της διαγωνιστικής διαδικασίας (πχ αλλαγή/μετάθεση της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών καθώς και σημαντικές αλλαγές των εγγράφων της σύμβασης, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο) δημοσιεύεται στην ΕΕΕΕ (με το τυποποιημένο έντυπο «Διορθωτικό») και στο ΚΗΜΔΗΣ.

2.1.4 Γλώσσα

Τα έγγραφα της σύμβασης έχουν συνταχθεί στην ελληνική γλώσσα.

Τυχόν προδικαστικές προσφυγές υποβάλλονται στην ελληνική γλώσσα.

Οι προσφορές, τα στοιχεία που περιλαμβάνονται σε αυτές, καθώς και τα αποδεικτικά έγγραφα, σχετικά με τη μη ύπαρξη λόγου αποκλεισμού και την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα.

Τα αλλοδαπά δημόσια και ιδιωτικά έγγραφα συνοδεύονται από μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα, επικυρωμένη είτε από πρόσωπο αρμόδιο κατά τις κείμενες διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας είτε από πρόσωπο κατά νόμο αρμόδιο της χώρας στην οποία έχει συνταχθεί το έγγραφο.

Ενημερωτικά και τεχνικά φυλλάδια και άλλα έντυπα -εταιρικά ή μη- με ειδικό τεχνικό περιεχόμενο, δηλαδή έντυπα με αμιγώς τεχνικά χαρακτηριστικά, όπως αριθμούς, αποδόσεις σε διεθνείς μονάδες, μαθηματικούς τύπους και σχέδια, που είναι δυνατόν να διαβαστούν σε κάθε γλώσσα και δεν είναι απαραίτητη η μετάφραση τους, μπορούν να υποβάλλονται σε άλλη γλώσσα, χωρίς να συνοδεύονται από μετάφραση στην ελληνική.

Κάθε μορφής επικοινωνία με την αναθέτουσα αρχή, καθώς και μεταξύ αυτής και του αναδόχου, θα γίνονται υποχρεωτικά στην ελληνική γλώσσα.

2.1.5 Εγγυήσεις

Οι εγγυητικές επιστολές των παραγράφων 2.2.2 και 4.1. εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοδοτικά ιδρύματα ή ασφαλιστικές επιχειρήσεις κατά την έννοια των περιπτώσεων β' και γ' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4364/ 2016 (Α'13), που λειτουργούν νόμιμα στα κράτη - μέλη της Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή στα κράτη-μέλη της ΣΔΣ και έχουν, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, το δικαίωμα αυτό. Μπορούν, επίσης, να εκδίδονται από το Τ.Μ.Ε.Δ.Ε. ή να παρέχονται με γραμμάτιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων με παρακατάθεση σε αυτό του αντίστοιχου χρηματικού ποσού. Αν συσταθεί παρακαταθήκη με γραμμάτιο παρακατάθεσης χρεογράφων στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα τοκομερίδια ή μερίσματα που λήγουν κατά τη διάρκεια της εγγύησης επιστρέφονται μετά τη λήξη τους στον υπέρ ου η εγγύηση οικονομικό φορέα.

Οι εγγυητικές επιστολές εκδίδονται κατ' επιλογή των οικονομικών φορέων από έναν ή περισσότερους εκδότες της παραπάνω παραγράφου.

Οι εγγυήσεις αυτές περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: α) την ημερομηνία έκδοσης, β) τον εκδότη, γ) την αναθέτουσα αρχή προς την οποία απευθύνονται, δ) τον αριθμό της εγγύησης, ε) το ποσό που καλύπτει η εγγύηση, στ) την πλήρη επωνυμία, τον Α.Φ.Μ. και τη διεύθυνση του οικονομικού φορέα υπέρ του οποίου εκδίδεται η εγγύηση (στην περίπτωση ένωσης αναγράφονται όλα τα παραπάνω για κάθε μέλος της ένωσης), ζ) τους όρους ότι: αα) η εγγύηση παρέχεται ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα, ο δε εκδότης παραιτείται του δικαιώματος της διαιρέσεως και της διζήσεως και ββ) ότι σε περίπτωση κατάπτωσης αυτής, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται στο εκάστοτε ισχύον τέλος χαρτοσήμου, η) τα στοιχεία της σχετικής Διακήρυξης και την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, θ) την ημερομηνία λήξης ή τον χρόνο ισχύος της εγγύησης, ι) την ανάληψη υποχρέωσης από τον εκδότη της εγγύησης να καταβάλει το ποσό της εγγύησης ολικά ή μερικά εντός πέντε (5) ημερών μετά από απλή έγγραφη ειδοποίηση εκείνου προς τον

οποίο απευθύνεται και ια) στην περίπτωση των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης και προκαταβολής, τον αριθμό και τον τίτλο της σχετικής σύμβασης¹.

Η περ. α' του προηγούμενου εδαφίου ζ' δεν εφαρμόζεται για τις εγγυήσεις που παρέχονται με γραμμάτιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων.

Υποδείγματα των εγγυητικών επιστολών των παραγράφων 2.2.2 και 4.1. παρουσιάζονται στο αντίστοιχο Παράρτημα της παρούσας Διακήρυξης.

Η αναθέτουσα αρχή επικοινωνεί με τους εκδότες των εγγυητικών επιστολών προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά τους.

2.1.6 Προστασία Προσωπικών Δεδομένων

Η αναθέτουσα αρχή ενημερώνει το φυσικό πρόσωπο που υπογράφει την προσφορά ως Προσφέρων ή ως Νόμιμος Εκπρόσωπος Προσφέροντος, ότι η ίδια ή και τρίτοι, κατ' εντολή και για λογαριασμό της, θα επεξεργάζονται προσωπικά δεδομένα που περιέχονται στους φακέλους της προσφοράς και τα αποδεικτικά μέσα τα οποία υποβάλλονται σε αυτήν, στο πλαίσιο του παρόντος Διαγωνισμού, για τον σκοπό της αξιολόγησης των προσφορών και της ενημέρωσης έτερων συμμετεχόντων σε αυτόν, λαμβάνοντας κάθε εύλογο μέτρο για τη διασφάλιση του απορρήτου και της ασφάλειας της επεξεργασίας των δεδομένων και της προστασίας τους από κάθε μορφής αθέμιτη επεξεργασία, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας περί προστασίας προσωπικών δεδομένων, κατά τα αναλυτικώς αναφερόμενα στην αναλυτική ενημέρωση που επισυνάπτεται στην παρούσα.

2.2 Δικαίωμα Συμμετοχής - Κριτήρια Ποιοτικής Επιλογής

2.2.1 Δικαίωμα συμμετοχής

1. Δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης της παρούσας σύμβασης έχουν φυσικά ή νομικά πρόσωπα και, σε περίπτωση ενώσεων οικονομικών φορέων, τα μέλη αυτών, που είναι εγκατεστημένα σε:

α) κράτος-μέλος της Ένωσης,

β) κράτος-μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.),

γ) τρίτες χώρες που έχουν υπογράψει και κυρώσει τη ΣΔΣ, στον βαθμό που η υπό ανάθεση δημόσια σύμβαση καλύπτεται από τα Παραρτήματα 1, 2, 4, 5, 6 και 7 και τις γενικές σημειώσεις του σχετικού με την Ένωση Προσαρτήματος Ι της ως άνω Συμφωνίας, καθώς και

δ) σε τρίτες χώρες που δεν εμπίπτουν στην περίπτωση γ' της παρούσας παραγράφου και έχουν συνάψει διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες με την Ένωση σε θέματα διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων.

Στον βαθμό που καλύπτονται από τα Παραρτήματα 1, 2, 4, 5 6 και 7 και τις γενικές σημειώσεις του σχετικού με την Ένωση Προσαρτήματος Ι της ΣΔΣ, καθώς και τις λοιπές διεθνείς συμφωνίες από τις οποίες δεσμεύεται η Ένωση, οι αναθέτουσες αρχές επιφυλάσσουν για τα έργα, τα αγαθά, τις υπηρεσίες και τους οικονομικούς φορείς των χωρών που έχουν υπογράψει τις εν λόγω συμφωνίες μεταχείριση εξίσου ευνοϊκή με αυτήν που επιφυλάσσουν για τα έργα, τα αγαθά, τις υπηρεσίες και τους οικονομικούς φορείς της Ένωσης.

2. Οικονομικός φορέας συμμετέχει είτε μεμονωμένα είτε ως μέλος ένωσης. Οι ενώσεις οικονομικών φορέων, συμπεριλαμβανομένων και των προσωρινών συμπράξεων, δεν απαιτείται να περιβληθούν συγκεκριμένη νομική μορφή για την υποβολή προσφοράς. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτήσει από τις ενώσεις οικονομικών φορέων να περιβληθούν συγκεκριμένη νομική μορφή, εφόσον τους ανατεθεί η σύμβαση.

3. Απαγορεύεται η συμμετοχή στην διαδικασία σύναψης της παρούσας σύμβασης οικονομικών φορέων, με οποιονδήποτε τρόπο, εφόσον εμπίπτουν στις απαγορεύσεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/576 για την

¹ Παρ. 12 άρθρου 72 του ν. 4412/2016

τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (L 111/1) και συγκεκριμένα αν ο οικονομικός φορέας είναι:

- α) Ρώσος υπήκοος ή φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα που έχει την έδρα του στη Ρωσία,
- β) νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέας του οποίου τα δικαιώματα ιδιοκτησίας κατέχει άμεσα ή έμμεσα σε ποσοστό άνω του 50% οντότητα αναφερόμενη στο στοιχείο α) της παρούσας παραγράφου ή
- γ) φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέας που ενεργεί εξ ονόματος ή κατ' εντολή οντότητας αναφερόμενης στο στοιχείο α) ή β) της παρούσας παραγράφου, συμπεριλαμβανομένων, όταν αντιστοιχούν σε περισσότερο από το 10% της αξίας της σύμβασης, των υπεργολάβων, προμηθευτών ή οντοτήτων στις ικανότητες των οποίων στηρίζεται κατά την έννοια των οδηγιών 2014/24 και του ν. 4412/2016.

Οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν σχετική υπεύθυνη δήλωση με αντίστοιχο περιεχόμενο μαζί με τα λοιπά δικαιολογητικά συμμετοχής τους, σύμφωνα με τα αναλυτικότερα οριζόμενα στην υποπαρ. 2.4.3.1 και το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V – Υπόδειγμα ΥΔ περί μη ρωσικής εμπλοκής

Στις περιπτώσεις υποβολής προσφοράς από ένωση οικονομικών φορέων, όλα τα μέλη της ευθύνονται έναντι της αναθέτουσας αρχής αλληλεγγύως και εις ολόκληρον.

2.2.2 Εγγύηση συμμετοχής

2.2.2.1. Για την έγκυρη συμμετοχή στη διαδικασία σύναψης της παρούσας σύμβασης κατατίθεται από τους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς (προσφέροντες) εγγυητική επιστολή συμμετοχής ανέρχεται σε ποσό ίσο με το 2% του προϋπολογισμού της προκήρυξης εκτός ΦΠΑ, ήτοι €14.406,00 (δέκα τέσσερις χιλιάδες τετρακόσια έξι ευρώ).

Στην περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, η εγγύηση συμμετοχής περιλαμβάνει και τον όρο ότι η εγγύηση καλύπτει τις υποχρεώσεις όλων των οικονομικών φορέων που συμμετέχουν στην ένωση.

Η εγγύηση συμμετοχής πρέπει να ισχύει τουλάχιστον για τριάντα (30) ημέρες μετά τη λήξη του χρόνου ισχύος της προσφοράς του άρθρου 2.4.5 της παρούσας, ήτοι μέχρι ..... , άλλως η προσφορά απορρίπτεται. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, πριν τη λήξη της προσφοράς, να ζητεί από τους προσφέροντες να παρατείνουν, πριν τη λήξη τους, τη διάρκεια ισχύος της προσφοράς και της εγγύησης συμμετοχής.

Οι πρωτότυπες εγγυήσεις συμμετοχής, πλην των εγγυήσεων που εκδίδονται ηλεκτρονικά, προσκομίζονται σε κλειστό φάκελο με ευθύνη του οικονομικού φορέα, το αργότερο πριν την ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών που ορίζεται στην παρ. 3.1 της παρούσας, άλλως η προσφορά απορρίπτεται ως απαράδεκτη, μετά από γνώμη της Επιτροπής Διαγωνισμού.

2.2.2.2. Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στον ανάδοχο με την προσκόμιση της εγγύησης καλής εκτέλεσης.

Η εγγύηση συμμετοχής επιστρέφεται στους λοιπούς προσφέροντες, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 72 του ν. 4412/2016.

2.2.2.3. Η εγγύηση συμμετοχής καταπίπτει, εάν ο προσφέρων: α) αποσύρει την προσφορά του κατά τη διάρκεια ισχύος αυτής, β) παρέχει, εν γνώσει του, ψευδή στοιχεία ή πληροφορίες που αναφέρονται στις παραγράφους 2.2.3 έως 2.2.8 γ) δεν προσκομίζει εγκαίρως τα προβλεπόμενα από την παρούσα δικαιολογητικά (παραγράφοι 2.2.9 και 3.2), δ) δεν προσέλθει εγκαίρως για την υπογραφή του συμφωνητικού, ε) υποβάλει μη κατάλληλη προσφορά, κατά την έννοια της περ. 46 της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016, στ) δεν ανταποκριθεί στη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής να εξηγήσει την τιμή ή το κόστος της προσφοράς του εντός της τεθείσας προθεσμίας και η προσφορά του απορριφθεί, ζ) στις περιπτώσεις των παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 103 του ν. 4412/2016, περί πρόσκλησης για υποβολή δικαιολογητικών από τον προσωρινό ανάδοχο, αν, κατά τον έλεγχο των παραπάνω δικαιολογητικών,

σύμφωνα με τις παραγράφους 3.2 και 3.4 της παρούσας, διαπιστωθεί ότι τα στοιχεία που δηλώθηκαν στο ΕΕΕΣ είναι εκ προθέσεως απατηλά, ή ότι έχουν υποβληθεί πλαστά αποδεικτικά στοιχεία, ή αν, από τα παραπάνω δικαιολογητικά που προσκομίστηκαν νομίμως και εμπροθέσμως, δεν αποδεικνύεται η μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3 ή η πλήρωση μιας ή περισσότερων από τις απαιτήσεις των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής.

2.2.3 Λόγοι αποκλεισμού

Αποκλείεται από τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης (διαγωνισμό) οικονομικός φορέας, εφόσον συντρέχει στο πρόσωπό του (εάν πρόκειται για μεμονωμένο φυσικό ή νομικό πρόσωπο) ή σε ένα από τα μέλη του (εάν πρόκειται για ένωση οικονομικών φορέων) ένας ή περισσότεροι από τους ακόλουθους λόγους:

2.2.3.1. Όταν υπάρχει σε βάρος του αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση για ένα από τα ακόλουθα εγκλήματα:

α) συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 2 της απόφασης-πλαίσιο 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 2008, για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος (ΕΕ L 300 της 11.11.2008 σ.42) και τα εγκλήματα του άρθρου 187 του Ποινικού Κώδικα (εγκληματική οργάνωση),

β) ενεργητική δωροδοκία, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 της σύμβασης περί της καταπολέμησης της διαφθοράς στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών-μελών της Ένωσης (ΕΕ C 195 της 25.6.1997, σ. 1) και στην παρ. 1 του άρθρου 2 της απόφασης-πλαίσιο 2003/568/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2003, για την καταπολέμηση της δωροδοκίας στον ιδιωτικό τομέα (ΕΕ L 192 της 31.7.2003, σ. 54), καθώς και όπως ορίζεται στο εθνικό δίκαιο του οικονομικού φορέα, και τα εγκλήματα των άρθρων 159Α (δωροδοκία πολιτικών προσώπων), 236 (δωροδοκία υπαλλήλου), 237 παρ. 2-4 (δωροδοκία δικαστικών λειτουργιών), 237Α παρ. 2 (εμπορία επιρροής – μεσάζοντες), 396 παρ. 2 (δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα) του Ποινικού Κώδικα,

γ) απάτη εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, κατά την έννοια των άρθρων 3 και 4 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5^{ης} Ιουλίου 2017 σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (L 198/28.07.2017) και τα εγκλήματα των άρθρων 159Α (δωροδοκία πολιτικών προσώπων), 216 (πλαστογραφία), 236 (δωροδοκία υπαλλήλου), 237 παρ. 2-4 (δωροδοκία δικαστικών λειτουργιών), 242 (ψευδής βεβαίωση, νόθευση κ.λπ.) 374 (διακεκριμένη κλοπή), 375 (υπεξαίρεση), 386 (απάτη), 386Α (απάτη με υπολογιστή), 386Β (απάτη σχετική με τις επιχορηγήσεις), 390 (απιστία) του Ποινικού Κώδικα και των άρθρων 155 επ. του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα (ν. 2960/2001, Α' 265), όταν αυτά στρέφονται κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή συνδέονται με την προσβολή αυτών των συμφερόντων, καθώς και τα εγκλήματα των άρθρων 23 (διασυνωριακή απάτη σχετικά με τον ΦΠΑ) και 24 (επικουρικές διατάξεις για την ποινική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης) του ν. 4689/2020 (Α' 103),

δ) τρομοκρατικά εγκλήματα ή εγκλήματα συνδεδεμένα με τρομοκρατικές δραστηριότητες, όπως ορίζονται, αντιστοίχως, στα άρθρα 3-4 και 5-12 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/541 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15^{ης} Μαρτίου 2017 για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου και για την τροποποίηση της απόφασης 2005/671/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 88/31.03.2017) ή ηθική αυτουργία ή συνέργεια ή απόπειρα διάπραξης εγκλήματος, όπως ορίζονται στο άρθρο 14 αυτής, και τα εγκλήματα των άρθρων 187Α και 187Β του Ποινικού Κώδικα, καθώς και τα εγκλήματα των άρθρων 32-35 του ν. 4689/2020 (Α' 103),

ε) νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 1 της Οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ης Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη

νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 141/05.06.2015) και τα εγκλήματα των άρθρων 2 και 39 του ν. 4557/2018 (Α' 139),

στ) παιδική εργασία και άλλες μορφές εμπορίας ανθρώπων, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 της Οδηγίας 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 2011, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, καθώς και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 101 της 15.4.2011, σ. 1), και τα εγκλήματα του άρθρου 323Α του Ποινικού Κώδικα (εμπορία ανθρώπων).

Ο οικονομικός φορέας αποκλείεται, επίσης, όταν το πρόσωπο εις βάρος του οποίου εκδόθηκε αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση είναι μέλος του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του ή έχει εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτό. Η υποχρέωση του προηγούμενου εδαφίου αφορά:

- στις περιπτώσεις εταιρειών περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε.) ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών (Ι.Κ.Ε.) και προσωπικών εταιρειών (Ο.Ε. και Ε.Ε.) τους διαχειριστές.
- στις περιπτώσεις ανωνύμων εταιρειών (Α.Ε.), τον διευθύνοντα Σύμβουλο, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και τα πρόσωπα στα οποία με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου έχει ανατεθεί το σύνολο της διαχείρισης και εκπροσώπησης της εταιρείας.
- στις περιπτώσεις Συνεταιρισμών, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.
- σε όλες τις λοιπές περιπτώσεις νομικών προσώπων, τον κατά περίπτωση νόμιμο εκπρόσωπο.

Εάν στις ως άνω περιπτώσεις (α) έως (στ) η κατά τα ανωτέρω περίοδος αποκλεισμού δεν έχει καθοριστεί με αμετάκλητη απόφαση, αυτή ανέρχεται σε πέντε (5) έτη από την ημερομηνία της καταδίκης με αμετάκλητη απόφαση.

2.2.3.2. Στις ακόλουθες περιπτώσεις :

α) όταν ο οικονομικός φορέας έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του σχετικά με την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και αυτό έχει διαπιστωθεί με δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, σύμφωνα με διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ή την εθνική νομοθεσία ή

β) όταν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι ο οικονομικός φορέας έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης.

Αν ο οικονομικός φορέας είναι Έλληνας πολίτης ή έχει την εγκατάστασή του στην Ελλάδα, οι υποχρεώσεις του που αφορούν τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης καλύπτουν τόσο την κύρια όσο και την επικουρική ασφάλιση.

Οι υποχρεώσεις των περ. α' και β' της παρ. 2.2.3.2 θεωρείται ότι δεν έχουν αθετηθεί εφόσον δεν έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες ή εφόσον αυτές έχουν υπαχθεί σε δεσμευτικό διακανονισμό που τηρείται.

Δεν αποκλείεται ο οικονομικός φορέας, όταν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του είτε καταβάλλοντας τους φόρους ή τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης που οφείλει, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των δεδουλευμένων τόκων ή των προστίμων, είτε υπαγόμενος σε δεσμευτικό διακανονισμό για την καταβολή τους στο μέτρο που τηρεί τους όρους του δεσμευτικού κανονισμού.

2.2.3.3 ΔΕΝ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ – ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ ΓΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΑΡΙΘΜΗΣΗΣ

2.2.3.4. Αποκλείεται από τη συμμετοχή στη διαδικασία σύναψης της παρούσας σύμβασης, οικονομικός φορέας σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις:

(α) εάν έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 4412/2016, περί αρχών που εφαρμόζονται στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων,

(β) εάν τελεί υπό πτώχευση ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία ειδικής εκκαθάρισης ή τελεί υπό αναγκαστική διαχείριση από εκκαθαριστή ή από το δικαστήριο ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία πτωχευτικού συμβιβασμού ή έχει αναστείλει τις επιχειρηματικές του δραστηριότητες ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης και δεν τηρεί τους όρους αυτής ή εάν βρίσκεται σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση προκύπτουσα από παρόμοια διαδικασία, προβλεπόμενη σε εθνικές διατάξεις νόμου. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να μην αποκλείει έναν οικονομικό φορέα ο οποίος βρίσκεται σε μία εκ των καταστάσεων που αναφέρονται στην περίπτωση αυτή, υπό την προϋπόθεση ότι αποδεικνύει ότι ο εν λόγω φορέας είναι σε θέση να εκτελέσει τη σύμβαση, λαμβάνοντας υπόψη τις ισχύουσες διατάξεις και τα μέτρα για τη συνέχιση της επιχειρηματικής του λειτουργίας.

(γ) εάν, με την επιφύλαξη της παραγράφου 3Γ του άρθρου 44 του ν. 3959/2011 περί ποινικών κυρώσεων και άλλων διοικητικών συνεπειών, υπάρχουν επαρκώς εύλογες ενδείξεις που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ο οικονομικός φορέας συνήψε συμφωνίες με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού,

δ) εάν μία κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων κατά την έννοια του άρθρου 24 του ν. 4412/2016, δεν μπορεί να θεραπευτεί αποτελεσματικά με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά, μέσα,

(ε) εάν μία κατάσταση στρέβλωσης του ανταγωνισμού από την πρότερη συμμετοχή του οικονομικού φορέα κατά την προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 48 του ν. 4412/2016, δεν μπορεί να θεραπευτεί με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά, μέσα,

(στ) εάν έχει επιδείξει σοβαρή ή επαναλαμβανόμενη πλημμέλεια κατά την εκτέλεση ουσιώδους απαίτησης στο πλαίσιο προηγούμενης δημόσιας σύμβασης, προηγούμενης σύμβασης με αναθέτοντα φορέα ή προηγούμενης σύμβασης παραχώρησης που είχε ως αποτέλεσμα την πρόωρη καταγγελία της προηγούμενης σύμβασης, αποζημιώσεις ή άλλες παρόμοιες κυρώσεις,

(ζ) εάν έχει κριθεί ένοχος εκ προθέσεως σοβαρών απατηλών δηλώσεων κατά την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται για την εξακρίβωση της απουσίας των λόγων αποκλεισμού ή την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής, έχει αποκρύψει τις πληροφορίες αυτές ή δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατ' εφαρμογή της παραγράφου 2.2.9.2 της παρούσας,

(η) εάν επιχειρήσει να επηρεάσει με αθέμιτο τρόπο τη διαδικασία λήψης αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής, να αποκτήσει εμπιστευτικές πληροφορίες που ενδέχεται να του αποφέρουν αθέμιτο πλεονέκτημα στη διαδικασία σύναψης σύμβασης ή να παράσχει με απατηλό τρόπο παραπλανητικές πληροφορίες που ενδέχεται να επηρεάσουν ουσιωδώς τις αποφάσεις που αφορούν τον αποκλεισμό, την επιλογή ή την ανάθεση,

(θ) εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει, με κατάλληλα μέσα, ότι έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, το οποίο θέτει εν αμφιβόλω την ακεραιότητά του .

Εάν στις ως άνω περιπτώσεις (α) έως (θ) η περίοδος αποκλεισμού δεν έχει καθοριστεί με αμετάκλητη απόφαση, αυτή ανέρχεται σε τρία (3) έτη από την ημερομηνία έκδοσης πράξης που βεβαιώνει το σχετικό γεγονός.

2.2.3.5.α

Απαγορεύεται η ανάθεση της παρούσας σύμβασης, σε:

α) Ρώσο υπήκοο ή φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα που έχει την έδρα του στη Ρωσία

β) νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα του οποίου τα δικαιώματα ιδιοκτησίας κατέχει άμεσα ή έμμεσα σε ποσοστό άνω του 50 % οντότητα αναφερόμενη στο στοιχείο α) της παρούσας παραγράφου· ή

γ) φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα που ενεργεί εξ ονόματος ή κατ' εντολή οντότητας αναφερόμενης στο στοιχείο α) ή β) της παρούσας παραγράφου, συμπεριλαμβανομένων, όταν αντιστοιχούν σε περισσότερο από το 10 % της αξίας της σύμβασης, των υπεργολάβων, προμηθευτών ή οντοτήτων (τρίτων) στις ικανότητες των οποίων στηρίζεται, κατά την έννοια των οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις.»

2.2.3.6. Ο οικονομικός φορέας αποκλείεται σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σύναψης της παρούσας σύμβασης, όταν αποδεικνύεται ότι βρίσκεται, λόγω πράξεων ή παραλείψεων του, είτε πριν είτε κατά τη διαδικασία, σε μία από τις ως άνω περιπτώσεις.

2.2.3.7. Οικονομικός φορέας που εμπίπτει σε μια από τις καταστάσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 2.2.3.1 και 2.2.3.4, εκτός από την περ. β' αυτής, μπορεί να προσκομίζει στοιχεία, προκειμένου να αποδείξει ότι τα μέτρα που έλαβε επαρκούν για να αποδείξουν την αξιοπιστία του, παρότι συντρέχει ο σχετικός λόγος αποκλεισμού (αυτοκάθαρση). Για τον σκοπό αυτό, ο οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι έχει καταβάλει ή έχει δεσμευτεί να καταβάλει αποζημίωση για ζημίες που προκλήθηκαν από το ποινικό αδίκημα ή το παράπτωμα, ότι έχει διευκρινίσει τα γεγονότα και τις περιστάσεις με ολοκληρωμένο τρόπο, μέσω ενεργού συνεργασίας με τις ερευνητικές αρχές, και έχει λάβει συγκεκριμένα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, καθώς και μέτρα σε επίπεδο προσωπικού κατάλληλα για την αποφυγή περαιτέρω ποινικών αδικημάτων ή παραπτωμάτων. Τα μέτρα που λαμβάνονται από τους οικονομικούς φορείς αξιολογούνται σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα και τις ιδιαίτερες περιστάσεις του ποινικού αδικήματος ή του παραπτώματος. Εάν τα στοιχεία κριθούν επαρκή, ο εν λόγω οικονομικός φορέας δεν αποκλείεται από τη διαδικασία σύναψης σύμβασης. Αν τα μέτρα κριθούν ανεπαρκή, γνωστοποιείται στον οικονομικό φορέα το σκεπτικό της απόφασης αυτής. Οικονομικός φορέας που έχει αποκλειστεί, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, με τελεσίδικη απόφαση, σε εθνικό επίπεδο, από τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης ή ανάθεσης παραχώρησης δεν μπορεί να κάνει χρήση της ανωτέρω δυνατότητας κατά την περίοδο του αποκλεισμού που ορίζεται στην εν λόγω απόφαση.

2.2.3.8. Η απόφαση για τη διαπίστωση της επάρκειας ή μη των επανορθωτικών μέτρων κατά την προηγούμενη παράγραφο, εκδίδεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παρ. 8 και 9 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016, καθώς και στην υπ' αριθμ. 102080/24-10-2022 (Β'5623/02.11.2022) απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, με θέμα: «*Ρύθμιση θεμάτων σχετικά με την εξέταση επανορθωτικών μέτρων από την Επιτροπή της παρ. 9 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016*».

Η αναθέτουσα αρχή αποστέλλει στην Επιτροπή εξέτασης επανορθωτικών μέτρων της παρ. 9 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016 το σχέδιο της απόφασής της περί της διαπίστωσης της επάρκειας ή μη των ληφθέντων από τον οικονομικό φορέα επανορθωτικών μέτρων, συνοδευόμενο από πλήρη φάκελο που περιλαμβάνει όλα τα σχετικά με την υπόθεση στοιχεία. Το σχέδιο της απόφασης της αναθέτουσας αρχής, μαζί με όλα τα σχετικά με την υπόθεση στοιχεία, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου epanorthotika@eaadhsy.gr.

Στην περίπτωση που ο οικονομικός φορέας δεν έχει προσκομίσει, με δική του πρωτοβουλία, τα στοιχεία, με τα οποία αποδεικνύονται τα επικαλούμενα μέτρα αυτοκάθαρσης (εκδοθείσες αποφάσεις διοίκησης, αποδεικτικά εξόφλησης προστίμων, αλληλογραφία με αρμόδιες ελεγκτικές αρχές κ.λπ.), η αναθέτουσα αρχή, πριν από τη σύνταξη και αποστολή του σχεδίου απόφασης στην Επιτροπή, υποχρεούται να ζητήσει από τον οικονομικό φορέα την προσκόμισή τους, εντός προθεσμίας που δεν υπερβαίνει τις δέκα (10) ημέρες. Με την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας, θεωρείται ότι τα αιτούμενα στοιχεία δεν προσκομίστηκαν. Στην περίπτωση που ο οικονομικός φορέας υποβάλλει αίτημα για παράταση της ως άνω προθεσμίας, συνοδευόμενο από έγγραφα, με τα οποία αποδεικνύεται ότι έχει αιτηθεί τη χορήγηση των στοιχείων, η αναθέτουσα αρχή παρατείνει την προθεσμία υποβολής, για όσο χρόνο απαιτηθεί για τη χορήγησή τους από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές.

Αν η αναθέτουσα αρχή κρίνει ότι τα στοιχεία που προσκόμισε ο οικονομικός φορέας δεν είναι πλήρη ή απαιτούνται διευκρινίσεις, πριν από την αποστολή του σχεδίου της απόφασής της στην Επιτροπή, καλεί τον οικονομικό φορέα για τη συμπλήρωση των σχετικών στοιχείων ή/και την παροχή διευκρινίσεων, εντός προθεσμίας, που δεν υπερβαίνει τις δέκα (10) ημέρες.

Αν ο οικονομικός φορέας δεν ανταποκριθεί στην πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής, το γεγονός αυτό μνημονεύεται στο σχέδιο της απόφασης.

Με την επιφύλαξη της επόμενης παραγράφου, δεν εξετάζονται από την Επιτροπή επανορθωτικά μέτρα που επικαλείται ένας οικονομικός φορέας, προκειμένου να αποδείξει την αξιοπιστία του, εφόσον αυτά έχουν ληφθεί μετά την ημερομηνία λήξης υποβολής των προσφορών. Στην περίπτωση αυτή, η αναθέτουσα αρχή δεν τα λαμβάνει υπόψη και δεν τα μνημονεύει στο σχέδιο της απόφασής της που αποστέλλει στην Επιτροπή.

Στην περίπτωση που κατά την υποβολή του ΕΕΕΣ από τον οικονομικό φορέα, δεν συνέτρεχε στο πρόσωπό του κάποιος από τους λόγους αποκλεισμού της παρ. 1 και της παρ. 4, εκτός από την περ. β' αυτής, του άρθρου 73 του ν. 4412/2016, αλλά η συνδρομή του προέκυψε κατά τη διάρκεια της παρούσας διαδικασίας (οψιγενής μεταβολή), τα μέτρα αυτοκάθαρσης που επικαλείται, λαμβάνονται υπόψη από την αναθέτουσα αρχή, κατά τη σύνταξη του σχεδίου απόφασής της και εξετάζονται από την Επιτροπή.

Οι διαδικαστικές λεπτομέρειες εξέτασης και επανεξέτασης των επανορθωτικών μέτρων ρυθμίζονται αναλυτικά στην ως άνω υπουργική απόφαση.

2.2.3.9. Οικονομικός φορέας, εις βάρος του οποίου έχει επιβληθεί η κύρωση του οριζόντιου αποκλεισμού σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και για το χρονικό διάστημα που αυτή ορίζει, αποκλείεται από την παρούσα διαδικασία σύναψης της σύμβασης.

Κριτήρια Επιλογής

2.2.4 Καταλληλότητα άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας

Οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία σύναψης της παρούσας σύμβασης απαιτείται να ασκούν δραστηριότητα συναφή με το αντικείμενο της σύμβασης, ήτοι την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Οι οικονομικοί φορείς που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι σε ένα από τα επαγγελματικά μητρώα ή εμπορικά μητρώα που τηρούνται στο κράτος εγκατάστασής τους ή να ικανοποιούν οποιαδήποτε άλλη απαίτηση ορίζεται στο Παράρτημα ΧΙ του Προσαρτήματος Α' του ν. 4412/2016. Εφόσον οι οικονομικοί φορείς απαιτείται να διαθέτουν ειδική έγκριση ή να είναι μέλη συγκεκριμένου οργανισμού για να μπορούν να παράσχουν τη σχετική υπηρεσία στη χώρα καταγωγής τους, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να τους ζητεί να αποδείξουν ότι διαθέτουν την έγκριση αυτή ή ότι είναι μέλη τού εν λόγω οργανισμού ή να τους καλέσει να προβούν σε ένορκη δήλωση ενώπιον συμβολαιογράφου σχετικά με την άσκηση του συγκεκριμένου επαγγέλματος.

Στην περίπτωση οικονομικών φορέων εγκατεστημένων σε κράτος μέλους του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ) ή σε τρίτες χώρες που έχουν προσχωρήσει στη ΣΔΣ, ή σε τρίτες χώρες που δεν εμπίπτουν στην προηγούμενη περίπτωση και έχουν συνάψει διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες με την Ένωση σε θέματα διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι σε αντίστοιχα επαγγελματικά μητρώα.

Οι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα οικονομικοί φορείς πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι στο οικείο επαγγελματικό μητρώο, εφόσον, κατά την κείμενη νομοθεσία, απαιτείται η εγγραφή τους για την υπό ανάθεση υπηρεσία.

2.2.5 Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια

Όσον αφορά την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια για την παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης, οι οικονομικοί φορείς απαιτείται να διαθέτουν για τις τρεις (3) τελευταίες δημοσιευμένες οικονομικές χρήσεις, μέσο ετήσιο κύκλο εργασιών ίσο ή μεγαλύτερο από το 200% του προϋπολογισμού της υπο ανάθεσης σύμβασης (προ ΦΠΑ).

Σε περίπτωση που ο συμμετέχων δραστηριοποιείται για χρονικό διάστημα μικρότερο των τριών διαχειριστικών χρήσεων, τότε ο μέσος ετήσιος κύκλος εργασιών για όσες διαχειριστικές χρήσεις δραστηριοποιείται, θα πρέπει να είναι ίσος ή μεγαλύτερος του 200% του προϋπολογισμού χωρίς το ΦΠΑ. Σε περίπτωση ένωσης /κοινοπραξίας η παραπάνω προϋπόθεση μπορεί να καλύπτεται αθροιστικά από όλα τα μέλη της ένωσης / κοινοπραξίας. Η έλλειψη της παραπάνω προϋπόθεσης καθιστά την προσφορά απαράδεκτη.

Σε περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, οι παραπάνω ελάχιστες απαιτήσεις καλύπτονται αθροιστικά από τα μέλη της ένωσης.

2.2.6 Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα

Όσον αφορά στην τεχνική και επαγγελματική ικανότητα για την παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης, οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να καλύπτουν **επί ποινή απόρριψης** όλες τις παρακάτω ελάχιστες προϋποθέσεις συμμετοχής. Ειδικότερα:

Α) Συναφή έργα

Να έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς κατά την τελευταία τετραετία (2021-2024) συν το τρέχον έτος (2025), συνολικά τις κάτωθι συμβάσεις:

- Μία (1) σύμβαση με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών για την υλοποίηση προγραμμάτων υποστήριξης και την προώθηση της ανάπτυξης επιχειρήσεων (τουλάχιστον μικρών και μικρομεσαίων), η οποία περιλαμβάνει και την παροχή δράσεων δημοσιότητας για την ανάδειξη του έργου. Η συμβατική αξία της σύμβασης δεν μπορεί να είναι μικρότερη από το 100% του προϋπολογισμού του παρόντος έργου (χωρίς ΦΠΑ).
- Δύο (2) τουλάχιστον συμβάσεις με αντικείμενο την υποστήριξη στην διαχείριση και παρακολούθηση κύριων παρεμβάσεων, εκ των οποίων τουλάχιστον η μία (1) με συνολικό προϋπολογισμό τουλάχιστον το 100% του προϋπολογισμού του παρόντος έργου (χωρίς ΦΠΑ).
- Μία (1) σύμβαση με αντικείμενο την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε Δημόσιο Φορέα, η οποία να περιλαμβάνει στο αντικείμενο της την εκπόνηση μελετών και αναλύσεων για την ωρίμανση ή/και την διαμόρφωση στρατηγικών ή/και επιχειρησιακών σχεδίων. Στο αντικείμενο των μελετών θα πρέπει να περιλαμβάνονται κατ' ελάχιστον θεματικοί πυλώνες σχετικοί την ψηφιακή μετάβαση, την πράσινη μετάβαση, την απασχόληση και τις επενδύσεις. Η συμβατική αξία της σύμβασης δεν μπορεί να είναι μικρότερη από το 50% του προϋπολογισμού του παρόντος έργου (χωρίς ΦΠΑ).
- Μία (1) σύμβαση με αντικείμενο τον σχεδιασμό, την οργάνωση και την υλοποίηση ολοκληρωμένων ενεργειών προώθησης, υποστήριξης και ενημέρωσης, με στόχο την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας.
- Ένα (1) τουλάχιστον έργο ή δράση που να αφορά την παροχή υπηρεσιών επιχειρηματικής ανάδειξης με στόχο την ενίσχυση της αναγνωρισιμότητας, της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας επιχειρηματικών φορέων ή πρωτοβουλιών.

Σε περίπτωση που ο υποψήφιος Ανάδοχος συμμετείχε στην υλοποίηση των ανωτέρω έργων ως μέλος Ένωσης / Κοινοπραξίας, υπολογίζεται μόνο το συμβατικό τίμημα που αντιστοιχεί στο ποσοστό συμμετοχής του στην Ένωση / Κοινοπραξία.

Β) Ομάδα Έργου

Ο Υποψήφιος Ανάδοχος θα πρέπει να διαθέτει ανθρώπινο δυναμικό και πόρους ικανούς και αξιόπιστους για να φέρει σε πέρας επιτυχώς τις απαιτήσεις της σύμβασης, σε όρους απαιτούμενης εξειδίκευσης, επαγγελματικών προσόντων και εμπειρίας. Η προτεινόμενη από τον υποψήφιο ομάδα έργου θα πρέπει να απαρτίζεται από επαρκή σε αριθμό άτομα, με τα κάτωθι προσόντα και εμπειρία, κατ' ελάχιστον:

- **Έναν (1) Υπεύθυνο Έργου** ο οποίος θα έχει τη συνολική ευθύνη της υλοποίησης του Έργου και απαιτείται να διαθέτει σωρευτικά:
  - Τίτλο σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης και μεταπτυχιακό ή διδακτορικό τίτλο σπουδών αμφότερα στο αντικείμενο της Διοίκησης Επιχειρήσεων ή Οικονομικών Επιστημών
  - 15ετή τουλάχιστον εμπειρία στην διοίκηση ή/και διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων έργων ή/και δράσεων κρατικών ενισχύσεων ή/και έργων ή/και διαμόρφωσης στρατηγικών ή/και επιχειρησιακών σχεδίων
- **Ένα (1) Στέλεχος ως Υπεύθυνος/η Υποομάδας** για την εκπόνηση του ερευνητικού-μελετητικού έργου και των προτάσεων του Παρατηρητηρίου Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας της Περιφέρειας Αττικής. Για το σκοπό αυτό θα πρέπει να διαθέτει τα ακόλουθα προσόντα:
  - Πανεπιστημιακό και Μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών (ή ισοδύναμο αναγνωρισμένο τίτλο σπουδών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων εξωτερικού) στον τομέα των Κοινωνικών Επιστημών
  - 5ετή τουλάχιστον επαγγελματική εμπειρία σε έρευνες και μελέτες που συνδέονται με τους τομείς της επιχειρηματικότητας, της διοίκησης επιχειρήσεων και του ανθρώπινου δυναμικού
  - να έχει συμμετάσχει σε: τουλάχιστον (1) έργο έρευνας-ανάλυσης, τεκμηρίωσης και διαμόρφωσης προτάσεων για ενίσχυση της επιχειρηματικότητας ή/και της καινοτομίας ή/και της ενίσχυσης του ανθρώπινου δυναμικού
- **Έναν (1) Έμπειρο Οικονομολόγο** ο οποίος απαιτείται να διαθέτει σωρευτικά:
  - Τίτλο σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης και μεταπτυχιακό ή διδακτορικό τίτλο σπουδών αμφότερα στο αντικείμενο της Διοίκησης Επιχειρήσεων ή Οικονομικών Επιστημών
  - 10ετή εμπειρία στον σχεδιασμό ή / και διαχείριση ή / και αξιολόγηση οικονομικής εξέλιξης έργων και προγραμμάτων
- **Δύο (2) Έμπειρους Επιχειρησιακούς συμβούλους** έκαστος εκ των οποίων απαιτείται να διαθέτει σωρευτικά:
  - Τίτλο σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης στο αντικείμενο της Διοίκησης Επιχειρήσεων ή Οικονομικών Επιστημών
  - 10ετή τουλάχιστον εξειδικευμένη εμπειρία σε σχεδιασμό, ανάπτυξη, υλοποίηση και ανάλυση στρατηγικής επενδυτικών σχεδίων ή/και σε αναλύσεις κόστους – οφέλους ή/και ένταξη έργων σε ευρωπαϊκά προγράμματα συγχρηματοδότησης ή/και στην αξιολόγηση συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων
- **Δύο (2) Επιχειρησιακούς συμβούλους** έκαστος εκ των οποίων απαιτείται να διαθέτει σωρευτικά:
  - Τίτλο σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης στο αντικείμενο της Διοίκησης Επιχειρήσεων ή Οικονομικών Επιστημών
  - 3ετή τουλάχιστον εξειδικευμένη εμπειρία σε 3ετή σε σχεδιασμό, ανάπτυξη, υλοποίηση και ανάλυση στρατηγικής επενδυτικών σχεδίων ή/και σύνταξη μελετών βιωσιμότητας ή/και σχεδιασμό, ανάπτυξη, υλοποίηση και ανάλυση στρατηγικής επενδυτικών σχεδίων

- **Έναν (1) Χρηματοοικονομικό σύμβουλο ανάπτυξης και παρακολούθησης οικονομικού σχεδιασμού** ο οποίος απαιτείται να διαθέτει σωρευτικά:
  - Τίτλο σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης στο αντικείμενο της Διοίκησης Επιχειρήσεων ή Οικονομικών Επιστημών
  - 5ετή τουλάχιστον εμπειρία στην ανάπτυξη και παρακολούθηση οικονομικού σχεδιασμού, στη βελτιστοποίηση επιχειρησιακών διαδικασιών ή/και στον υπολογισμό των κύριων χρηματοοικονομικών δεικτών έργων/επενδύσεων
- **Έναν (1) Σύμβουλο Ψηφιακού Μετασχηματισμού** ο οποίος απαιτείται να διαθέτει σωρευτικά:
  - Τίτλο σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης και μεταπτυχιακό ή διδακτορικό τίτλο σπουδών αμφότερα στο αντικείμενο της Πληροφορικής ή Μηχανικού Η/Υ Πολυτεχνείου ή Πολυτεχνικής Σχολής
  - 10ετή τουλάχιστον εμπειρία στον σχεδιασμό ή/και διαχείριση έργων πληροφορικής ή/και παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών πληροφορικής
- **Έναν (1) Υπεύθυνο Δράσεων Δημοσιότητας** ο οποίος απαιτείται να διαθέτει σωρευτικά:
  - Πτυχίο από εκπαιδευτικό ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης κατεύθυνσης μάρκετινγκ ή διοίκησης επιχειρήσεων ή οικονομικών επιστημών
  - 10ετή τουλάχιστον εμπειρία στον τομέα του μάρκετινγκ ή/και τη δημιουργία ολοκληρωμένων καμπανιών.

Τα φυσικά πρόσωπα που δηλώνονται από τον προσφέροντα στην Ομάδα Έργου δύνανται να απασχολούνται με εξαρτημένη σχέση εργασίας ή σύμβαση ανεξαρτήτων υπηρεσιών, η οποία είναι σε ισχύ ήδη κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς. Στην τελευταία αυτή περίπτωση θεωρούνται ίδιοι πόροι του οικονομικού φορέα και όχι τρίτοι δανείζοντες και δεν απαιτείται εκ μέρους τους η υποβολή ΕΕΕΣ και των σχετικών αποδεικτικών μέσων. Διευκρινίζεται ότι σε περίπτωση που ο υποψήφιος ανάδοχος είναι ένωση ή κοινοπραξία, η ανωτέρω προϋπόθεση αρκεί να πληρείται αθροιστικά από τα μέλη της ένωσης ή κοινοπραξίας.

2.2.7 Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης

Οι οικονομικοί φορείς για την παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης οφείλουν να αναφέρουν τα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης με τα οποία συμμορφώνονται και τα οποία σχετίζονται και είναι ανάλογα με το αντικείμενο της σύμβασης.

Συγκεκριμένα, οι υποψήφιοι Ανάδοχοι θα πρέπει να εξασφαλίζουν την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, να διαθέτουν και να προσκομίζουν τα αντίστοιχα σε ισχύ πιστοποιητικά, επί ποινή αποκλεισμού:

- Πιστοποιητικό **ISO 9001:2015 για τη διαχείριση Ποιότητας**, ή ισοδύναμο, εν ισχύ, από διαπιστευμένο οργανισμό, με πεδίο εφαρμογής που καλύπτει την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών.
- Πιστοποιητικό **ISO 27701:2019 για την Ασφάλεια των Πληροφοριών**, ή ισοδύναμο, εν ισχύ, από διαπιστευμένο οργανισμό, με πεδίο εφαρμογής που καλύπτει την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών.
- Πιστοποιητικό **ISO 22301:2019 για τη διαχείριση Επιχειρησιακής Συνέχειας**, ή ισοδύναμο, εν ισχύ, από διαπιστευμένο οργανισμό, με πεδίο εφαρμογής που καλύπτει την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών.
- Πιστοποιητικό **ISO 37001:2016 κατά της δωροδοκίας** ή ισοδύναμο, εν ισχύ, από διαπιστευμένο οργανισμό, με πεδίο εφαρμογής που καλύπτει την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών.
- Πιστοποιητικό **ISO 37002:2021 για Συστήματα Διαχείρισης Καταγγελιών** ή ισοδύναμο, εν ισχύ, από διαπιστευμένο οργανισμό, με πεδίο εφαρμογής που καλύπτει την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών.
- Πιστοποιητικό **ISO 14001:2015 για την Περιβαλλοντική Διαχείριση** ή ισοδύναμο, εν ισχύ, από διαπιστευμένο οργανισμό, με πεδίο εφαρμογής που καλύπτει την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών.

- Πιστοποιητικό **ISO 45001:2018 για Σύστημα Διαχείρισης της Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία** ή ισοδύναμο, εν ισχύ, από διαπιστευμένο οργανισμό, με πεδίο εφαρμογής που καλύπτει την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Σε περίπτωση ένωσης, οι ανωτέρω απαιτήσεις αρκεί να καλύπτονται από το επικεφαλής μέλος (leader) της ένωσης.

Για τα ανωτέρω είναι αποδεκτά και άλλα αποδεικτικά στοιχεία για ισοδύναμα μέτρα διασφάλισης ποιότητας, εφόσον ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας δεν είχε τη δυνατότητα να αποκτήσει τα εν λόγω πιστοποιητικά εντός των σχετικών προθεσμιών, για λόγους για τους οποίους δεν ευθύνεται ο ίδιος, υπό την προϋπόθεση ότι ο οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι τα προτεινόμενα μέτρα διασφάλισης ποιότητας πληρούν τα απαιτούμενα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας.

2.2.8 Στήριξη στην ικανότητα τρίτων – Υπεργολαβία

2.2.8.1. Στήριξη στην ικανότητα τρίτων

Οι οικονομικοί φορείς μπορούν, όσον αφορά τα κριτήρια της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας (της παραγράφου 2.2.5) και τα σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα (της παραγράφου 2.2.6), να στηρίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών τους με αυτούς. Στην περίπτωση αυτή, αποδεικνύουν ότι θα έχουν στη διάθεσή τους τους αναγκαίους πόρους, με την προσκόμιση της σχετικής δέσμευσης των φορέων στην ικανότητα των οποίων στηρίζονται.

Ειδικά, όσον αφορά τα κριτήρια επαγγελματικής ικανότητας που σχετίζονται με τους τίτλους σπουδών και τα επαγγελματικά προσόντα που ορίζονται στην περίπτωση στ' του Μέρους ΙΙ του Παραρτήματος ΧΙΙ του Προσαρτήματος Α' του ν. 4412/2016 ή με τη σχετική επαγγελματική εμπειρία, οι οικονομικοί φορείς, μπορούν να στηρίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων, μόνον εάν οι τελευταίοι θα εκτελέσουν τις εργασίες ή τις υπηρεσίες για τις οποίες απαιτούνται οι συγκεκριμένες ικανότητες. Τα φυσικά πρόσωπα που δηλώνονται από τον προσφέροντα στην Ομάδα Έργου και δεν αποτελούν ίδιους πόρους του προσφέροντος, κατά την παρ. 2.2.6.[Ι].γ της παρούσας, αποτελούν τρίτους, στην ικανότητα των οποίων στηρίζεται ο οικονομικός φορέας και απαιτείται η υποβολή διακριτών ΕΕΕΣ και των σχετικών αποδεικτικών μέσων, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στην παρούσα.

Όταν οι οικονομικοί φορείς στηρίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων όσον αφορά τα κριτήρια που σχετίζονται με την απαιτούμενη με τη διακήρυξη οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, οι εν λόγω οικονομικοί φορείς και αυτοί στους οποίους στηρίζονται είναι από κοινού υπεύθυνοι για την εκτέλεση της σύμβασης.

Υπό τους ίδιους όρους οι ενώσεις οικονομικών φορέων μπορούν να στηρίζονται στις ικανότητες των συμμετεχόντων στην ένωση ή άλλων φορέων.

Η αναθέτουσα αρχή ελέγχει αν οι φορείς, στις ικανότητες των οποίων προτίθεται να στηριχθεί ο οικονομικός φορέας, πληρούν κατά περίπτωση τα σχετικά κριτήρια επιλογής και εάν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3.. Ο οικονομικός φορέας υποχρεούται να αντικαταστήσει έναν φορέα στην ικανότητα του οποίου στηρίζεται, εφόσον ο τελευταίος δεν πληροί το σχετικό κριτήριο επιλογής ή για τον οποίο συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από τη σχετική ηλεκτρονική πρόσκληση από τη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής, η οποία απευθύνεται στον οικονομικό φορέα μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ. Ο φορέας που αντικαθιστά φορέα του προηγούμενου εδαφίου δεν επιτρέπεται να αντικατασταθεί εκ νέου.

2.2.8.2. Υπεργολαβία

Ο οικονομικός φορέας αναφέρει στην προσφορά του το τμήμα της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνει. Στην περίπτωση που ο προσφέρων αναφέρει στην προσφορά του ότι προτίθεται να αναθέσει τμήμα(τα) της σύμβασης υπό μορφή

υπεργολαβίας σε τρίτους σε ποσοστό που υπερβαίνει το τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής αξίας της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή ελέγχει ότι δεν συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3 της παρούσας. Ο οικονομικός φορέας υποχρεούται να αντικαταστήσει έναν υπεργολάβο, εφόσον συντρέχουν στο πρόσωπό του λόγοι αποκλεισμού της ως άνω παραγράφου 2.2.3.

2.2.9 Κανόνες απόδειξης ποιοτικής επιλογής

Το δικαίωμα συμμετοχής των οικονομικών φορέων και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής τους, όπως ορίζονται στις παραγράφους 2.2.1 έως 2.2.8, κρίνονται κατά την υποβολή της προσφοράς, με το ΕΕΕΣ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 2.2.9.1, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών της παραγράφου 2.2.9.2 και κατά τη σύναψη της σύμβασης, με την υπεύθυνη δήλωση της περ. δ' της παρ. 3 του άρθρου 105 του ν. 4412/2016.

Οι οικονομικοί φορείς μεριμνούν να διαθέτουν πιστοποιητικά, τα οποία να καλύπτουν και τον χρόνο υποβολής της προσφοράς, προκειμένου να τα υποβάλουν, εφόσον αναδειχθούν προσωρινοί ανάδοχοι ή εφόσον τους ζητηθεί, από την αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με την παράγραφο 2.2.9.2 Α.

Στην περίπτωση που ο οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με την παράγραφο 2.2.8 της παρούσας, οι φορείς στην ικανότητα των οποίων στηρίζεται υποχρεούνται να αποδεικνύουν, κατά τα οριζόμενα στις παραγράφους 2.2.9.1 και 2.2.9.2, ότι δεν συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3 της παρούσας και ότι πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής κατά περίπτωση (παράγραφοι 2.2.5 και 2.2.6).

Στην περίπτωση που ο οικονομικός φορέας αναφέρει στην προσφορά του ότι προτίθεται να αναθέσει τμήμα(τα) της σύμβασης υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους σε ποσοστό που υπερβαίνει το τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής αξίας της σύμβασης, οι υπεργολάβοι υποχρεούνται να αποδεικνύουν, κατά τα οριζόμενα στις παραγράφους 2.2.9.1 και 2.2.9.2, ότι δεν συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3 της παρούσας.

Αν μετά τη συμπλήρωση του ΕΕΕΣ και μέχρι τη ημέρα της έγγραφης πρόσκλησης για τη σύναψη του συμφωνητικού επέλθουν μεταβολές στις προϋποθέσεις, τις οποίες οι προσφέροντες είχαν δηλώσει ότι πληρούν, οι προσφέροντες οφείλουν να ενημερώσουν αμελλητί την αναθέτουσα αρχή..

2.2.9.1 Προκαταρκτική απόδειξη κατά την υποβολή προσφορών

Προς προκαταρκτική απόδειξη ότι οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς: α) δεν βρίσκονται σε μία από τις καταστάσεις της παραγράφου 2.2.3 και β) πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής των παραγράφων 2.2.4, 2.2.5, 2.2.6 και 2.2.7 της παρούσας, προσκομίζουν κατά την υποβολή της προσφοράς τους ως δικαιολογητικό συμμετοχής, το προβλεπόμενο από το άρθρο 79 παρ. 1 και 3 του ν. 4412/2016 Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), σύμφωνα με το επισυναπτόμενο στην παρούσα Παράρτημα II το οποίο ισοδυναμεί με ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986.

Το ΕΕΕΣ καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7, συμπληρώνεται από τους προσφέροντες οικονομικούς φορείς σύμφωνα με τις οδηγίες του Παραρτήματος 1 και λειτουργεί μόνο ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη.

Το ΕΕΕΣ φέρει υπογραφή με ημερομηνία εντός του χρονικού διαστήματος κατά το οποίο μπορούν να υποβάλλονται προσφορές. Αν στο διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της ημερομηνίας υπογραφής του ΕΕΕΣ και της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών έχουν επέλθει μεταβολές στα δηλωθέντα στοιχεία, εκ μέρους του, στο ΕΕΕΣ, ο οικονομικός φορέας αποσύρει την προσφορά του, χωρίς να απαιτείται απόφαση της αναθέτουσας αρχής. Στη συνέχεια μπορεί να την υποβάλει εκ νέου με επίκαιρο ΕΕΕΣ.

Ο οικονομικός φορέας δύναται να διευκρινίζει τις δηλώσεις και πληροφορίες που παρέχει στο ΕΕΕΣ με συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση, την οποία υποβάλλει μαζί με αυτό.

Κατά την υποβολή του ΕΕΕΣ, καθώς και της συνοδευτικής υπεύθυνης δήλωσης, είναι δυνατή, με μόνη την υπογραφή τού κατά περίπτωση εκπροσώπου τού οικονομικού φορέα, η προκαταρκτική απόδειξη των λόγων αποκλεισμού που αναφέρονται στην παράγραφο 2.2.3 της παρούσας, για το σύνολο των φυσικών προσώπων που είναι μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του ή έχουν εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτόν.

Ως εκπρόσωπος του οικονομικού φορέα νοείται ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτού, όπως προκύπτει από το ισχύον καταστατικό ή το πρακτικό εκπροσώπησης του κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς ή το αρμοδίως εξουσιοδοτημένο φυσικό πρόσωπο να εκπροσωπεί τον οικονομικό φορέα για διαδικασίες σύναψης συμβάσεων ή για συγκεκριμένη διαδικασία σύναψης σύμβασης.

Στην περίπτωση υποβολής προσφοράς από ένωση οικονομικών φορέων, το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), υποβάλλεται χωριστά από κάθε μέλος της ένωσης.

Ο οικονομικός φορέας φέρει την ειδική υποχρέωση να δηλώσει, μέσω του ΕΕΕΣ, την κατάστασή του σε σχέση με τους λόγους που προβλέπονται στο άρθρο 73 του ν. 4412/2016 και στην παράγραφο 2.2.3 της παρούσας και ταυτόχρονα να επικαλεστεί και τυχόν ληφθέντα μέτρα προς αποκατάσταση της αξιοπιστίας του.

Επισημαίνεται, ιδίως, ότι κατά την απάντηση οικονομικού φορέα στο σχετικό πεδίο του ΕΕΕΣ για τυχόν σύναψη συμφωνιών με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού, η συνδρομή περιστάσεων, όπως η πάροδος της τριετούς περιόδου της ισχύος του λόγου αποκλεισμού (παρ. 10 του άρθρου 73) ή η εφαρμογή της διάταξης της παραγράφου 3β του άρθρου 44 του ν. 3959/2011, σύμφωνα με την περ. γ' της παραγράφου 2.2.3.4 της παρούσας, αναλύεται στο σχετικό πεδίο που προβάλλει κατόπιν θετικής απάντησης.

Όσον αφορά στις υποχρεώσεις του σχετικά με την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης (περ. α' και β' της παρ. 2 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016) αυτές θεωρείται ότι δεν έχουν αθετηθεί εφόσον δεν έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες ή εφόσον έχουν υπαχθεί σε δεσμευτικό διακανονισμό που τηρείται. Στην περίπτωση αυτή ο οικονομικός φορέας δεν υποχρεούται να απαντήσει καταφατικά στο σχετικό πεδίο του ΕΕΕΣ με το οποίο ερωτάται εάν ο οικονομικός φορέας έχει ανεκπλήρωτες υποχρεώσεις σχετικά με την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης ή, κατά περίπτωση, εάν έχει αθετήσει τις παραπάνω υποχρεώσεις του.

Στην περίπτωση που ένας οικονομικός φορέας δηλώνει ότι εμπύπτει σε μία από τις καταστάσεις των παρ. 2.2.3.1 και 2.2.3.4, εκτός από την περ. β' αυτής, για τις οποίες συντρέχει ο σχετικός λόγος αποκλεισμού, υποχρεούται, εφόσον επικαλεστεί μέτρα αυτοκάθαρσης για να αποδείξει την αξιοπιστία του, στο σχετικό πεδίο του ΕΕΕΣ, που εμφανίζεται κατόπιν της θετικής απάντησης που έδωσε περί συνδρομής κάποιου από τους ανωτέρω λόγους αποκλεισμού, να δηλώσει:

α. εάν τα μέτρα αυτοκάθαρσης, τα οποία έλαβε για τον συγκεκριμένο λόγο αποκλεισμού που έχει δηλώσει στο ΕΕΕΣ, έχουν ήδη κριθεί σε προγενέστερη διαδικασία στην οποία συμμετείχε, βάσει απόφασης που εκδόθηκε από την ίδια ή άλλη αναθέτουσα αρχή, κατόπιν γνωμοδότησης της Επιτροπής εξέτασης επανορθωτικών μέτρων.

β. εάν τα μέτρα κρίθηκαν ως επαρκή ή μη επαρκή επισυνάπτοντας την απόφαση της περ. α' με βάση την οποία έχουν κριθεί τα συγκεκριμένα μέτρα αυτοκάθαρσης. Περαιτέρω δηλώνεται εάν η ως άνω απόφαση έχει καταστεί «δεσμευτική», με την έννοια ότι, είτε δεν έχουν ασκηθεί τα προβλεπόμενα μέσα έννομης προστασίας είτε ασκήθηκαν και έχει εκδοθεί σχετική απόφαση.

γ. στην περίπτωση που τα μέτρα έχουν κριθεί ως μη επαρκή, εάν έχει λάβει πρόσθετα μέτρα αυτοκάθαρσης μετά την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης της περ. α' και σε περίπτωση που ισχύει το ανωτέρω να προβεί σε ανάλυσή τους, αναγράφοντας υποχρεωτικά και την ημερομηνία κατά την οποία αυτά ελήφθησαν.

Ειδικά, στην περίπτωση που έχουν συμπεριληφθεί στα έγγραφα της σύμβασης δυνητικοί λόγοι αποκλεισμού, για τους οποίους δεν έχουν προβλεφθεί πεδία δήλωσης πληροφοριών στο Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), σχετικά με τη λήψη εκ μέρους των οικονομικών φορέων επανορθωτικών μέτρων, αυτά θα δηλώνονται (περιγράφονται) στη συμπληρωματική υπεύθυνη δήλωση της παρ. 9, του άρθρου 79 του ν. 4412/2016.

Επισημαίνεται, τέλος, ότι η δήλωση του οικονομικού φορέα περί μη ρωσικής εμπλοκής, περιλαμβάνεται σε διακριτή υπεύθυνη δήλωση ή, εναλλακτικά, στη συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση που δύναται να υποβάλλεται μαζί με το ΕΕΕΣ. Το περιεχόμενο της δήλωσης προβλέπεται στο Παράρτημα V της παρούσας.

2.2.9.2 Αποδεικτικά μέσα

A. Για την απόδειξη της μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού κατ' άρθρο 2.2.3 και της πλήρωσης των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής κατά τις παραγράφους 2.2.4, 2.2.5, 2.2.6 και 2.2.7, οι οικονομικοί φορείς προσκομίζουν τα δικαιολογητικά του παρόντος. Η προσκόμιση των εν λόγω δικαιολογητικών γίνεται κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 3.2 από τον προσωρινό ανάδοχο. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από προσφέροντες, σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας. Οι οικονομικοί φορείς μεριμνούν να διαθέτουν δικαιολογητικά, τα οποία να καλύπτουν και τον χρόνο υποβολής της προσφοράς.

Οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να υποβάλλουν δικαιολογητικά ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία, αν και στο μέτρο που η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να λαμβάνει τα πιστοποιητικά ή τις συναφείς πληροφορίες απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος - μέλος της Ένωσης, η οποία διατίθεται δωρεάν, όπως εθνικό μητρώο συμβάσεων, εικονικό φάκελο επιχείρησης, ηλεκτρονικό σύστημα αποθήκευσης εγγράφων ή σύστημα προεπιλογής. Η δήλωση για την πρόσβαση σε εθνική βάση δεδομένων εμπεριέχεται στο Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), στο οποίο περιέχονται επίσης οι πληροφορίες που απαιτούνται για τον συγκεκριμένο σκοπό, όπως η ηλεκτρονική διεύθυνση της βάσης δεδομένων, τυχόν δεδομένα αναγνώρισης και, κατά περίπτωση, η απαραίτητη δήλωση συναίνεσης.

Οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να υποβάλλουν δικαιολογητικά, όταν η αναθέτουσα αρχή που έχει αναθέσει τη σύμβαση διαθέτει ήδη τα ως άνω δικαιολογητικά και αυτά εξακολουθούν να ισχύουν.

Τα δικαιολογητικά του παρόντος υποβάλλονται και γίνονται αποδεκτά σύμφωνα με την παράγραφο 2.4.2.5 και 3.2 της παρούσας.

Τα αποδεικτικά έγγραφα συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα ή συνοδεύονται από επίσημη μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα σύμφωνα με την παράγραφο 2.1.4.

B. 1. Για την απόδειξη της μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3 οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς προσκομίζουν αντίστοιχα τα δικαιολογητικά που αναφέρονται κατωτέρω.

Τα εν λόγω πιστοποιητικά υποβάλλονται μαζί με τα υπόλοιπα αποδεικτικά μέσα του άρθρου 22 από τον προσωρινό ανάδοχο, μέσω του υποσυστήματος, στον φάκελο «δικαιολογητικά προσωρινού αναδόχου».

Αν το αρμόδιο για την έκδοση των ανωτέρω κράτος-μέλος ή χώρα δεν εκδίδει τέτοιου είδους έγγραφα ή πιστοποιητικά ή όπου το έγγραφο ή τα πιστοποιητικά αυτά δεν καλύπτουν όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 2.2.3.1 και 2.2.3.2 περ. α' και β', καθώς και στην περ. β' της παραγράφου 2.2.3.4, τα έγγραφα ή τα πιστοποιητικά μπορεί να αντικαθίστανται από ένορκη βεβαίωση ή, στα κράτη -

μέλη ή στις χώρες όπου δεν προβλέπεται ένορκη βεβαίωση, από υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, συμβολαιογράφου ή αρμόδιου επαγγελματικού ή εμπορικού οργανισμού του κράτους - μέλους ή της χώρας καταγωγής ή της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας. Οι αρμόδιες δημόσιες αρχές παρέχουν, όπου κρίνεται αναγκαίο, επίσημη δήλωση στην οποία αναφέρεται ότι δεν εκδίδονται τα έγγραφα ή τα πιστοποιητικά της παρούσας παραγράφου ή ότι τα έγγραφα αυτά δεν καλύπτουν όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 2.2.3.1 και 2.2.3.2 περ. α' και β', καθώς και στην περ. β' της παραγράφου 2.2.3.4. Οι επίσημες δηλώσεις καθίστανται διαθέσιμες μέσω του επιγραμμικού αποθετηρίου πιστοποιητικών (e-Certis) του άρθρου 81 του ν. 4412/2016.

Ειδικότερα, οι οικονομικοί φορείς προσκομίζουν:

α) για την παράγραφο 2.2.3.1 απόσπασμα του σχετικού μητρώου, όπως του ποινικού μητρώου ή, ελλείψει αυτού, ισοδύναμο έγγραφο που εκδίδεται από αρμόδια δικαστική ή διοικητική αρχή του κράτους-μέλους ή της χώρας καταγωγής ή της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας, από το οποίο προκύπτει ότι πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις, που έχει εκδοθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή του.

Η υποχρέωση προσκόμισης του ως άνω αποσπάσματος αφορά και στα μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του εν λόγω οικονομικού φορέα ή στα πρόσωπα που έχουν εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτό κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στην ως άνω παράγραφο 2.2.3.1,

β) για την παράγραφο 2.2.3.2 πιστοποιητικό που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους - μέλους ή χώρας, που είναι σε ισχύ κατά τον χρόνο υποβολής του, άλλως, στην περίπτωση που δεν αναφέρεται σε αυτό χρόνος ισχύος, που έχει εκδοθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή του²

Ιδίως οι οικονομικοί φορείς που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα προσκομίζουν:

i) Για την απόδειξη της εκπλήρωσης των φορολογικών υποχρεώσεων της παραγράφου 2.2.3.2 περίπτωση α' αποδεικτικό ενημερότητας εκδιδόμενο από την Α.Α.Δ.Ε.

ii) Για την απόδειξη της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων προς τους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης της παραγράφου 2.2.3.2 περίπτωση α' πιστοποιητικό εκδιδόμενο από τον e-ΕΦΚΑ.

iii) Για την παράγραφο 2.2.3.2 περίπτωση α', πλέον των ως άνω πιστοποιητικών, υπεύθυνη δήλωση ότι δεν έχει εκδοθεί δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ για την αθέτηση των υποχρεώσεων τους σχετικά με την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης.

γ) για την παράγραφο 2.2.3.4 περίπτωση β' πιστοποιητικό που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους - μέλους ή χώρας, το οποίο έχει εκδοθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή του.

Ιδίως οι οικονομικοί φορείς που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα προσκομίζουν:

i) Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας από το αρμόδιο Πρωτοδικείο, από το οποίο προκύπτει ότι δεν τελούν υπό πτώχευση, πτωχευτικό συμβιβασμό ή υπό αναγκαστική διαχείριση ή δικαστική εκκαθάριση ή ότι δεν έχουν υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης. Ειδικά για τη διαδικασία εξυγίανσης προσκομίζεται επιπλέον υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου του οικονομικού φορέα ότι τηρούνται οι όροι της συμφωνίας εξυγίανσης. Για τις ΙΚΕ προσκομίζεται επιπλέον και πιστοποιητικό του Γ.Ε.Μ.Η. περί μη έκδοσης απόφασης λύσης ή κατάθεσης αίτησης λύσης του νομικού προσώπου, ενώ για τις ΕΠΕ προσκομίζεται επιπλέον πιστοποιητικό μεταβολών.

ii) Πιστοποιητικό του Γ.Ε.Μ.Η. από το οποίο προκύπτει ότι το νομικό πρόσωπο δεν έχει λυθεί και τεθεί υπό εκκαθάριση με απόφαση των εταίρων.

iii) Εκτύπωση της καρτέλας “Στοιχεία Μητρώου/ Επιχείρησης” από την ηλεκτρονική πλατφόρμα της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, όπως αυτά εμφανίζονται στο taxinet, από την οποία να προκύπτει η μη αναστολή της επιχειρηματικής δραστηριότητάς τους.

Για τα σωματεία το Ενιαίο Πιστοποιητικό Δικαστικής Φερεγγυότητας εκδίδεται από το αρμόδιο Πρωτοδικείο, ενώ για τους συνεταιρισμούς για το χρονικό διάστημα έως τις 31.12.2019 από το Ειρηνοδικείο και μετά την παραπάνω ημερομηνία από το Γ.Ε.Μ.Η.

δ) για τις λοιπές περιπτώσεις της παραγράφου 2.2.3.4, υπεύθυνη δήλωση του προσφέροντος οικονομικού φορέα ότι δεν συντρέχουν στο πρόσωπό του οι οριζόμενοι στην παράγραφο λόγοι αποκλεισμού.

ε) για την παράγραφο 2.2.3.9. υπεύθυνη δήλωση του προσφέροντος οικονομικού φορέα περί μη επιβολής εις βάρος του της κύρωσης του οριζόντιου αποκλεισμού, σύμφωνα τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

στ) για την παράγραφο 2.2.3.5α, υποβάλλεται από τον προσωρινό ανάδοχο, μαζί με τα υπόλοιπα δικαιολογητικά κατακύρωσης, υπεύθυνη δήλωση, στην οποία δηλώνεται ότι δεν συντρέχουν οι καταστάσεις ρωσικής εμπλοκής που περιγράφονται στην εν λόγω παράγραφο (*υπόδειγμα του περιεχομένου της υπεύθυνης δήλωσης περιλαμβάνεται στο Παράρτημα V της παρούσας Διακήρυξης*). Η υπεύθυνη δήλωση υπογράφεται από τον νόμιμο εκπρόσωπο του οικονομικού φορέα, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 79Α του ν. 4412/2016.

B.2. Για την απόδειξη της απαίτησης του άρθρου 2.2.4. (απόδειξη καταλληλότητας για την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας) προσκομίζουν πιστοποιητικό/βεβαίωση του οικείου επαγγελματικού (ή εμπορικού) μητρώου του κράτους εγκατάστασης. Οι οικονομικοί φορείς που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης προσκομίζουν πιστοποιητικό/βεβαίωση του αντίστοιχου επαγγελματικού (ή εμπορικού) μητρώου του Παραρτήματος XI του Προσαρτήματος Α' του ν. 4412/2016, με το οποίο πιστοποιείται αφενός η εγγραφή τους σε αυτό και αφετέρου το ειδικό επάγγελμά τους. Στην περίπτωση που χώρα δεν τηρεί τέτοιο μητρώο, το έγγραφο ή το πιστοποιητικό μπορεί να αντικαθίσταται από ένορκη βεβαίωση ή, στα κράτη - μέλη ή στις χώρες όπου δεν προβλέπεται ένορκη βεβαίωση, από υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, συμβολαιογράφου ή αρμόδιου επαγγελματικού οργανισμού της χώρας καταγωγής ή της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας ότι δεν τηρείται τέτοιο μητρώο και ότι ασκεί τη δραστηριότητα που απαιτείται για την εκτέλεση του αντικείμενου της υπό ανάθεση σύμβασης.

Οι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα οικονομικοί φορείς προσκομίζουν βεβαίωση εγγραφής στο οικείο επαγγελματικό μητρώο ή πιστοποιητικό που εκδίδεται από την οικεία υπηρεσία του Γ.Ε.ΜΗ. Οικονομικοί φορείς που έχουν οικονομικό σκοπό και δεν έχουν την εμπορική ιδιότητα, και συνεπώς δεν είναι υπόχρεοι εγγραφής στο Γ.Ε.ΜΗ. (π.χ. μη κερδοσκοπικά σωματεία του άρθρου 78 ΑΚ, ΕΛΚΕ Πανεπιστημίων) αποδεικνύουν την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας με κάθε πρόσφορο μέσο (ενδεικτικά καταστατικό, κωδικό άσκησης δραστηριότητα από ΑΑΔΕ)

Επισημαίνεται ότι τα δικαιολογητικά που αφορούν στην απόδειξη της απαίτησης του άρθρου 2.2.4 (απόδειξη καταλληλότητας για την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας) γίνονται αποδεκτά, εφόσον έχουν εκδοθεί έως τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες πριν από την υποβολή τους, εκτός αν, σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις αυτών, φέρουν συγκεκριμένο χρόνο ισχύος.

B.3. Για την απόδειξη της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας της παραγράφου 2.2.5 οι οικονομικοί φορείς προσκομίζουν:

- Ισολογισμοί ή αποσπάσματα ισολογισμών των τριών (3) τελευταίων διαχειριστικών χρήσεων (2021, 2022 και 2023) ή σε περίπτωση που δεν υποχρεούνται στην κατάρτιση ισολογισμών το έντυπο Ε3 των τελευταίων τριών (3) διαχειριστικών χρήσεων (2021, 2022 και 2023) για το συνολικό ύψος του ετήσιου κύκλου εργασιών ή στην περίπτωση που ο υποψήφιος εδρεύει στο εξωτερικό, τα αντίστοιχα ισχύοντα αποδεικτικά έγγραφα. Σε περίπτωση που πρόκειται για φυσικό πρόσωπο, αντίστοιχες Δηλώσεις Φόρου Εισοδήματος ή Εκκαθαριστικά Σημειώματα ή άλλα κατάλληλα έγγραφα και δικαιολογητικά. Σε περίπτωση που δεν είναι διαθέσιμα τα στοιχεία

του 2021, προσκομίζονται τα στοιχεία της τριετίας 2020, 2021, 2022.

Εάν ο οικονομικός φορέας, για βάσιμο λόγο, δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα ανωτέρω δικαιολογητικά, μπορεί να αποδεικνύει την οικονομική και χρηματοοικονομική του επάρκεια με οποιοδήποτε άλλο κατάλληλο έγγραφο.

Σε περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων που υποβάλλει κοινή προσφορά, τα ανωτέρω δικαιολογητικά προσκομίζονται για κάθε μέλος της ένωσης ξεχωριστά, αλλά σε κάθε περίπτωση το σχετικό κριτήριο πρέπει να πληρείται από τα μέλη της ένωσης σωρευτικά.

B.4. Για την απόδειξη της τεχνικής ικανότητας της παραγράφου 2.2.6. (περίπτωση 1) οι Οικονομικοί Φορείς προσκομίζουν:

- Κατάλογο των επιλεγμένων υπηρεσιών, υπό μορφή συνοπτικού πίνακα, στον οποίο θα αναφέρονται τα ακόλουθα στοιχεία:

A/A	ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑ ΑΡΧΗ / ΑΠΟΔΕΚΤΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ / ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΡΓΟΥ (από μμ/εε έως μμ/εε)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΞΙΑ (σε ευρώ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΟ ΕΡΓΟ (σε %)	ΠΡΟΣΚΟΜΙΣΘΕΝ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ (είδος & ημερ/νία έκδοσης)

Όπου «ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ», προσκομίζονται :

- Βεβαιώσεις καλής εκτέλεσης / Δηλώσεις οριστικής παραλαβής των αντίστοιχων έργων από την Αναθέτουσα Αρχή / Νομικό πρόσωπο ή φορέα του Δημόσιου ή ευρύτερου Δημόσιου τομέα, στην περίπτωση που ο πελάτης είναι δημόσιος φορέας
- Βεβαιώσεις καλής εκτέλεσης στην περίπτωση που ο πελάτης αφορά τον Ιδιωτικό τομέα

Εφόσον δεν είναι δυνατή η προσκόμιση των ανωτέρω βεβαιώσεων, δηλώσεων, προσκομίζεται:

- Υπεύθυνη δήλωση του οικονομικού φορέα, στην οποία θα αναφέρεται ο λόγος για τον οποίο δεν κατέστη εφικτή η προσκόμιση της παραπάνω δήλωσης ή βεβαίωσης και η οποία θα συνοδεύεται από αντίγραφο του αντίστοιχου τιμολογίου και, εφόσον υφίσταται, της σχετικής σύμβασης.

Για την απόδειξη της επαγγελματικής ικανότητας της παραγράφου 2.2.6 (περίπτωση 2), οι οικονομικοί φορείς προσκομίζουν:

- Πίνακα παρουσίασης των μελών της Ομάδας Έργου που θα αναλάβει τη διοίκηση / υλοποίηση της σύμβασης, σύμφωνα με το ακόλουθο υπόδειγμα:

A/A	Εταιρεία (σε περίπτωση Ένωσης / Κοινοπραξίας ή Στέλεχος Υπεργολάβου ή Εξωτερικός Συνεργάτης	Όνοματεπώνυμο Μέλους Ομάδας Έργου	Θέση στην Ομάδα Έργου	Ανθρωπομήνες Απασχόλησης

- Αναλυτικά βιογραφικά όλων των μελών της Ομάδας Έργου, στα οποία να αποτυπώνονται σαφώς οι τίτλοι σπουδών, η εμπειρία και η συμμετοχή και ο ρόλος τους σε ανάλογης φύσης έργα.
- Ο Οικονομικός Φορέας, συμπληρωματικά με τον παραπάνω Πίνακα, θα πρέπει να καταθέσει υπεύθυνες δηλώσεις συνεργασίας, των εξωτερικών συνεργατών και των υπεργολάβων. Οι εξωτερικοί Συνεργάτες και οι υπεργολάβοι, θα δηλώνουν ότι το έργο (αντικείμενο της παρούσας Διακήρυξης), καθώς και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτό, τελούν σε γνώση τους. Στην περίπτωση δήλωσης μελών στην Ομάδα Έργου που απασχολούνται με σύμβαση ανεξάρτητων υπηρεσιών, η οποία είναι σε ισχύ, ήδη κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς και σύμφωνα με την παρ. 2.2.6.2 θεωρούνται ίδιοι πόροι του οικονομικού φορέα, θα πρέπει να προσκομιστούν οι συμβάσεις ανεξάρτητων υπηρεσιών κατά την έννοια του άρθρου 39 παρ. 9 του Ν. 4387/2016 (Α 85).

B.5. Για την απόδειξη της συμμόρφωσής τους με πρότυπα διασφάλισης ποιότητας της παραγράφου 2.2.7 οι οικονομικοί φορείς προσκομίζουν Πιστοποιητικά: **ISO 9001:2015, ISO 27701:2019, ISO 22301:2019, ISO 37001:2016, ISO 37002:2021, ISO 14001:2015, ISO 45001:2018** ή ισοδύναμα στα πεδία εφαρμογής που αναφέρθηκαν στην παράγραφο 2.2.7. Σε περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων που υποβάλλει κοινή προσφορά τα κριτήρια των παραγράφων 2.2.5, 2.2.6 περίπτωση 2 και 2.2.7, δύναται να αποδεικνύονται από τα μέλη της ένωσης σωρευτικά.

B.6. Για την απόδειξη της νόμιμης εκπροσώπησης, στις περιπτώσεις που ο οικονομικός φορέας είναι νομικό πρόσωπο και εγγράφεται υποχρεωτικά κατά την κείμενη νομοθεσία και δηλώνει την εκπροσώπηση και τις μεταβολές της σε αρμόδια αρχή (πχ ΓΕΜΗ), προσκομίζει σχετικό πιστοποιητικό ισχύουσας εκπροσώπησης, το οποίο πρέπει να έχει εκδοθεί έως τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες πριν από την υποβολή του, εκτός αν αυτό φέρει συγκεκριμένο χρόνο ισχύος.

Ειδικότερα για τους ημεδαπούς οικονομικούς φορείς προσκομίζονται:

i) **για την απόδειξη της νόμιμης εκπροσώπησης**, στις περιπτώσεις που ο οικονομικός φορέας είναι νομικό πρόσωπο και υποχρεούται κατά την κείμενη νομοθεσία να δηλώνει την εκπροσώπηση και τις μεταβολές της στο ΓΕΜΗ, προσκομίζει σχετικό πιστοποιητικό ισχύουσας εκπροσώπησης, το οποίο πρέπει να έχει εκδοθεί έως τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες πριν από την υποβολή του.

ii) Για την **απόδειξη της νόμιμης σύστασης και των μεταβολών** του νομικού προσώπου γενικό πιστοποιητικό μεταβολών του ΓΕΜΗ, εφόσον έχει εκδοθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή του.

Στις λοιπές περιπτώσεις τα κατά περίπτωση νομιμοποιητικά έγγραφα σύστασης και νόμιμης εκπροσώπησης (όπως καταστατικά, πιστοποιητικά μεταβολών, αντίστοιχα ΦΕΚ, αποφάσεις συγκρότησης οργάνων διοίκησης σε σώμα, κ.λπ., ανάλογα με τη νομική μορφή του οικονομικού φορέα), συνοδευόμενα από υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου ότι εξακολουθούν να ισχύουν κατά την υποβολή τους.

Σε περίπτωση που για τη διενέργεια της παρούσας διαδικασίας ανάθεσης έχουν χορηγηθεί εξουσίες σε πρόσωπο πλέον αυτών που αναφέρονται στα παραπάνω έγγραφα, προσκομίζεται επιπλέον απόφαση-πρακτικό του αρμόδιου καταστατικού οργάνου διοίκησης του νομικού προσώπου με την οποία χορηγήθηκαν οι σχετικές εξουσίες. Όσον αφορά τα φυσικά πρόσωπα, εφόσον έχουν χορηγηθεί εξουσίες σε τρίτα πρόσωπα, προσκομίζεται εξουσιοδότηση του οικονομικού φορέα.

Οι αλλοδαποί οικονομικοί φορείς προσκομίζουν τα προβλεπόμενα, κατά τη νομοθεσία της χώρας εγκατάστασης, αποδεικτικά έγγραφα και εφόσον δεν προβλέπονται, υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου, από την οποία αποδεικνύονται τα ανωτέρω ως προς τη νόμιμη σύσταση, μεταβολές και εκπροσώπηση του οικονομικού φορέα.

Οι ως άνω υπεύθυνες δηλώσεις γίνονται αποδεκτές, εφόσον έχουν συνταχθεί μετά την κοινοποίηση της πρόσκλησης για την υποβολή των δικαιολογητικών.

Από τα ανωτέρω έγγραφα πρέπει να προκύπτουν η νόμιμη σύσταση του οικονομικού φορέα, όλες οι σχετικές τροποποιήσεις των καταστατικών, το/τα πρόσωπο/α που δεσμεύει/ουν νόμιμα την εταιρεία κατά την ημερομηνία διενέργειας του διαγωνισμού (νόμιμος εκπρόσωπος, δικαίωμα υπογραφής κλπ.), τυχόν τρίτοι, στους οποίους έχει χορηγηθεί εξουσία εκπροσώπησης, καθώς και η θητεία του/των ή/και των μελών του οργάνου διοίκησης/ νόμιμου εκπροσώπου.

B.7. Οι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημους καταλόγους που προβλέπονται από τις εκάστοτε ισχύουσες εθνικές διατάξεις ή διαθέτουν πιστοποίηση από οργανισμούς πιστοποίησης που συμμορφώνονται με τα ευρωπαϊκά πρότυπα πιστοποίησης, κατά την έννοια του Παραρτήματος VII του Προσαρτήματος Α' του ν. 4412/2016, μπορούν να προσκομίζουν στις αναθέτουσες αρχές πιστοποιητικό εγγραφής εκδιδόμενο από την αρμόδια αρχή ή το πιστοποιητικό που εκδίδεται από τον αρμόδιο οργανισμό πιστοποίησης.

Στα πιστοποιητικά αυτά αναφέρονται τα δικαιολογητικά βάσει των οποίων έγινε η εγγραφή των εν λόγω οικονομικών φορέων στον επίσημο κατάλογο ή η πιστοποίηση και η κατάταξη στον εν λόγω κατάλογο.

Η πιστοποιούμενη εγγραφή στους επίσημους καταλόγους από τους αρμόδιους οργανισμούς ή το πιστοποιητικό, που εκδίδεται από τον οργανισμό πιστοποίησης, συνιστά τεκμήριο καταλληλότητας όσον αφορά τις απαιτήσεις ποιοτικής επιλογής, τις οποίες καλύπτει ο επίσημος κατάλογος ή το πιστοποιητικό.

Οι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημους καταλόγους απαλλάσσονται από την υποχρέωση υποβολής των δικαιολογητικών που αναφέρονται στο πιστοποιητικό εγγραφής τους. Ειδικώς, όσον αφορά την καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και των φόρων και τελών, προσκομίζονται πέραν της βεβαίωσης εγγραφής στον επίσημο κατάλογο και πιστοποιητικά, κατά τα οριζόμενα ανωτέρω στην περίπτωση B.1, υποπερ. i, ii και iii της περ. β.

B.8. Οι ενώσεις οικονομικών φορέων που υποβάλλουν κοινή προσφορά, υποβάλλουν τα παραπάνω, κατά περίπτωση δικαιολογητικά, για κάθε οικονομικό φορέα που συμμετέχει στην ένωση, σύμφωνα με τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 19 παρ. 2 του ν. 4412/2016.

B.9. Στην περίπτωση που οικονομικός φορέας επιθυμεί να στηριχθεί στις ικανότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με την παράγραφο 2.2.8, για την απόδειξη ότι θα έχει στη διάθεσή του τους αναγκαίους πόρους, προσκομίζει, ιδίως, σχετική έγγραφη δέσμευση των φορέων αυτών. Ειδικότερα, προσκομίζεται έγγραφο (συμφωνητικό ή σε περίπτωση νομικού προσώπου απόφαση του αρμόδιου οργάνου διοίκησης αυτού ή σε περίπτωση φυσικού προσώπου υπεύθυνη δήλωση), δυνάμει του οποίου αμφότεροι, διαγωνιζόμενος οικονομικός φορέας και τρίτος φορέας, εγκρίνουν τη μεταξύ τους συνεργασία για την κατά περίπτωση παροχή προς τον διαγωνιζόμενο της χρηματοοικονομικής ή/και τεχνικής ή/και επαγγελματικής ικανότητας του φορέα, ώστε αυτή να είναι στη διάθεση του διαγωνιζομένου για την εκτέλεση της σύμβασης. Η σχετική αναφορά πρέπει να είναι λεπτομερής και να αναφέρει κατ' ελάχιστον τους συγκεκριμένους πόρους που θα είναι διαθέσιμοι για την εκτέλεση της σύμβασης και τον τρόπο με τον οποίο θα χρησιμοποιηθούν αυτοί για την εκτέλεση της σύμβασης. Ο τρίτος θα δεσμεύεται ρητά ότι θα διαθέσει στον διαγωνιζόμενο τους συγκεκριμένους πόρους κατά τη διάρκεια της σύμβασης και ο διαγωνιζόμενος ότι θα κάνει χρήση αυτών σε περίπτωση που του ανατεθεί η σύμβαση.

Σε περίπτωση που ο τρίτος διαθέτει στοιχεία τεχνικής ή επαγγελματικής καταλληλότητας που σχετίζονται με τους τίτλους σπουδών και τα επαγγελματικά προσόντα που ορίζονται στην περίπτωση στ' του Μέρους II του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016 ή με τη σχετική επαγγελματική εμπειρία, θα δεσμεύεται ότι θα εκτελέσει τις εργασίες ή υπηρεσίες για τις οποίες απαιτούνται οι συγκεκριμένες ικανότητες, δηλώνοντας το τμήμα της σύμβασης που θα εκτελέσει.

B.10. Στην περίπτωση που ο οικονομικός φορέας δηλώνει στην προσφορά του ότι θα κάνει χρήση υπεργολάβων, στις ικανότητες των οποίων δεν στηρίζεται, προσκομίζεται υπεύθυνη δήλωση του προσφέροντος με αναφορά του τμήματος της σύμβασης το οποίο προτίθεται να αναθέσει σε τρίτους υπό μορφή υπεργολαβίας και υπεύθυνη δήλωση των υπεργολάβων ότι αποδέχονται την εκτέλεση των εργασιών.

B.11. Επισημαίνεται ότι γίνονται αποδεκτές:

- οι ένορκες βεβαιώσεις που αναφέρονται στην παρούσα Διακήρυξη, εφόσον έχουν συνταχθεί έως τρεις (3) μήνες πριν από την υποβολή τους,
- οι υπεύθυνες δηλώσεις, εφόσον έχουν συνταχθεί μετά την κοινοποίηση της πρόσκλησης για την υποβολή των δικαιολογητικών. Σημειώνεται ότι δεν απαιτείται θεώρηση του γνησίου της υπογραφής τους.

2.3 Κριτήρια Ανάθεσης

2.3.1 Κριτήριο ανάθεσης

Κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής, η οποία εκτιμάται βάσει των κάτωθι κριτηρίων:

ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Σ. Β.
ΟΜΑΔΑ Α		
K1	Αντίληψη του προσφέροντα για το έργο, κατανόηση του περιβάλλοντος και των ειδικών απαιτήσεων του Έργου	20%
K2	Μεθοδολογία υλοποίησης Έργου και πληρότητα / ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών	30%
K3	Ετοιμότητα αναδόχου για την άμεση έναρξη υλοποίησης του έργου	15%
K4	Οργάνωση παραδοτέων, και χρονοπρογραμματισμός παρεχόμενων υπηρεσιών	5%
ΑΘΡΟΙΣΜΑ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ ΟΜΑΔΑΣ Α		70%
ΟΜΑΔΑ Β		
K5	Σχήμα διοίκησης και επικοινωνίας του Έργου	10%
K6	Εμπειρία, οργάνωση και καταλληλότητα διαμόρφωσης της Ομάδας Έργου	20%
ΑΘΡΟΙΣΜΑ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ ΟΜΑΔΑΣ Β		30%
ΑΘΡΟΙΣΜΑ ΣΥΝΟΛΟΥ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ		100%

Το ειδικότερο περιεχόμενο των επί μέρους κριτηρίων αξιολόγησης συνίσταται στα εξής:

K1 Αντίληψη του προσφέροντα για το έργο, κατανόηση του περιβάλλοντος, και ειδικών απαιτήσεων του Έργου

Για την αξιολόγηση του συγκεκριμένου κριτηρίου θα ληφθούν υπόψη η κατανόηση του υποψηφίου Αναδόχου του περιβάλλοντος του έργου, των εμπλεκόμενων μερών, των ωφελουμένων και του εύρους του έργου, των σκοπών και των στόχων του, των κινδύνων καθώς και των παραγόντων που δύνανται να συμβάλλουν στην επιτυχή εκτέλεση του έργου.

K2 Μεθοδολογία υλοποίησης Έργου & πληρότητα/ ποιότητα παρεχόμενων υπηρεσιών

Κρίνεται η σαφήνεια και η πληρότητα της προσφοράς του διαγωνιζομένου της μεθοδολογίας που θα εφαρμόσει σε όλα τα στάδια εκτέλεσης, ως προς την καταλληλότητα αυτής σε σχέση με τις ειδικές απαιτήσεις υλοποίησης της σύμβασης.

Βαθμολογείται ο βαθμός επάρκειας και καταλληλότητας της ανάλυσης και εξειδίκευσης των προσφερόμενων υποδομών, εφαρμογών και υπηρεσιών και ο βαθμός ανταπόκρισης στις ειδικότερες απαιτήσεις κα προδιαγραφές της σύμβασης και ιδίως:

- οι προσφερόμενες υποδομές και εφαρμογές
- οι προσφερόμενες οριζόντιες υπηρεσίες υποστήριξης
- οι προσφερόμενες ενέργειες προβολής και δημοσιότητας

K3 Ετοιμότητα αναδόχου για την άμεση έναρξη υλοποίησης του έργου

Βαθμολογείται ο βαθμός ετοιμότητας του Αναδόχου για την άμεση έναρξη υλοποίησης του έργου και ιδίως, η ετοιμότητα και εξοικείωση της ομάδας έργου με το αντικείμενο και τα ειδικότερα χαρακτηριστικά του έργου, η άμεση διαθεσιμότητα των εργαλείων, των εφαρμογών και του υλικού υλοποίησης του έργου.

K4 Οργάνωση παραδοτέων, καταλληλότητα και ρεαλιστικότητα του χρονοδιαγράμματος του Έργου

Με αυτό το κριτήριο εκτιμάται, αφ' ενός ο βαθμός επάρκειας και καταλληλότητας της ανάλυσης των περιεχομένων κάθε παραδοτέου, τόσο σε εύρος, όσο και σε βάθος, αφ' ετέρου ο βαθμός επάρκειας και καταλληλότητας του προτεινόμενου χρονοδιαγράμματος των επιμέρους δραστηριοτήτων / ενεργειών εκτέλεσης της σύμβασης και των μεταξύ τους αλληλεξαρτήσεων.

K5 Σχήμα διοίκησης και επικοινωνίας του Έργου

Κρίνεται η καταλληλότητα και επάρκεια των διαδικασιών συντονισμού, διοίκησης και επικοινωνίας του υποψήφιου Αναδόχου με τα αρμόδια εμπλεκόμενα τμήματα/μονάδες και στελέχη της Αναθέτουσας Αρχής, αλλά και με τους λοιπούς φορείς που εμπλέκονται στην υλοποίηση/εκτέλεση του Έργου.

K6 Εμπειρία, οργάνωση, και καταλληλότητα διαμόρφωσης Ομάδας Έργου

Κρίνεται η εμπειρία, καταλληλότητα και επάρκεια του τρόπου διαμόρφωσης των αρμοδιοτήτων και καθηκόντων της προτεινόμενης Ομάδας Έργου στο πλαίσιο υλοποίησης της υπό ανάθεση σύμβασης, σε σχέση με το αντικείμενο, τις απαιτήσεις και το χρονοπρογραμματισμό αυτής καθώς και σε σχέση με τις επιμέρους κατηγορίες προσφερόμενων υπηρεσιών.

Επισημαίνεται ότι η κατάταξη των προσφορών που θα παρουσιαστεί στο σύστημα (ΕΣΗΔΗΣ), μετά την αξιολόγηση και των οικονομικών προσφορών, δεν λαμβάνεται υπόψη. Η τελική κατάταξη των προσφορών θα γίνει από την αρμόδια Επιτροπή Αξιολόγησης με σχετικό Πρακτικό λαμβάνοντας υπόψη ως πλέον συμφέρουσα την προσφορά εκείνη που παρουσιάζει το μεγαλύτερο τελικό βαθμό αξιολόγησης.

2.3.2 Βαθμολόγηση και κατάταξη προσφορών

Η βαθμολόγηση κάθε κριτηρίου αξιολόγησης κυμαίνεται από 100 βαθμούς στην περίπτωση που ικανοποιούνται ακριβώς όλοι οι όροι των τεχνικών προδιαγραφών, αυξάνεται δε μέχρι τους 120 βαθμούς όταν υπερκαλύπτονται οι απαιτήσεις του συγκεκριμένου κριτηρίου.

Η σταθμισμένη βαθμολογία του κάθε κριτηρίου θα προκύπτει από το γινόμενο του επιμέρους συντελεστή βαρύτητας επί τη βαθμολογία του, η δε συνολική βαθμολογία της προσφοράς θα προκύπτει από το άθροισμα των σταθμισμένων βαθμολογιών όλων των κριτηρίων.

Η συνολική απόλυτη βαθμολογία της τεχνικής προσφοράς υπολογίζεται με βάση τον παρακάτω τύπο:

$$ΑΣΤΠ = \sigma_1\chi K_1 + \sigma_2\chi K_2 + \dots + \sigma_n\chi K_n$$

Για κάθε τεχνική προσφορά υπολογίζεται ο Τελικός Βαθμός Τεχνικής Προσφοράς (ΤΒΤΠ), δηλ.

$ΤΒΤΠ = (ΑΣΤΠ / ΑΣΤΠ_{\max}) \times 100$, όπου $ΑΣΤΠ_{\max}$ = η απόλυτη βαθμολογία του καλύτερου τεχνικά υποψηφίου.

Κριτήρια με βαθμολογία μικρότερη από 100 βαθμούς (ήτοι που δεν καλύπτουν/παρουσιάζουν αποκλίσεις από τις τεχνικές προδιαγραφές της παρούσας) επιφέρουν την απόρριψη της προσφοράς.

Για κάθε οικονομική προσφορά υπολογίζεται το συγκριτικό της κόστος, δηλ. $(ΟΠ_{\min} / ΟΠ_i) \times 100$ όπου:

$ΟΠ_{\min}$ = το συνολικό κόστος της Οικονομικής Προσφοράς με τη μικρότερη τιμή

ΟΠi = το συνολικό κόστος της Οικονομικής Προσφοράς i, το οποίο αποτελεί τον Τελικό Βαθμό Οικονομικής Αξιολόγησης (ΤΒΟΑ).

Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά είναι εκείνη που παρουσιάζει τον Τελικό Βαθμό Αξιολόγησης (ΤΒΑ), ο οποίος υπολογίζεται σύμφωνα με τον τύπο που ακολουθεί.

$TBA = (TBTP * 0,8) + (TBOA * 0,2)$ όπου ΤΒΑ ο τελικός βαθμός αξιολόγησης, ΤΒΤΠ η συνολική βαθμολογία της τεχνικής προσφοράς και ΤΒΟΑ συγκριτικό κόστος της οικονομικής προσφοράς.

Ανάδοχος θα αναδειχθεί ο υποψήφιος που θα συγκεντρώσει τον υψηλότερο Τελικό Βαθμό Αξιολόγησης (ΤΒΑ).

Εφόσον κριτήριο κατακύρωσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά με βάση τη βέλτιστη σχέση ποιότητας τιμής και δεν προσδιορίζεται αποκλειστικά βάσει τιμής, η κατακύρωση τελικά γίνεται στον προσφέροντα, του οποίου η προσφορά είναι αποδεκτή με βάση τους καθοριζόμενους στη διακήρυξη ουσιαστικούς όρους, και έχει την μεγαλύτερη τελική βαθμολογία.

2.4 Κατάρτιση - Περιεχόμενο Προσφορών

2.4.1 Γενικοί όροι υποβολής προσφορών

Οι προσφορές υποβάλλονται με βάση τις απαιτήσεις που ορίζονται στο Παράρτημα Ι της Διακήρυξης για όλες τις περιγραφόμενες υπηρεσίες ανά είδος / τμήμα.

Δεν επιτρέπονται εναλλακτικές προσφορές.

Η ένωση οικονομικών φορέων υποβάλλει κοινή προσφορά, η οποία υπογράφεται υποχρεωτικά ηλεκτρονικά είτε από όλους τους οικονομικούς φορείς που αποτελούν την ένωση, είτε από εκπρόσωπό τους νομίμως εξουσιοδοτημένο. Στην προσφορά απαραίτητως πρέπει να προσδιορίζεται η έκταση και το είδος της συμμετοχής κάθε μέλους της ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της κατανομής αμοιβής μεταξύ τους, καθώς και ο εκπρόσωπος/συντονιστής αυτής. Η εν λόγω δήλωση περιλαμβάνεται καταρχήν στο ΕΕΕΣ (Μέρος ΙΙ. Ενότητα Α) που μπορεί να διευκρινίζεται στη συνοδευτική αυτού υπεύθυνη δήλωση που δύνανται να υποβάλλουν τα μέλη της ένωσης και η εξουσιοδότηση χορηγείται με πρόσφορο έγγραφο παροχής πληρεξουσιότητας, (ιδιωτικό συμφωνητικό σύστασης ένωσης οικονομικών φορέων/ ορισμού κοινού εκπροσώπου τους, ή αντίστοιχα πρακτικά των διοικητικών συμβουλίων των μελών της ένωσης), το οποίο (έγγραφο) πρέπει να υποβάλλεται με την προσφορά.

Ο, σύμφωνα με τα παραπάνω, ορισμός εκπροσώπου της ένωσης οικονομικών φορέων έναντι της αναθέτουσας αρχής, καλύπτει και τη δυνατότητα αυτού να υπογράψει την προδικαστική προσφυγή του άρθρου 3.4 της παρούσας, εκπροσωπώντας όλα τα μέλη της ένωσης.

Οι οικονομικοί φορείς μπορούν να αποσύρουν την προσφορά τους, πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφοράς, χωρίς να απαιτείται έγκριση εκ μέρους του αποφαινόμενου οργάνου της αναθέτουσας αρχής, υποβάλλοντας έγγραφη ειδοποίηση προς την αναθέτουσα αρχή μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ.

2.4.2 Χρόνος και Τρόπος υποβολής προσφορών

2.4.2.1. Οι προσφορές υποβάλλονται από τους ενδιαφερόμενους ηλεκτρονικά, μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, μέχρι την καταληκτική ημερομηνία και ώρα που ορίζει η παρούσα διακήρυξη, στην Ελληνική Γλώσσα, σε ηλεκτρονικό φάκελο, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στον ν.4412/2016, ιδίως στα άρθρα 36 και 37 και στην, κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 5 του άρθρου 36 του ν.4412/2016, εκδοθείσα υπ' αριθμ. 64233/08.06.2021 (Β'2453/ 09.06.2021) Κοινή Απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, με θέμα «Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν την ανάθεση των Δημοσίων

Συμβάσεων Προμηθειών και Υπηρεσιών με χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ)», εφεξής «Κ.Υ.Α. ΕΣΗΔΗΣ Προμήθειες και Υπηρεσίες».

Για τη συμμετοχή στον διαγωνισμό οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς απαιτείται να διαθέτουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που υποστηρίζεται τουλάχιστον από αναγνωρισμένο (εγκεκριμένο) πιστοποιητικό, το οποίο χορηγήθηκε από πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/767/ΕΚ και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 και να εγγραφούν στο ΕΣΗΔΗΣ, σύμφωνα με την περ. β της παρ. 2 του άρθρου 37 του ν. 4412/2016 και τις διατάξεις του άρθρου 6 της Κ.Υ.Α. ΕΣΗΔΗΣ Προμήθειες και Υπηρεσίες.

2.4.2.2. Ο χρόνος υποβολής της προσφοράς μέσω του ΕΣΗΔΗΣ βεβαιώνεται αυτόματα από το ΕΣΗΔΗΣ με υπηρεσίες χρονοσήμανσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 37 του ν. 4412/2016 και τις διατάξεις του άρθρου 10 της ως άνω κοινής υπουργικής απόφασης.

Μετά την παρέλευση της καταληκτικής ημερομηνίας και ώρας, δεν υπάρχει η δυνατότητα υποβολής προσφοράς στο ΕΣΗΔΗΣ. Σε περιπτώσεις τεχνικής αδυναμίας λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, η αναθέτουσα αρχή ρυθμίζει τα της συνέχειας του διαγωνισμού με αιτιολογημένη απόφασή της.

2.4.2.3. Οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν με την προσφορά τους τα ακόλουθα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 της Κ.Υ.Α. ΕΣΗΔΗΣ Προμήθειες και Υπηρεσίες:

(α) έναν ηλεκτρονικό (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής–Τεχνική Προσφορά», στον οποίο περιλαμβάνεται το σύνολο των κατά περίπτωση απαιτούμενων δικαιολογητικών και η τεχνική προσφορά, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και την παρούσα.

(β) έναν ηλεκτρονικό (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά», στον οποίο περιλαμβάνεται η οικονομική προσφορά του οικονομικού φορέα και το σύνολο των κατά περίπτωση απαιτούμενων δικαιολογητικών.

Από τον Οικονομικό Φορέα σημαίνονται, με χρήση της σχετικής λειτουργικότητας του ΕΣΗΔΗΣ, τα στοιχεία εκείνα της προσφοράς του που έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 21 του ν. 4412/2016. Εφόσον ένας οικονομικός φορέας χαρακτηρίζει πληροφορίες ως εμπιστευτικές, λόγω ύπαρξης τεχνικού ή εμπορικού απορρήτου, στη σχετική δήλωσή του αναφέρει ρητά όλες τις σχετικές διατάξεις νόμου ή διοικητικές πράξεις που επιβάλλουν την εμπιστευτικότητα της συγκεκριμένης πληροφορίας.

Δεν χαρακτηρίζονται ως εμπιστευτικές, πληροφορίες σχετικά με τις τιμές μονάδας, τις προσφερόμενες ποσότητες, την οικονομική προσφορά και τα στοιχεία της τεχνικής προσφοράς που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγησή της.

2.4.2.4. Εφόσον οι Οικονομικοί Φορείς καταχωρίσουν τα στοιχεία, με τα δεδομένα και συνημμένα ηλεκτρονικά αρχεία, που αφορούν δικαιολογητικά συμμετοχής-τεχνικής προσφοράς και οικονομικής προσφοράς τους στις αντίστοιχες ειδικές ηλεκτρονικές φόρμες του ΕΣΗΔΗΣ, στη συνέχεια, μέσω σχετικής λειτουργικότητας, εξάγουν αναφορές (εκτυπώσεις) σε μορφή ηλεκτρονικών αρχείων με μορφότυπο PDF, τα οποία αποτελούν συνοπτική αποτύπωση των καταχωρισμένων στοιχείων. Τα ηλεκτρονικά αρχεία των εν λόγω αναφορών (εκτυπώσεων) υπογράφονται ψηφιακά, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διατάξεις (περ. β της παρ. 2 του άρθρου 37) και επισυνάπτονται από τον Οικονομικό Φορέα στους αντίστοιχους υποφακέλους. Επισημαίνεται ότι η εξαγωγή και η επισύναψη των προαναφερθεισών αναφορών (εκτυπώσεων) δύναται να πραγματοποιείται για κάθε υποφάκελο ξεχωριστά, από τη στιγμή που έχει ολοκληρωθεί η καταχώριση των στοιχείων σε αυτόν.

2.4.2.5. Ειδικότερα, όσον αφορά τα συνημμένα ηλεκτρονικά αρχεία της προσφοράς, οι Οικονομικοί Φορείς τα καταχωρίζουν στους ανωτέρω (υπο)φακέλους μέσω του Υποσυστήματος, ως εξής :

Τα έγγραφα που καταχωρίζονται στην ηλεκτρονική προσφορά και δεν απαιτείται να προσκομιστούν και σε έντυπη μορφή, γίνονται αποδεκτά κατά περίπτωση, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις διατάξεις:

α) είτε των άρθρων 13, 14 και 28 του ν. 4727/2020 (Α' 184) περί ηλεκτρονικών δημοσίων εγγράφων που φέρουν ηλεκτρονική υπογραφή ή σφραγίδα και, εφόσον πρόκειται για αλλοδαπά δημόσια ηλεκτρονικά έγγραφα, εάν φέρουν επισημείωση e-Apostille

β) είτε των άρθρων 15 και 27 του ν. 4727/2020 (Α' 184) περί ηλεκτρονικών ιδιωτικών εγγράφων που φέρουν ηλεκτρονική υπογραφή ή σφραγίδα

γ) είτε του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 (Α' 45),

δ) είτε της παρ. 2 του άρθρου 37 του ν. 4412/2016, περί χρήσης ηλεκτρονικών υπογραφών σε ηλεκτρονικές διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων,

ε) είτε της παρ. 8 του άρθρου 92 του ν. 4412/2016, περί συνυποβολής υπεύθυνης δήλωσης στην περίπτωση απλής φωτοτυπίας ιδιωτικών εγγράφων.

Επιπλέον, δεν προσκομίζονται σε έντυπη μορφή τα ΦΕΚ και ενημερωτικά και τεχνικά φυλλάδια και άλλα έντυπα, εταιρικά ή μη, με ειδικό τεχνικό περιεχόμενο, δηλαδή έντυπα με αμιγώς τεχνικά χαρακτηριστικά, όπως αριθμούς, αποδόσεις σε διεθνείς μονάδες, μαθηματικούς τύπους και σχέδια.

Ειδικότερα, τα στοιχεία και δικαιολογητικά για τη συμμετοχή του Οικονομικού Φορέα στη διαδικασία καταχωρίζονται από αυτόν σε μορφή ηλεκτρονικών αρχείων με μορφότυπο PDF.

Έως την ημέρα και ώρα αποσφράγισης των προσφορών προσκομίζονται με ευθύνη του οικονομικού φορέα στην αναθέτουσα αρχή, σε έντυπη μορφή και σε κλειστό-ούς φάκελο-ους, στον οποίο αναγράφεται ο αποστολέας και ως παραλήπτης η Επιτροπή Διαγωνισμού του παρόντος διαγωνισμού, τα στοιχεία της ηλεκτρονικής προσφοράς του, τα οποία απαιτείται να προσκομιστούν σε πρωτότυπη μορφή. Τέτοια στοιχεία και δικαιολογητικά ενδεικτικά είναι :

α) η πρωτότυπη εγγυητική επιστολή συμμετοχής, πλην των περιπτώσεων που αυτή εκδίδεται ηλεκτρονικά, άλλως η προσφορά απορρίπτεται ως απαράδεκτη,

β) αυτά που δεν υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 11 παρ. 2 του ν. 2690/1999,

γ) ιδιωτικά έγγραφα τα οποία δεν έχουν επικυρωθεί από δικηγόρο ή δεν φέρουν θεώρηση από υπηρεσίες και φορείς της περίπτωσης α' της παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 ή δεν συνοδεύονται από υπεύθυνη δήλωση για την ακρίβειά τους, καθώς και

δ) τα αλλοδαπά δημόσια έντυπα έγγραφα που φέρουν την επισημείωση της Χάγης (Apostille), ή προξενική θεώρηση και δεν έχουν επικυρωθεί από δικηγόρο.

Σε περίπτωση μη υποβολής ενός ή περισσότερων από τα ως άνω στοιχεία και δικαιολογητικά που υποβάλλονται σε έντυπη μορφή, πλην της πρωτότυπης εγγύησης συμμετοχής, η αναθέτουσα αρχή δύναται να ζητήσει τη συμπλήρωση και υποβολή τους, σύμφωνα με το άρθρο 102 του ν. 4412/2016.

Στα αλλοδαπά δημόσια έγγραφα και δικαιολογητικά εφαρμόζεται η Συνθήκη της Χάγης της 5ης.10.1961, που κυρώθηκε με τον ν. 1497/1984 (Α' 188), εφόσον συντάσσονται σε κράτη που έχουν προσχωρήσει στην ως άνω Συνθήκη, άλλως φέρουν προξενική θεώρηση. Απαλλάσσονται από την απαίτηση επικύρωσης (με Apostille ή Προξενική Θεώρηση) αλλοδαπά δημόσια έγγραφα όταν καλύπτονται από διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες που έχει συνάψει η Ελλάδα (ενδεικτικά «Σύμβαση νομικής συνεργασίας μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου – 05.03.1984» (κυρωτικός ν.1548/1985, «Σύμβαση περί απαλλαγής από την επικύρωση ορισμένων πράξεων και εγγράφων – 15.09.1977» (κυρωτικός ν.4231/2014)). Επίσης, απαλλάσσονται από την απαίτηση επικύρωσης ή παρόμοιας διατύπωσης δημόσια έγγραφα που εκδίδονται από τις αρχές κράτους μέλους που υπάγονται στον Καν ΕΕ 2016/1191 για την απλούστευση των απαιτήσεων για την υποβολή ορισμένων δημοσίων εγγράφων στην ΕΕ, όπως, ενδεικτικά, το λευκό ποινικό μητρώο, υπό τον όρο ότι τα σχετικά με το γεγονός αυτό δημόσια έγγραφα εκδίδονται για πολίτη της Ένωσης από τις αρχές του κράτους μέλους της ιθαγένειάς του.

Επίσης, γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά ευκρινή φωτοαντίγραφα εγγράφων που έχουν εκδοθεί από αλλοδαπές αρχές και έχουν επικυρωθεί από δικηγόρο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 2 περ. β του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 “Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας”, όπως αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 1 παρ.2 του ν.4250/2014.

Οι πρωτότυπες εγγυήσεις συμμετοχής, πλην των εγγυήσεων που εκδίδονται ηλεκτρονικά, προσκομίζονται με ευθύνη του οικονομικού φορέα, σε κλειστό φάκελο, στον οποίο αναγράφεται ο αποστολέας, τα στοιχεία του παρόντος διαγωνισμού και ως παραλήπτης η Επιτροπή Διαγωνισμού, το αργότερο πριν την ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών που ορίζεται στην παρ. 3.1 της παρούσας, άλλως η προσφορά απορρίπτεται ως απαράδεκτη μετά από γνώμη της Επιτροπής Διαγωνισμού.

Η προσκόμιση των εγγυήσεων συμμετοχής πραγματοποιείται είτε με κατάθεση του ως άνω φακέλου στην υπηρεσία πρωτοκόλλου της αναθέτουσας αρχής, είτε με την αποστολή του ταχυδρομικώς, επί αποδείξει. Το βάρος απόδειξης της έγκαιρης προσκόμισης το φέρει ο οικονομικός φορέας. Το εμπρόθεσμο αποδεικνύεται με την επίκληση του αριθμού πρωτοκόλλου ή την προσκόμιση του σχετικού αποδεικτικού αποστολής κατά περίπτωση.

Στην περίπτωση που επιλεγεί η αποστολή του φακέλου της εγγύησης συμμετοχής ταχυδρομικώς, ο οικονομικός φορέας αναρτά, εφόσον δεν διαθέτει αριθμό έγκαιρης εισαγωγής του φακέλου του στο πρωτόκολλο της αναθέτουσας αρχής, το αργότερο έως την ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης των προσφορών, μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία», το σχετικό αποδεικτικό στοιχείο προσκόμισης (αποδεικτικό κατάθεσης σε υπηρεσίες ταχυδρομείου- ταχυμεταφορών), προκειμένου να ενημερώσει την αναθέτουσα αρχή περί της τήρησης της υποχρέωσής του σχετικά με την (εμπρόθεσμη) προσκόμιση της εγγύησης συμμετοχής του στον παρόντα διαγωνισμό.

2.4.3 Περιεχόμενα Φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής- Τεχνική Προσφορά»

2.4.3.1 Δικαιολογητικά Συμμετοχής

Τα στοιχεία και δικαιολογητικά για τη συμμετοχή των προσφερόντων στη διαγωνιστική διαδικασία περιλαμβάνουν με ποινή αποκλεισμού τα ακόλουθα υπό α και β στοιχεία: α) το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), όπως προβλέπεται στις παρ. 1 και 3 του άρθρου 79 του ν. 4412/2016 και τη συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση, με την οποία ο οικονομικός φορέας δύναται να διευκρινίζει τις πληροφορίες που παρέχει με το ΕΕΕΣ σύμφωνα με την παρ. 9 του ίδιου άρθρου, β) την εγγύηση συμμετοχής, όπως προβλέπεται στο άρθρο 72 του ν.4412/2016 και τις παραγράφους 2.1.5 και 2.2.2 αντίστοιχα της παρούσας Διακήρυξης, γ) Υπεύθυνη Δήλωση σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2022/576 του Συμβουλίου της 8ης Απριλίου 2022, για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα

λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία, στην οποία

θα αναφέρεται ρητά η μη συμμετοχή φυσικού ή νομικού προσώπου στην εταιρεία που θα

συμμετάσχει στην παρούσα σύμβαση, σύμφωνα με το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V – Υπόδειγμα ΥΔ περί μη ρωσικής εμπλοκής. Οι προσφέροντες συμπληρώνουν το σχετικό υπόδειγμα ΕΕΕΣ, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας Διακήρυξης ως Παράρτημα αυτής.

Η συμπλήρωσή του δύναται να πραγματοποιηθεί με χρήση του υποσυστήματος Promitheus ESPDint, προσβάσιμου μέσω της Διαδικτυακής Πύλης (<https://espd.eprocurement.gov.gr/>) του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ, ή άλλης σχετικής συμβατής πλατφόρμας υπηρεσιών διαχείρισης ηλεκτρονικών ΕΕΕΣ. Οι Οικονομικοί Φορείς δύναται να σκοπό αυτό να αξιοποιήσουν το αντίστοιχο ηλεκτρονικό αρχείο με μορφότυπο XML που αποτελεί επικουρικό στοιχείο των εγγράφων της σύμβασης.

Το συμπληρωμένο από τον Οικονομικό Φορέα ΕΕΕΣ (συμπεριλαμβανομένων των διακριτών ΕΕΕΣ από δανείζοντες εμπειρία ή υπεργολάβους, σύμφωνα με την παράγραφο 2.2.8), καθώς και η τυχόν συνοδευτική αυτού υπεύθυνη δήλωση, υποβάλλονται σύμφωνα με την περίπτωση β' ή δ' της παραγράφου 2.4.2.5 της παρούσας, σε ψηφιακά υπογεγραμμένο ηλεκτρονικό αρχείο με μορφότυπο PDF.

[Αναλυτικές οδηγίες και πληροφορίες για το θεσμικό πλαίσιο, τον τρόπο χρήσης και συμπλήρωσης ηλεκτρονικών ΕΕΕΣ και της χρήση του υποσυστήματος Promitheus ESPDint είναι αναρτημένες σε σχετική θεματική ενότητα στη Διαδικτυακή Πύλη (<https://espd.eprocurement.gov.gr/>)] του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ.]

2.4.3.2 Τεχνική Προσφορά

Η τεχνική προσφορά θα πρέπει να καλύπτει όλες τις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές που έχουν τεθεί από την αναθέτουσα αρχή στα Παραστήματα: ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι – Αναλυτική Περιγραφή Φυσικού και Οικονομικού Αντικείμενου της Σύμβασης, περιγράφοντας ακριβώς πώς οι συγκεκριμένες απαιτήσεις και προδιαγραφές πληρούνται. Περιλαμβάνει ιδίως τα έγγραφα και δικαιολογητικά, βάσει των οποίων θα αξιολογηθεί η καταλληλότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών, με βάση το κριτήριο ανάθεσης, σύμφωνα με τα αναλυτικώς αναφερόμενα στο ως άνω Παράρτημα.

ΤΟΝΙΖΕΤΑΙ ΟΤΙ ΣΤΟ ΦΑΚΕΛΟ ΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΠΕΡΑΝ ΤΩΝ ΩΣ ΑΝΩ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΤΑΤΕΘΕΙ ΣΕ ΜΟΡΦΗ ΕΓΓΡΑΦΟΥ PDF ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΑ ΥΠΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟ ΤΟ ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ ΣΤΗΝ ΜΕΛΕΤΗ ΦΥΛΛΟ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ.

Οι οικονομικοί φορείς αναφέρουν το τμήμα της σύμβασης που προτίθενται να αναθέσουν υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνουν.

2.4.4 Περιεχόμενα Φακέλου «Οικονομική Προσφορά» / Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών

Η Οικονομική Προσφορά συντάσσεται με βάση το αναγραφόμενο στην παρούσα κριτήριο ανάθεσης της τιμής και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ – Υπόδειγμα Οικονομικής Προσφοράς της διακήρυξης:

Καθώς οι οικονομικοί όροι δεν έχουν αποτυπωθεί στο σύνολό τους στις ειδικές ηλεκτρονικές φόρμες του ΕΣΗΔΗΣ, ο προσφέρων θα πρέπει να επισυνάψει, επί ποινή αποκλεισμού, στην ηλεκτρονική οικονομική προσφορά του, σε μορφή pdf, ψηφιακά υπογεγραμμένο και συμπληρωμένο, το υπόδειγμα της οικονομικής προσφοράς του Παραρτήματος ΙΙΙ – Υπόδειγμα Οικονομικής Προσφοράς που επισυνάπτεται στην παρούσα διακήρυξη.

Η τιμή της παρεχόμενης υπηρεσίας δίνεται σε ευρώ ανά μονάδα.

Στην τιμή περιλαμβάνονται οι υπέρ τρίτων κρατήσεις, ως και κάθε άλλη επιβάρυνση, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., για την παροχή των υπηρεσιών στον τόπο και με τον τρόπο που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης.

Οι υπέρ τρίτων κρατήσεις υπόκεινται στο εκάστοτε ισχύον αναλογικό τέλος χαρτοσήμου 3% και στην επ' αυτού εισφορά υπέρ ΟΓΑ 20%.

Οι προσφερόμενες τιμές είναι σταθερές καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης και δεν αναπροσαρμόζονται

Ως απαράδεκτες θα απορρίπτονται προσφορές στις οποίες: α) δεν δίνεται τιμή σε ΕΥΡΩ ή καθορίζεται σχέση ΕΥΡΩ προς ξένο νόμισμα, β) δεν προκύπτει με σαφήνεια η προσφερόμενη τιμή, με την επιφύλαξη του άρθρου 102 του ν. 4412/2016 και γ) η τιμή υπερβαίνει τον προϋπολογισμό της σύμβασης που καθορίζεται και τεκμηριώνεται από την αναθέτουσα αρχή στην παρούσα διακήρυξη.

2.4.5 Χρόνος ισχύος των προσφορών

Οι υποβαλλόμενες προσφορές ισχύουν και δεσμεύουν τους οικονομικούς φορείς για διάστημα δώδεκα (12) μηνών από την επομένη της διενέργειας του διαγωνισμού.

Προσφορά η οποία ορίζει χρόνο ισχύος μικρότερο από τον ανωτέρω προβλεπόμενο απορρίπτεται.

Η ισχύς της προσφοράς μπορεί να παρατείνεται εγγράφως, εφόσον τούτο ζητηθεί από την αναθέτουσα αρχή, πριν από τη λήξη της, με αντίστοιχη παράταση της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 72 παρ. 1 α΄ του ν. 4412/2016 και την παράγραφο 2.2.2. της παρούσας, κατ' ανώτατο όριο για χρονικό διάστημα ίσο με την προβλεπόμενη ως άνω αρχική διάρκεια. Σε περίπτωση αιτήματος της αναθέτουσας αρχής για παράταση της ισχύος της προσφοράς, οι προσφορές των οικονομικών φορέων, που αποδέχτηκαν την παράταση, πριν τη λήξη ισχύος των προσφορών τους, ισχύουν και τους δεσμεύουν για το επιπλέον αυτό χρονικό διάστημα.

Μετά τη λήξη και του παραπάνω ανώτατου χρονικού ορίου παράτασης ισχύος της προσφοράς, τα αποτελέσματα της διαδικασίας ανάθεσης ματαιώνονται, εκτός εάν η αναθέτουσα αρχή κρίνει, κατά περίπτωση, αιτιολογημένα, ότι η συνέχιση της διαδικασίας εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, οπότε οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία μπορούν να επιλέξουν είτε να παρατείνουν τον χρόνο ισχύος της προσφοράς και της εγγύησης συμμετοχής τους, εφόσον τους ζητηθεί πριν την πάροδο του ανωτέρω ανώτατου ορίου παράτασης, είτε όχι. Στην τελευταία περίπτωση, η διαδικασία συνεχίζεται με όσους παρέτειναν τον χρόνο ισχύος των προσφορών τους και αποκλείονται οι λοιποί οικονομικοί φορείς.

Σε περίπτωση που λήξει ο χρόνος ισχύος των προσφορών και δεν ζητηθεί παράταση, η αναθέτουσα αρχή δύναται με αιτιολογημένη απόφασή της, εφόσον η εκτέλεση της σύμβασης εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, να ζητήσει εκ των υστέρων από τους οικονομικούς φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία να παρατείνουν τον χρόνο ισχύος της προσφοράς τους.

2.4.6 Λόγοι απόρριψης προσφορών

Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει προσφορά:

α) η οποία, με την επιφύλαξη του άρθρου 102 του ν. 4412/2016 περί συμπλήρωσης, αποκλίνει από अपαραβάτους όρους περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, ή δεν υποβάλλεται εμπρόθεσμα με τον τρόπο και με το περιεχόμενο που ορίζεται στην παρούσα και συγκεκριμένα στις παραγράφους 2.4.1 (Γενικοί όροι υποβολής προσφορών), 2.4.2. (Χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών), 2.4.3. (Περιεχόμενο φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικής προσφοράς, ειδικά ως προς τους όρους, οι οποίοι ρητώς έχουν καθοριστεί επί ποινή αποκλεισμού, στην παρούσα διακήρυξη), 2.4.4. (Περιεχόμενο φακέλου οικονομικής προσφοράς, τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών, ειδικά ως προς τους όρους, οι οποίοι ρητώς έχουν καθοριστεί επί ποινή αποκλεισμού, στην παρούσα διακήρυξη), 2.4.5. (Χρόνος ισχύος προσφορών), 3.1. (Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών), 3.2 (Πρόσκληση υποβολής δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου) της παρούσας, β) η οποία περιέχει ατελείς, ελλειπείς, ασαφείς ή λανθασμένες πληροφορίες ή τεκμηρίωση, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που περιέχονται στο ΕΕΕΣ, εφόσον αυτές δεν επιδέχονται συμπλήρωση, διόρθωση, αποσαφήνιση ή διευκρίνιση ή, εφόσον επιδέχονται, δεν έχουν αποκατασταθεί από τον προσφέροντα, εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας, σύμφωνα το άρθρο 102 του ν. 4412/2016 και την παρ. 3.1.2.1 της παρούσας Διακήρυξης,

γ) για την οποία ο προσφέρων δεν παρέσχε τις απαιτούμενες εξηγήσεις, εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας ή η εξήγηση δεν είναι αποδεκτή από την αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με την παρ. 3.1.2.1 της παρούσας και τα άρθρα 102 και 103 του ν. 4412/2016,

δ) η οποία είναι εναλλακτική προσφορά,

ε) η οποία υποβάλλεται από έναν προσφέροντα που έχει υποβάλει δύο ή περισσότερες προσφορές. Ο περιορισμός αυτός ισχύει, υπό τους όρους της παραγράφου 2.2.3.4 περ. γ΄ της παρούσας (περ. γ΄ της παρ. 4 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016) και στην περίπτωση ενώσεων οικονομικών φορέων με κοινά μέλη, καθώς και στην περίπτωση οικονομικών φορέων που συμμετέχουν είτε αυτοτελώς είτε ως μέλη ενώσεων.

στ) η οποία είναι υπό αίρεση,

ζ) η οποία θέτει όρο αναπροσαρμογής,

η) για την οποία ο προσφέρων δεν παρέσχε, εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση σε αυτόν σχετικής πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής, εξηγήσεις αναφορικά με την τιμή ή το κόστος που προτείνει σε αυτήν, στην περίπτωση που η προσφορά του φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή σε σχέση με τις υπηρεσίες, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 88 του ν.4412/2016,

θ) εφόσον διαπιστωθεί ότι είναι ασυνήθιστα χαμηλή διότι δε συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18 του ν.4412/2016,

ι) η οποία παρουσιάζει αποκλίσεις ως προς τους όρους και τις τεχνικές προδιαγραφές της σύμβασης που έχουν ρητώς καθοριστεί, επί ποινή αποκλεισμού, στην παρούσα διακήρυξη,

ια) η οποία παρουσιάζει ελλείψεις ως προς τα δικαιολογητικά που ζητούνται από τα έγγραφα της παρούσας Διακήρυξης, εφόσον αυτές δεν θεραπευτούν από τον προσφέροντα με την υποβολή ή τη συμπλήρωσή τους, εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας, σύμφωνα με τα άρθρα 102 και 103 του ν.4412/2016,

ιβ) εάν από τα δικαιολογητικά του άρθρου 103 του ν. 4412/2016, που προσκομίζονται από τον προσωρινό ανάδοχο, δεν αποδεικνύεται η μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3 της παρούσας ή η πλήρωση μιας ή περισσότερων από τις απαιτήσεις των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, σύμφωνα με τις παραγράφους 2.2.4. επ., περί κριτηρίων επιλογής,

ιγ) εάν κατά τον έλεγχο των ως άνω δικαιολογητικών του άρθρου 103 του ν.4412/2016, διαπιστωθεί ότι τα στοιχεία που δηλώθηκαν, σύμφωνα με το άρθρο 79 του ν. 4412/2016, είναι εκ προθέσεως απατηλά, ή ότι έχουν υποβληθεί πλαστά αποδεικτικά στοιχεία.

3. ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ

3.1 Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών

3.1.1 Ηλεκτρονική αποσφράγιση προσφορών

Το πιστοποιημένο στο ΕΣΗΔΗΣ, για την αποσφράγιση των προσφορών, αρμόδιο όργανο της αναθέτουσας αρχής, ήτοι η επιτροπή διενέργειας/επιτροπή αξιολόγησης, **εφεξής Επιτροπή Διαγωνισμού**, προβαίνει στην έναρξη της διαδικασίας ηλεκτρονικής αποσφράγισης των φακέλων των προσφορών, κατά το άρθρο 100 του ν. 4412/2016, ακολουθώντας τα εξής στάδια:

- Ηλεκτρονική Αποσφράγιση του (υπό)φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής-Τεχνική Προσφορά», **την ... και ώρα ...**
- Ηλεκτρονική Αποσφράγιση του (υπό)φακέλου «Οικονομική Προσφορά», κατά την ημερομηνία και ώρα που θα ορίσει η αναθέτουσα αρχή

Σε κάθε στάδιο τα στοιχεία των προσφορών που αποσφραγίζονται είναι καταρχήν προσβάσιμα μόνο στα μέλη της Επιτροπής Διαγωνισμού και την αναθέτουσα αρχή.

3.1.2 Αξιολόγηση προσφορών

3.1.2.1 Μετά την κατά περίπτωση ηλεκτρονική αποσφράγιση των προσφορών η αναθέτουσα αρχή προβαίνει στην αξιολόγηση αυτών, μέσω των αρμόδιων πιστοποιημένων στο ΕΣΗΔΗΣ οργάνων της, εφαρμοζόμενων κατά τα λοιπά των κειμένων διατάξεων.

Η αναθέτουσα αρχή, τηρώντας τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, ζητεί από τους προσφέροντες οικονομικούς φορείς, όταν οι πληροφορίες ή η τεκμηρίωση που πρέπει να υποβάλλονται είναι ή εμφανίζονται ελλιπείς ή λανθασμένες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων στο ΕΕΕΣ, ή όταν λείπουν συγκεκριμένα έγγραφα, να υποβάλλουν, να συμπληρώνουν, να αποσαφηνίζουν ή να ολοκληρώνουν τις σχετικές πληροφορίες ή τεκμηρίωση, εντός προθεσμίας όχι μικρότερης των δέκα (10) ημερών και όχι μεγαλύτερης των είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης. Η συμπλήρωση ή η αποσαφήνιση ζητείται και γίνεται αποδεκτή υπό την προϋπόθεση ότι δεν τροποποιείται η προσφορά του οικονομικού φορέα και ότι αφορά σε στοιχεία ή δεδομένα, των οποίων είναι αντικειμενικά εξακριβώσιμος ο προγενέστερος χαρακτήρας σε σχέση με το πέρας της καταληκτικής προθεσμίας παραλαβής προσφορών. Τα ανωτέρω ισχύουν κατ' αναλογία και για τυχόν ελλείπουσες δηλώσεις, υπό την προϋπόθεση ότι βεβαιώνουν γεγονότα αντικειμενικώς εξακριβώσιμα.

[Επισημαίνεται ότι οι διευκρινίσεις/ συμπληρώσεις, κατ'εφαρμογή της παρούσας παραγράφου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 102 του ν.4412/2016, ζητούνται από την αρμόδια Επιτροπή Αξιολόγησης των Προσφορών (Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού), μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία»:

- *είτε από την Επιτροπή, μέσω του πιστοποιημένου χρήστη της παρούσας ηλεκτρονικής διαδικασίας (χειριστή του διαγωνισμού), χωρίς τη σύνταξη διακριτού εγγράφου*
- *είτε, με αποστολή διακριτού εγγράφου της Επιτροπής, μέσω του πιστοποιημένου χρήστη της παρούσας ηλεκτρονικής διαδικασίας (χειριστή του διαγωνισμού), χωρίς, στην περίπτωση αυτή, να απαιτείται περαιτέρω έγκρισή του από το αποφαινόμενο όργανο.*

Σημειώνεται ότι, όσο διαρκεί η διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών και μέχρι την αποστολή των σχετικών πρακτικών της Επιτροπής στον χειριστή του διαγωνισμού, προς έκδοση των οικείων αποφάσεων,

οι διευκρινίσεις ζητούνται από την Επιτροπή και δεν υπόκεινται σε προηγούμενη έγκριση του αποφαινόμενου οργάνου.

Σε κάθε περίπτωση, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης εκ μέρους της Επιτροπής και τη διαβίβαση των σχετικών πρακτικών προς το αποφαινόμενο όργανο, το τελευταίο δύναται, κατά την κρίση του, να ζητεί διευκρινίσεις από τους προσφέροντες για στοιχεία των προσφορών, για τα οποία δεν ζητήθηκαν, είτε ακόμη και για στοιχεία, για τα οποία έχει ήδη γνωμοδοτήσει σχετικώς η Επιτροπή.

Το αποφαινόμενο όργανο διατηρεί το δικαίωμα να αναπέμψει στην Επιτροπή προς εξέταση και περαιτέρω διευκρινίσεις οποιοδήποτε ζήτημα χρήζει, κατά την κρίση του, διευκρινίσεων/ συμπληρώσεων.

Τα ανωτέρω ισχύουν και ως προς τα αιτήματα παροχής διευκρινίσεων-συμπληρώσεων, σε περιπτώσεις ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, καθώς και στο στάδιο της υποβολής των δικαιολογητικών κατακύρωσης του προσωρινού αναδόχου].

Ειδικότερα :

α) Η Επιτροπή Διαγωνισμού εξετάζει αρχικά την υποβολή της εγγύησης συμμετοχής, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 72. Σε περίπτωση παράλειψης υποβολής, είτε της εγγύησης συμμετοχής ηλεκτρονικής έκδοσης, μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών, είτε του πρωτοτύπου της έντυπης εγγύησης συμμετοχής, μέχρι την ημερομηνία και ώρα αποσφράγισης, η Επιτροπή Διαγωνισμού συντάσσει πρακτικό, με το οποίο εισηγείται την απόρριψη της προσφοράς ως απαράδεκτης.

Στη συνέχεια εκδίδεται από την αναθέτουσα αρχή απόφαση, με την οποία επικυρώνεται το ανωτέρω πρακτικό. Η απόφαση απόρριψης της προσφοράς του παρόντος εδαφίου εκδίδεται πριν από την έκδοση οποιασδήποτε άλλης απόφασης σχετικά με την αξιολόγηση των προσφορών της οικείας διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης και κοινοποιείται σε όλους τους προσφέροντες, μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ.

Κατά της εν λόγω απόφασης χωρεί προδικαστική προσφυγή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 3.4 της παρούσας.

Η αναθέτουσα αρχή επικοινωνεί παράλληλα με τους φορείς που φέρονται να έχουν εκδώσει τις εγγυητικές επιστολές, προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά τους.

β) Στη συνέχεια, η Επιτροπή Διαγωνισμού προβαίνει αρχικά στον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής και ακολούθως στην αξιολόγηση και βαθμολόγηση των τεχνικών προσφορών των προσφερόντων, τα δικαιολογητικά συμμετοχής των οποίων έκρινε πλήρη. Η αξιολόγηση και βαθμολόγηση γίνονται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον ν.4412/2016 και τους όρους της παρούσας. Η διαδικασία αξιολόγησης ολοκληρώνεται με την καταχώριση σε πρακτικό των προσφερόντων, των αποτελεσμάτων του ελέγχου και της αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμμετοχής, των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης των τεχνικών προσφορών και της βαθμολόγησης των αποδεκτών τεχνικών προσφορών με βάση τα κριτήρια αξιολόγησης των παραγράφων 2.3.1 και 2.3.2 της παρούσας.

Τα αποτελέσματα των εν λόγω σταδίων («Δικαιολογητικά Συμμετοχής» & «Τεχνική Προσφορά» επικυρώνονται με απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου της αναθέτουσας αρχής, η οποία κοινοποιείται στους προσφέροντες, εκτός από όσους αποκλείστηκαν οριστικά δυνάμει της παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4412/2016, μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας» του ΕΣΗΔΗΣ. Μετά την έκδοση και κοινοποίηση της ανωτέρω απόφασης, οι προσφέροντες λαμβάνουν γνώση των λοιπών συμμετεχόντων στη διαδικασία και των στοιχείων που υποβλήθηκαν από αυτούς.

Κατά της εν λόγω απόφασης χωρεί προδικαστική προσφυγή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 3.4 της παρούσας.

γ) Μετά την ολοκλήρωση της αξιολόγησης, σύμφωνα με τα ανωτέρω, αποσφραγίζονται, κατά την ορισθείσα ημερομηνία και ώρα οι φάκελοι των οικονομικών προσφορών εκείνων των προσφερόντων που δεν έχουν απορριφθεί σύμφωνα με τα ανωτέρω.

δ) Η Επιτροπή Διαγωνισμού προβαίνει στην αξιολόγηση των οικονομικών προσφορών που αποσφραγίστηκαν και συντάσσει πρακτικό, στο οποίο καταχωρίζονται οι προσφορές κατά σειρά κατάταξης, με βάση τη συνολική βαθμολογία τους, καθώς και η αιτιολογημένη εισήγησή της για την αποδοχή ή απόρριψή τους και την ανάδειξη του προσωρινού αναδόχου.

Εάν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με το αντικείμενο της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς, μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ, να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας, κατά ανώτατο όριο είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται τα άρθρα 88 και 89 ν. 4412/2016. Εάν με τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγείται κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, η προσφορά απορρίπτεται ως μη κανονική.

Στην περίπτωση ισοδύναμων προφορών, δηλαδή προσφορών με την ίδια συνολική τελική βαθμολογία μεταξύ δύο ή περισσότερων προσφερόντων, η ανάθεση γίνεται στον προσφέροντα με τη μεγαλύτερη βαθμολογία τεχνικής προσφοράς.

Αν οι ισοδύναμες προσφορές έχουν την ίδια βαθμολογία τεχνικής προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή επιλέγει τον ανάδοχο με κλήρωση μεταξύ των οικονομικών φορέων που υπέβαλαν τις ισοδύναμες προσφορές. Η κλήρωση γίνεται ενώπιον της Επιτροπής του Διαγωνισμού και παρουσία αυτών των οικονομικών φορέων.

Στη συνέχεια, εφόσον το αποφαινόμενο όργανο της αναθέτουσας αρχής εγκρίνει το ανωτέρω πρακτικό κατάταξης των προσφορών, εκδίδεται απόφαση για τα αποτελέσματα του εν λόγω σταδίου και η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί εγγράφως, μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ, τον πρώτο σε κατάταξη προσφέροντα, στον οποίον πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινός ανάδοχος»), να υποβάλει τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 103 και την παρ. 3.2 της παρούσας, περί πρόσκλησης για υποβολή δικαιολογητικών. Η απόφαση έγκρισης του πρακτικού κατάταξης προσφορών δεν κοινοποιείται στους προσφέροντες και ενσωματώνεται στην απόφαση κατακύρωσης.

Σε κάθε περίπτωση, όταν έχει υποβληθεί εξ αρχής μία προσφορά, τα αποτελέσματα όλων των σταδίων της διαδικασίας ανάθεσης, ήτοι Δικαιολογητικών Συμμετοχής, Τεχνικής Προσφοράς και Οικονομικής Προσφοράς, επικυρώνονται με την απόφαση κατακύρωσης του άρθρου 105 του ν. 4412/2016, σύμφωνα με την παράγραφο 3.3 της παρούσας, που εκδίδεται μετά το πέρας και του τελευταίου σταδίου της διαδικασίας. Κατά της ανωτέρω απόφασης χωρεί προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην παράγραφο 3.4 της παρούσας.

3.2 Πρόσκληση υποβολής δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου - Δικαιολογητικά προσωρινού αναδόχου

Μετά την αξιολόγηση των προσφορών, η αναθέτουσα αρχή αποστέλλει σχετική ηλεκτρονική πρόσκληση στον προσφέροντα, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινό ανάδοχο»), μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ και τον καλεί να υποβάλει, εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής έγγραφης ειδοποίησης σε αυτόν, τα αποδεικτικά έγγραφα νομιμοποίησης και τα πρωτότυπα ή αντίγραφα όλων των δικαιολογητικών που περιγράφονται στην παράγραφο 2.2.9.2. της παρούσας Διακήρυξης, ως αποδεικτικά στοιχεία για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού της παραγράφου 2.2.3 της Διακήρυξης, καθώς και για την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής των παραγράφων 2.2.4 - 2.2.8 αυτής.

Ειδικότερα, το σύνολο των στοιχείων και δικαιολογητικών της ως άνω παραγράφου αποστέλλονται από τον προσωρινό ανάδοχο σε μορφή ηλεκτρονικών αρχείων με μορφότυπο PDF, σύμφωνα με τα ειδικώς οριζόμενα στην παράγραφο 2.4.2.5 της παρούσας.

Εντός της προθεσμίας υποβολής των δικαιολογητικών κατακύρωσης και το αργότερο έως την τρίτη εργάσιμη ημέρα από την καταληκτική ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής των δικαιολογητικών κατακύρωσης, προσκομίζονται, με ευθύνη του οικονομικού φορέα, στην αναθέτουσα αρχή, σε έντυπη μορφή και σε κλειστό φάκελο, στον οποίο αναγράφεται ο αποστολέας, τα στοιχεία του Διαγωνισμού και ως παραλήπτης η Επιτροπή Διαγωνισμού, τα στοιχεία και δικαιολογητικά, τα οποία απαιτείται να προσκομιστούν σε έντυπη μορφή (ως πρωτότυπα ή ακριβή αντίγραφα), σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις διατάξεις της ως άνω παραγράφου 2.4.2.5.

Αν δεν προσκομιστούν τα παραπάνω δικαιολογητικά ή υπάρχουν ελλείψεις σε αυτά που υποβλήθηκαν, η αναθέτουσα αρχή καλεί τον προσωρινό ανάδοχο να προσκομίσει τα ελλείποντα δικαιολογητικά ή να συμπληρώσει τα ήδη υποβληθέντα ή να παράσχει διευκρινίσεις, κατά το άρθρο 102 του ν. 4412/2016, εντός δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης σε αυτόν.

Ο προσωρινός ανάδοχος δύναται να υποβάλει προς την αναθέτουσα αρχή, μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ, αίτημα για παράταση της ως άνω προθεσμίας, συνοδευόμενο από αποδεικτικά έγγραφα περί αίτησης χορήγησης δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου. Στην περίπτωση αυτή η αναθέτουσα αρχή παρατείνει την προθεσμία υποβολής τους, για όσο χρόνο απαιτηθεί για τη χορήγησή τους από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές. Ο προσωρινός ανάδοχος μπορεί να αξιοποιεί τη δυνατότητα αυτή τόσο εντός της αρχικής προθεσμίας για την υποβολή δικαιολογητικών, όσο και εντός της προθεσμίας για την προσκόμιση ελλειπόντων ή τη συμπλήρωση ήδη υποβληθέντων δικαιολογητικών, κατά την έννοια του άρθρου 102 του ν. 4412/2016, όπως προβλέπεται ανωτέρω. Η παρούσα ρύθμιση εφαρμόζεται αναλόγως και όταν η αναθέτουσα αρχή ζητήσει την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής και πριν από το στάδιο κατακύρωσης, κατ' εφαρμογή της διάταξης του πρώτου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου 79 του ν. 4412/2016, τηρουμένων των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας.

Απορρίπτεται η προσφορά του προσωρινού αναδόχου, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, τηρουμένης της ανωτέρω διαδικασίας, εάν:

- i) κατά τον έλεγχο των παραπάνω δικαιολογητικών διαπιστωθεί ότι τα στοιχεία που δηλώθηκαν με το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ) είναι εκ προθέσεως απατηλά, ή έχουν υποβληθεί πλαστά αποδεικτικά στοιχεία, ή
- ii) δεν υποβληθούν στο προκαθορισμένο χρονικό διάστημα τα απαιτούμενα πρωτότυπα ή αντίγραφα των παραπάνω δικαιολογητικών, ή
- iii) από τα δικαιολογητικά που προσκομίστηκαν νομίμως και εμπροθέσμως, δεν αποδεικνύεται η μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού σύμφωνα με την παράγραφο 2.2.3 (λόγοι αποκλεισμού) ή η πλήρωση μιας ή περισσότερων από τις απαιτήσεις των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, σύμφωνα με τις παραγράφους 2.2.4 έως 2.2.8 (κριτήρια ποιοτικής επιλογής) της παρούσας,

Σε περίπτωση έγκαιρης και προσηκούσας ενημέρωσης της αναθέτουσας αρχής για μεταβολές στις προϋποθέσεις, τις οποίες ο προσωρινός ανάδοχος είχε δηλώσει με το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ) ότι πληροί, οι οποίες (μεταβολές) είτε επήλθαν, είτε έλαβε γνώση αυτών μετά τη δήλωση και μέχρι την ημέρα της σύναψης της σύμβασης (οψιγενείς μεταβολές), δεν καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του.

Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν υποβάλει αληθή ή ακριβή δήλωση ή δεν προσκομίσει ένα ή περισσότερα από τα απαιτούμενα έγγραφα και δικαιολογητικά ή δεν αποδείξει ότι: α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις της παραγράφου 2.2.3 της παρούσας Διακήρυξης και β) πληροί τα σχετικά κριτήρια

ποιοτικής επιλογής τα οποία έχουν καθορισθεί σύμφωνα με τις παραγράφους 2.2.4 -2.2.8 της παρούσας Διακήρυξης, η διαδικασία ματαιώνεται.

Η διαδικασία ελέγχου των παραπάνω δικαιολογητικών ολοκληρώνεται με τη σύνταξη πρακτικού από την Επιτροπή του Διαγωνισμού, στο οποίο αναγράφεται η τυχόν συμπλήρωση δικαιολογητικών σύμφωνα με όσα ορίζονται ανωτέρω (παράγραφος 3.1.2.1.) και τη διαβίβασή του στο αποφαινόμενο όργανο της αναθέτουσας αρχής για τη λήψη απόφασης είτε για την κατακύρωση της σύμβασης είτε για τη ματαίωση της διαδικασίας.

3.3 Κατακύρωση - σύναψη σύμβασης

3.3.1. Τα αποτελέσματα του ελέγχου των παραπάνω δικαιολογητικών κατακύρωσης και της εισήγησης της Επιτροπής Διαγωνισμού επικυρώνονται με την απόφαση κατακύρωσης, στην οποία ενσωματώνεται η απόφαση έγκρισης του πρακτικού κατάταξης των προσφερόντων και ανάδειξης προσωρινού αναδόχου, σε συνέχεια της αξιολόγησης των οικονομικών προσφορών τους.

Η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί, μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας» στο ΕΣΗΔΗΣ, σε όλους τους οικονομικούς φορείς που έλαβαν μέρος στη διαδικασία ανάθεσης, εκτός από όσους αποκλείστηκαν οριστικά, ιδίως δυνάμει της παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 4412/2016, την απόφαση κατακύρωσης, στην οποία αναφέρονται υποχρεωτικά οι προθεσμίες για την αναστολή της σύναψης σύμβασης, σύμφωνα με τα άρθρα 360 έως 372 του ν. 4412/2016, μαζί με αντίγραφο των πρακτικών κατάταξης των προσφερόντων και ανάδειξης προσωρινού αναδόχου, επιπλέον δε, αναρτά τα δικαιολογητικά του προσωρινού αναδόχου στα «Συνημμένα Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού».

Μετά την έκδοση και κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης οι προσφέροντες λαμβάνουν γνώση των οικονομικών προσφορών που αποσφραγίστηκαν, της κατάταξης των προσφορών και των υποβληθέντων δικαιολογητικών κατακύρωσης, με ενέργειες της αναθέτουσας αρχής. Κατά της απόφασης κατακύρωσης χωρεί προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ, σύμφωνα με την παράγραφο 3.4 της παρούσης. Δεν επιτρέπεται η άσκηση άλλης διοικητικής προσφυγής κατά της ανωτέρω απόφασης.

3.3.2. Η απόφαση κατακύρωσης καθίσταται οριστική, εφόσον συντρέξουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις σωρευτικά:

- α) κοινοποιηθεί η απόφαση κατακύρωσης σε όλους τους οικονομικούς φορείς που δεν έχουν αποκλειστεί οριστικά,
- β) παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης προδικαστικής προσφυγής ή σε περίπτωση άσκησης, παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης αίτησης αναστολής και ακύρωσης κατά της απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ και σε περίπτωση άσκησης αίτησης αναστολής και ακύρωσης κατά της απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ, εκδοθεί απόφαση επί αυτής, με την επιφύλαξη της χορήγησης προσωρινής διαταγής, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 372 του ν. 4412/2016,
- γ) ολοκληρωθεί επιτυχώς ο προσυμβατικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τα άρθρα 324 έως 327 του ν. 4700/2020, εφόσον απαιτείται, και
- δ) ο προσωρινός ανάδοχος έχει υποβάλει έπειτα από σχετική πρόσκληση, υπεύθυνη δήλωση, που υπογράφεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 79Α του ν. 4412/2016, στην οποία δηλώνεται ότι δεν έχουν επέλθει στο πρόσωπό του οψιγενείς μεταβολές κατά την έννοια του άρθρου 104 του ν. 4412/2016. Η υπεύθυνη δήλωση ελέγχεται από την αναθέτουσα αρχή και μνημονεύεται στο συμφωνητικό. Εφόσον δηλωθούν οψιγενείς μεταβολές, η δήλωση ελέγχεται από την Επιτροπή Διαγωνισμού, η οποία εισηγείται προς το αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο.

Μετά την οριστικοποίηση της απόφασης κατακύρωσης, η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί τον ανάδοχο, μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας», να προσέλθει για υπογραφή του συμφωνητικού, θέτοντάς του προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής ειδικής πρόσκλησης. Η σύμβαση θεωρείται συναφθείσα με την κοινοποίηση της πρόσκλησης του προηγούμενου εδαφίου στον ανάδοχο.

Στην περίπτωση που ο ανάδοχος δεν προσέλθει να υπογράψει το ως άνω συμφωνητικό μέσα στην ταχθείσα προθεσμία, με την επιφύλαξη αντικειμενικών λόγων ανωτέρας βίας, κηρύσσεται έκπτωτος, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του και ακολουθείται η ίδια, ως άνω διαδικασία, για τον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν προσέλθει για την υπογραφή του συμφωνητικού, η διαδικασία ανάθεσης ματαιώνεται σύμφωνα με την παράγραφο 3.5 της παρούσας Διακήρυξης. Στην περίπτωση αυτή η αναθέτουσα αρχή, πέραν της κατάπτωσης της εγγύησης συμμετοχής, μπορεί να ζητήσει αποζημίωση, ιδίως δυνάμει των άρθρων 197 και 198 του ΑΚ.

Εάν η αναθέτουσα αρχή δεν απευθύνει την ειδική πρόσκληση για την υπογραφή του συμφωνητικού εντός χρονικού διαστήματος εξήντα (60) ημερών από την οριστικοποίηση της απόφασης κατακύρωσης, με την επιφύλαξη της ύπαρξης επιτακτικού λόγου δημοσίου συμφέροντος ή αντικειμενικών λόγων ανωτέρας βίας, ο ανάδοχος δικαιούται να απέχει από την υπογραφή του συμφωνητικού, χωρίς να εκπέσει η εγγύηση συμμετοχής του, καθώς και να ζητήσει αποζημίωση, ιδίως δυνάμει των άρθρων 197 και 198 του ΑΚ.

3.4 Προδικαστικές Προσφυγές - Προσωρινή και Οριστική Δικαστική Προστασία

Α. Κάθε ενδιαφερόμενος, ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί η συγκεκριμένη δημόσια σύμβαση και έχει υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της ευρωπαϊκής ενωσιακής ή εσωτερικής νομοθεσίας στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, έχει δικαίωμα να προσφύγει στην Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΔΗΣΥ), σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στα άρθρα 346 επ. του ν. 4412/2016 και 1 επ. του π.δ/τος 39/2017, ασκώντας προδικαστική προσφυγή κατά πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής, προσδιορίζοντας ειδικώς τις νομικές και πραγματικές αιτιάσεις που δικαιολογούν το αίτημά του .

Σε περίπτωση προσβολής πράξης της αναθέτουσας αρχής, η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής είναι:

- (α) δέκα (10) ημέρες από την κοινοποίηση της προσβαλλόμενης πράξης στον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα αν η πράξη κοινοποιήθηκε με ηλεκτρονικά μέσα ή
- (β) δεκαπέντε (15) ημέρες από την κοινοποίηση της προσβαλλόμενης πράξης σε αυτόν αν χρησιμοποιήθηκαν άλλα μέσα επικοινωνίας, άλλως
- (γ) δέκα (10) ημέρες από την πλήρη, πραγματική ή τεκμαιρόμενη, γνώση της πράξης που βλάπτει τα συμφέροντα του ενδιαφερόμενου οικονομικού φορέα. Ειδικά για την άσκηση προσφυγής κατά προκήρυξης, η πλήρης γνώση αυτής τεκμαίρεται μετά την άροδο δεκαπέντε (15) ημερών από τη δημοσίευση στο ΚΗΜΔΗΣ.

Σε περίπτωση παράλειψης που αποδίδεται στην αναθέτουσα αρχή, η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής είναι δεκαπέντε (15) ημέρες από την επομένη της συντέλεσης της προσβαλλόμενης παράλειψης .

Οι προθεσμίες άσκησης των προδικαστικών προσφυγών και των παρεμβάσεων αρχίζουν την επομένη της ημέρας της προαναφερθείσας κατά περίπτωση κοινοποίησης ή γνώσης και λήγουν όταν περάσει ολόκληρη η τελευταία ημέρα και ώρα 23:59:59 και, αν αυτή είναι εξαιρετέα ή Σάββατο, όταν περάσει ολόκληρη η επόμενη εργάσιμη ημέρα και ώρα 23:59:59.

Η προδικαστική προσφυγή συντάσσεται υποχρεωτικά με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του π.δ/τος 39/2017 και κατατίθεται ηλεκτρονικά μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» στην ηλεκτρονική περιοχή του συγκεκριμένου διαγωνισμού, επιλέγοντας την ένδειξη «Προδικαστική Προσφυγή» σύμφωνα με το άρθρο 18 της Κ.Υ.Α. Προμήθειες και Υπηρεσίες.

Για το παραδεκτό της άσκησης της προδικαστικής προσφυγής κατατίθεται από τον προσφεύγοντα παράβολο υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 363 του ν. 4412/2016 . Η

επιστροφή του παραβόλου στον προσφεύγοντα γίνεται: α) σε περίπτωση ολικής ή μερικής αποδοχής της προσφυγής του, β) όταν η αναθέτουσα αρχή ανακαλεί την προσβαλλόμενη πράξη ή προβαίνει στην οφειλόμενη ενέργεια πριν από την έκδοση της απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ επί της προσφυγής, γ) σε περίπτωση παραίτησης του προσφεύγοντος από την προσφυγή του έως και δέκα (10) ημέρες από την κατάθεση της προσφυγής.

Η προθεσμία για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής και η άσκησή της κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης, επί ποινή ακυρότητας, η οποία διαπιστώνεται με απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ μετά από άσκηση προδικαστικής προσφυγής, σύμφωνα με τα άρθρα 368 του ν. 4412/2016 και 20 του π.δ/τος 39/2017. Όμως, μόνη η άσκηση της προδικαστικής προσφυγής δεν κωλύει την πρόοδο της διαγωνιστικής διαδικασίας, υπό την επιφύλαξη χορήγησης από το Κλιμάκιο μέτρων προσωρινής προστασίας, σύμφωνα με το άρθρο 366 παρ. 1-2 του ν. 4412/2016 και 15 παρ. 1-4 του π.δ/τος 39/2017.

Η προηγούμενη παράγραφος δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση που, κατά τη διαδικασία σύναψης της παρούσας σύμβασης, υποβληθεί μόνο μία (1) προσφορά.

Μετά την, κατά τα ως άνω, ηλεκτρονική κατάθεση της προδικαστικής προσφυγής η αναθέτουσα αρχή, μέσω της λειτουργίας «Επικοινωνία» :

α) Κοινοποιεί την προσφυγή το αργότερο έως την επόμενη εργάσιμη ημέρα από την κατάθεσή της σε κάθε ενδιαφερόμενο τρίτο, ο οποίος μπορεί να θίγεται από την αποδοχή της, προκειμένου να ασκήσει το προβλεπόμενο από τα άρθρα 362 παρ. 3 και 7 του π.δ/τος 39/2017 δικαίωμα παρέμβασής του στη διαδικασία εξέτασης της προσφυγής, για τη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης, προσκομίζοντας όλα τα κρίσιμα έγγραφα που έχει στη διάθεσή του.

β) Διαβιβάζει στην ΕΑΔΗΣΥ, το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την ημέρα κατάθεσης, τον πλήρη φάκελο της υπόθεσης, τα αποδεικτικά κοινοποίησης στους ενδιαφερόμενους τρίτους, αλλά και την Έκθεση Απόψεων της επί της προσφυγής. Στην Έκθεση Απόψεων η αναθέτουσα αρχή μπορεί να παραθέσει αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία για την υποστήριξη της προσβαλλόμενης με την προδικαστική προσφυγή πράξης.

γ) Κοινοποιεί σε όλα τα μέρη την Έκθεση Απόψεων, τις Παρεμβάσεις και τα σχετικά έγγραφα που τυχόν τη συνοδεύουν, μέσω του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού το αργότερο έως την επόμενη εργάσιμη ημέρα από την κατάθεσή τους.

δ) Συμπληρωματικά υπομνήματα κατατίθενται από οποιοδήποτε από τα μέρη, μέσω της πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ, το αργότερο εντός πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση των απόψεων της αναθέτουσας αρχής.

Η άσκηση της προδικαστικής προσφυγής αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση των ένδικων βοηθημάτων της αίτησης αναστολής και αίτησης ακύρωσης του άρθρου 372 του ν. 4412/2016 κατά των εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων της αναθέτουσας αρχής.

Β. Όποιος έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ζητήσει, με το ίδιο δικόγραφο, εφαρμοζόμενων αναλογικά των διατάξεων του π.δ/τος 18/1989, την αναστολή εκτέλεσης της απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ και την ακύρωσή της ενώπιον του αρμόδιου Διοικητικού Δικαστηρίου. Το αυτό ισχύει και σε περίπτωση σιωπηρής απόρριψης της προδικαστικής προσφυγής από την ΕΑΔΗΣΥ. Δικαίωμα άσκησης του ως άνω ένδικου βοηθήματος έχει και η αναθέτουσα αρχή, αν η ΕΑΔΗΣΥ κάνει δεκτή την προδικαστική προσφυγή, αλλά και αυτός τού οποίου έχει γίνει εν μέρει δεκτή η προδικαστική προσφυγή.

Με την απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ λογίζονται ως συμπροσβαλλόμενες και όλες οι συναφείς προς την ανωτέρω απόφαση πράξεις ή παραλείψεις της αναθέτουσας αρχής, εφόσον έχουν εκδοθεί ή συντελεστεί αντιστοίχως έως τη συζήτηση της ως άνω αίτησης στο Δικαστήριο.

Η αίτηση αναστολής και ακύρωσης περιλαμβάνει μόνο αιτιάσεις που είχαν προταθεί με την προδικαστική προσφυγή ή αφορούν στη διαδικασία ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ ή το περιεχόμενο των αποφάσεών της. Η αναθέτουσα αρχή, εφόσον ασκήσει την αίτηση της παρ. 1 του άρθρου 372 του ν. 4412/2016, μπορεί να προβάλλει και οψιγενείς ισχυρισμούς αναφορικά με τους επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, οι

οποίοι καθιστούν αναγκαία την άμεση ανάθεση της σύμβασης.

Η ως άνω αίτηση κατατίθεται στο αρμόδιο Δικαστήριο μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση ή την πλήρη γνώση της απόφασης ή από την παρέλευση της προθεσμίας για την έκδοση της απόφασης επί της προδικαστικής προσφυγής, ενώ η δικάσιμος για την εκδίκαση της αίτησης ακύρωσης δεν πρέπει να απέχει πέραν των εξήντα (60) ημερών από την κατάθεση του δικογράφου.

Αντίγραφο της αίτησης με κλήση κοινοποιείται με τη φροντίδα του αιτούντος στην ΕΑΔΗΣΥ, την αναθέτουσα αρχή, αν δεν έχει ασκήσει αυτή την αίτηση, και προς κάθε τρίτο ενδιαφερόμενο, την κλήτευση του οποίου διατάσσει με πράξη του ο Πρόεδρος ή ο προεδρεύων του αρμόδιου Δικαστηρίου ή Τμήματος έως την επόμενη ημέρα από την κατάθεση της αίτησης. Ο αιτών υποχρεούται, επί ποινή απαραδέκτου του ενδίκου βοηθήματος, να προβεί στις παραπάνω κοινοποιήσεις εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) ημερών από την έκδοση και την παραλαβή της ως άνω πράξης του Δικαστηρίου. Εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την ως άνω κοινοποίηση της αίτησης κατατίθεται η παρέμβαση και διαβιβάζονται ο φάκελος και οι απόψεις των παθητικώς νομιμοποιούμενων. Εντός της ίδιας προθεσμίας κατατίθενται στο Δικαστήριο και τα στοιχεία που υποστηρίζουν τους ισχυρισμούς των διαδίκων.

Επιπρόσθετα, η παρέμβαση κοινοποιείται με επιμέλεια του παρεμβαίνοντος στα λοιπά μέρη της δίκης εντός δύο (2) ημερών από την κατάθεσή της, αλλιώς λογίζεται ως απαράδεκτη. Το διατακτικό της δικαστικής απόφασης εκδίδεται εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη συζήτηση της αίτησης ή από την προθεσμία για την υποβολή υπομνημάτων.

Η προθεσμία για την άσκηση και η άσκηση της αίτησης ενώπιον του αρμόδιου Δικαστηρίου κωλύουν τη σύναψη της σύμβασης μέχρι την έκδοση της οριστικής δικαστικής απόφασης, εκτός εάν με προσωρινή διαταγή ο αρμόδιος δικαστής αποφανθεί διαφορετικά. Επίσης, η προθεσμία για την άσκηση και η άσκηση της αίτησης κωλύουν την πρόοδο της διαδικασίας ανάθεσης για χρονικό διάστημα δεκαπέντε (15) ημερών από την άσκηση της αίτησης, εκτός εάν με την προσωρινή διαταγή ο αρμόδιος δικαστής αποφανθεί διαφορετικά. Για την άσκηση της αίτησης κατατίθεται παράβολο, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 372 παρ. 5 του ν. 4412/2016.

Αν ο ενδιαφερόμενος δεν αιτήθηκε ή αιτήθηκε ανεπιτυχώς την αναστολή και η σύμβαση υπογράφηκε και η εκτέλεσή της ολοκληρώθηκε πριν από τη συζήτηση της αίτησης, εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 2 του άρθρου 32 του π.δ/τος 18/1989.

Αν το Δικαστήριο ακυρώσει πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής μετά τη σύναψη της σύμβασης, το κύρος της τελευταίας δεν θίγεται, εκτός αν πριν από τη σύναψη αυτής είχε ανασταλεί η διαδικασία σύναψης της σύμβασης. Στην περίπτωση που η σύμβαση δεν είναι άκυρη, ο ενδιαφερόμενος δικαιούται να αξιώσει αποζημίωση, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 373 του ν. 4412/2016.

Με την επιφύλαξη των διατάξεων του ν. 4412/2016, για την εκδίκαση των διαφορών του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται οι διατάξεις του π.δ/τος 18/1989.

3.5 Ματαίωση Διαδικασίας

Η αναθέτουσα αρχή ματαιώνει ή δύναται να ματαιώσει εν όλω ή εν μέρει, αιτιολογημένα, τη διαδικασία ανάθεσης, για τους λόγους και υπό τους όρους του άρθρου 106 του ν. 4412/2016, μετά από γνώμη της αρμόδιας Επιτροπής του Διαγωνισμού. Επίσης, αν διαπιστωθούν σφάλματα ή παραλείψεις σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης, μπορεί, μετά από γνώμη της ως άνω Επιτροπής, να ακυρώσει μερικώς τη διαδικασία ή να αναμορφώσει ανάλογα το αποτέλεσμά της ή να αποφασίσει την επανάληψή της από το σημείο που εμφιλοχώρησε το σφάλμα ή η παράλειψη.

Ειδικότερα, η αναθέτουσα αρχή ματαιώνει τη διαδικασία σύναψης όταν αυτή αποβεί άγονη είτε λόγω μη υποβολής προσφοράς είτε λόγω απόρριψης όλων των προσφορών, καθώς και στην περίπτωση του δεύτερου εδαφίου της παρ. 7 του άρθρου 105, περί κατακύρωσης και σύναψης σύμβασης.

Επίσης, μπορεί να ματαιώσει τη διαδικασία: α) λόγω παράτυπης διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης, εκτός εάν μπορεί να θεραπεύσει το σφάλμα ή την παράλειψη σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 106 , β) εάν οι οικονομικές και τεχνικές παράμετροι που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης άλλαξαν ουσιωδώς και η εκτέλεση του συμβατικού αντικείμενου δεν ενδιαφέρει πλέον την αναθέτουσα αρχή ή τον φορέα για τον οποίο προορίζεται το υπό ανάθεση αντικείμενο, γ) εάν λόγω ανωτέρας βίας, δεν είναι δυνατή η κανονική εκτέλεση της σύμβασης, δ) εάν η επιλεγείσα προσφορά κριθεί ως μη συμφέρουσα από οικονομική άποψη, ε) στην περίπτωση των παρ. 3 και 4 του άρθρου 97, περί χρόνου ισχύος προσφορών, στ) για άλλους επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, όπως ιδίως, δημόσιας υγείας ή προστασίας του περιβάλλοντος.

4. ΟΡΟΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

4.1 Εγγυήσεις (καλής εκτέλεσης)

Εγγύηση καλής εκτέλεσης

Για την υπογραφή της σύμβασης απαιτείται η παροχή εγγύησης καλής εκτέλεσης, σύμφωνα με το άρθρο 72 παρ. 4 του ν. 4412/2016, το ύψος της οποίας ανέρχεται σε ποσοστό 4% επί της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, ή του τμήματος αυτής, χωρίς να συμπεριλαμβάνονται τα δικαιώματα προαίρεσης και η οποία κατατίθεται μέχρι και την υπογραφή του συμφωνητικού.

Η εγγύηση καλής εκτέλεσης, προκειμένου να γίνει αποδεκτή, πρέπει να περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα αναφερόμενα στην παρ. 12 του άρθρου 72 του ν. 4412/2016 στοιχεία, πλην αυτού της περ. η (βλ. την παράγραφο 2.1.5. της παρούσας), και επιπλέον τον τίτλο και τον αριθμό της σχετικής σύμβασης. Το περιεχόμενό της είναι σύμφωνο με το υπόδειγμα που περιλαμβάνεται στο αντίστοιχο Παράρτημα της Διακήρυξης και τα οριζόμενα στο άρθρο 72 του ν. 4412/2016.

Η εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης καλύπτει συνολικά και χωρίς διακρίσεις την εφαρμογή όλων των όρων της σύμβασης και κάθε απαίτηση της αναθέτουσας αρχής έναντι του αναδόχου.

Σε περίπτωση τροποποίησης της σύμβασης κατά την παράγραφο 4.5, η οποία συνεπάγεται αύξηση της συμβατικής αξίας, ο ανάδοχος οφείλει να καταθέσει μέχρι την υπογραφή της τροποποιημένης σύμβασης συμπληρωματική εγγύηση καλής εκτέλεσης, το ύψος της οποίας ανέρχεται σε ποσοστό 4% επί του ποσού της αύξησης της αξίας της σύμβασης.

Η εγγύηση καλής εκτέλεσης καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής στην περίπτωση παραβίασης, από τον ανάδοχο, των όρων της σύμβασης, όπως αυτή ειδικότερα ορίζει.

Η/Οι εγγύηση/εις καλής εκτέλεσης επιστρέφεται/ονται στο σύνολό της/τους μετά την ποσοτική και ποιοτική παραλαβή του συνόλου του αντικειμένου της σύμβασης.

Σε περίπτωση που στο πρωτόκολλο ποιοτικής και ποσοτικής παραλαβής αναφέρονται παρατηρήσεις ή υπάρχει εκπρόθεσμη παροχή, η επιστροφή της εγγύησης καλής εκτέλεσης γίνεται μετά την αντιμετώπιση, σύμφωνα με όσα προβλέπονται, των παρατηρήσεων και του εκπροθέσμου. Αν οι υπηρεσίες είναι διαιρετές και η παράδοση γίνεται, σύμφωνα με τη σύμβαση, τμηματικά, η εγγύηση καλής εκτέλεσης αποδεσμεύεται σταδιακά, κατά το ποσό που αναλογεί στην αξία του τμήματος της υπηρεσίας που παραλήφθηκε οριστικά. Για τη σταδιακή αποδέσμευσή της απαιτείται προηγούμενη γνωμοδότηση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου. Εάν στο πρωτόκολλο παραλαβής αναφέρονται παρατηρήσεις ή υπάρχει εκπρόθεσμη παράδοση, η παραπάνω σταδιακή αποδέσμευση γίνεται μετά την αντιμετώπιση, σύμφωνα με όσα προβλέπονται, των παρατηρήσεων και του εκπροθέσμου.

4.2 Συμβατικό Πλαίσιο - Εφαρμοστέα Νομοθεσία

Κατά την εκτέλεση της σύμβασης εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 4412/2016, οι όροι της παρούσας Διακήρυξης και συμπληρωματικά ο Αστικός Κώδικας.

4.3 Όροι εκτέλεσης της σύμβασης

4.3.1 Κατά την εκτέλεση της σύμβασης ο ανάδοχος τηρεί τις υποχρεώσεις στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικοασφαλιστικού και εργατικού δικαίου, που έχουν θεσπιστεί με το δίκαιο της Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικοασφαλιστικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο Παράρτημα Χ του Προσαρτήματος Α'.

Η τήρηση των εν λόγω υποχρεώσεων από τον ανάδοχο και τους υπεργολάβους του ελέγχεται και βεβαιώνεται από τα όργανα που επιβλέπουν την εκτέλεση της σύμβασης και τις αρμόδιες δημόσιες αρχές και υπηρεσίες που ενεργούν εντός των ορίων της ευθύνης και της αρμοδιότητάς τους.

4.3.2. Ο ανάδοχος δεσμεύεται ότι:

α) σε όλα τα στάδια που προηγήθηκαν της σύμβασης δεν ενήργησε αθέμιτα, παράνομα ή καταχρηστικά και ότι θα εξακολουθήσει να μην ενεργεί κατ' αυτόν τον τρόπο κατά το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης,

β) ότι θα δηλώσει αμελλητί στην αναθέτουσα αρχή, αφότου λάβει γνώση, οποιαδήποτε κατάσταση (ακόμη και ενδεχόμενη) σύγκρουσης συμφερόντων (προσωπικών, οικογενειακών, οικονομικών, πολιτικών ή άλλων κοινών συμφερόντων, συμπεριλαμβανομένων και αντικρουόμενων επαγγελματικών συμφερόντων) μεταξύ των νόμιμων ή εξουσιοδοτημένων εκπροσώπων του, καθώς και υπαλλήλων ή συνεργατών τους οποίους απασχολεί στην εκτέλεση της σύμβασης (π.χ. με σύμβαση υπεργολαβίας) και μελών του προσωπικού της αναθέτουσας αρχής που εμπλέκονται καθ' οιονδήποτε τρόπο στη διαδικασία εκτέλεσης της σύμβασης ή/και μπορούν να επηρεάσουν την έκβαση και τις αποφάσεις της αναθέτουσας αρχής περί την εκτέλεσή της, οποτεδήποτε και εάν η κατάσταση αυτή προκύψει κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης.

Οι υποχρεώσεις και οι απαγορεύσεις της ρήτρας αυτής, στην περίπτωση που ο ανάδοχος είναι ένωση, ισχύουν για όλα τα μέλη της ένωσης, καθώς και για τους υπεργολάβους που χρησιμοποιεί. Στο συμφωνητικό περιλαμβάνεται σχετική δεσμευτική δήλωση τόσο του αναδόχου όσο και των υπεργολάβων του.

4.4 Υπεργολαβία

4.4.1. Ο ανάδοχος δεν απαλλάσσεται από τις συμβατικές του υποχρεώσεις και ευθύνες λόγω ανάθεσης της εκτέλεσης τμήματος/τμημάτων της σύμβασης σε υπεργολάβους. Η τήρηση των υποχρεώσεων της παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 4412/2016 από υπεργολάβους δεν αίρει την ευθύνη του κυρίου αναδόχου.

4.4.2. Κατά την υπογραφή της σύμβασης ο κύριος ανάδοχος υποχρεούται να αναφέρει στην αναθέτουσα αρχή το όνομα, τα στοιχεία επικοινωνίας και τους νόμιμους εκπροσώπους των υπεργολάβων του, οι οποίοι συμμετέχουν στην εκτέλεση αυτής, εφόσον είναι γνωστά τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Επιπλέον, υποχρεούται να γνωστοποιεί στην αναθέτουσα αρχή κάθε αλλαγή των πληροφοριών αυτών, κατά τη διάρκεια της σύμβασης, καθώς και τις απαιτούμενες πληροφορίες σχετικά με κάθε νέο υπεργολάβο, τον οποίο ο κύριος ανάδοχος χρησιμοποιεί εν συνεχεία στην εν λόγω σύμβαση, προσκομίζοντας τα σχετικά συμφωνητικά/δηλώσεις συνεργασίας. Σε περίπτωση διακοπής της συνεργασίας του αναδόχου με υπεργολάβο/ υπεργολάβους της σύμβασης, αυτός υποχρεούται σε άμεση γνωστοποίηση της διακοπής αυτής στην αναθέτουσα αρχή, οφείλει δε να διασφαλίσει την ομαλή εκτέλεση του τμήματος/ των τμημάτων της σύμβασης είτε από τον ίδιο, είτε από νέο υπεργολάβο τον οποίο θα γνωστοποιήσει στην αναθέτουσα αρχή κατά την ως άνω διαδικασία.

4.4.3. Η αναθέτουσα αρχή επαληθεύει τη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού για τους υπεργολάβους, όπως αυτοί περιγράφονται στην παράγραφο 2.2.3 και με τα αποδεικτικά μέσα της παραγράφου 2.2.9.2 της παρούσας, εφόσον το(α) τμήμα(τα) της σύμβασης, το(α) οποίο(α) ο ανάδοχος προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, υπερβαίνουν σωρευτικά το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής αξίας της σύμβασης. Επιπλέον, προκειμένου να μην αθετούνται οι υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 4412/2016, δύναται να επαληθεύσει τους ως άνω λόγους και για τμήμα ή τμήματα της σύμβασης που υπολείπονται του ως άνω ποσοστού.

Όταν από την ως άνω επαλήθευση προκύπτει ότι συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού, απαιτεί την αντικατάστασή του, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στις παρ. 5 και 6 του άρθρου 131 του ν. 4412/2016.

4.5 Τροποποίηση σύμβασης κατά τη διάρκειά της

Η σύμβαση μπορεί να τροποποιείται κατά τη διάρκειά της, χωρίς να απαιτείται νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του άρθρου 132 του ν. 4412/2016, κατόπιν γνωμοδότησης του αρμόδιου οργάνου της, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 216 του ν. 4412/2016, της καθ' ύλην αρμόδιας υπηρεσίας ή, άλλως, είτε της υπηρεσίας η οποία ορίζεται με απόφαση της αναθέτουσας αρχής, είτε της επιτροπής η οποία συγκροτείται επίσης με απόφαση της αναθέτουσας αρχής για την παρακολούθηση της σύμβασης, εφόσον η εν λόγω αρμοδιότητα προβλέπεται ρητά στην απόφαση συγκρότησης.

Στο σημείο αυτό αναφέρονται οι σχετικές ρήτρες τροποποιήσεων ή προαιρέσεων της σύμβασης, καθώς και οι όροι υπό τους οποίους μπορούν αυτές να ενεργοποιηθούν, ενδεχομένως με παραπομπή σε άλλο περιγραφικό έγγραφο της σύμβασης. Η παράγραφος αυτή συσχετίζεται με την παράγραφο 6.5 περί αναπροσαρμογής της τιμής.

Επισημαίνεται ότι εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια της Α.Α. να συμπεριλάβει ή όχι, στο παρόν σημείο της Διακήρυξης, την ακόλουθη ρήτρα υποκατάστασης του αναδόχου ή να διαμορφώσει τη σχετική ρήτρα με διαφορετικούς όρους. Σε κάθε περίπτωση, οι εν λόγω όροι πρέπει να είναι ρητοί και σαφείς και να κείνται εντός του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου και ιδίως των σχετικών επιλογών που παρέχει το άρθρο 132 του ν. 4412/2016.

Μετά τη λύση της σύμβασης λόγω της έκπτωσης του αναδόχου, σύμφωνα με το άρθρο 203 του ν. 4412/2016 και την παράγραφο 5.2. της παρούσας, όπως και σε περίπτωση καταγγελίας για τους λόγους της παραγράφου 4.6, πλην αυτού της περ. (α), η αναθέτουσα αρχή δύναται να προσκαλέσει τον επόμενο κατά σειρά κατάταξης οικονομικό φορέα που συμμετέχει στην παρούσα διαδικασία ανάθεσης της συγκεκριμένης σύμβασης και να του προτείνει να αναλάβει το ανεκτέλεστο τμήμα της σύμβασης, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις και με τίμημα που δεν θα υπερβαίνει την προσφορά που είχε υποβάλει ο έκπτωτος (ρήτρα υποκατάστασης). Η σύμβαση συνάπτεται, εφόσον εντός της ταχθείσας προθεσμίας περιέλθει στην αναθέτουσα αρχή έγγραφη και ανεπιφύλακτη αποδοχή της πρόσκλησης. Η άπρακτη πάροδος της προθεσμίας θεωρείται ως απόρριψη της πρότασης. Αν ο ανωτέρω δεν δεχθεί την πρόταση σύναψης σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί τον επόμενο υποψήφιο κατά σειρά κατάταξης, ακολουθώντας κατά τα λοιπά την ίδια διαδικασία.

4.6 Δικαίωμα μονομερούς λύσης της σύμβασης

4.6.1. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, με τις προϋποθέσεις που ορίζουν οι κείμενες διατάξεις, να καταγγείλει τη σύμβαση κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής της, εφόσον:

- α) η σύμβαση έχει υποστεί ουσιώδη τροποποίηση, κατά την έννοια της παρ. 4 του άρθρου 132 του ν. 4412/2016, που θα απαιτούσε νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης,
- β) κατά τον χρόνο της ανάθεσης της σύμβασης ο ανάδοχος τελούσε σε μια από τις καταστάσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 2.2.3.1 και, ως εκ τούτου, θα έπρεπε να έχει αποκλειστεί από τη διαδικασία σύναψης της σύμβασης,
- γ) η σύμβαση δεν έπρεπε να ανατεθεί στον ανάδοχο λόγω σοβαρής παραβίασης των υποχρεώσεων που υπέχει από τις Συνθήκες και την Οδηγία 2014/24/ΕΕ, η οποία έχει αναγνωρισθεί με απόφαση του Δικαστηρίου της Ένωσης στο πλαίσιο διαδικασίας δυνάμει του άρθρου 258 της ΣΛΕΕ.

5. ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

5.1 Τρόπος πληρωμής

5.1.1. Η πληρωμή του αναδόχου θα πραγματοποιηθεί με τον πιο κάτω τρόπο :

Τμηματικές καταβολές με την ολοκλήρωση και οριστική παραλαβή των ΠΕ – Παραδοτέων από την αναθέτουσα αρχή, και όπως θα οριστούν στην συναφθσόμενη σύμβαση παροχής υπηρεσιών. Η οριστική εξόφληση (100% της συμβατικής αξίας) θα πραγματοποιηθεί με την ολοκλήρωση και οριστική παραλαβή από την Αναθέτουσα Αρχή, σύμφωνα με τα οικεία προβλεπόμενα στη σύμβαση με τον Ανάδοχο, των υπόλοιπων παραδοτέων.

Η πληρωμή του συμβατικού τιμήματος θα γίνεται με την προσκόμιση των νόμιμων παραστατικών και δικαιολογητικών που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 200 παρ. 5 του ν. 4412/2016, καθώς και κάθε άλλου δικαιολογητικού που τυχόν ήθελε ζητηθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες που διενεργούν τον έλεγχο και την πληρωμή.

5.1.2. Τον ανάδοχο βαρύνουν οι υπέρ τρίτων κρατήσεις, καθώς και κάθε άλλη επιβάρυνση, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., για την παροχή των υπηρεσιών στον τόπο και με τον τρόπο που προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης. Ιδίως βαρύνεται με τις ακόλουθες κρατήσεις:

α) Για τις συμβάσεις αξίας άνω των χιλίων (1.000) ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, ανεξαρτήτως της πηγής προέλευσης της χρηματοδότησης, κράτηση ύψους 0,1%, η οποία υπολογίζεται επί της αξίας κάθε πληρωμής προ φόρων και κρατήσεων της αρχικής, καθώς και κάθε συμπληρωματικής σύμβασης υπέρ της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων.

β) Κράτηση ύψους 0,02% υπέρ της ανάπτυξης και συντήρησης του ΟΠΣ ΕΣΗΔΗΣ, η οποία υπολογίζεται επί της αξίας, εκτός ΦΠΑ, της αρχικής, καθώς και κάθε συμπληρωματικής σύμβασης. Το ποσό αυτό παρακρατείται σε κάθε πληρωμή από την αναθέτουσα αρχή στο όνομα και για λογαριασμό του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 36 του ν. 4412/2016. **Μέχρι την έκδοση της κοινής απόφασης της παρ. 6 του άρθρου 36 του ν. 4412/2016, η ως άνω κράτηση δεν επιβάλλεται.**

Οι υπέρ τρίτων κρατήσεις υπόκεινται στο εκάστοτε ισχύον αναλογικό τέλος χαρτοσήμου 3% και στην επ' αυτού εισφορά υπέρ ΟΓΑ 20%.

Με κάθε πληρωμή θα γίνεται η προβλεπόμενη από την κείμενη νομοθεσία παρακράτηση φόρου εισοδήματος αξίας 8% επί του καθαρού ποσού.

5.1.3. Σε περίπτωση υποβολής ηλεκτρονικού τιμολογίου, ο ανάδοχος συμπληρώνει στο πεδίο ΒΤ-11: Στοιχείο αναφοράς αγαθού του Εθνικού Μορφότυπου Ηλεκτρονικού Τιμολογίου:

[επιλέγεται από την Α.Α. μία από τις κάτωθι περιπτώσεις]

1) «ΑΔΑ Ανάλυσης» *[όταν η αναθέτουσα αρχή είναι φορέας αποκλειστικά της Κεντρικής Διοίκησης, σύμφωνα με το άρθρο 14 του νόμου 4270/2014 (Α.143) και οι δαπάνες της βαρύνουν τον Τακτικό Προϋπολογισμό],*

2) «ο κωδικοποιημένος Ενάριθμος» *[όταν οι δαπάνες βαρύνουν τον προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων],*

3) «ΑΔΑ Ανάλυσης» *[όταν οι δαπάνες δεν βαρύνουν τους ανωτέρω προϋπολογισμούς.]*

5.2 Κήρυξη οικονομικού φορέα εκπτώτου - Κυρώσεις

5.2.1. Ο ανάδοχος, με την επιφύλαξη της συνδρομής λόγων ανωτέρας βίας, κηρύσσεται υποχρεωτικά έκπτωτος από τη σύμβαση και από κάθε δικαίωμα που απορρέει από αυτήν:

- α) στην περίπτωση της παρ. 7 του άρθρου 105 περί κατακύρωσης και σύναψης σύμβασης
- β) στην περίπτωση που δεν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από τη σύμβαση ή/και δεν συμμορφωθεί με τις σχετικές γραπτές εντολές της υπηρεσίας, που είναι σύμφωνες με τη σύμβαση ή τις κείμενες διατάξεις, εντός του συμφωνημένου χρόνου εκτέλεσης της σύμβασης,
- γ) εφόσον δεν παράσχει τις υπηρεσίες ή δεν υποβάλει τα παραδοτέα ή δεν προβεί στην αντικατάστασή τους μέσα στον συμβατικό χρόνο ή στον χρόνο παράτασης που του χορηγήθηκε, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 217 περί διάρκειας της σύμβασης παροχής υπηρεσίας και την παράγραφο .....της παρούσας, με την επιφύλαξη της επόμενης παραγράφου.

Στην περίπτωση συνδρομής λόγου έκπτωσης του αναδόχου από τη σύμβαση κατά την ως άνω περίπτωση (γ), η αναθέτουσα αρχή κοινοποιεί στον ανάδοχο ειδική όχληση, στην οποία μνημονεύει τις διατάξεις του άρθρου 203 του ν. 4412/2016 και περιλαμβάνει συγκεκριμένη περιγραφή των ενεργειών στις οποίες οφείλει να προβεί ο ανάδοχος, προκειμένου να συμμορφωθεί, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της ανωτέρω όχλησης. Αν η προθεσμία που τάχθηκε με την ειδική όχληση, παρέλθει, χωρίς ο ανάδοχος να συμμορφωθεί, κηρύσσεται έκπτωτος μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας συμμόρφωσης.

Ο ανάδοχος δεν κηρύσσεται έκπτωτος για λόγους που ανάγονται σε υπαιτιότητα του φορέα εκτέλεσης της σύμβασης ή αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας.

Στον ανάδοχο που κηρύσσεται έκπτωτος από τη σύμβαση επιβάλλονται, με απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου, ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου οργάνου, το οποίο υποχρεωτικά καλεί τον ενδιαφερόμενο προς παροχή εξηγήσεων, αθροιστικά οι παρακάτω κυρώσεις:

- α) ολική κατάπτωση της εγγύησης καλής εκτέλεσης της σύμβασης,
- β) είσπραξη εντόκως της προκαταβολής που χορηγήθηκε στον έκπτωτο από τη σύμβαση ανάδοχο, είτε από ποσό που δικαιούται να λάβει, είτε με κατάθεση του ποσού από τον ίδιο, είτε με κατάπτωση της εγγύησης προκαταβολής. Ο υπολογισμός των τόκων γίνεται από την ημερομηνία λήψης της προκαταβολής από τον ανάδοχο μέχρι την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης κήρυξης του ως εκπτώτου, με το ισχύον κάθε φορά ανώτατο όριο επιτοκίου για τόκο από δικαιοπραξία, από την ημερομηνία δε αυτή και μέχρι την επιστροφή της, με το ισχύον κάθε φορά επιτόκιο για τόκο υπερημερίας,
- δ) Επιπλέον, σε βάρος του αναδόχου μπορεί να επιβληθεί και προσωρινός αποκλεισμός του από το σύνολο των συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών των φορέων που εμπíπτουν στις διατάξεις του ν. 4412/2016, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 74, περί αποκλεισμού οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις

5.2.2. Αν οι υπηρεσίες παρασχεθούν από υπαιτιότητα του αναδόχου μετά τη λήξη της διάρκειας της σύμβασης και μέχρι τη λήξη του χρόνου της παράτασης που χορηγήθηκε, επιβάλλονται εις βάρος του ποινικές ρήτρες, με αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής.

Οι ποινικές ρήτρες υπολογίζονται ως εξής:

- α) για καθυστέρηση που περιορίζεται σε χρονικό διάστημα, το οποίο δεν υπερβαίνει το 50% της προβλεπόμενης συνολικής διάρκειας της σύμβασης ή σε περίπτωση τμηματικών/ενδιάμεσων προθεσμιών της αντίστοιχης προθεσμίας επιβάλλεται ποινική ρήτρα 2,5% επί της συμβατικής αξίας χωρίς ΦΠΑ των υπηρεσιών που παρασχέθηκαν εκπρόθεσμα,
- β) για καθυστέρηση που υπερβαίνει το 50% επιβάλλεται ποινική ρήτρα 5% χωρίς ΦΠΑ επί της συμβατικής αξίας των υπηρεσιών που παρασχέθηκαν εκπρόθεσμα,

γ) οι ποινικές ρήτρες για υπέρβαση των τμηματικών προθεσμιών είναι ανεξάρτητες από τις επιβαλλόμενες για υπέρβαση της συνολικής διάρκειας της σύμβασης και δύνανται να ανακαλούνται με αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής, αν οι υπηρεσίες που αφορούν στις ως άνω τμηματικές προθεσμίες παρασχεθούν μέσα στη συνολική της διάρκεια και τις εγκεκριμένες παρατάσεις αυτής και με την προϋπόθεση ότι το σύνολο της σύμβασης έχει εκτελεστεί πλήρως,

Το ποσό των ποινικών ρητρών αφαιρείται/συμψηφίζεται από/με την αμοιβή του αναδόχου.

Η επιβολή ποινικών ρητρών δεν στερεί από την αναθέτουσα αρχή το δικαίωμα να κηρύξει τον ανάδοχο έκπτωτο.

5.3 Διοικητικές προσφυγές κατά τη διαδικασία εκτέλεσης των συμβάσεων

Ο ανάδοχος μπορεί κατά των αποφάσεων που επιβάλλουν εις βάρος του κυρώσεις, δυνάμει των όρων των άρθρων 5.2 (Κήρυξη οικονομικού φορέα εκπτώτου - Κυρώσεις), 6.2. (Διάρκεια σύμβασης), 6.4. (Απόρριψη παραδοτέων – αντικατάσταση), καθώς και κατ' εφαρμογή των συμβατικών όρων, να ασκήσει προσφυγή για λόγους νομιμότητας και ουσίας ενώπιον του φορέα που εκτελεί τη σύμβαση, μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία (30) ημερών από την ημερομηνία της κοινοποίησης ή της πλήρους γνώσης της σχετικής απόφασης. Η εμπρόθεσμη άσκηση της προσφυγής αναστέλλει τις επιβληθείσες κυρώσεις. Επί της προσφυγής αποφασίζει το αρμοδίως αποφαινόμενο όργανο, ύστερα από γνωμοδότηση του προβλεπόμενου στο τελευταίο εδάφιο της περίπτωσης δ' της παραγράφου 11 του άρθρου 221 ν.4412/2016 οργάνου, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την άσκησή της, άλλως θεωρείται ως σιωπηρώς απορριφθείσα. Κατά της απόφασης αυτής δεν χωρεί η άσκηση άλλης οποιασδήποτε φύσης διοικητικής προσφυγής. Αν κατά της απόφασης που επιβάλλει κυρώσεις δεν ασκηθεί εμπρόθεσμα η προσφυγή ή αν αυτή απορριφθεί από το αποφαινόμενο αρμοδίως όργανο, η απόφαση καθίσταται οριστική. Αν ασκηθεί εμπρόθεσμα προσφυγή, αναστέλλονται οι συνέπειες της απόφασης μέχρι αυτή να οριστικοποιηθεί.

5.4 Δικαστική επίλυση διαφορών

Κάθε διαφορά μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών που προκύπτει από τη σύμβαση που συνάπτεται στο πλαίσιο της παρούσας Διακήρυξης, επιλύεται με την άσκηση προσφυγής ή αγωγής στο Διοικητικό Εφετείο της Περιφέρειας στην οποία εκτελείται η σύμβαση, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στις παρ. 1 έως και 6 του άρθρου 205Α του ν. 4412/2016. Πριν την άσκηση της προσφυγής στο Διοικητικό Εφετείο τηρείται υποχρεωτικά η ενδικοφανής διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 205 του ν. 4412/2016 και την παράγραφο 5.3 της παρούσας, διαφορετικά η προσφυγή απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Αν ο ανάδοχος της σύμβασης είναι κοινοπραξία, η προσφυγή ασκείται είτε από την ίδια είτε από όλα τα μέλη της. Δεν απαιτείται η τήρηση ενδικοφανούς διαδικασίας αν ασκείται από τον ενδιαφερόμενο αγωγή, στο δικόγραφο της οποίας δεν σωρεύεται αίτημα ακύρωσης ή τροποποίησης διοικητικής πράξης ή παράλειψης.

6. ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ

6.1 Παρακολούθηση της σύμβασης

6.1.1. Η παρακολούθηση της εκτέλεσης της σύμβασης και η διοίκηση αυτής θα διενεργηθεί από την αρμόδια υπηρεσία η οποία θα εισηγείται στο αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο για όλα τα ζητήματα που αφορούν στην προσήκουσα εκτέλεση όλων των όρων της σύμβασης και στην εκπλήρωση των υποχρεώσεων του αναδόχου, στη λήψη των επιβεβλημένων μέτρων λόγω μη τήρησης των ως άνω όρων και ιδίως για ζητήματα που αφορούν σε τροποποίηση του αντικειμένου και παράταση της διάρκειας της σύμβασης, υπό τους όρους του άρθρου 132 του ν. 4412/2016.

6.1.2. Η αρμόδια υπηρεσία μπορεί, με απόφασή της να ορίζει για την παρακολούθηση της σύμβασης ως επόπτη με καθήκοντα εισηγητή υπάλληλο της υπηρεσίας. Με την ίδια απόφαση δύνανται να ορίζονται και άλλοι υπάλληλοι της αρμόδιας υπηρεσίας ή των εξυπηρετούμενων από τη σύμβαση φορέων, στους οποίους ανατίθενται επιμέρους καθήκοντα για την παρακολούθηση της σύμβασης. Σε αυτή την περίπτωση ο επόπτης λειτουργεί ως συντονιστής.

Τα καθήκοντα του επόπτη είναι, ενδεικτικά, η πιστοποίηση της εκτέλεσης του αντικειμένου της σύμβασης, καθώς και ο έλεγχος της συμμόρφωσης του αναδόχου με τους όρους της σύμβασης. Με εισήγηση του επόπτη η υπηρεσία που διοικεί τη σύμβαση μπορεί να απευθύνει έγγραφα με οδηγίες και εντολές προς τον ανάδοχο, σχετικά με την εκτέλεση της σύμβασης.

6.2 Διάρκεια σύμβασης

6.2.1. Η διάρκεια της Σύμβασης ορίζεται σε δώδεκα (12) μήνες από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης και σύμφωνα με την παράγραφο 6.2.2. της παρούσας διακήρυξης.

6.2.2. Η συνολική διάρκεια της σύμβασης μπορεί να παρατείνεται με αιτιολογημένη απόφαση της αναθέτουσας αρχής μέχρι το 50% αυτής, ύστερα από σχετικό αίτημα του αναδόχου που υποβάλλεται πριν από τη λήξη της διάρκειάς της, σε αντικειμενικά δικαιολογημένες περιπτώσεις που δεν οφείλονται σε υπαιτιότητα του αναδόχου. Εάν λήξει η συνολική διάρκεια της σύμβασης, χωρίς να υποβληθεί εγκαίρως αίτημα παράτασης ή, εάν λήξει η παραταθείσα, κατά τα ανωτέρω, διάρκεια, χωρίς να υποβληθούν στην αναθέτουσα αρχή τα παραδοτέα της σύμβασης, ο ανάδοχος κηρύσσεται έκπτωτος. Εάν οι υπηρεσίες παρασχεθούν, από υπαιτιότητα του αναδόχου, μετά τη λήξη της διάρκειας της σύμβασης και μέχρι τη λήξη του χρόνου της παράτασης που χορηγήθηκε, επιβάλλονται εις βάρος του ποινικές ρήτρες, σύμφωνα με το άρθρο 218 του ν. 4412/2016 και το άρθρο 5.2.2 της παρούσας.

6.3 Παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης

6.3.1 Η παραλαβή των παρεχόμενων υπηρεσιών ή παραδοτέων γίνεται από επιτροπή παραλαβής που συγκροτείται, σύμφωνα με την παρ. 3 και την περ. δ' της παραγράφου 11 του άρθρου 221 του ν. 4412/2016.

6.3.2 Κατά τη διαδικασία παραλαβής διενεργείται ο απαιτούμενος έλεγχος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη σύμβαση, μπορεί δε να καλείται να παραστεί και εκπρόσωπος του αναδόχου. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας, η επιτροπή παραλαβής: α) είτε παραλαμβάνει τις σχετικές υπηρεσίες ή παραδοτέα, εφόσον καλύπτονται οι απαιτήσεις της σύμβασης χωρίς έγκριση ή απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου, β) είτε εισηγείται την παραλαβή με παρατηρήσεις ή την απόρριψη των παρεχόμενων υπηρεσιών ή παραδοτέων, σύμφωνα με τις παραγράφους 3 και 4. Τα ανωτέρω εφαρμόζονται και σε τμηματικές παραλαβές.

6.3.3 Εάν η επιτροπή παραλαβής κρίνει ότι οι παρεχόμενες υπηρεσίες ή τα παραδοτέα δεν ανταποκρίνονται πλήρως στους όρους της σύμβασης, συντάσσει πρωτόκολλο προσωρινής παραλαβής, στο οποίο αναφέρει τις παρεκκλίσεις που διαπιστώθηκαν από τους όρους της σύμβασης, και γνωμοδοτεί ως προς το εάν οι αναφερόμενες παρεκκλίσεις επηρεάζουν την καταλληλότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών ή παραδοτέων και συνεπώς εάν μπορούν οι τελευταίες να καλύψουν τις σχετικές ανάγκες.

6.3.4 Για την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου ορίζονται τα ακόλουθα:

α) Στην περίπτωση που διαπιστωθεί, με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου αποφαινόμενου οργάνου, ότι δεν επηρεάζεται η καταλληλότητα, μπορεί να εγκριθεί η παραλαβή των οικείων υπηρεσιών ή παραδοτέων, με έκπτωση επί της συμβατικής αξίας, η οποία πρέπει να είναι ανάλογη προς τις διαπιστωθείσες παρεκκλίσεις. Μετά την έκδοση της ως άνω απόφασης, η επιτροπή παραλαβής υποχρεούται να προβεί στην οριστική παραλαβή των παρεχόμενων υπηρεσιών ή παραδοτέων της σύμβασης και να συντάξει σχετικό πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην απόφαση.

β) Εάν, με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου αποφαινόμενου οργάνου, διαπιστωθεί ότι επηρεάζεται η καταλληλότητα, απορρίπτονται οι παρεχόμενες υπηρεσίες ή τα παραδοτέα, με την επιφύλαξη των οριζόμενων στο άρθρο 220.

6.3.5 Εάν παρέλθει χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία υποβολής του παραδοτέου από τον οικονομικό φορέα και δεν έχει εκδοθεί πρωτόκολλο παραλαβής της παραγράφου 2 ή πρωτόκολλο με παρατηρήσεις της παραγράφου 3, θεωρείται ότι η παραλαβή έχει συντελεστεί αυτοδίκαια.

6.3.6 Ανεξάρτητα από την, κατά τα ανωτέρω, αυτοδίκαιη παραλαβή και την πληρωμή του αναδόχου, πραγματοποιούνται οι προβλεπόμενοι από τη σύμβαση έλεγχοι από επιτροπή που συγκροτείται με απόφαση του αρμόδιου αποφαινόμενου οργάνου, στην οποία δεν μπορεί να συμμετέχουν ο πρόεδρος και τα μέλη της επιτροπής της παραγράφου 6.3.1. Η παραπάνω επιτροπή παραλαβής προβαίνει σε όλες τις διαδικασίες παραλαβής που προβλέπονται από τη σύμβαση και συντάσσει τα σχετικά πρωτόκολλα. Οι εγγυητικές επιστολές προκαταβολής και καλής εκτέλεσης δεν επιστρέφονται πριν την ολοκλήρωση όλων των προβλεπόμενων από τη σύμβαση ελέγχων και τη σύνταξη των σχετικών πρωτοκόλλων. Οποιαδήποτε ενέργεια που έγινε από την αρχική επιτροπή παραλαβής, δεν λαμβάνεται υπόψη.

6.4 Απόρριψη παραδοτέων – Αντικατάσταση

Σε περίπτωση οριστικής απόρριψης ολόκληρου ή μέρους των παρεχόμενων υπηρεσιών ή/και παραδοτέων με έκπτωση επί της συμβατικής αξίας, με απόφαση της αναθέτουσας αρχής, ύστερα από γνωμοδότηση της επιτροπής παραλαβής, μπορεί να εγκρίνεται αντικατάσταση των υπηρεσιών ή/και παραδοτέων αυτών με άλλα, σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης, μέσα σε τακτή προθεσμία που ορίζεται από την απόφαση αυτή. Εάν η αντικατάσταση γίνεται μετά τη λήξη της συνολικής διάρκειας της σύμβασης, η προθεσμία που ορίζεται για την αντικατάσταση δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη του 25% της συνολικής διάρκειας της σύμβασης, ο δε ανάδοχος υπόκειται σε ποινικές ρήτρες, σύμφωνα με το άρθρο 218 του ν. 4412/2016 και την παράγραφο 5.2.2 της παρούσας, λόγω εκπρόθεσμης παράδοσης.

Αν ο ανάδοχος δεν αντικαταστήσει τις υπηρεσίες ή/και τα παραδοτέα που απορρίφθηκαν μέσα στην προθεσμία που του τάχθηκε και εφόσον έχει λήξει η συνολική διάρκεια, κηρύσσεται έκπτωτος και υπόκειται στις προβλεπόμενες κυρώσεις.

6.5 Αναπροσαρμογή τιμής

Δεν προβλέπεται.

6.6 Αντικατάσταση/ προσθήκη μελών ομάδας έργου κατά την εκτέλεση της σύμβασης

6.6.1. Εφόσον μετά τη σύναψη της σύμβασης παραστεί ανάγκη αντικατάστασης μέλους/ μελών της Ομάδας Έργου, ο ανάδοχος υποβάλλει στην αναθέτουσα αρχή αίτημα αντικατάστασης, το οποίο υπόκειται στην

έγκριση αυτής, κατόπιν γνωμοδότησης της Επιτροπής Παρακολούθησης- Παραλαβής. Στο πλαίσιο του σχετικού αιτήματος τα επαγγελματικά προσόντα των φυσικών προσώπων που θα αντικαταστήσουν εκείνα τα οποία προτάθηκαν και αξιολογήθηκαν κατά την υποβολή της προσφοράς του Αναδόχου, πρέπει να είναι τουλάχιστον ισοδύναμα. Εφόσον εγκριθεί το σχετικό αίτημα, ο ανάδοχος υποχρεούται να αντικαταστήσει το/ τα μέλος/ μέλη της Ομάδας Έργου, χωρίς πρόσθετη οικονομική επιβάρυνση της αναθέτουσας αρχής και χωρίς μεταβολή των όρων πληρωμής. Η αντικατάσταση εκκινεί από την κοινοποίηση της εγκριτικής απόφασης της αναθέτουσας αρχής στον ανάδοχο.

6.6.2. Με τη ίδια ως άνω διαδικασία και τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις, ο ανάδοχος δύναται να υποβάλει αίτημα για την προσθήκη μέλους/ μελών στην Ομάδα Έργου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι – Αναλυτική Περιγραφή Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου της Σύμβασης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι
Αναλυτική Περιγραφή Φυσικού και Οικονομικού
Αντικειμένου της Σύμβασης

Τεύχος Τεχνικών Προδιαγραφών

**«Μελέτες, Έρευνες, Τροφοδότηση του Αναπτυξιακού
Σχεδιασμού της Περιφέρειας Αττικής, δράσεις διάχυσης
αποτελεσμάτων και προώθησης σε επιχειρήσεις»**

Σχετικά με την Πράξη

Η Πράξη αφορά στην ανάπτυξη και λειτουργία Παρατηρητηρίου Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας της Περιφέρειας Αττικής, ως ενός δυναμικού και διαδραστικού κόμβου στρατηγικής πληροφόρησης, ενημέρωσης και ενεργοποίησης διαφορετικών εμπλεκόμενων μερών, με σκοπό τη συνολική αναβάθμιση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος σε περιφερειακό επίπεδο, και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, εξωστρέφειας και ανθεκτικότητας της περιφερειακής οικονομίας.

Ακολουθώντας τις πλέον σύγχρονες τάσεις στην επιστήμη και την πρακτική διεθνώς, το Παρατηρητήριο Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας Περιφέρειας Αττικής περιλαμβάνει στο αντικείμενο του:

- Την παρακολούθηση των μεταβολών στο περιφερειακό επιχειρηματικό, παραγωγικό και επενδυτικό περιβάλλον της Περιφέρειας Αττικής, τον εντοπισμό των τάσεων και εξελίξεων και τον προσδιορισμό των επιδράσεων και επιπτώσεών τους.
- Τη συγκέντρωση, επεξεργασία, ανάλυση και σύνθεση πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων για την παραγωγή και διάχυση νέας γνώσης αναφορικά με το επιχειρηματικό, παραγωγικό και επενδυτικό περιβάλλον στην Αττική, με την επιχειρηματικότητα και την ανταγωνιστικότητα, και με ζητήματα εξωστρέφειας, καινοτομίας, ανθεκτικότητας, καθώς και επιχειρηματικών και επενδυτικών ευκαιριών.
- Την παροχή οριζόντιας πληροφόρησης προς τις επιχειρήσεις της Αττικής, τους εν δυνάμει επιχειρηματίες και επενδυτές, τους εργαζόμενους και επαγγελματίες, καθώς και παροχή επιστημονικής γνώσης και τεκμηρίωσης προς τους φορείς χάραξης πολιτικής σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, προς αναβάθμιση των διαδικασιών σχεδιασμού και εφαρμογής πολιτικών.
- Την ενίσχυση της επιχειρηματικής λειτουργίας, της ανθεκτικότητας, προσαρμοστικότητας, και ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων της Αττικής, μέσα από την ανάπτυξη εργαλείων και τη διάδοση βέλτιστων πρακτικών.
- Την προώθηση της σύζευξης της γνώσης και της έρευνας με την επιχειρηματικότητα, και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, εξωστρέφειας, ανθεκτικότητας και ετοιμότητας των επιχειρήσεων «κύματα» αλλαγών, όπως η ψηφιακή και πράσινη μετάβαση.

Το Παρατηρητήριο Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας επιχειρεί να καταστεί ένας υψηλού επιπέδου, σύγχρονος, τεχνοκρατικός και υποστηρικτικός μηχανισμός δημόσιου χαρακτήρα, που θα δημιουργήσει προστιθέμενη αξία για την Περιφέρεια Αττικής και τις αρμόδιες υπηρεσίες της μέσα από την υποστήριξη και ενίσχυση των διαδικασιών διαμόρφωσης πολιτικών και προγραμμάτων, στο πλαίσιο των ευρύτερων στρατηγικών επιδιώξεων της Περιφέρειας Αττικής, και λειτουργώντας υποστηρικτικά ως προς αυτήν.

Σκοπιμότητα Υλοποίησης Πράξης

Το οικονομικό, αναπτυξιακό και επιχειρηματικό περιβάλλον σε επίπεδο της Περιφέρειας Αττικής παρουσιάζει γνωστές διαρθρωτικές αδυναμίες, και νέες δυναμικές και προκλήσεις που δημιουργούν πιέσεις για διαρκή αλλαγή και προσαρμογή: παραγωγικοί και θεσμικοί μετασχηματισμοί, νέες επενδύσεις που μετατοπίζουν πόρους προς συγκεκριμένες περιοχές (χωρική διαφοροποίηση) και δραστηριότητες (τομεακή διαφοροποίηση), τεχνολογικές αλλαγές και καινοτομίες που αναπροσαρμόζουν τις επιχειρησιακές λειτουργίες και τους όρους του ανταγωνιστικού/επιχειρηματικού παιχνιδιού, πιέσεις προσαρμογής στην ψηφιακή εποχή και προκλήσεις της πράσινης μετάβασης, της κλιματικής ουδετερότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης, δυναμικές μεταβολές στην αγορά εργασίας και την απασχόληση κ.α.

Από τα παραπάνω, προκύπτει η ανάγκη για την ανάπτυξη και λειτουργία στο επίπεδο της Περιφέρειας Αττικής ενός ολοκληρωμένου στρατηγικού μηχανισμού, με σκοπό:

- τη συλλογή, επεξεργασία και σύνθεση έγκυρων και αξιόπιστων δεδομένων σχετικά με το επιχειρηματικό περιβάλλον και την επιχειρηματικότητα στην Αττική,
- την έρευνα και ανάλυση σχετικά με τάσεις και δυναμικές που εντοπίζονται στο επιχειρηματικό περιβάλλον και την επιχειρηματικότητα στην Αττική, και τη διάχυση της γνώσης και της πληροφόρησης σε όλους τους εμπλεκόμενους στο παραγωγικό και επιχειρηματικό οικοσύστημα σε περιφερειακό επίπεδο,
- την ανάπτυξη τεκμηριωμένων και εφαρμόσιμων προτάσεων πολιτικής για υποστήριξη της ανταγωνιστικότητας, της επιχειρηματικότητας, της εξωστρέφειας και των συναφών μεγεθών σε περιφερειακό επίπεδο,
- την προώθηση της ανταγωνιστικότητας και ανθεκτικότητας των επιχειρήσεων, και του «έξυπνου» παραγωγικού μετασχηματισμού, αλλά και της ανταπόκρισης στις ανάγκες της πράσινης και βιώσιμης μετάβασης,
- την αναβάθμιση του επιχειρηματικού και επενδυτικού περιβάλλοντος της Αττικής – σε οριζόντια βάση – μέσα από την προώθηση προς όλους τους εμπλεκόμενους νέας γνώσης, ερευνητικών αποτελεσμάτων, και έγκυρων και αξιόπιστων δεδομένων, την ανάδειξη νέων τάσεων και πρακτικών, την ενημέρωση για επιχειρηματικές και επενδυτικές ευκαιρίες κ.ο.κ.
- την στοχευμένη παραγωγή και διάχυση και πληροφόρησης αναφορικά με τις ειδικότερες ανάγκες και προκλήσεις που αντιμετωπίζουν συγκεκριμένες κατηγορίες επιχειρήσεων στην Αττική, όπως οι πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις και οι οικογενειακές επιχειρήσεις, και διαμόρφωση οριζόντιων συστάσεων και προτάσεων για την προσαρμογή τους.

Το ρόλο του μηχανισμού αυτού διαδραματίζει το Παρατηρητήριο Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας, συμβάλλοντας στην ενίσχυση και υποστήριξη της επιχειρηματικότητας στην Περιφέρεια Αττικής, στην ανταγωνιστικότητα και την εξωστρέφεια του παραγωγικού και επιχειρηματικού οικοσυστήματος, και στη διασύνδεσή του με την έρευνα και τη γνώση. Το Παρατηρητήριο θα αποτελέσει δυναμικό και διαδραστικό κόμβο στρατηγικής πληροφόρησης, ενημέρωσης και ενεργοποίησης των εμπλεκόμενων, με σκοπό τη συνολική βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της περιφερειακής οικονομίας.

Το Παρατηρητήριο Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας σκοπεύει να καταστεί έτσι ένας υψηλού επιπέδου, σύγχρονος, τεχνοκρατικός και υποστηρικτικός μηχανισμός δημόσιου χαρακτήρα, που θα δημιουργήσει προστιθέμενη αξία για την Περιφέρεια Αττικής και τις αρμόδιες υπηρεσίες της μέσα από την υποστήριξη και ενίσχυση των διαδικασιών διαμόρφωσης πολιτικών και προγραμμάτων, στο πλαίσιο των ευρύτερων στρατηγικών επιδιώξεων της Περιφέρειας όπως καταγράφονται – μεταξύ άλλων – στην Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης και το Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Αττικής, λειτουργώντας αυτόνομα και υποστηρικτικά στην κατεύθυνση αυτή.

Σκοπός του Παρατηρητηρίου είναι να λειτουργήσει αποδοτικά και να αναγνωριστεί ως θεσμός με προστιθέμενη αξία για την Περιφέρεια και το επιχειρηματικό περιβάλλον, παράγοντας και διαχέοντας θετικά οφέλη για τους εμπλεκόμενους σε αυτό. Από την άλλη πλευρά, δεν ανήκει στο αντικείμενο του η υποκατάσταση του ιδιωτικού τομέα, με παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών προς επιχειρήσεις, οι οποίες παρέχονται από μια ανεπτυγμένη αγορά.

Σημειώνεται πως η ανάπτυξη της πρότασης για το Παρατηρητήριο Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας βασίζεται στα παραδοτέα του έργου «Υπηρεσίες Υποστήριξης για την Εξειδίκευση Προτεραιοτήτων Επιχειρηματικότητας και Εξωστρέφειας στην Περιφέρεια Αττικής», που υλοποιήθηκε από τον Αναπτυξιακό Οργανισμό «ΝΕΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ Α.Ε.», στο πλαίσιο της Πράξης «Μελέτες Υποστήριξης της Περιφέρειας Αττικής για την Εξειδίκευση Αναπτυξιακών Προτεραιοτήτων και Ειδικών Δράσεων για την Π.Π. 2021 – 2027» (ΜΙΣ: 5145430), η οποία χρηματοδοτήθηκε από το Ε.Π. «ΑΤΤΙΚΗ 2012 – 2020». Στον πυρήνα της πρότασης μηχανισμού που διατυπώθηκε στο πλαίσιο του παραπάνω έργου βρισκόταν η ανάπτυξη και λειτουργία παρατηρητηρίου θεμάτων επιχειρηματικότητας, καινοτομίας και ανταγωνιστικότητας σε επίπεδο Περιφέρειας Αττικής, που θα παράγει και θα διαχέει νέα γνώση αναφορικά με τα εν λόγω ζητήματα, υποστηρίζοντας τα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως και την ίδια την Περιφέρεια Αττικής στη λήψη αποφάσεων και το σχεδιασμό πολιτικών και δράσεων.

Περιβάλλον Υλοποίησης

Η Πράξη υλοποιείται σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο και πολυπαραγοντικό αναπτυξιακό περιβάλλον, στο οποίο οι επιχειρήσεις της Περιφέρειας Αττικής καλούνται να ανταποκριθούν σε προκλήσεις υψηλής πολυπλοκότητας, εντός ενός πλαισίου αυξανόμενης διεθνούς ανταγωνιστικότητας. Το οικονομικό και παραγωγικό σύστημα της Αττικής παρουσιάζει, αφενός, ιδιαίτερα χαρακτηριστικά λόγω του μεγέθους, της ποικιλομορφίας και της κεντρικότητας της Περιφέρειας στο εθνικό αναπτυξιακό γίνεσθαι, αφετέρου, σημαντικές προκλήσεις προσαρμογής σε επίπεδο καινοτομίας, βιωσιμότητας και τεχνολογικής μετάβασης.

Η υλοποίηση της Πράξης λαμβάνει χώρα σε μια συγκυρία κατά την οποία η ελληνική οικονομία συνολικά καταγράφει ενδείξεις ενίσχυσης της δυναμικής της, ωστόσο εξακολουθεί να αντιμετωπίζει διαρθρωτικού χαρακτήρα προκλήσεις. Η ανασφάλεια που προκαλούν οι γεωπολιτικές εξελίξεις, η επίδραση των πληθωριστικών πιέσεων, η αύξηση του κόστους ενέργειας, καθώς και η ανάγκη επανατοποθέτησης των παραγωγικών δραστηριοτήτων εντός ενός νέου πλαισίου βιώσιμης ανάπτυξης, δημιουργούν ένα πλαίσιο υψηλών απαιτήσεων για την Περιφέρεια και τους παραγωγικούς της φορείς.

Οι αναλύσεις της Τράπεζας της Ελλάδος για το 2024 επιβεβαιώνουν τη σταδιακή βελτίωση επιμέρους μακροοικονομικών μεγεθών, την ίδια στιγμή όμως καταδεικνύουν τις αδυναμίες του επιχειρηματικού ιστού να προσαρμοστεί στις απαιτήσεις της νέας οικονομίας. Η περιορισμένη τεχνολογική ετοιμότητα των ΜμΕ, η χαμηλή ένταση επένδυσης στην καινοτομία και η επιβράδυνση στη χρήση ψηφιακών εργαλείων, αποτυπώνονται ως συστημικά χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας, με ιδιαίτερη ένταση στην Αττική³.

Στην ετήσια έκθεση του INEMY – ΕΣΕΕ για το 2023, διαπιστώνεται ότι σχεδόν το ήμισυ των εμπορικών επιχειρήσεων της Αττικής εμφανίζει αδυναμία κατανόησης και ερμηνείας της μεταβολής της καταναλωτικής συμπεριφοράς, ενώ περισσότερες από έξι στις δέκα επιχειρήσεις δηλώνουν την ανάγκη ύπαρξης στοχευμένων εργαλείων πληροφόρησης για θέματα χρηματοδότησης, εξωστρέφειας και βιώσιμων πρακτικών⁴. Παράλληλα, όπως σημειώνεται σε πρόσφατες αναλύσεις του ΣΕΒ, εκτιμάται ότι περίπου 65% των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων δεν είναι τεχνολογικά ώριμες για επενδύσεις σε ψηφιακές τεχνολογίες, με αποτέλεσμα να καταγράφεται χαμηλή ικανότητα ενσωμάτωσης προηγμένων εργαλείων πληροφορικής και επικοινωνιών στις επιχειρησιακές διαδικασίες και στην παραγωγική λειτουργία⁵. Η αδυναμία παρακολούθησης και ανάλυσης κρίσιμων μεταβλητών, όπως η τεχνολογική μετάβαση, οι διεθνείς

³ Τράπεζα της Ελλάδος, *Ενδιάμεση Έκθεση Νομισματικής Πολιτικής 2024*, κεφ. 3.1 και 3.4

⁴ INEMY – ΕΣΕΕ, *Ετήσια Έκθεση Ελληνικού Εμπορίου 2023*, σελ. 45–56

⁵ ΣΕΒ, *Ο Ψηφιακός Μετασχηματισμός στην Ελλάδα, 2023*, σελ. 14–15

επενδυτικές ροές και η μετατόπιση παραγωγικών κλάδων, περιορίζει τη δυνατότητα στρατηγικού σχεδιασμού σε περιφερειακό επίπεδο.

Οι παραπάνω διαπιστώσεις αποτυπώνουν με σαφήνεια τις ανάγκες για παραγωγή συστηματικής γνώσης, παρακολούθηση μετασχηματισμών, τεκμηρίωση δυναμικών, και διασύνδεση των επιχειρήσεων με αξιόπιστη, εξειδικευμένη πληροφόρηση. Η Πράξη, μέσα από τη συγκρότηση και λειτουργία του Παρατηρητηρίου Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας, έρχεται να ενισχύσει την ετοιμότητα της Περιφέρειας να παρακολουθεί τις κρίσιμες εξελίξεις, να εντοπίζει στρατηγικά πεδία παρέμβασης και να υποστηρίζει τους παραγωγικούς φορείς της με αναλυτικά εργαλεία και τεκμηριωμένες διαγνώσεις.

Το Παρατηρητήριο διαμορφώνεται ως μόνιμος μηχανισμός γνώσης, ο οποίος –χωρίς να παρεμβαίνει στη λειτουργία της αγοράς– θα συγκεντρώνει, θα επεξεργάζεται και θα αναλύει δεδομένα, προσφέροντας λειτουργικά και αξιοποιήσιμα αποτελέσματα για τις επιχειρήσεις, τους σχεδιαστές πολιτικής και τις αρμόδιες υπηρεσίες της Περιφέρειας.

Στρατηγικό Πλαίσιο Λειτουργίας του Παρατηρητηρίου Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας και Εξειδίκευσης του Υποέργου 3

Ο προσδιορισμός των ερευνητικών και μελετητικών στόχων του Παρατηρητηρίου, ήδη από το στάδιο του αρχικού σχεδιασμού της πρότασης που υποβλήθηκε προς αξιολόγηση για την υλοποίηση της Πράξης του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης Αττικής 2021 – 2025 «Παρατηρητήριο Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας Περιφέρειας Αττικής», αλλά και η εξειδίκευσή των στόχων και ο προσδιορισμός των ερευνητικών-μελετητικών πυλώνων γύρω από τους οποίους θα αναπτυχθεί και θα διαρθρωθεί η ερευνητική δραστηριότητα του Παρατηρητηρίου, έχουν λάβει υπόψη τους τους στόχους, τις προτεραιότητες, τις προκλήσεις και τις κατευθύνσεις που αναδεικνύονται σε μια σειρά στρατηγικών κειμένων και σχεδίων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, όπως μεταξύ άλλων:

- i. τη «Μελέτη Εξειδίκευσης των Προτεραιοτήτων για την Επιχειρηματικότητα και την Εξωστρέφεια στην Περιφέρεια Αττικής», που εκπονήθηκε από το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών για λογαριασμό της Περιφέρειας Αττικής ,
- ii. την «Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης 2021 - 2027», όπως αυτή εγκρίθηκε από το Υπουργείο Ανάπτυξης και τέθηκε σε εφαρμογή (απόφαση 66021/29-06/2022, ΦΕΚ 3359/30 Ιουνίου 2022) , καθώς και την περιφερειακή της απόληξη σε επίπεδο Αττικής, ήτοι την «Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης» της Περιφέρειας Αττικής ,
- iii. στρατηγικά κείμενα που αναδεικνύουν προκλήσεις και προτεραιότητες αναφορικά με τη στήριξη της επιχειρηματικότητας και εξωστρέφειας, όπως το «Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία» (Εκθεση Επιτροπής Πισσαρίδη) σε εθνικό επίπεδο, και η «Εκθεση για το Μέλλον της Ανταγωνιστικότητας στην Ευρώπη» του Mario Draghi σε ευρωπαϊκό επίπεδο .

Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ) – Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΠΣΕΕ)

Η Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ), που για πρώτη φορά εκπονήθηκε κατά την περίοδο 2014-2020, προσδιόρισε τους τομείς προτεραιότητας όσον αφορά την έρευνα, την τεχνολογία και την καινοτομία, και λειτούργησε καταλυτικά στον προσανατολισμό και την απορρόφηση κονδυλίων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ Προγραμματικής Περιόδου 2014 – 2020. Αντίστοιχα, οι Περιφερειακές Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΠΣΕΕ) των 13 Περιφερειών της χώρας, εξειδίκευσαν σε σημαντικό βαθμό την ΕΣΕΕ σε περιφερειακό επίπεδο, και ήλθαν να εισάγουν νέες προτεραιότητες και στοχεύσεις αναφορικά με το οικονομικό-παραγωγικό μοντέλο των Περιφερειών.

Η ΕΣΕΕ για την Περίοδο 2021 – 2027, σχεδιάστηκε σε εθνικό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη τις περιφερειακές εξειδικεύσεις και τις προτάσεις των Περιφερειών, και τα αποτελέσματα της Διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης, με στόχο να αναμορφωθεί το στρατηγικό πλαίσιο για την ενθάρρυνση της εξωστρέφειας και την προώθηση της καινοτομίας. Σε άμεση σύνδεση με τις κατευθυντήριες και τα αποτελέσματα της προηγούμενης περιόδου, οι τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ 2021 – 2027 σε εθνικό επίπεδο προσδιορίστηκαν ως εξής:

1. Αγροδιατροφική Αλυσίδα
2. Βιοεπιστήμες – Υγεία – Φάρμακα
3. Ψηφιακές Τεχνολογίες
4. Αειφόρος Ενέργεια
5. Περιβάλλον & Κυκλική Οικονομία
6. Μεταφορές & Εφοδιαστική Αλυσίδα
7. Υλικά – Κατασκευές & Βιομηχανία
8. Τουρισμός, Πολιτισμός & Δημιουργικές Βιομηχανίες

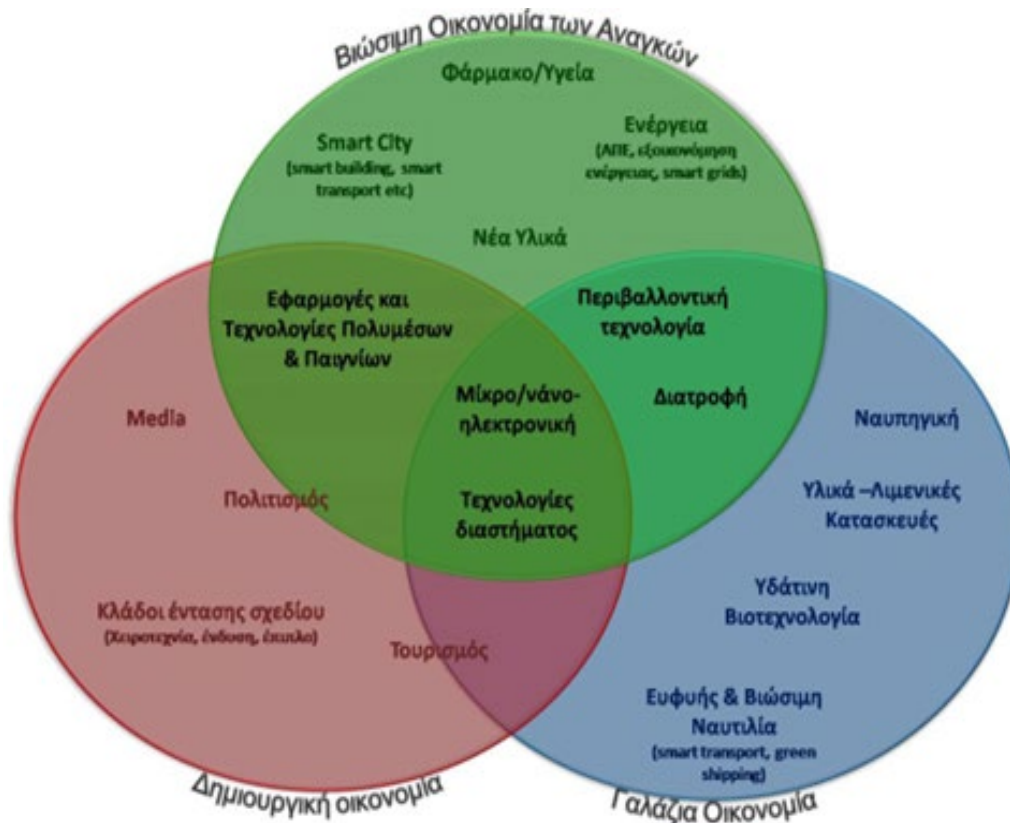
Η διαμόρφωση της ΕΣΕΕ 2021-2027 έλαβε υπόψη τα εμπόδια και τις προκλήσεις που έχουν καταγραφεί σε ζητήματα καινοτομικότητας, πρόσβασης στη χρηματοδότηση, ικανοτήτων, δικτύωσης, θεσμικού πλαισίου και στρατηγικών προτεραιοτήτων, καθώς και προκλήσεις για την ψηφιοποίηση, την εξωστρέφεια, την ανάδειξη ευκαιριών σε τομείς προτεραιότητας για την Ελληνική Οικονομία κ.ο.κ. Στη βάση αυτή, αποτυπώθηκαν οι Στρατηγικοί Στόχοι της ΕΣΕΕ, οι οποίοι είναι ευθυγραμμισμένοι με τις κατευθύνσεις του Στόχου Πολιτικής 1 του ΕΣΠΑ 2021-2027 και τον αντίστοιχο Αναγκαίο Πρόσφορο Όρο 1, και είναι οι εξής:

- Στρατηγικός Στόχος 1: Αύξηση της παραγωγής νέας γνώσης
- Στρατηγικός Στόχος 2: Αποτελεσματική αξιοποίηση και διάχυση νέας γνώσης
- Στρατηγικός Στόχος 3: Τεχνολογικός Εκσυγχρονισμός – υιοθέτηση καινοτομιών
- Στρατηγικός Στόχος 4: Ανάπτυξη, Δικτύωση & Διεθνοποίηση των ελληνικών επιχειρήσεων
- Στρατηγικός Στόχος 5: Αύξηση της εξωστρέφειας – Συμμετοχή σε Ερευνητικές, Τεχνολογικές και Επιχειρηματικές Διεθνείς Αλυσίδες Αξίας.

Για την επίτευξη των στόχων στους στρατηγικούς τομείς προτεραιότητας που εστιάζει η ΕΣΕΕ 2021-2027, απαιτείται μια σειρά παρεμβάσεων σε οκτώ βασικά πεδία:

1. Ανθρώπινο Δυναμικό
2. Υποδομές Έρευνας & Καινοτομίας
3. Μηχανισμοί, Υπηρεσίες & Δομές Υποστήριξης της Καινοτομίας
4. Σύνδεση Έρευνας και Παραγωγής.
5. Ψηφιακός Μετασχηματισμός
6. Κανονιστικό Πλαίσιο (Νομοθεσία, Διοίκηση, Φορολογία)
7. Προώθηση καινοτομίας από τον Δημόσιο Τομέα
8. Προβολή – Δημοσιότητα

Το 2015, εγκρίθηκε από το Περιφερειακό Συμβούλιο Αττικής, η Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (Π.Σ.Ε.Ε.) για την περίοδο 2014-2020, με στόχο την ενίσχυση της καινοτομικής δραστηριότητας σε τρία πεδία εξειδίκευσης: (α) τη Δημιουργική Οικονομία, (β) τη Γαλάζια Οικονομία, και (γ) της Βιώσιμης Οικονομίας των Αναγκών.

Σχήμα 1 Πεδία εξειδίκευσης και Τομείς Προτεραιότητας της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας Αττικής

Σε ό,τι αφορά στην Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, βάσει της εγκεκριμένης ΕΣΕΕ, η Αττική συνεχίζει να παρουσιάζει δυναμική στα τρία πεδία εξειδίκευσης της προηγούμενης περιόδου, προκρίνοντας ως τομείς προτεραιότητας για την περίοδο 2021-2027:

- τον Τομέα του Φαρμάκου, της Υγείας & της Υδάτινης Βιοτεχνολογίας
- την Ενέργεια (Α.Π.Ε., εξοικονόμηση ενέργειας, Smart Grids),
- τη Βιώσιμη Ναυτιλία
- τα Εξειδικευμένα Τρόφιμα
- την Ολοκληρωμένη διαχείριση τουριστικού προορισμού,
- την εξειδίκευση της Γαλάζιας Οικονομίας, και τη σύνδεση του Τουρισμού και του Πολιτισμού με τη Γαλάζια Οικονομία
- τις Ευφυείς και Βιώσιμες μεταφορές
- τις Ψηφιακές Τεχνολογίες (Έξυπνες πόλεις, Τεχνολογίες διαστήματος, Μίκρο-νάνο ηλεκτρονική, Ένταση σχεδίου)
- τις Έξυπνες Μεταφορές
- τη Ναυπηγική
- τα Νέα Υλικά – Κατασκευές
- τις Ψηφιακές Υποδομές Υψηλής Χωρητικότητας
- την Τεχνητή Νοημοσύνη στη Γαλάζια Οικονομία
- το Διττό Ψηφιακό και Πράσινο Μετασχηματισμό

Οι παραπάνω τομείς δύναται να τροποποιηθούν και να εξειδικευτούν περαιτέρω, μέσω της Διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης, καθώς και στο πλαίσιο προσαρμογής της ΠΣΕΕ στη νέα Προγραμματική Περίοδο. Σε κάθε περίπτωση, προτεραιοποιούνται μέσα από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «ΑΤΤΙΚΗ 2021-2027» (το οποίο ενσωματώνει τους στόχους και τις προτεραιότητες της ΕΣΕΕ και ΠΣΕΕ), δράσεις για την ενίσχυση των μηχανισμών στήριξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και των επενδύσεών τους στην έρευνα και την καινοτομία, για την τόνωση της εξωστρέφειας και της ανταγωνιστικότητάς τους, για την ανάπτυξη και την διάδοση καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, για την ανάπτυξη σύγχρονων δεξιοτήτων για το ανθρώπινο δυναμικό κ.α.

Απώτερος σκοπός, που προωθείται μέσω της περιφερειακής προσαρμογής της ΕΣΕΕ, είναι να καταστεί η Περιφέρεια Αττικής κορυφαίο μητροπολιτικό κέντρο έρευνας, παραγωγής και εξαγωγής καινοτομίας στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, μέσα από την αξιοποίηση του επιστημονικού και τεχνικού ανθρώπινου κεφαλαίου, με ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της εξωστρέφειας, βελτίωση του επιχειρηματικού και παραγωγικού περιβάλλοντος, καθώς και αναβάθμιση της περιφερειακής οικονομίας εν γένει.

Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία (Έκθεση Επιτροπής Πισσαρίδη)

Το Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία, όπως είναι γνωστή η Τελική Έκθεση που υπέβαλλε προς την Ελληνική Κυβέρνηση η ανεξάρτητη Επιτροπή Εμπειρογνομόνων υπό τον Καθηγητή Χριστόφορο Πισσαρίδη, προχώρησε σε μια ενδελεχή ανάλυση του υφιστάμενου επιχειρηματικού περιβάλλοντος στην Ελλάδα, των προσδιοριστικών παραγόντων δυναμικής ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας, αλλά και των εμποδίων που εντοπίζονται.

Μεταξύ άλλων, η έκθεση αναδεικνύει τα ζητήματα του μικρού μεγέθους και του έντονου κατακερματισμού της παραγωγικής βάσης και της επιχειρηματικότητας, τον περιορισμένο βαθμό ανταγωνισμού στις αγορές προϊόντων, την ανάγκη διευκόλυνση της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας και μείωσης του οικονομικού και ρυθμιστικού βάρους επί αυτών, τον περιορισμένο βαθμό διασύνδεσης της έρευνας και γνώσης με την επιχειρηματικότητα και την παραγωγή, τις ελλείψεις σε δεξιότητες και διοικητικές και οργανωτικές ικανότητες μεγάλου αριθμού επιχειρήσεων, καθώς και σε εφαρμογή σύγχρονων πρακτικών εταιρικής διακυβέρνησης κ.α.

Επιπλέον, η έκθεση προχωρά σε συστάσεις πολιτικής, για την αύξηση των επενδύσεων και τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, για την ενίσχυση της εξωστρέφειας και των εξαγωγών, για την αυξημένη συμμετοχή της τεχνολογίας στην παραγωγή, αλλά και των επενδύσεων στην έρευνα και την καινοτομία, για την περιβαλλοντική και την ψηφιακή μετάβαση (κατευθύνσεις συμβατές με τις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης), καθώς και για την αναβάθμιση του συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης, την ενίσχυση της απασχόλησης, αλλά και τη μείωση του οικονομικού και διοικητικού βάρους στην εργασία και την επιχειρηματικότητα.

Παράλληλα, η Έκθεση της Επιτροπής Πισσαρίδη εξέτασε βασικούς τομείς και κλάδους της Ελληνικής Οικονομίας, καθώς και προκλήσεις που αυτοί αντιμετωπίζουν, και προχώρησε σε διατύπωση προτάσεων πολιτικής, με σκοπό την άμβλυση των εμποδίων για την ανάπτυξη σε αυτούς. Οι κλάδοι και τομείς αυτοί είναι:

- Η βιομηχανία και μεταποίηση
- Ο τουρισμός
- Ο αγροδιατροφικός τομέας

- Ο πολιτισμός
- Το περιβάλλον, η βιοποικιλότητα και η κυκλική οικονομία
- Οι εμπορεύσιμες επαγγελματικές υπηρεσίες
- Οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις
- Οι εξαγωγές και η εξωστρέφεια

Οι προτεινόμενες δράσεις για τους παραπάνω κλάδους και τομείς περιλαμβάνουν:

- Μείωση του κόστους παραγωγής στη μεταποίηση, κυρίως μέσω επιταχυνόμενων φορολογικών αποσβέσεων για επενδύσεις σε εξοπλισμό, μεγαλύτερης ευελιξίας αναφορικά με τον χρόνο εργασίας και μείωση του κόστους ενέργειας. Συστηματική καταγραφή και απάλειψη εμποδίων σε κλάδους με υψηλότερο δυναμικό για εξαγωγική δραστηριότητα.
- Εφαρμογή προγραμμάτων ενίσχυσης μικρομεσαίων επιχειρήσεων, κυρίως στην κατεύθυνση της πρόσβασής τους σε χρηματοδότηση για επενδύσεις που αφορούν ψηφιακή αναβάθμιση, καινοτομία ή εξωστρέφεια, ή που προάγουν την κοινωνική συνοχή ή την προστασία του περιβάλλοντος.
- Ενίσχυση της ποιότητας των υπηρεσιών στον τουρισμό μέσα από προγράμματα ενίσχυσης των βασικών υποδομών και της ψηφιοποίησης υπηρεσιών, της εκπαίδευσης και κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού, και της διεθνούς εικόνας και αναγνωρισιμότητας. Έμφαση στην προστασία και ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.
- Ενίσχυση βασικής έρευνας μέσω άρσης αγκυλώσεων για πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα και δημιουργία σταθερού χρηματοδοτικού φορέα βασικής έρευνας με μακροπρόθεσμη ερευνητική στρατηγική και διαφανή κριτήρια χρηματοδότησης. Ενίσχυση καινοτομίας με κίνητρα για έρευνα στις επιχειρήσεις σε μεταποίηση, αγροδιατροφή και αλλού, και ανάπτυξη μέσω έξυπνης εξειδίκευσης.
- Μεγέθυνση και εκσυγχρονισμός των εκμεταλλεύσεων στον αγροδιατροφικό τομέα, κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού, ενίσχυση της συμβολής της τεχνολογίας και της έρευνας, και αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων.

Σημειώνεται πως οι αναλύσεις, οι προκλήσεις που αναδεικνύονται, οι προτεραιότητες και οι συστάσεις πολιτικής στις οποίες προβαίνει το Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία, τροφοδότησαν το σχεδιασμό τόσο του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», όσο και του ΕΣΠΑ 2021 – 2027, και των Περιφερειακών και των Τομεακών του Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, ενισχύοντας έτσι το πλαίσιο υλοποίησης πολιτικών και μεταρρυθμίσεων στις κατευθύνσεις που αναδείχθηκαν και υπογραμμίστηκαν.

Έκθεση Draghi για το Μέλλον της Ανταγωνιστικότητας στην Ευρώπη

Το Σεπτέμβριο 2024 δόθηκε στη δημοσιότητα η Έκθεση του πρώην Διοικητή της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και πρώην Πρωθυπουργού της Ιταλίας Mario Draghi, αναφορικά με το παρόν και το μέλλον της ανταγωνιστικότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η έκθεση παρουσιάζει τις μεγάλες προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπίσει η Ε.Ε. μέσω μιας νέας βιομηχανικής στρατηγικής, η οποία θα περιλαμβάνει τη μείωση των τιμών της ενέργειας, την αύξηση της ανταγωνιστικότητας και την ενίσχυση των επενδύσεων στην άμυνα.

Η Έκθεση Draghi αναδεικνύει υφιστάμενα εμπόδια στην ανταγωνιστικότητα και τη δυναμική ανάπτυξη της παραγωγικής και επιχειρηματικής δραστηριότητας, όπως ο συγκεντρωτισμός σε αγορές, η έλλειψη ενιαίας κεφαλαιαγοράς, το αυξημένο ενεργειακό κόστος, η ύπαρξη σημαντικών ρυθμιστικών εμποδίων στις

επενδύσεις και την επιχειρηματικότητα, αλλά και η απροθυμία του ιδιωτικού τομέα να υλοποιήσει μεγάλης κλίμακας επενδύσεις σε κρίσιμους τομείς χωρίς συμμετοχή και των κρατών. Ιδιαίτερη βαρύτητα έχουν οι συστάσεις:

- Για γεφύρωση του χάσματος καινοτομίας με τις ΗΠΑ και την Κίνα, και ανάπτυξη προηγμένων τεχνολογιών μέσω της προσέλκυσης επαρκούς ύψους επενδύσεων, με κατάλληλη προσαρμογή της πολιτικής ανταγωνισμού και χαλάρωση των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις σε στρατηγικά σημαντικούς τομείς.
- Για το συγχρονισμό όλων των πολιτικών με τους κλιματικούς στόχους, και τη διαμόρφωση κοινών σχεδίων για απαλλαγή από εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, με ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας στους τομείς της καθαρής τεχνολογίας και των έξυπνων, περιβαλλοντικά φιλικών οχημάτων, αλλά και με κατάλληλο πλαίσιο μέτρων για τις ενεργοβόρες επιχειρήσεις, όπου οι εκπομπές είναι δύσκολο να μετριάσουν. Όστε, η πράσινη ενεργειακή μετάβαση να αποτελέσει πραγματική ευκαιρία για την Ευρώπη.
- Για κοινή χρηματοδότηση – μέσω έκδοσης ευρωομολόγων ή άλλων εργαλείων – για την έρευνα και την ανάπτυξη στην άμυνα, σε μία σειρά από διαφορετικούς τομείς, όπως τα drones, οι υπερηχητικοί πύραυλοι, τα όπλα κατευθυνόμενης ενέργειας, η αμυντική τεχνητή νοημοσύνη, και ο διαστημικός τομέας γενικότερα. Η Έκθεση συνιστά επίσης να αυξηθούν οι κοινές προμήθειες σε αμυντικό εξοπλισμό, και να ευνοηθούν στρατηγικά οι ευρωπαϊκές εταιρείες, εφόσον είναι ανταγωνιστικές.

Παράλληλα, η Έκθεση Draghi αναδεικνύει σειρά εμποδίων στην ανάπτυξη επιχειρήσεων και την επιχειρηματικότητα, όπως το ρυθμιστικό βάρος και η γραφειοκρατία, ο χαμηλός βαθμός ετοιμότητας για αξιοποίηση τεχνολογιών αιχμής (όπως η Τεχνητή Νοημοσύνη) και για την προσαρμογή στην πράσινη μετάβαση, η έλλειψη πόρων και κινήτρων για επενδύσεις στην έρευνα και καινοτομία, η έλλειψη απαραίτητων διοικητικών και οργανωτικών δεξιοτήτων κ.α. Αναδεικνύει τη σημασία εστιασμένων τομεακών πολιτικών σε κρίσιμους κλάδους για τις Ευρωπαϊκές Οικονομίες (όπως η ενέργεια, οι μεταφορές, οι καθαρές τεχνολογίες, η υψηλή τεχνολογία και η Τεχνητή Νοημοσύνη, η ψηφιοποίηση και η φαρμακοβιομηχανία), καθώς και την αναγκαιότητα για ολοκληρωμένες οριζόντιες πολιτικές για την ενθάρρυνση των επενδύσεων, την επιτάχυνση της καινοτομίας, την αναβάθμιση των δεξιοτήτων κ.α.

Μελέτη Εξειδίκευσης των Προτεραιοτήτων για την Επιχειρηματικότητα και την Εξωστρέφεια στην Περιφέρεια Αττικής

Η «Μελέτη Εξειδίκευσης των Προτεραιοτήτων για την Επιχειρηματικότητα και την Εξωστρέφεια» εκπονήθηκε από το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών για λογαριασμό της Περιφέρειας Αττικής και της Εταιρείας «ΝΕΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ Α.Ε. – Αναπτυξιακός Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης», κατόπιν σχετικής σύμβασης ανάθεσης υπηρεσιών (ΑΔΑΜ: 22ΣΥΜΝ010612387 2022-05-24), στο πλαίσιο της Πράξης «Μελέτες Υποστήριξης της Περιφέρειας Αττικής για την Εξειδίκευση Αναπτυξιακών Προτεραιοτήτων και Ειδικών Δράσεων κατά την Προγραμματική Περίοδο 2021 - 2027», που χρηματοδοτήθηκε από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «ΑΤΤΙΚΗ» 2014 – 2020 (Κωδ. ΟΠΣ: 5145430).

Η μελέτη διαρθρώθηκε σε τέσσερις (4) άξονες:

- Αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης αναφορικά με το επιχειρηματικό περιβάλλον, την επιχειρηματική ανάπτυξη και την εξωστρέφεια σε επίπεδο Περιφέρειας Αττικής.
- Αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης αναφορικά με υφιστάμενους μηχανισμούς, δομές, πολιτικές και εργαλεία παρέμβασης και στήριξης της επιχειρηματικότητας και εξωστρέφειας σε επίπεδο Περιφέρειας Αττικής.

- Εξειδίκευση στρατηγικών στόχων και προτεραιοτήτων της Περιφέρειας Αττικής για την επιχειρηματικότητα και εξωστρέφεια στο πλαίσιο της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2021 – 2027.
- Διατύπωση ολοκληρωμένης πρότασης παρέμβασης της Περιφέρειας Αττικής για τη στήριξη της επιχειρηματικότητας και της εξωστρέφειας, σε επίπεδο ολοκληρωμένου μηχανισμού, και κατάρτιση οδικού χάρτη για την ανάπτυξη του τελευταίου.

Στο πλαίσιο της εξειδίκευσης των στρατηγικών στόχων και προτεραιοτήτων που δύναται να εντάξει στο σχεδιασμό και προγραμματισμό της η Περιφέρεια Αττικής για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της εξωστρέφειας, η μελέτη ανάδειξε τις εξής προτεραιότητες:

- Προτεραιότητα 1: Αξιοποίηση δεδομένων για τη διάγνωση αναγκών, το σχεδιασμό παρεμβάσεων και την αξιολόγηση των δράσεων
- Προτεραιότητα 2: Ενίσχυση της πρόληψης και αντιμετώπισης κρίσεων και της επανάκαμψης των επιχειρήσεων
- Προτεραιότητα 3: Δημιουργία και αξιοποίηση ευκαιριών εξωστρέφειας και διεθνοποίησης των Επιχειρήσεων
- Προτεραιότητα 4: Ενημέρωση των επιχειρήσεων σε ευκαιρίες χρηματοδότησης και βελτίωση της απορροφητικότητας κονδυλίων
- Προτεραιότητα 5: Αξιοποίηση και κατοχύρωση αποτελεσμάτων έρευνας και ανάπτυξης και υποστήριξη της διαδικασίας επιχειρηματικής ανακάλυψης
- Προτεραιότητα 6: Έμφαση στην υποστήριξη επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους επιχειρηματικούς τομείς προτεραιότητας για την Εθνική και Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης
- Προτεραιότητα 7: Επιτάχυνση της διαδικασίας μετάβασης των επιχειρήσεων στην πράσινη και ψηφιακή οικονομία και στην αγορά χωρίς αποκλεισμούς

Σημειώνεται πως η τεκμηριωτική βάση για την ένταξη της Πράξης για τη δημιουργία και τη λειτουργία του Παρατηρητηρίου Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας αντλήθηκε από τη συγκεκριμένη μελέτη, η οποία και παρουσίασε τη σημασία ενός ολοκληρωμένου και σύγχρονου τεχνοκρατικού μηχανισμού για τη συλλογή, την επεξεργασία, την ανάλυση και σύνθεση δεδομένων από πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές, την εκπόνηση μελετών, ερευνών και αναλύσεων για ζητήματα επιχειρηματικότητας, εξωστρέφειας, καινοτομίας και ευρύτερα του επιχειρηματικού περιβάλλοντος σε περιφερειακό επίπεδο, τη διάγνωση αναγκών, δυναμικών και εξελίξεων, και τη στρατηγική πληροφόρηση των ενδιαφερομένων (Περιφέρεια Αττικής και υπηρεσίες της, αρχές και φορείς δημόσιας πολιτικής, επιχειρήσεις, παραγωγικοί φορείς κ.α.), μέσω των κατάλληλων μεθόδων και εργαλείων.

Διατύπωση Ερευνητικών-Μελετητικών Πυλώνων

Κοινοί τόποι των παραπάνω στρατηγικών κειμένων και σχεδίων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, είναι η έμφαση στην ανάγκη βελτίωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και στην ανάπτυξη νέων τεχνολογιών και καινοτομίας, που σε συνδυασμό με την ανάγκη υποστήριξης δεξιοτήτων και επιχειρηματικών πρωτοβουλιών που θα υποστηρίζουν την πράσινη και γαλάζια οικονομία, θα δώσουν δυνατότητα στις επιχειρήσεις της Περιφέρειας να καταστούν ανταγωνιστικές τόσο σε τοπικό και εθνικό επίπεδο, όσο και στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον.

Λαμβάνοντας υπόψη τους παραπάνω στρατηγικούς στόχους, τις προκλήσεις και τα εμπόδια που έχουν αναδειχθεί, τις ασκούμενες πολιτικές και τα μέτρα και προγράμματα που έχουν τεθεί σε εφαρμογή ή δρομολογούνται, προτείνεται το Παρατηρητήριο Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας, όσον

αφορά το επιστημονικό, ερευνητικό και μελετητικό σκέλος του, να εντάξει στον προγραμματισμό του ερευνητικές-μελετητικές δραστηριότητες που θα ενισχύουν ένα συνδυασμό των στόχων αυτών. Άλλωστε, οι έρευνες, μελέτες, αναλύσεις και εκθέσεις που θα εκπονήσει το Παρατηρητήριο θα έχουν ως σκοπό τους από τη μία πλευρά να αναβαθμίσουν το περιφερειακό επιχειρηματικό περιβάλλον, παράγοντας και διαχέοντας στρατηγική γνώση και πληροφόρηση προς τις επιχειρήσεις και λοιπούς ενδιαφερόμενους, και από την άλλη πλευρά να τροφοδοτήσουν τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων γύρω από το σχεδιασμό και την υλοποίηση πολιτικών, προγραμμάτων και δράσεων προς ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας στην Αττική, αλλά και πέραν αυτής.

Πιο συγκεκριμένα, προτείνεται η επιστημονική, ερευνητική και μελετητική δραστηριότητα του Παρατηρητηρίου Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας της Περιφέρειας Αττικής να αναπτυχθεί με επίκεντρο έξι (6) Ερευνητικούς-Μελετητικούς Πυλώνες, καθένας εκ των οποίων θα εξειδικεύεται σε στοχευμένες έρευνες και μελέτες, οι οποίες θα λειτουργούν υποστηρικτικά και συμπληρωματικά μεταξύ τους. Ο προσδιορισμός των Πυλώνων λαμβάνει υπόψη κλάδους και τομείς προτεραιότητας για την περιφερειακή οικονομία, όπως αυτοί αποτυπώνονται μεταξύ άλλων μέσω της Εθνικής και Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης, καθώς και πιο οριζόντιες, στρατηγικού χαρακτήρα προτεραιότητες, που επίσης συνδέονται με την υλοποίηση των ΕΣΕΕ και ΠΣΕΕ, αλλά και άλλων στρατηγικών και σχεδιασμών σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, ενώ συνδέονται με εμπόδια, προκλήσεις και ευκαιρίες που έχουν τεκμηριωμένα αναδειχθεί.

Οι προτεινόμενοι Ερευνητικοί – Μελετητικοί Πυλώνες είναι οι κάτωθι:

1. Ψηφιακή Μετάβαση και Οικονομία
2. Πράσινη Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη
3. Ενίσχυση της Εξωστρέφειας και Ανταγωνιστικότητας των Επιχειρήσεων
4. Αντιμετώπιση Κρίσεων, Επιχειρησιακών Κινδύνων, και Προσαρμογή σε Αλλαγές
5. Ανάπτυξη και Ενίσχυση της Γαλάζιας Οικονομίας
6. Ανάπτυξη και Χρηματοδότηση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

Οι Πυλώνες 1,2 και 5 συνδέονται με κλάδους και τομείς προτεραιότητας για την οικονομία της Αττικής, όπως έχουν αναδειχθεί μέσα από την Εθνική και την Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (όπως παρουσιάστηκαν παραπάνω), αλλά και από άλλα στρατηγικά κείμενα και σχεδιασμούς σε ευρωπαϊκό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Κλάδους στους οποίους η Ελλάδα ευρύτερα, αλλά και η Αττική πιο συγκεκριμένα, διαθέτουν συγκριτικό πλεονέκτημα, και οι οποίοι παρουσιάζουν σημαντική δυναμική για ανάπτυξη καινοτομίας και νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων με ισχυρή εξωστρέφεια, καθώς και αποτύπωμα σε όρους απασχόλησης και προστιθέμενης αξίας. Οι συγκεκριμένοι Πυλώνες αλληλεπιδρούν και με τις Προτεραιότητες 5, 6 και 7 της Μελέτης Εξειδίκευσης των Προτεραιοτήτων για την Επιχειρηματικότητα και την Εξωστρέφεια στην Περιφέρεια Αττικής.

Οι Πυλώνες 3, 4 και 6, από την άλλη πλευρά, τροφοδοτούνται από τη διάγνωση εμποδίων και προκλήσεων στο επιχειρηματικό περιβάλλον σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο (βλ. δεξιότητες και προσαρμοστικότητα επιχειρήσεων, εξωστρέφεια και ανταγωνιστικότητα, πρόσβαση στη χρηματοδότηση) που έχουν αναδειχθεί σε σειρά στρατηγικών κειμένων και σχεδίων (όπως τα προαναφερθέντα), καθώς και στο κείμενο της ΕΣΕΕ 2021 – 2027, ως πεδία όπου απαιτούνται παρεμβάσεις για την επίτευξη των Στρατηγικών Στόχων που έχουν τεθεί στους στρατηγικούς τομείς-κλάδους. Οι συγκεκριμένοι Πυλώνες αλληλοεπιδρούν και με τις Προτεραιότητες 2, 3 και 4 της Μελέτης Εξειδίκευσης των Προτεραιοτήτων για την Επιχειρηματικότητα και την Εξωστρέφεια στην Περιφέρεια Αττικής.

Εισαγωγή στο Υπόεργο 3

Το Υπόεργο 3 «Μελέτες, Έρευνες, Τροφοδότηση του Αναπτυξιακού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Αττικής, δράσεις διάχυσης αποτελεσμάτων και προώθησης σε επιχειρήσεις», συγκεντρώνει το σύνολο των ερευνητικών-μελετητικών εργασιών και δραστηριοτήτων που είχαν αρχικά ενταχθεί στο σχεδιασμό για το Πακέτο Εργασίας 3 (Π.Ε.3), καθώς και τις εργασίες και δραστηριότητες που είχαν αρχικά ενταχθεί στο σχεδιασμό για το Πακέτο Εργασίας 4 (Π.Ε.4) και αφορούν στην προώθηση και διάχυση των αποτελεσμάτων και ευρημάτων των ερευνητικών-μελετητικών δραστηριοτήτων που πραγματοποιεί η Μονάδα Ερευνών και Αναλύσεων του Παρατηρητηρίου.

Ο λόγος για τον οποίο κρίθηκε πως είναι αναγκαία η διαμόρφωση του Υποέργου 3, είναι πως η υλοποίηση του συνόλου των ερευνητικών και μελετητικών δραστηριοτήτων – εργασιών του Παρατηρητηρίου, καθώς και των δράσεων διάχυσης των αποτελεσμάτων αυτών και προώθησής τους προς επιχειρήσεις και λοιπούς ενδιαφερόμενους, απαιτεί μια ολοκληρωμένη και συνεκτική προσέγγιση επί αυτών, που θα επιτρέπει την ανάπτυξη και αξιοποίηση συμπληρωματικότητας και συνεργιών μεταξύ επιμέρους δραστηριοτήτων. Πρακτικά, αυτό συνεπάγεται πως οι επιμέρους δραστηριότητες και εργασίες θα πρέπει να αλληλοεπιδρούν μεταξύ τους όχι μόνο ως εκροές, αλλά ήδη από τα στάδια έναρξης της υλοποίησης ώστε να μεγιστοποιείται η ποιότητα, η αρτιότητα, η εγκυρότητα, η σημασία και η προστιθέμενη αξία τους για την Πράξη, αλλά και για το περιβάλλον υλοποίησης και τους ενδιαφερόμενους σχετικά με την Πράξη. Στο Υπόεργο 3 εντάσσονται οι παρακάτω εργασίες-δραστηριότητες από το Π.Ε.3 (όπως ήταν αποτυπωμένο στην πράξη):

- (Π.3.2) Έρευνες σε Επιχειρήσεις και Επιχειρηματίες της Περιφέρειας Αττικής (3)
- (Π.3.3) Εκθέσεις Διάγνωσης Τάσεων και Εξελίξεων στο Επιχειρηματικό και Επενδυτικό Περιβάλλον της Αττικής (6)
- (Π.3.4) Στοχευμένες Μελέτες σε Εξειδικευμένα Ζητήματα Επιχειρηματικότητας και Ανταγωνιστικότητας (6)
- (Π.3.5) Μελέτες Διατύπωσης Προτάσεων Πολιτικής και Δράσεων για στήριξη της Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας σε Περιφερειακό Επίπεδο (6)

Επιπλέον, οι παρακάτω εργασίες-δραστηριότητες από το Π.Ε.4:

- (Π.4.5) Κειμενικός & Δημιουργικός Σχεδιασμός Αναφορών και Τεκμηρίων Έργου Παρατηρητηρίου (εκθέσεων, συνόψεων, επισκοπήσεων κ.α.)
- (Π.4.6) Εκτυπώσεις και Αναπαραγωγή Υλικού
- (Π.4.7) Υπηρεσίες διοργάνωσης εκδηλώσεων εξωστρέφειας (forums, ημερίδες, webinars κ.α)
- (Π.4.8) Υπηρεσίες Διαδικτυακής Κάλυψης Δράσεων Εξωστρέφειας

Στις παραπάνω δράσεις, προστέθηκε μία ακόμα, η οποία αφορά στη διοργάνωση δράσης ανοικτού τύπου για τη διάχυση των αποτελεσμάτων των δραστηριοτήτων του Παρατηρητηρίου και προώθηση τους σε επιχειρηματίες και επιχειρήσεις. Η δράση αυτή κρίνεται αναγκαία και σκόπιμη για τη μεγιστοποίηση της διάχυσης των αποτελεσμάτων των ερευνητικών και μελετητικών δραστηριοτήτων που θα εκτελέσει το Παρατηρητήριο Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας, με συγκεκριμένη στόχευση σε επιχειρήσεις και επιχειρηματίες της Αττικής, οι οποίοι θα δύναται να αντλήσουν από τα αποτελέσματα αυτά πρακτικές συστάσεις και προτάσεις για θέματα ανάπτυξης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων τους, στρατηγικών που θα υιοθετήσουν, επιλογών αλλαγής και προσαρμογής σε μεταβολές, ανάπτυξης ικανοτήτων και δεξιοτήτων κ.α. Η ενσωμάτωση της συγκεκριμένης δράσης στο Υπόεργο 3 ενισχύει την πρακτική αξιοποίηση των ερευνητικών ευρημάτων και αποτελεσμάτων, και την αποκωδικοποίηση και προώθησή τους προς τις κύριες ομάδες ενδιαφερομένων (επιχειρηματίες, στελέχη και ανθρώπινο δυναμικό κ.α.), με στόχο την

ενίσχυση του αποτυπώματος της Πράξης και του αποτυπώματος του Παρατηρητηρίου στο επιχειρηματικό περιβάλλον της Περιφέρειας Αττικής.

Στόχοι Υποέργου 3

Το Υποέργο 3 εντάσσεται λειτουργικά στον συνολικό σχεδιασμό της Πράξης και φέρει τον τίτλο: **«Μελέτες, Έρευνες, Τροφοδότηση του Αναπτυξιακού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Αττικής, δράσεις διάχυσης αποτελεσμάτων και προώθησης σε επιχειρήσεις».**

Ο κύριος στόχος του Υποέργου είναι η υλοποίηση εξειδικευμένων ερευνητικών και μελετητικών δράσεων που θα ενισχύσουν τον ρόλο του Παρατηρητηρίου ως μηχανισμού στρατηγικής τεκμηρίωσης και πληροφόρησης σε περιφερειακό επίπεδο, και θα συμβάλουν στην παραγωγή λειτουργικά αξιοποιήσιμου περιεχομένου για τους αρμόδιους φορείς πολιτικής, τις επιχειρήσεις και τους θεσμούς της Περιφέρειας.

Πιο συγκεκριμένα, μέσω της υλοποίησης του συγκεκριμένου Υποέργου επιδιώκεται:

- Η παρακολούθηση των τάσεων και εξελίξεων στο επιχειρηματικό και επενδυτικό περιβάλλον της Αττικής, μέσω ερευνών, διαγνωστικών εργαλείων και τακτικών αποτυπώσεων.
- Η ανάπτυξη γνώσης και τεκμηρίωσης μέσω στοχευμένων μελετών σε επιμέρους τομείς, με σκοπό τη στήριξη της στρατηγικής λειτουργίας της Περιφέρειας σε ζητήματα ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας, ανθεκτικότητας και εξωστρέφειας.
- Η διατύπωση προτάσεων πολιτικής και σχεδιασμού παρεμβάσεων, βάσει τεκμηριωμένων αναλύσεων, που θα είναι διαθέσιμες στις αρμόδιες υπηρεσίες της Περιφέρειας Αττικής και στους εμπλεκόμενους φορείς.
- Η διάχυση των αποτελεσμάτων των ερευνητικών και αναλυτικών εργασιών με τρόπο προσβάσιμο και αξιοποιήσιμο από τις επιχειρήσεις, την αγορά και το ευρύτερο κοινό, μέσω εκδηλώσεων, ψηφιακών και έντυπων υλικών, καθώς και στοχευμένων εργαλείων επικοινωνίας.
- Η υποστήριξη της λειτουργίας του Παρατηρητηρίου ως μηχανισμού αξιολόγησης δεδομένων, εντοπισμού δυναμικών και ενίσχυσης του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό επίπεδο.

Τεχνικές Προδιαγραφές – Φυσικό Αντικείμενο Υποέργου 3

Το Υποέργο 3 αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της εγκεκριμένης πράξης που χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΠΠΑ) της Περιφέρειας Αττικής, και εντάσσεται στον συνολικό στρατηγικό σχεδιασμό της Περιφέρειας για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της εξωστρέφειας και της ανθεκτικότητας των επιχειρήσεων της Αττικής. Η υλοποίηση των υπηρεσιών του Υποέργου 3 διαμορφώθηκε μέσω μιας δομημένης προσέγγισης, ακολουθώντας τη λογική αλληλουχία, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές στρατηγικές, την ευρύτερη στρατηγική της Περιφέρειας Αττικής και κυρίως τους επιμέρους στόχους και άξονες παρεμβάσεων που έχουν αποτυπωθεί και εγκριθεί στο πλαίσιο της τρέχουσας πράξης.

Το φυσικό αντικείμενο του Υποέργου 3 διαρθρώνεται σε δύο διακριτές αλλά αλληλένδετες ομάδες δράσεων.

Η πρώτη περιλαμβάνει την εκπόνηση στοχευμένων μελετών, ερευνών και τεκμηριώσεων, οι οποίες εστιάζουν σε κρίσιμους θεματικούς πυλώνες όπως η ψηφιακή μετάβαση, η πράσινη οικονομία, η χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, η εξωστρέφεια, η γαλάζια οικονομία και η προσαρμοστικότητα σε συνθήκες κρίσεων. Οι μελέτες αυτές προκύπτουν από τη στοχοθεσία της πράξης και από το πλαίσιο λειτουργίας του Παρατηρητηρίου Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας. Αποτελούν τη βάση για την κατανόηση των διαρθρωτικών χαρακτηριστικών της οικονομίας, τη διερεύνηση των νέων

προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, καθώς και τη χαρτογράφηση των απαιτήσεων του παραγωγικού συστήματος σε σχέση με τη μετάβαση στην πράσινη και ψηφιακή οικονομία. Η σημαντικότητα των μελετητικών εργασιών της πρώτης ομάδας δράσεων δεν εξαντλείται στη διάγνωση, αλλά εκτείνεται στην τεκμηριωμένη εισήγηση παρεμβάσεων πολιτικής και στη στήριξη του μηχανισμού λήψης αποφάσεων σε περιφερειακό επίπεδο. Οι συγκεκριμένες παρεμβάσεις τεκμηριώνονται πλήρως στο πλαίσιο της πράξης και εντάσσονται οργανικά στους στόχους της, υποστηρίζοντας την επεξεργασία δημόσιων πολιτικών και τη χάραξη στρατηγικών παρεμβάσεων στην Περιφέρεια Αττικής.

Η δεύτερη ομάδα δράσεων περιλαμβάνει ενέργειες επικοινωνίας, διάχυσης και δημόσιας προβολής των αποτελεσμάτων του Παρατηρητηρίου. Οι εργασίες της ομάδας δράσεων 2 διασφαλίζουν την προβολή και παρουσία του Παρατηρητηρίου στον δημόσιο διάλογο. Αποσκοπούν στη δημιουργία προστιθέμενης αξίας μέσω της οπτικοποίησης της πληροφορίας, της συνεργασίας με φορείς και της αξιοποίησης σύγχρονων μέσων ψηφιακής επικοινωνίας για το ευρύ επιχειρηματικό περιβάλλον της Αττικής.

Η συνολική προσέγγιση που υιοθετείται στο πλαίσιο του Υποέργου 3 ενισχύει τη λειτουργική ενοποίηση του μελετητικού και του επικοινωνιακού σκέλους. Η παραγωγή στρατηγικής γνώσης δεν αποτελεί αυταξία, αλλά εντάσσεται σε ένα λειτουργικό σύστημα ενεργοποίησης των ενδιαφερόμενων μερών και υποστήριξης των πολιτικών της Περιφέρειας. Το Υποέργο 3, συνεπώς, δεν περιορίζεται σε μια τεχνική παραγωγή τεκμηρίωσης, αλλά αποτελεί κρίσιμο εργαλείο ενδυνάμωσης της περιφερειακής πολιτικής ικανότητας, μέσω της επεξεργασίας και της διάχυσης αξιόπιστων πληροφοριών, προσανατολισμένων στις ανάγκες της πραγματικής οικονομίας.

Παρακάτω, παρουσιάζονται οι υπηρεσίες που θα παρασχεθούν από τον Ανάδοχο στο πλαίσιο υλοποίησης του Υποέργου 3, λαμβάνοντας υπόψη την εγκεκριμένη πράξη. Οι επιμέρους δράσεις αποτυπώνονται συνοπτικά στον ακόλουθο πίνακα:

Δράσεις	Τίτλος	Περιγραφή
Ομάδα Δράσεων 1: Εκπόνηση στοχευμένων μελετών & ερευνών		
Δράση 1	Θεματικός Πυλώνας – Ψηφιακή Μετάβαση και Οικονομία	Να αξιοποιηθούν σύγχρονες ερευνητικές μεθοδολογίες για τη διερεύνηση του βαθμού στον οποίο οι επιχειρήσεις της Αττικής αξιοποιούν νέες τεχνολογίες, επενδύουν σε αυτές και τις εντάσσουν στις στρατηγικές τους, και να τροφοδοτήσει η νέα αυτή που θα παραχθεί το σχεδιασμό εστιασμένων σε περιφερειακό επίπεδο πολιτικών, προγραμμάτων και δράσεων.

Δράση 2	Θεματικός Πυλώνας – Πράσινη Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	<p>Να αξιοποιηθούν σύγχρονες ερευνητικές μεθοδολογίες για τη διερεύνηση του βαθμού στον οποίο οι επιχειρήσεις της Αττικής υιοθετούν στρατηγικές πράσινης μετάβασης, και ενισχύουν την ετοιμότητα, την προσαρμοστικότητα και την ανθεκτικότητά τους απέναντι στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Λαμβάνοντας υπόψη πως ο κλάδος του περιβάλλοντος και της κυκλικής οικονομίας αναγνωρίζεται ως υψηλή σημασία από τις ΕΣΕΕ και ΠΣΕΕ, και πως ο βαθμός ετοιμότητας και ανθεκτικότητας των επιχειρήσεων ως κρίσιμος παράγοντας για την ανάπτυξη, την επιχειρηματικότητα και την ανταγωνιστικότητα, η εις βάθος διερεύνηση των παραπάνω αποτελεί βάση για το σχεδιασμό εστιασμένων σε περιφερειακό επίπεδο πολιτικών, προγραμμάτων και δράσεων.</p>
Δράση 3	Θεματικός Πυλώνας: Ενίσχυση της Εξωστρέφειας και Ανταγωνιστικότητας των Επιχειρήσεων	<p>Να αξιοποιηθούν σύγχρονες ερευνητικές μεθοδολογίες για τη διερεύνηση των κυριότερων επιταχυντών (drivers) και εμποδίων (barriers) που συναντούν οι επιχειρήσεις της Αττικής στην προσπάθειά τους να διεθνοποιηθούν και να γίνουν πιο εξωστρεφείς, των κυριότερων στρατηγικών και πρακτικών που υιοθετούν στην κατεύθυνση αυτή, και τον προσδιορισμό πιθανών πολιτικών και εστιασμένων σε χωρικό επίπεδο δράσεων και προγραμμάτων που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τις επιχειρήσεις στην κατεύθυνση αυτή. Λαμβάνοντας υπόψη πως η εξωστρέφεια και ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων αναδεικνύονται σε πεδία προτεραιότητας από σειρά στρατηγικών κειμένων και σχεδίων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, μεταξύ των οποίων και από τις ΕΣΕΕ και ΠΣΕΕ, και πως η Περιφέρεια Αττικής έχει θέσει ως στρατηγικό στόχο την ενίσχυση της εξωστρέφειας και ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεών της και της διεθνούς παρουσίας των προϊόντων, η εις βάθος διερεύνηση των παραπάνω αποτελεί βάση για το σχεδιασμό εστιασμένων σε περιφερειακό επίπεδο πολιτικών, προγραμμάτων και δράσεων, που θα ωφελήσουν πολλαπλά τις επιχειρήσεις και την περιφερειακή οικονομία εν γένει.</p>

<p>Δράση 4</p>	<p>Θεματικός Πυλώνας: Αντιμετώπιση Κρίσεων, Επιχειρησιακών Κινδύνων και Προσαρμογή σε Αλλαγές</p>	<p>Να αξιοποιηθούν σύγχρονες ερευνητικές μεθοδολογίες για τη διερεύνηση του βαθμού στον οποίο οι επιχειρήσεις της Αττικής παρουσιάζουν ετοιμότητα, προσαρμοστικότητα και ανθεκτικότητα απέναντι σε περιβαλλοντικές μεταβολές, κρίσεις και ενδεχόμενους κινδύνους, και των πρακτικών που υιοθετούν και εφαρμόζουν στην κατεύθυνση αυτή, σε σύνδεση και με τις στρατηγικές ανάπτυξης που εν γένει εφαρμόζουν. Λαμβάνοντας υπόψη το πλήθος κρίσεων και μη-προβλεπόμενων μεταβολών που έχουν σημειωθεί τα τελευταία χρόνια, η ανάπτυξη ικανοτήτων αυτού του είδους από τις επιχειρήσεις, τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο, αποτελεί προτεραιότητα για τις ίδιες, αλλά και για τους φορείς χάραξης και άσκησης πολιτικής, μεταξύ των οποίων και η Περιφέρεια Αττικής. Σχετικές στοχεύσεις σε περιφερειακό επίπεδο έχουν ενταχθεί σε σχεδιασμούς αξιοποίησης χρηματοδοτικών εργαλείων, όπως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αττική 2021-2027» του ΕΣΠΑ και το Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Περιφέρειας Αττικής, με σειρά δράσεων που υποστηρίζουν τις επιχειρήσεις στην κατεύθυνση αυτή. Η παραγωγή και διάδοση νέας γνώσης αναφορικά με τα παραπάνω ζητήματα θα συμβάλει σημαντικά στη διαμόρφωση και ανάδειξη συστάσεων για στοχευμένες πολιτικές, προγράμματα και παρεμβάσεις για την ενίσχυση των συγκεκριμένων ικανοτήτων των επιχειρήσεων της Αττικής.</p>
----------------	---	--

Δράση 5	Θεματικός Πυλώνας: Ανάπτυξη και Ενίσχυση της Γαλάζιας Οικονομίας	<p>Να αξιοποιηθούν σύγχρονες ερευνητικές μεθοδολογίες για τη διερεύνηση και ανάδειξη προοπτικών που παρουσιάζει ο τομέας της Γαλάζιας Οικονομίας για την Περιφέρεια Αττικής, και των δυνατοτήτων για ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων με προστιθέμενη αξία και δυναμική. Λαμβάνοντας υπόψη πως η Γαλάζια Οικονομία αποτελεί τομέα στρατηγικής προτεραιότητας με βάση την Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Περιφέρεια Αττικής, με ισχυρή προστιθέμενη αξία και έντονη τεχνολογική διάσταση, η πολυεπίπεδη στήριξη και ενίσχυση του τομέα εντάσσεται στον αναπτυξιακό σχεδιασμό της Περιφέρειας Αττικής. Ως εκ τούτου, παραγωγή και διάδοση νέας γνώσης αναφορικά με ειδικότερα ζητήματα που απασχολούν τον τομέα της Γαλάζιας Οικονομίας θα συμβάλλει σημαντικά στη διαμόρφωση και ανάδειξη συστάσεων για στοχευμένες πολιτικές, προγράμματα και παρεμβάσεις για ανάπτυξη και ενίσχυση του τομέα και του αποτυπώματός του στην περιφερειακή οικονομία, την ανταγωνιστικότητα, την καινοτομία κ.α.</p>
---------	--	---

<p>Δράση 6</p>	<p>Θεματικός Πυλώνας: Ανάπτυξη και Χρηματοδότηση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων</p>	<p>Να αξιοποιηθούν σύγχρονες ερευνητικές μεθοδολογίες για τη διερεύνηση και κατανόηση των κυριότερων παραγόντων ανάπτυξης και μεγέθυνσης των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και του ρόλου που έχει σε αυτό η πρόσβαση στη χρηματοδότηση, με ειδική εστίαση σε χωρικό επίπεδο στην Περιφέρεια Αττικής. Επιπρόσθετα, η κατανόηση των πιο σημαντικών εμποδίων στην ανάπτυξη και μεγέθυνση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, στα οποία συμπεριλαμβάνονται και τα εμπόδια πρόσβασης στη χρηματοδότηση, μαζί με το ευρύτερο κόστος (οικονομικό και διοικητικό) με το οποίο επιβαρύνονται οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις σήμερα. Με την περαιτέρω ανάπτυξη της γνώσης και κατανόησης στα συγκεκριμένα πεδία, θα καταστεί εφικτή η διαμόρφωση κατάλληλα στοχευμένων (αλλά και χωρικά εστιασμένων στην Αττική) πολιτικών και μέτρων για την ενθάρρυνση της ανάπτυξης και μεγέθυνσης των επιχειρήσεων, και την κάλυψη των «κενών» που εντοπίζονται στην πρόσβαση στη χρηματοδότηση, αλλά και άλλων εμποδίων.</p>
<p>Δράση 7</p>	<p>Οριζόντιος Άξονας: Παρακολούθηση και Διάγνωση Τάσεων και Εξελίξεων στο Επιχειρηματικό και Επενδυτικό Περιβάλλον της Αττικής</p>	<p>Να αξιοποιηθούν σύγχρονες ερευνητικές μεθοδολογίες και εργαλεία για την παρακολούθηση των τάσεων και εξελίξεων στο επιχειρηματικό περιβάλλον σε εθνικό επίπεδο, αλλά και με ειδική χωρική εστίαση σε επίπεδο Αττικής. Ειδικότερα, για τη συστηματική διάγνωση και παρακολούθηση των μεταβολών στο επιχειρηματικό περιβάλλον και παραγωγικό σύστημα της Αττικής και των επιπτώσεών τους, για την παροχή οριζόντιας πληροφόρησης προς επιχειρήσεις και εργαζομένους, για την αναβάθμιση του δημόσιου διαλόγου, και για την παροχή επιστημονικής τεκμηρίωσης προς φορείς χάραξης πολιτικής σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο. Η διάγνωση και παρακολούθηση θα αφορά συγκεκριμένα πεδία, μεταξύ των οποίων το επιχειρηματικό και ρυθμιστικό περιβάλλον της επιχειρηματικότητας σε περιφερειακό επίπεδο, η επιχειρηματικότητα και η ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, οι μηχανισμοί χρηματοδότησης και τα σύγχρονα χρηματοδοτικά εργαλεία, οι αναπτυξιακές πολιτικές και οι πολιτικές και παρεμβάσεις για την περιφερειακή ανταγωνιστικότητα, οι συνεργασίες επιχειρήσεων και τα δίκτυα καινοτομίας, η οργανωμένη εξωστρέφεια και διεθνοποίηση κυρίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων κ.α.</p>

Ομάδα Δράσεων 2: Ενέργειες διάχυσης των αποτελεσμάτων του Παρατηρητηρίου		
Δράση 8	Κειμενικός & Δημιουργικός Σχεδιασμός Αναφορών και Τεκμηρίων Έργου Παρατηρητηρίου (εκθέσεων, συνόψεων, επισκοπήσεων κ.α.)	Αφορά στην ανάπτυξη κειμένων, αφηγηματικών και οπτικών εργαλείων για τη δομημένη παρουσίαση των αποτελεσμάτων, την προσαρμογή περιεχομένου στα κοινά στόχευσης και την ενίσχυση της προσβασιμότητας των πληροφοριών.
Δράση 9	Παραγωγή οπτικοακουστικού προωθητικού υλικού (videos, infographics κ.α.)	Περιλαμβάνει τη δημιουργία σύνθετου πολυμεσικού υλικού (video, infographics, animations), βάσει των αποτελεσμάτων των δράσεων τεκμηρίωσης και με στόχο τη διάχυση της πληροφορίας με σύγχρονα μέσα.
Δράση 10	Εκτυπώσεις και Αναπαραγωγή	Περιλαμβάνει την παραγωγή υλικού σε έντυπη μορφή, αξιοποιώντας εκδόσεις υψηλής ποιότητας για τη διανομή σε συνέδρια, εκδηλώσεις και θεσμικά φορα.
Δράση 11	Διοργάνωση Εκδήλωσης Ανοικτού Τύπου	Συνίσταται στην υλοποίηση εκδήλωσης για την παρουσίαση των συμπερασμάτων και των κύριων ευρημάτων του Παρατηρητηρίου, με συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών.
Δράση 12	Διαδικτυακή Κάλυψη – Webinars και Προβολή	Αφορά την προβολή των αποτελεσμάτων σε ψηφιακά κανάλια, την οργάνωση διαδικτυακών συναντήσεων (webinars) και την προώθηση της γνώσης μέσω δυναμικών διαύλων επικοινωνίας.

1. Θεματικός Πυλώνας – Ψηφιακή Μετάβαση και Οικονομία

Δράση	Τίτλος Δράσης	Περιγραφή
1	Θεματικός Πυλώνας – Ψηφιακή Μετάβαση και Οικονομία	<p>1.1 Έρευνα για τη χρήση, το είδος, και την επένδυση σε νέες τεχνολογίες στην Περιφέρεια Αττικής</p> <p>1.2 Χρήση και εφαρμογή της Τεχνητής Νοημοσύνης σε επιχειρήσεις της Αττικής. Επιπτώσεις σε οικονομία και απασχόληση</p> <p>1.3 Πολιτικές για την προώθηση και υποστήριξη ανάπτυξης και υιοθέτησης νέων τεχνολογιών με στόχο την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης</p>
		Προϋπολογισμός: 97.960,00€ (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)
		Χρονοδιάγραμμα: X + 2

Ευρύτερο Πλαίσιο: Ο ψηφιακός μετασχηματισμός και η ανάπτυξη τεχνολογιών αυτοματοποίησης αποτελούν μια από τις παγκόσμιες τάσεις που επηρεάζουν την Ελληνική Οικονομία εκτεταμένα, και αναμένεται να την επηρεάσουν ακόμα περισσότερο στα προσεχή χρόνια. Η ραγδαία ανάπτυξη νέων τεχνολογιών, ειδικά της ρομποτικής και της τεχνητής νοημοσύνης, δημιουργεί ποικίλες προκλήσεις για τις επιχειρήσεις, αλλά και προοπτικές ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητάς τους. Η Περιφέρεια Αττικής, ως μια από τις παραγωγικότερες περιφέρειες της χώρας, αλλά και η γεωγραφική περιοχή που συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μέρος επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε κλάδους της υψηλής τεχνολογίας, έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για δράσεις που θα διευκολύνουν την ψηφιακή μετάβαση και τεχνολογική αναβάθμιση των επιχειρήσεων, ενισχύοντας συνολικά το επιχειρηματικό περιβάλλον και προωθώντας την απασχόληση.

Αντικείμενο Πυλώνα: Να αξιοποιηθούν σύγχρονες ερευνητικές μεθοδολογίες για τη διερεύνηση του βαθμού στον οποίο οι επιχειρήσεις της Αττικής αξιοποιούν νέες τεχνολογίες, επενδύουν σε αυτές και τις εντάσσουν στις στρατηγικές τους, και να τροφοδοτήσει η νέα αυτή που θα παραχθεί το σχεδιασμό εστιασμένων σε περιφερειακό επίπεδο πολιτικών, προγραμμάτων και δράσεων.

Ωφελούμενοι: Επιχειρήσεις-επιχειρηματίες της Περιφέρειας Αττικής, στελέχη και εργαζόμενοι, υφιστάμενοι και δυνητικοί επενδυτές, φορείς χάραξης και άσκησης πολιτικής (σε περιφερειακό αλλά και κεντρικό επίπεδο), παραγωγικοί και επιστημονικοί φορείς, ερευνητικά και ακαδημαϊκά ιδρύματα κ.α.

Περαιτέρω αξιοποίηση: Τα ευρήματα και συμπεράσματα των ερευνών και μελετών στο πλαίσιο του 1^{ου} Πυλώνα, δύναται να αξιοποιηθούν από τους ίδιους τους επιχειρηματίες και τα στελέχη επιχειρήσεων, για το σχεδιασμό επενδύσεων και προγραμμάτων ψηφιακού μετασχηματισμού και τεχνολογικού εκσυγχρονισμού, καθώς και από φορείς χάραξης και άσκησης πολιτικής για το σχεδιασμό εξειδικευμένων πολιτικών και προγραμμάτων. Ειδικότερα, σε επίπεδο Περιφέρειας Αττικής τα ευρήματα και συμπεράσματα των ερευνών και μελετών δύναται να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία και παροχή εξειδικευμένων σε χωρικό επίπεδο προγραμμάτων και δράσεων για τη στήριξη του ψηφιακού μετασχηματισμού επιχειρήσεων διαφορετικού μεγέθους και τύπου, ή/και για την ανάπτυξη στοχευμένων υπηρεσιών που θα παρέχονται σε επιχειρήσεις (οριζόντια ή με κατάλληλα κριτήρια) για την υποστήριξή τους στη διαδικασία ψηφιακού

μετασχηματισμού, στη λήψη των σχετικών αποφάσεων, στη διαμόρφωση στρατηγικών και οδηγιών προσαρμογής κ.α.

Στο πλαίσιο της δράσης 1, περιλαμβάνονται 3 υπο-δράσεις, όπως αυτές αναλύονται στη συνέχεια:

Προοίμιο/Αιτιολόγηση Υπο-Δράσεων 1.1, 1.2, 1.3

Η ψηφιακή μετάβαση και η επένδυση στην ψηφιακή οικονομία και τις νέες τεχνολογίες (ρομποτική, τεχνητή νοημοσύνη, οικονομία της πλατφόρμας, αναβάθμιση ψηφιακών δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού) αποτελούν βασικές προτεραιότητες πολιτικής για την Ε.Ε. και την Ελλάδα.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, ειδικότερα, επενδύει σταθερά στην ψηφιοποίηση και την δημιουργία πολιτικών που θα ενδυναμώσουν τις δυνατότητες της Ευρώπης να αναπτύσσει τεχνολογική καινοτομία, να δημιουργεί ευκαιρίες ανάπτυξης τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τους καταναλωτές, και να υποστηρίζει πολιτικές προστασίας του περιβάλλοντος και πράσινης – κλιματικής μετάβασης, όπως αυτές συνοψίζονται στις Ευρωπαϊκές Στρατηγικές και στο στόχο της «δίδυμης μετάβασης». Παράλληλα, εστιάζει στην ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων και την εκπαίδευση του εργατικού δυναμικού ώστε να ενταχθούν ομαλά και να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της ψηφιακής οικονομίας, με σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα και τις βασικές αξίες που διέπουν τις ευρωπαϊκές κοινωνίες.

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός είναι επίσης από τους κλάδους οι οποίοι έχουν σημαντική συμβολή στην οικονομική ανάπτυξη και τη βελτίωση της λειτουργίας του κράτους, αλλά και της καθημερινότητας, στην Ελλάδα. Η Πολιτεία, δια του αρμόδιου Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, προωθεί σε πολλαπλά επίπεδα τον ψηφιακό μετασχηματισμό της δημόσιας διοίκησης, της οικονομίας και της κοινωνίας. Παράλληλα, μέσω των χρηματοδοτικών μέσων και προγραμμάτων που ενεργοποιεί, όπως το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» και το ΕΣΠΑ 2021-2027, επενδύει στην ψηφιακή μετάβαση των επιχειρήσεων, με στόχο την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, της παραγωγικότητας, και της εμπορικής και διοικητικής τους λειτουργίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ανάπτυξη και ενσωμάτωση των ψηφιακών εργαλείων, ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών, καθώς και στην μετάβαση στις ψηφιακές συναλλαγές.

Λόγω της κυριαρχίας των μικρών, πολύ μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων στη διάρθρωση της Ελληνικής Οικονομίας, ιδιαίτερη προσοχή λαμβάνουν οι προκλήσεις και τα εμπόδια που συναντούν στον ψηφιακό τους μετασχηματισμό. Αντιστοίχως, καθίσταται βασική πολιτική προτεραιότητα η υποστήριξή τους στην ψηφιακή μετάβαση και η είσοδός τους στην ψηφιακή οικονομία, κυρίως μέσω δράσεων για την ανάπτυξη ψηφιακών στρατηγικών, και την αναβάθμιση των ψηφιακών δεξιοτήτων των εργαζομένων ώστε να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες εργασιακές ανάγκες και απαιτήσεις.

Η Περιφέρεια Αττικής, ως η μεγαλύτερη σε όρους του παραγωγικού και επιχειρηματικού ιστού που φιλοξενεί εντός των ορίων της, επενδύει με τη σειρά στην ανάπτυξη της ψηφιακής οικονομίας και την αναβάθμιση των ψηφιακών ικανοτήτων των επιχειρήσεων της Αττικής και του ανθρώπινου δυναμικού τους. Σχετικά προγράμματα και δράσεις υλοποιεί μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΑΤΤΙΚΗ 2021 – 2027», και άλλων, στο πλαίσιο εφαρμογής της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΠΣΕΕ) και της προτεραιότητας που δίνει στην αναδιάρθρωση του περιφερειακού παραγωγικού μοντέλου στην κατεύθυνση της ενίσχυσης της καινοτομίας, της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας.

Λόγω της στρατηγικής σημαντικότητας της ψηφιοποίησης και της μετάβασης στην ψηφιακή οικονομία, κρίνεται απαραίτητη μια εις βάθος κατανόηση του είδους και του τύπου των επενδύσεων που πραγματοποιούνται από τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας Αττικής σε νέες τεχνολογίες, οι οποίες μπορούν να αφορούν οποιοδήποτε στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον δίνεται στον τρόπο

με τον οποίον οι νέες τεχνολογίες εισάγονται στην παραγωγική διαδικασία, και τις επιπτώσεις αυτών στην ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση.

Λόγω της σημαντικότητας της ψηφιακής οικονομίας για την οικονομία, τις επιχειρήσεις και την παραγωγική δραστηριότητα σε εθνικό επίπεδο, αλλά και στην Αττική συγκεκριμένα, και της ανάγκης για υποβοήθηση των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους κλάδους της ψηφιακής τεχνολογίας, και στην ικανοποίηση στοχεύσεων και προτεραιοτήτων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, κρίνεται απαραίτητη η ανάπτυξη εμπειρικά στοιχειοθετημένων (evidence-based) πολιτικών, μέτρων και προγραμμάτων που θα προωθήσουν την ψηφιακή μετάβαση των επιχειρήσεων, με ειδική χωρική εστίαση στην Αττική.

1. Έρευνα για τη χρήση, το είδος, και την επένδυση σε νέες τεχνολογίες στην Περιφέρεια Αττικής

Τύπος Δράσης:: Εκθέσεις Διάγνωσης Τάσεων και Εξελίξεων στο Επιχειρηματικό και Επενδυτικό Περιβάλλον της Αττικής

Κόστος: 25.000 € (χωρίς ΦΠΑ) | 31.000 € (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)

Αντικείμενο Δράσης

Αντικείμενο της δράσης «**Έρευνα για τη χρήση, το είδος, και την επένδυση σε νέες τεχνολογίες στην Περιφέρεια Αττικής**» είναι η παροχή υπηρεσιών ερευνητικής-μελετητικής υποστήριξης για τη διερεύνηση του είδους των νέων τεχνολογιών που χρησιμοποιούν οι επιχειρήσεις στην Αττική, τον όγκο της επένδυσης σε νέες τεχνολογίες, και τον τρόπο με τον οποίον αυτές εισάγονται στην, και επηρεάζουν την, παραγωγική διαδικασία, αλλά και των πιθανών προβλημάτων και εμποδίων που εντοπίζουν και αντιμετωπίζουν.

Λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της ψηφιοποίησης των επιχειρήσεων και των επιπτώσεων που η εισαγωγή νέων τεχνολογιών έχει τόσο στην οργάνωση της παραγωγής, όσο και στην αγορά εργασίας, την ανταγωνιστικότητα, την επιβίωση και εξωστρέφεια των επιχειρήσεων, προκύπτει η αναγκαιότητα για αξιοποίηση νέας γνώσης με σκοπό τη διαμόρφωση και υλοποίηση προτάσεων για νέες στρατηγικές και παρεμβάσεις που θα αναβαθμίσουν την ανταγωνιστικότητα, παραγωγικότητα και εξωστρέφεια των επιχειρήσεων της Αττικής, και θα ενισχύσουν την ανθεκτικότητά τους και την ετοιμότητά τους για τη διαχείριση κρίσεων. Ενώ ευρύτερα θα συμβάλλουν στη σύνδεση της παραγωγής με την έρευνα και την καινοτομία, στο πλαίσιο της εφαρμογής της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης και του παραγωγικού μετασχηματισμού σε περιφερειακό επίπεδο.

Σκοπός της δράσης είναι η συλλογή **πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων** αναφορικά με τις επιχειρησιακές στρατηγικές και τις πρακτικές εισαγωγής νέων τεχνολογιών από τις επιχειρήσεις, χρησιμοποιώντας μια **ποικιλία ερευνητικών μεθόδων** προκειμένου για την αρτιότερη και πιο ολοκληρωμένη κατανόηση του φαινομένου.

Αναφορικά με τη συλλογή πρωτογενών δεδομένων, η δράση θα πρέπει να κάνει χρήση τόσο ποσοτικών μεθόδων (για παράδειγμα έρευνες ή οικονομετρικές αναλύσεις υπαρχόντων βάσεων δεδομένων (αν και εφόσον είναι διαθέσιμες), καθώς και ποιοτικών μεθοδολογικών εργαλείων (για παράδειγμα συνεντεύξεις ή ομάδες εστίασης με τους κοινωνικούς εταίρους, επαγγελματικές ενώσεις και επιμελητήρια, επιχειρηματίες κοκ), με σκοπό την ολιστική και εις βάθος κατανόηση των τάσεων που παρατηρούνται στην αγορά.

Αναφορικά με τη συλλογή δευτερογενών δεδομένων, θα υπάρξει επαρκής τεκμηρίωση από μια ενδελεχή βιβλιογραφική ανασκόπηση η οποία θα εστιάζει στα εξής:

1. στους γενικούς παράγοντες που επηρεάζουν τις στρατηγικές αποφάσεις των επιχειρήσεων για την υιοθέτηση νέων τεχνολογιών στην παραγωγική διαδικασία, δίνοντας έμφαση τόσο στο είδος και τον όγκο τεχνολογικών εργαλείων που χρησιμοποιούνται, όσο και στο ύψος της επένδυσης.
2. σε μια συγκριτική μελέτη και αξιολόγηση των τάσεων, τακτικών και στρατηγικών που ακολουθούνται σε άλλες χώρες της ΕΕ και δη σε χώρες του Μεσογειακού Νότου και των Βαλκανίων, με ιδιαίτερη έμφαση στις επιπτώσεις που αυτές έχουν στην ανταγωνιστικότητα, την εξωστρέφεια, την οικονομία και την αγορά εργασίας.
3. στον προσδιορισμό των κυριότερων εμποδίων και προκλήσεων που συναντούν οι επιχειρήσεις στην υιοθέτηση νέων τεχνολογιών και τον ψηφιακό μετασχηματισμό του.

Στόχοι της παρούσας δράσης είναι οι εξής:

1. Η δημιουργία μιας εμπειριστατωμένης έρευνας σχετικά με τη χρήση, το είδος, και την επένδυση σε νέες τεχνολογίες στην Περιφέρεια Αττικής.
2. Η συλλογή πρωτογενών και δευτερογενών εμπειρικών δεδομένων, και η δημιουργία ενός ενδελεχούς θεωρητικού υποβάθρου, προκειμένου για την υποστήριξη των υπολοίπων δράσεων του Πυλώνα.
3. Η διάχυση των αποτελεσμάτων της δράσης και της έρευνας που θα εκπονηθεί στα ενδιαφερόμενα μέρη (stakeholders) και την κοινωνία ευρύτερα.

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δράσης περιλαμβάνεται και η δημιουργία συνοπτικού δελτίου με τα κύρια σημεία της έρευνας για τη διάχυση των ευρημάτων και συμπερασμάτων της σε ευρύτερα κοινά, καθώς και στη δημιουργία και υποβολή αρχείου παρουσίασης (ενδεικτικά σε μορφή MS PowerPoint), με χαρακτηριστικά επιτελικής σύνοψης αυτής. Σε αυτό θα συνοψίζονται όλα τα κύρια σημεία της έρευνας, με λογική αλληλουχία μεταξύ τους, ενώ θα αναδεικνύονται κυρίως σημεία που αφορούν σε προτεινόμενες δράσεις ή/και παρεμβάσεις ή/και έργα προς υλοποίηση, και τα οποία προκύπτουν από τις αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου. Στο αρχείο συνιστάται να περιλαμβάνονται και πίνακες και διαγράμματα που παρουσιάζουν τις κυριότερες πληροφορίες και τα συμπεράσματα που εξάγονται από το έργο.

Λίστα Παραδοτέων

Παραδοτέα	Τίτλος Παραδοτέου	Χρονοδιάγραμμα
Π.1.1.1	Τελική έκθεση της δράσης «Έρευνα για τη χρήση, το είδος, και την επένδυση σε νέες τεχνολογίες στην Περιφέρεια Αττικής»	X + 2
Π.1.1.2	Αρχεία Σύνοψης της Μελέτης - έκθεσης	X + 2

Παραδοτέο 1.1.1: Αφορά στην παράδοση της τελικής ερευνητικής εργασίας με αναλυτική περιγραφή της βιβλιογραφίας, της μεθοδολογίας, της ανάλυσης και των συμπερασμάτων της έρευνας.

Παραδοτέο 1.1.2: Αφορά τη δημιουργία συνοπτικού δελτίου με τα κύρια σημεία της έρευνας για τη διάχυση των ευρημάτων και συμπερασμάτων της σε ευρύτερα κοινά, καθώς και στη δημιουργία και υποβολή αρχείου παρουσίασης (ενδεικτικά σε μορφή MS PowerPoint), με χαρακτηριστικά επιτελικής σύνοψης αυτής. Σε αυτό θα συνοψίζονται όλα τα κύρια σημεία της έρευνας, με λογική αλληλουχία μεταξύ τους, ενώ θα αναδεικνύονται κυρίως σημεία που αφορούν σε προτεινόμενες δράσεις ή/και παρεμβάσεις ή/και έργα προς υλοποίηση, και τα οποία προκύπτουν από τις αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου. Στο αρχείο συνιστάται να περιλαμβάνονται και πίνακες και διαγράμματα που παρουσιάζουν τις κυριότερες πληροφορίες και τα συμπεράσματα που εξάγονται από το έργο.

2. Χρήση και εφαρμογή της Τεχνητής Νοημοσύνης σε επιχειρήσεις της Αττικής. Επιπτώσεις σε οικονομία και απασχόληση

Τύπος Δράσης: Στοχευμένες Μελέτες σε Εξειδικευμένα Ζητήματα Επιχειρηματικότητας και Ανταγωνιστικότητας

Κόστος: 30.000 € (χωρίς ΦΠΑ) | 37.200 € (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)

Στο πλαίσιο της ψηφιακής μετάβασης, ιδιαίτερο ρόλο διαδραματίζει η ραγδαία ανάπτυξη της Τεχνητής Νοημοσύνης (TN), η οποία πλέον βρίσκει εφαρμογή σε όλο και περισσότερους τομείς οικονομικής δραστηριότητας, και εισάγεται στην παραγωγική διαδικασία με πολλούς διαφορετικούς τρόπους. Η TN μπορεί να βελτιώσει την ποιότητα ζωής, μέσω εφαρμογών λ.χ. στις υπηρεσίες υγείας ή την οδική ασφάλεια, και να αποτελέσει παράγοντα ανάπτυξης για τις επιχειρήσεις, μέσω βελτιώσεων στην παραγωγική διαδικασία, ανάπτυξης νέων προϊόντων και υπηρεσιών, εντοπισμού και αξιοποίησης νέων επενδυτικών ευκαιριών κ.α. Η δε εφαρμογή της δεν περιορίζεται μόνο στους αμιγώς τεχνολογικούς κλάδους, αλλά και σε πρωτογενείς κλάδους (γεωργία), δευτερογενείς (βιομηχανία-μεταποίηση), και τριτογενείς (τουρισμός και εν γένει υπηρεσίες). Λόγω ακριβώς αυτής της σημαντικότητας και της συνεχώς εκτεταμένης χρήσης της, η Ε.Ε. έχει διαμορφώσει ένα πλαίσιο κανονιστικής λειτουργίας της TN, όπως αυτό εκφράζεται στην πρόσφατη Οδηγία για την TN, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη για ένα πιο ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα της συγκεκριμένης τεχνολογίας, βασισμένο στους άξονες της εμπιστοσύνης, της ηθικής και της στήριξης της απασχόλησης.

Λαμβάνοντας συνεπώς υπόψη τις συνεχείς εξελίξεις στην ανάπτυξη και την εφαρμογή της συγκεκριμένης τεχνολογίας, την σημαντικότητά της για τη δημιουργία ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και τη βελτίωση της απασχόλησης, και την αυξανόμενη έμφαση η οποία της δίδεται στο πλαίσιο των δημόσιων πολιτικών, κρίνεται απαραίτητη μια σε βάθος διερεύνηση του βαθμού στον οποίο οι επιχειρήσεις της Αττικής χρησιμοποιούν την TN στην παραγωγική τους διαδικασία, και των τρόπων με τους οποίους τη χρησιμοποιούν, καθώς και των πιθανών επιπτώσεων που έχει για την ανταγωνιστικότητα, την εξωστρέφεια και την απασχόληση.

Αντικείμενο Δράσης

Αντικείμενο της δράσης «**Χρήση και εφαρμογή της Τεχνητής Νοημοσύνης σε επιχειρήσεις της Αττικής. Επιπτώσεις σε οικονομία και απασχόληση**», είναι η παροχή ερευνητικών και μελετητικών υπηρεσιών για τη διερεύνηση της έκτασης της χρήσης και των εφαρμογών της Τεχνητής Νοημοσύνης στις επιχειρήσεις της Αττικής, και η ανάλυση και εκτίμηση των επιπτώσεων αυτής στην οικονομία και την απασχόληση, με εστίαση σε περιφερειακό επίπεδο.

Λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της ψηφιοποίησης των επιχειρήσεων και των επιπτώσεων που η εισαγωγή νέων τεχνολογιών έχει τόσο στην οργάνωση της παραγωγής, όσο και στην αγορά εργασίας, την ανταγωνιστικότητα, την επιβίωση και εξωστρέφεια των επιχειρήσεων, προκύπτει η αναγκαιότητα για αξιοποίηση νέας γνώσης με σκοπό τη διαμόρφωση και υλοποίηση προτάσεων για νέες στρατηγικές και παρεμβάσεις που θα αναβαθμίσουν την ανταγωνιστικότητα, παραγωγικότητα και εξωστρέφεια των επιχειρήσεων της Αττικής, και θα ενισχύσουν την ανθεκτικότητά τους και την ετοιμότητά τους για τη διαχείριση κρίσεων. Ενώ ευρύτερα θα συμβάλλουν στη σύνδεση της παραγωγής με την έρευνα και την καινοτομία, στο πλαίσιο της εφαρμογής της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης και του παραγωγικού μετασχηματισμού σε περιφερειακό επίπεδο.

Σκοπός της δράσης είναι η συλλογή **πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων** αναφορικά με τους τρόπους που η **Τεχνητή Νοημοσύνη** εισάγεται στην παραγωγική διαδικασία και εφαρμόζεται από τις επιχειρήσεις, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις επιπτώσεις τόσο στην ευρύτερη οικονομία όσο και στην απασχόληση, και στη ανάπτυξη ή υποβάθμιση εργασιακών δεξιοτήτων. Προκειμένου για την αρτιότερη και πιο ολοκληρωμένη κατανόηση του φαινομένου συνίσταται η χρήση μιας **ποικιλίας ερευνητικών μεθόδων**.

Αναφορικά με τη συλλογή πρωτογενών δεδομένων, η έρευνα θα πρέπει να κάνει χρήση τόσο ποσοτικών μεθόδων (για παράδειγμα ερευνών), καθώς και ποιοτικών μεθοδολογικών εργαλείων (για παράδειγμα συνεντεύξεις ή focus groups με τους κοινωνικούς εταίρους, επαγγελματικές ενώσεις και επιμελητήρια, επιχειρηματίες κοκ), με σκοπό την ολιστική και εις βάθος κατανόηση των τάσεων που παρατηρούνται στην αγορά. Αναφορικά με τη χρήση δευτερογενών δεδομένων, θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν υπάρχουσες βάσεις δεδομένων (εθνικές ή από τεκμηριωμένες διεθνείς πηγές, αν και εφόσον είναι διαθέσιμες)

Σκοπός της δράσης είναι η ενδεδειγμένη καταγραφή, κατανόηση και εκτίμηση:

1. Της χρήσης και των εφαρμογών της Τεχνητής Νοημοσύνης από επιχειρήσεις της Περιφέρειας Αττικής
2. Των επιπτώσεων της υιοθέτησης της Τεχνητής Νοημοσύνης στην οικονομία και την απασχόληση, με ιδιαίτερη έμφαση στις επιπτώσεις στις δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού.
3. Η διάχυση των αποτελεσμάτων της έρευνας στους stakeholders και την ευρύτερη κοινωνία

Λίστα Παραδοτέων

Παραδοτέα	Τίτλος Παραδοτέου	Χρονοδιάγραμμα
Π.1.2.1	Τελική μελέτη για τη χρήση και εφαρμογή της Τεχνητής Νοημοσύνης σε επιχειρήσεις της Αττικής. Επιπτώσεις σε οικονομία και απασχόληση	X + 2
Π.1.2.2	Αρχεία Σύνοψης της Μελέτης - έκθεσης	X + 2

Παραδοτέο 1.2.1: Αφορά στην παράδοση της τελικής μελέτης στο σύνολό της, με περιγραφή της βιβλιογραφίας, της μεθοδολογίας, της ανάλυσης και των συμπερασμάτων της έρευνας

Παραδοτέο 1.2.2: Αφορά στη δημιουργία **συνοπτικού δελτίου** με τα κύρια σημεία της έρευνας για τη διάχυση των ευρημάτων και συμπερασμάτων της σε ευρύτερα κοινά, καθώς και στη δημιουργία και

υποβολή **αρχείου παρουσίασης** (ενδεικτικά σε μορφή MS PowerPoint), με χαρακτηριστικά επιτελικής σύννοψης αυτής. Σε αυτό θα συνοψίζονται όλα τα κύρια σημεία της έρευνας, με λογική αλληλουχία μεταξύ τους, ενώ θα αναδεικνύονται κυρίως σημεία που αφορούν σε προτεινόμενες δράσεις ή/και παρεμβάσεις ή/και έργα προς υλοποίηση, και τα οποία προκύπτουν από τις αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου. Στο αρχείο συνιστάται να περιλαμβάνονται και πίνακες και διαγράμματα που παρουσιάζουν τις κυριότερες πληροφορίες και τα συμπεράσματα που εξάγονται από το έργο.

3. Πολιτικές για την προώθηση και υποστήριξη ανάπτυξης και υιοθέτησης νέων τεχνολογιών με στόχο την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης

Τύπος Δράσης/Παραδοτέου: Μελέτες Διατύπωσης Προτάσεων Πολιτικής και Δράσεων για στήριξη της Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας σε Περιφερειακό Επίπεδο

Κόστος: 24.000 € (χωρίς ΦΠΑ) | 29.760 € (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)

Αντικείμενο Δράσης

Αντικείμενο της δράσης «**Πολιτικές για την προώθηση και υποστήριξη ανάπτυξης νέων τεχνολογιών με στόχο την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης**», είναι η δημιουργία εμπειρικά στοιχειοθετημένων (evidence-based) προτάσεων πολιτικής, καθώς και δράσεων και προγραμμάτων, με χρήση κατάλληλων οικονομικό-στατιστικών μεθόδων, για προώθηση και υποστήριξη της επιχειρηματικής ανάπτυξης και της υιοθέτησης νέων τεχνολογιών από επιχειρήσεις της Αττικής, με στόχο την ενίσχυση της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητάς τους.

Λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της ψηφιοποίησης των επιχειρήσεων και των επιπτώσεων που η εισαγωγή νέων τεχνολογιών έχει τόσο στην οργάνωση της παραγωγής, όσο και στην αγορά εργασίας, την ανταγωνιστικότητα, την επιβίωση και εξωστρέφεια των επιχειρήσεων, προκύπτει η αναγκαιότητα για αξιοποίηση νέας γνώσης με σκοπό τη διαμόρφωση και υλοποίηση προτάσεων για νέες στρατηγικές και παρεμβάσεις που θα αναβαθμίσουν την ανταγωνιστικότητα, παραγωγικότητα και εξωστρέφεια των επιχειρήσεων της Αττικής, και θα ενισχύσουν την ανθεκτικότητά τους και την ετοιμότητά τους για τη διαχείριση κρίσεων. Ενώ ευρύτερα θα συμβάλλουν στη σύνδεση της παραγωγής με την έρευνα και την καινοτομία, στο πλαίσιο της εφαρμογής της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης και του παραγωγικού μετασχηματισμού σε περιφερειακό επίπεδο.

Προκειμένου για την δημιουργία μετρήσιμων και αποτελεσματικών προτάσεων πολιτικής, συνίσταται η χρήση των ερευνητικών και μελετητικών συμπερασμάτων από τα παραδοτέα των προηγούμενων δράσεων που εντάσσονται στον 1^ο Ερευνητικό-Μελετητικό Πυλώνα, σε συνδυασμό με τη διενέργεια πρωτογενούς μελέτης και συγκριτικής ανάλυσης για βέλτιστες πρακτικές πολιτικών και παρεμβάσεων από κράτη-μέλη της Ε.Ε., με ιδιαίτερη έμφαση στις πολιτικές κρατών-μελών του Μεσογειακού Νότου και των Ανατολικοευρωπαϊκών κρατών-μελών και των Περιφερειών εντός αυτών. Οι προτάσεις πολιτικής αναμένεται να στηρίζονται σε επαρκή επιστημονική τεκμηρίωση και αιτιολόγηση της κάθε πολιτικής με βάση τη διεθνή εμπειρία και την ελληνική πραγματικότητα.

Σκοπός της Δράσης είναι:

1. η παροχή επιστημονικά τεκμηριωμένων πολιτικών και δράσεων για την προώθηση και υποστήριξη ανάπτυξης νέων τεχνολογιών με στόχο την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης.
2. Η διάχυση των αποτελεσμάτων της μελέτης στους ενδιαφερόμενους (επιχειρήσεις, στελέχη, επενδυτές, φορείς πολιτικής κ.α.) και την ευρύτερη κοινωνία

Λίστα Παραδοτέων

Παραδοτέα	Τίτλος Παραδοτέου	Χρονοδιάγραμμα
Π.1.3.1	Τελική έκθεση της δράσης «Πολιτικές για την προώθηση και υποστήριξη ανάπτυξης νέων τεχνολογιών με στόχο την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης»	X + 2
Π.1.3.2	Αρχεία Σύνοψης της Μελέτης - έκθεσης	X + 2

Παραδοτέο 1.3.1: Αφορά στην παράδοση της τελικής μελέτης στο σύνολό της, με αναλυτική περιγραφή της μεθοδολογίας, της ανάλυσης και των συμπερασμάτων της έρευνας

Παραδοτέο 1.3.2: Αφορά στη δημιουργία **συνοπτικού δελτίου** με τα κύρια σημεία της έρευνας για τη διάχυση των ευρημάτων και συμπερασμάτων της σε ευρύτερα κοινά, καθώς και στη δημιουργία και υποβολή **αρχείου παρουσίασης** (ενδεικτικά σε μορφή MS PowerPoint), με χαρακτηριστικά επιτελικής σύνοψης αυτής. Σε αυτό θα συνοψίζονται όλα τα κύρια σημεία της έρευνας, με λογική αλληλουχία μεταξύ τους, ενώ θα αναδεικνύονται κυρίως σημεία που αφορούν σε προτεινόμενες δράσεις ή/και παρεμβάσεις ή/και έργα προς υλοποίηση, και τα οποία προκύπτουν από τις αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου. Στο αρχείο συνιστάται να περιλαμβάνονται και πίνακες και διαγράμματα που παρουσιάζουν τις κυριότερες πληροφορίες και τα συμπεράσματα που εξάγονται από το έργο.

2. Θεματικός Πυλώνας – Πράσινη Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη

Δράση	Τίτλος Δράσης	Περιγραφή
2	Θεματικός Πυλώνας – Πράσινη Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη	<p>2.1 Έρευνα για τις επιχειρησιακές πρακτικές και πολιτικές που στοχεύουν στην πράσινη ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος</p> <p>2.2 Ο ρόλος της πράσινης και αειφόρου ανάπτυξης στην ανταγωνιστικότητα και διεθνοποίηση κλάδων με υψηλό περιβαλλοντικό αποτύπωμα (πρωτογενής και δευτερογενής τομέας) στην Περιφέρεια Αττικής</p> <p>2.3 Πολιτικές για την προώθηση και ενίσχυση της πράσινης οικονομίας με στόχο την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης</p> <p>Προϋπολογισμός: 97.960,00€ (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)</p> <p>Χρονοδιάγραμμα: X + 4</p>

Ευρύτερο Πλαίσιο: Η κλιματική αλλαγή και η υποβάθμιση του περιβάλλοντος είναι ανάμεσα στις μεγαλύτερες προκλήσεις που καλούνται να αντιμετωπίσουν η Ευρώπη και ο κόσμος. Με στόχο την αντιμετώπισή τους, η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία υλοποιείται αποβλέποντας στη μετατροπή της ΕΕ σε μια σύγχρονη, αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων και ανταγωνιστική οικονομία, εξασφαλίζοντας μηδενικές καθαρές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου έως το 2050, οικονομική ανάπτυξη αποσυνδεδεμένη από τη χρήση πόρων, και ισόρροπη ανάπτυξη των περιφερειών και των πολιτών. Η Ευρωπαϊκή Πράσινη

Συμφωνία ενσωματώνεται, σε επίπεδο στόχων και κατευθύνσεων, στον επταετή προϋπολογισμό της ΕΕ και το Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Η Ελλάδα έχει σχεδιάσει ένα σύνολο πολιτικών για συμβολή στην πραγμάτωση των ευρωπαϊκών στόχων για το κλίμα και την ενέργεια, που προωθούνται μέσω χρηματοδοτικών προγραμμάτων όπως το ΕΣΠΑ 2021-2027 και το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0». Ιδιαίτερο ρόλο έχουν και οι Περιφέρειες της χώρας, αφού οι επιδράσεις της κλιματικής αλλαγής λαμβάνουν έντονα τοπικά χαρακτηριστικά, ενώ αναγνωρίζεται ως βασική προτεραιότητα ο πράσινος μετασχηματισμός της οικονομίας και της παραγωγής, και υποστηρίζεται με διαφορετικά εργαλεία πολιτικής.

Αντικείμενο Πυλώνα: Να αξιοποιηθούν σύγχρονες ερευνητικές μεθοδολογίες για τη διερεύνηση του βαθμού στον οποίο οι επιχειρήσεις της Αττικής υιοθετούν στρατηγικές πράσινης μετάβασης, και ενισχύουν την ετοιμότητα, την προσαρμοστικότητα και την ανθεκτικότητά τους απέναντι στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Λαμβάνοντας υπόψη πως ο κλάδος του περιβάλλοντος και της κυκλικής οικονομίας αναγνωρίζεται ως υψηλή σημασία από τις ΕΣΕΕ και ΠΣΕΕ, και πως ο βαθμός ετοιμότητας και ανθεκτικότητας των επιχειρήσεων ως κρίσιμος παράγοντας για την ανάπτυξη, την επιχειρηματικότητα και την ανταγωνιστικότητα, η εις βάθος διερεύνηση των παραπάνω αποτελεί βάση για το σχεδιασμό εστιασμένων σε περιφερειακό επίπεδο πολιτικών, προγραμμάτων και δράσεων.

Ωφελούμενοι: Επιχειρήσεις-επιχειρηματίες της Περιφέρειας Αττικής, στελέχη και εργαζόμενοι, υφιστάμενοι και δυνητικοί επενδυτές, φορείς χάραξης και άσκησης πολιτικής (σε περιφερειακό αλλά και κεντρικό επίπεδο), παραγωγικοί και επιστημονικοί φορείς, ερευνητικά και ακαδημαϊκά ιδρύματα, περιβαλλοντικοί φορείς κ.α.

Περαιτέρω αξιοποίηση: Τα ευρήματα και συμπεράσματα των ερευνών και μελετών στο πλαίσιο του 2^{ου} Πυλώνα, δύναται να αξιοποιηθούν από τους ίδιους τους επιχειρηματίες και τα στελέχη επιχειρήσεων, για το σχεδιασμό στρατηγικών αναβάθμισης του περιβαλλοντικού αποτυπώματός τους, καθώς και επενδύσεων και προγραμμάτων πράσινου μετασχηματισμού, καθώς και από φορείς χάραξης και άσκησης πολιτικής για το σχεδιασμό εξειδικευμένων πολιτικών, μέτρων και προγραμμάτων. Ειδικότερα, σε επίπεδο Περιφέρειας Αττικής τα ευρήματα και συμπεράσματα των ερευνών και μελετών δύναται να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία και παροχή εξειδικευμένων σε χωρικό επίπεδο προγραμμάτων και δράσεων για τη στήριξη του πράσινου μετασχηματισμού επιχειρήσεων διαφορετικού μεγέθους και τύπου, ή/και για την ανάπτυξη στοχευμένων υπηρεσιών που θα παρέχονται σε επιχειρήσεις (οριζόντια ή με κατάλληλα κριτήρια) για την υποστήριξή τους στη διαδικασία πράσινου μετασχηματισμού, στη λήψη των σχετικών αποφάσεων σε στρατηγικό και επενδυτικό επίπεδο, στη διαμόρφωση στρατηγικών και οδηγιών προσαρμογής κ.α.

Προοίμιο/Αιτιολόγηση Δράσεων 2.1, 2.2, 2.3

Η προστασία του περιβάλλοντος και η επένδυση στην πράσινη οικονομία αποτελούν βασικούς πυλώνες ανάπτυξης τόσο της Ευρωπαϊκής όσο και της εθνικής πολιτικής. Η ΕΕ, μέσω της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, στοχεύει στο να μετασχηματίσει την Ένωση σε μια σύγχρονη, αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων και ανταγωνιστική οικονομία. Δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην κλιματική ουδετερότητα της Ένωσης έως το 2050, την τόνωση της οικονομίας μέσω της πράσινης τεχνολογίας, τη δημιουργία βιώσιμης βιομηχανίας και βιώσιμων μεταφορών, και τη μείωση της ρύπανσης, στοχεύει στην μετατροπή των κλιματικών και περιβαλλοντικών προκλήσεων σε ευκαιρίες που θα καταστήσει τη μετάβαση στην πράσινη οικονομία δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς για όλους.

Η Ελληνική Κυβέρνηση έχει δεσμευτεί στην ανάπτυξη της πράσινης οικονομίας, μέσω της Δέσμης Δράσεων «Πράσινη Μετάβαση ΜμΕ», επενδύοντας 700.000.000€ σε επενδυτικά σχέδια που στοχεύουν στην

αξιοποίηση και ανάπτυξη συγχρόνων τεχνολογιών, στην αναβάθμιση των παραγόμενων προϊόντων ή/ και παρεχόμενων υπηρεσιών και εν γένει δραστηριοτήτων τους, πρωτοδοτώντας ενέργειες οι οποίες αξιοποιούν σύγχρονες τεχνολογίες, υποδομές και βέλτιστες πρακτικές σε θέματα ενεργειακής αναβάθμισης και κυκλικής οικονομίας.

Επιπλέον, το σχέδιο «Ελλάδα 2.0», στηρίζει την πράσινη μετάβαση μέσω επενδύσεων ύψους 1,3 δισεκατομμυρίων ευρώ για την ενεργειακά αποδοτική ανακαίνιση περισσότερων από 100.000 κατοικιών, συμπεριλαμβανομένων των νοικοκυριών χαμηλού εισοδήματος. Για την προώθηση βιώσιμων και πολυτροπικών μεταφορών, το σχέδιο προβλέπει την ανάπτυξη περισσότερων από 8.000 σημείων φόρτισης ηλεκτρικής ενέργειας και 220 πράσινων αστικών συγκοινωνιών σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη και ένα σημαντικό επενδυτικό πρόγραμμα στους σιδηροδρόμους. Οι επενδύσεις άνω των 600 εκατομμυρίων ευρώ σε αναδάσωση, βιοποικιλότητα, μετριασμό των πλημμυρών και αναβαθμίσεις δικτύων άρδευσης αποσκοπούν στη στήριξη της προστασίας του περιβάλλοντος και συμπληρώνονται από τις δράσεις διαχείρισης αποβλήτων για την προώθηση της βιώσιμης υγειονομικής ταφής και της ανακύκλωσης και τη βελτίωση της διακυβέρνησης.

Η πράσινη μετάβαση και η προστασία του περιβάλλοντος, αποτελούν προτεραιότητες της Περιφέρειας Αττικής, τόσο λόγω των επιπτώσεων που η καταστροφή του περιβάλλοντος έχει για το οικοσύστημα, τις τοπικές κοινωνίες και την οικονομία, όσο και λόγω του γεγονότος ότι μεγάλο ποσοστό επιχειρήσεων της Αττικής, ειδικά μικρές και μικρομεσαίες, υπολείπονται ακόμη της πράσινης μετάβασης. Μεγάλο ποσοστό αυτών των επιχειρήσεων σχεδιάζουν στρατηγικές που εμπίπτουν στα πλαίσια της πράσινης οικονομίας, δίνοντας όμως κυρίως έμφαση στην αναζήτηση πράσινης ενεργείας.

Ενώ η μετάβαση στην πράσινη ενέργεια αποτελεί βασικό παράγοντα της πράσινης μετάβασης, εν τούτοις αποτελεί μόνο έναν από τους ποικίλους άξονες που οριοθετούν την ενασχόληση και την ένταξη στην πράσινη οικονομία. Για τους λόγους αυτούς, κρίνεται απαραίτητο να υπάρξει βαθύτερη κατανόηση των επιχειρησιακών πρακτικών και πολιτικών που στοχεύουν στην πράσινη ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος.

Για την υποβοήθηση των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται, ή στοχεύουν να δραστηριοποιηθούν στην πράσινη οικονομία, αλλά και για την ικανοποίηση των στόχων πολιτικής της ΕΕ, κρίνεται απαραίτητη η ανάπτυξη και προώθηση κατάλληλων πολιτικών και δέσμης μέτρων που θα προωθήσουν και θα ενισχύσουν την πράσινη οικονομία με στόχο την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και την ανάπτυξη της απασχόλησης.

5. Έρευνα για τις επιχειρησιακές πρακτικές και πολιτικές που στοχεύουν στην πράσινη ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος

Τύπος Δράσης: Εκθέσεις Διάγνωσης Τάσεων και Εξελίξεων στο Επιχειρηματικό και Επενδυτικό Περιβάλλον της Αττικής

Κόστος: 25.000 € (χωρίς ΦΠΑ) | 31.000 € (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)

Αντικείμενο Δράσης

Αντικείμενο της δράσης «Έρευνα για τις επιχειρησιακές πρακτικές και πολιτικές που στοχεύουν στην πράσινη ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος», είναι η παροχή ερευνητικών υπηρεσιών υποστήριξης για τη μελέτη του είδους των επιχειρησιακών πρακτικών και πολιτικών που στοχεύουν στην πράσινη ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος.

Λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της πράσινης ανάπτυξης και της προστασίας του περιβάλλοντος στην αγορά εργασίας, την ανταγωνιστικότητα, την επιβίωση και την εξωστρέφεια των επιχειρήσεων, προκύπτει η αναγκαιότητα για αξιοποίηση νέας γνώσης με σκοπό τη διαμόρφωση και υλοποίηση προτάσεων για νέες στρατηγικές και παρεμβάσεις που θα αναβαθμίσουν την ανταγωνιστικότητα, παραγωγικότητα και εξωστρέφεια των επιχειρήσεων της Αττικής, και θα ενισχύσουν την ανθεκτικότητά τους και την ετοιμότητά τους για τη διαχείριση κρίσεων, και ευρύτερα θα συμβάλλουν στη σύνδεση της παραγωγής με την έρευνα και την καινοτομία, στο πλαίσιο του παραγωγικού μετασχηματισμού στην Αττική.

Σκοπός της δράσης είναι η συλλογή πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων αναφορικά με τις επιχειρησιακές στρατηγικές και πρακτικές μετάβασης στην πράσινη οικονομία και την αειφόρο ανάπτυξη από τις επιχειρήσεις, χρησιμοποιώντας μια ποικιλία ερευνητικών μεθόδων προκειμένου για την αρτιότερη και πιο ολοκληρωμένη κατανόηση του φαινομένου.

Αναφορικά με τη συλλογή πρωτογενών δεδομένων, η έρευνα θα πρέπει να κάνει χρήση τόσο ποσοτικών μεθόδων (για παράδειγμα surveys ή οικονομετρικές αναλύσεις υπαρχόντων βάσεων δεδομένων (αν και εφόσον είναι διαθέσιμες)), καθώς και ποιοτικών μεθοδολογικών εργαλείων (για παράδειγμα συνεντεύξεις ή focus groups με τους κοινωνικούς εταίρους, επαγγελματικές ενώσεις και επιμελητήρια, επιχειρηματίες κοκ), με σκοπό την ολιστική και εις βάθος κατανόηση των τάσεων που παρατηρούνται στην αγορά.

Αναφορικά με τη συλλογή δευτερογενών δεδομένων, η έρευνα θα πρέπει να τεκμηριωθεί επαρκώς από μια ενδεδειγμένη βιβλιογραφική ανασκόπηση η οποία θα εστιάζει στα εξής:

1. στους γενικούς παράγοντες που επηρεάζουν τις στρατηγικές αποφάσεις των επιχειρήσεων για την υιοθέτηση **πράσινων μεθόδων ή την μετάβασή τους στην πράσινη οικονομία και την προστασία του περιβάλλοντος**, δίνοντας έμφαση τόσο στον τύπο των επιλεγόμενων πρακτικών και πολιτικών, όσο και στο ύψος της επένδυσης.
2. σε μια συγκριτική μελέτη και αξιολόγηση των τάσεων, τακτικών και στρατηγικών που ακολουθούνται σε άλλες χώρες της ΕΕ και δη σε χώρες του Μεσογειακού Νότου και των Βαλκανίων, και σε περιφέρειες εντός τους, με ιδιαίτερη έμφαση στις επιπτώσεις που αυτές έχουν στην ανταγωνιστικότητα, την εξωστρέφεια, την οικονομία και την αγορά εργασίας.

Στόχοι της παρούσας δράσης είναι οι εξής:

1. Η δημιουργία μιας εμπειριστατωμένης έρευνας σχετικά **με το είδος των επιχειρησιακών πρακτικών και πολιτικών που στοχεύουν στην πράσινη ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος στην Περιφέρεια Αττικής**.
2. Η συλλογή πρωτογενών και δευτερογενών εμπειρικών δεδομένων, και η δημιουργία ενός ενδεδειγμένου θεωρητικού υποβάθρου, προκειμένου για την υποστήριξη των υπολοίπων Δράσεων του Πυλώνα.
3. Η διάχυση των αποτελεσμάτων της έρευνας στους stakeholders και την ευρύτερη κοινωνία

Λίστα Παραδοτέων

Παραδοτέα	Τίτλος Παραδοτέου	Χρονοδιάγραμμα
Π.2.1.1	Τελική έκθεση της δράσης «Έρευνα για τις επιχειρησιακές πρακτικές και πολιτικές που στοχεύουν στην πράσινη ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος»	X + 4

Π.2.1.2	Αρχεία Σύνοψης της Μελέτης - έκθεσης	X + 4
---------	--------------------------------------	-------

Παραδοτέο 2.1.1: Αφορά στην παράδοση της τελικής ερευνητικής εργασίας με αναλυτική περιγραφή της βιβλιογραφίας, της μεθοδολογίας, της ανάλυσης και των συμπερασμάτων της έρευνας.

Παραδοτέο 2.1.2: Αφορά στη δημιουργία **συνοπτικού δελτίου** με τα κύρια σημεία της έρευνας για τη διάχυση των ευρημάτων και συμπερασμάτων της σε ευρύτερα κοινά, καθώς και στη δημιουργία και υποβολή **αρχείου παρουσίασης** (ενδεικτικά σε μορφή MS PowerPoint), με χαρακτηριστικά επιτελικής σύνοψης αυτής. Σε αυτό θα συνοψίζονται όλα τα κύρια σημεία της έρευνας, με λογική αλληλουχία μεταξύ τους, ενώ θα αναδεικνύονται κυρίως σημεία που αφορούν σε προτεινόμενες δράσεις ή/και παρεμβάσεις ή/και έργα προς υλοποίηση, και τα οποία προκύπτουν από τις αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου. Στο αρχείο συνιστάται να περιλαμβάνονται και πίνακες και διαγράμματα που παρουσιάζουν τις κυριότερες πληροφορίες και τα συμπεράσματα που εξάγονται από το έργο.

6. Ο ρόλος της πράσινης και αειφόρου ανάπτυξης στην ανταγωνιστικότητα και διεθνοποίηση κλάδων με υψηλό περιβαλλοντικό αποτύπωμα (πρωτογενής και δευτερογενής τομέας) στην Περιφέρεια Αττικής

Τύπος Δράσης/Παραδοτέου: Στοχευμένες Μελέτες σε Εξειδικευμένα Ζητήματα Επιχειρηματικότητας και Ανταγωνιστικότητας

Κόστος: 30.000 € (χωρίς ΦΠΑ) | 37.200 € (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)

Αντικείμενο Δράσης

Αντικείμενο της δράσης «Ο ρόλος της πράσινης και αειφόρου ανάπτυξης στην ανταγωνιστικότητα και διεθνοποίηση κλάδων με υψηλό περιβαλλοντικό αποτύπωμα (πρωτογενής και δευτερογενής τομείς) στην Περιφέρεια Αττικής», είναι η παροχή ερευνητικών υπηρεσιών υποστήριξης για την μελέτη των επιπτώσεων της επένδυσης στην πράσινη οικονομία και την αειφόρο ανάπτυξη επιχειρήσεων με υψηλό περιβαλλοντικό αποτύπωμα στην ανταγωνιστικότητα και τη διεθνοποίησή τους.

Λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της πράσινης ανάπτυξης και της προστασίας του περιβάλλοντος τόσο στην οργάνωση της παραγωγής, όσο και στην αγορά εργασίας, την ανταγωνιστικότητα, την επιβίωση και την εξωστρέφεια των επιχειρήσεων, προκύπτει η αναγκαιότητα για αξιοποίηση νέας γνώσης με σκοπό τη διαμόρφωση και υλοποίηση προτάσεων για νέες στρατηγικές και παρεμβάσεις που θα αναβαθμίσουν την ανταγωνιστικότητα, παραγωγικότητα και εξωστρέφεια των επιχειρήσεων της Αττικής, και θα ενισχύσουν την ανθεκτικότητά τους και την ετοιμότητά τους για τη διαχείριση κρίσεων, και ευρύτερα θα συμβάλλουν στη σύνδεση της παραγωγής με την έρευνα και την καινοτομία, στο πλαίσιο του παραγωγικού μετασχηματισμού στην Αττική.

Σκοπός της δράσης είναι η συλλογή πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων αναφορικά με την επένδυση κλάδων με υψηλό περιβαλλοντικό αποτύπωμα (με ιδιαίτερη έμφαση στον πρωτογενή τομέα και την μεταποίηση) στην πράσινη ανάπτυξη και τις επιπτώσεις που αυτή έχει στην ανταγωνιστικότητά τους και τις προοπτικές διεθνοποίησής τους. Προκειμένου για την αρτιότερη και πιο ολοκληρωμένη κατανόηση του φαινομένου συνίσταται η χρήση μιας ποικιλίας ερευνητικών μεθόδων.

Αναφορικά με τη συλλογή πρωτογενών δεδομένων, η έρευνα θα πρέπει να κάνει χρήση τόσο ποσοτικών μεθόδων (για παράδειγμα surveys), καθώς και ποιοτικών μεθοδολογικών εργαλείων (για παράδειγμα συνεντεύξεις ή focus groups με τους κοινωνικούς εταίρους, επαγγελματικές ενώσεις και επιμελητήρια, επιχειρηματίες κοκ), με σκοπό την ολιστική και εις βάθος κατανόηση των τάσεων που παρατηρούνται στην

αγορά. Αναφορικά με τη χρήση δευτερογενών δεδομένων, θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν υπάρχουσες βάσεις δεδομένων (εθνικές ή από τεκμηριωμένες διεθνείς πηγές, αν και εφόσον είναι διαθέσιμες)

Σκοπός της Δράσης είναι η ενδελεχής καταγραφή, κατανόηση και εκτίμηση:

1. Του ύψους και του είδους της επένδυσης για τη μετάβαση στην πράσινη οικονομία καθώς και τις πολιτικές προσαρτήσεις του περιβάλλοντος που εφαρμόζουν επιχειρήσεις του πρωτογενούς τομέα και της μεταποίησης.
2. Των επιπτώσεων της υιοθέτησης των παραπάνω στρατηγικών και πολιτικών στην ανταγωνιστικότητα και διεθνοποίηση των επιχειρήσεων στους προαναφερόμενους τομείς οικονομικής δραστηριότητας.
3. Η διάχυση των αποτελεσμάτων της έρευνας στους stakeholders και την ευρύτερη κοινωνία

Λίστα Παραδοτέων

Παραδοτέα	Τίτλος Παραδοτέου	Χρονοδιάγραμμα
Π.2.2.1	Τελική μελέτη «Ο ρόλος της πράσινης και αειφόρου ανάπτυξης στην ανταγωνιστικότητα και διεθνοποίηση κλάδων με υψηλό περιβαλλοντικό αποτύπωμα (πρωτογενής και δευτερογενής τομείς) στην Περιφέρεια Αττικής»	X + 4
Π.2.2.2	Αρχεία Σύνοψης της Μελέτης - έκθεσης	X + 4

Παραδοτέο 2.2.1: Αφορά την παράδοση της τελικής μελέτης με αναλυτική περιγραφή της βιβλιογραφίας, της μεθοδολογίας, της ανάλυσης και των συμπερασμάτων της έρευνας.

Παραδοτέο 2.2.2: Αφορά στη δημιουργία **συνοπτικού δελτίου** με τα κύρια σημεία της έρευνας για τη διάχυση των ευρημάτων και συμπερασμάτων της σε ευρύτερα κοινά, καθώς και στη δημιουργία και υποβολή **αρχείου παρουσίασης** (ενδεικτικά σε μορφή MS PowerPoint), με χαρακτηριστικά επιτελικής σύνοψης αυτής. Σε αυτό θα συνοψίζονται όλα τα κύρια σημεία της έρευνας, με λογική αλληλουχία μεταξύ τους, ενώ θα αναδεικνύονται κυρίως σημεία που αφορούν σε προτεινόμενες δράσεις ή/και παρεμβάσεις ή/και έργα προς υλοποίηση, και τα οποία προκύπτουν από τις αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου. Στο αρχείο συνιστάται να περιλαμβάνονται και πίνακες και διαγράμματα που παρουσιάζουν τις κυριότερες πληροφορίες και τα συμπεράσματα που εξάγονται από το έργο.

7. Πολιτικές για την προώθηση και ενίσχυση της πράσινης οικονομίας με στόχο την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης

Τύπος Δράσης: Μελέτες Διατύπωσης Προτάσεων Πολιτικής και Δράσεων για στήριξη της Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας σε Περιφερειακό Επίπεδο

Κόστος: 24.000 € (χωρίς ΦΠΑ) | 29.760 € (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)

Αντικείμενο Δράσης

Αντικείμενο της δράσης «**Πολιτικές για την προώθηση και ενίσχυση της πράσινης οικονομίας με στόχο την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης**», είναι η δημιουργία evidence-based προτάσεων πολιτικής και δράσεων με χρήση κατάλληλων οικονομικο-στατιστικών μεθόδων, για την προώθηση και ενίσχυση της πράσινης οικονομίας στην Αττική, με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους και την αύξηση της απασχόλησης.

Λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της πράσινης ανάπτυξης και της προστασίας του περιβάλλοντος τόσο στην οργάνωση της παραγωγής, όσο και στην αγορά εργασίας, την ανταγωνιστικότητα, την επιβίωση και την εξωστρέφεια των επιχειρήσεων, προκύπτει η αναγκαιότητα για αξιοποίηση νέας γνώσης με σκοπό τη διαμόρφωση και υλοποίηση προτάσεων για νέες στρατηγικές και παρεμβάσεις που θα αναβαθμίσουν την ανταγωνιστικότητα, παραγωγικότητα και εξωστρέφεια των επιχειρήσεων της Αττικής, και θα ενισχύσουν την ανθεκτικότητά τους και την ετοιμότητά τους για τη διαχείριση κρίσεων, και ευρύτερα θα συμβάλλουν στη σύνδεση της παραγωγής με την έρευνα και την καινοτομία, στο πλαίσιο του παραγωγικού μετασχηματισμού στην Αττική.

Προκειμένου για την δημιουργία μετρήσιμων και αποτελεσματικών προτάσεων πολιτικής, συνίσταται η χρήση των ερευνητικών και μελετητικών συμπερασμάτων από τα παραδοτέα των προηγούμενων εννοιολογικά δράσεων στο πλαίσιο του Πυλώνα, καθώς και η διενέργεια πρωτογενούς μελέτης σχετικά με βέλτιστες πρακτικές αντίστοιχων πολιτικών από κράτη-μέλη της Ε.Ε., με ιδιαίτερη έμφαση στις πολιτικές κρατών-μελών του Μεσογειακού Νότου και των Ανατολικο-ευρωπαϊκών κρατών-μελών, και περιφερειών εντός αυτών. Οι προτάσεις πολιτικής αναμένεται να στηρίζονται σε επαρκή επιστημονική τεκμηρίωση και αιτιολόγηση της κάθε πολιτικής με βάση τη διεθνή εμπειρία και την ελληνική πραγματικότητα.

Σκοπός της Δράσης είναι:

1. η παροχή επιστημονικά τεκμηριωμένων πολιτικών και δράσεων για προώθηση και ενίσχυση της πράσινης οικονομίας στην Αττική, με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους και την αύξηση της απασχόλησης.
2. Η διάχυση των αποτελεσμάτων της μελέτης στους stakeholders και την ευρύτερη κοινωνία

Λίστα Παραδοτέων:

Παραδοτέα	Τίτλος Παραδοτέου	Χρονοδιάγραμμα
Π.2.3.1	Τελική έκθεση της δράσης «Πολιτικές για την προώθηση και ενίσχυση της πράσινης οικονομίας με στόχο την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης»	X + 4
Π.2.3.2	Αρχεία Σύνοψης της Μελέτης - έκθεσης	X + 4

Παραδοτέο 2.3.1: Αφορά την παράδοση της τελικής μελέτης με αναλυτική περιγραφή της μεθοδολογίας, της ανάλυσης και των συμπερασμάτων της έρευνας.

Παραδοτέο 2.3.2: Αφορά στη δημιουργία **συνοπτικού δελτίου** με τα κύρια σημεία της έρευνας για τη διάχυση των ευρημάτων και συμπερασμάτων της σε ευρύτερα κοινά, καθώς και στη δημιουργία και υποβολή **αρχείου παρουσίασης** (ενδεικτικά σε μορφή MS PowerPoint), με χαρακτηριστικά επιτελικής σύνοψης αυτής. Σε αυτό θα συνοψίζονται όλα τα κύρια σημεία της έρευνας, με λογική αλληλουχία μεταξύ τους, ενώ θα αναδεικνύονται κυρίως σημεία που αφορούν σε προτεινόμενες δράσεις ή/και παρεμβάσεις ή/και έργα προς υλοποίηση, και τα οποία προκύπτουν από τις αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου. Στο αρχείο συνιστάται να περιλαμβάνονται και πίνακες και διαγράμματα που παρουσιάζουν τις κυριότερες πληροφορίες και τα συμπεράσματα που εξάγονται από το έργο.

3. Θεματικός Πυλώνας – Ενίσχυση της Εξωστρέφειας και Ανταγωνιστικότητας των Επιχειρήσεων

Δράση	Τίτλος Δράσης	Περιγραφή
3	Θεματικός Πυλώνας – Ενίσχυση της Εξωστρέφειας και Ανταγωνιστικότητας των Επιχειρήσεων	<p>3.1 Έρευνα για τις επιχειρησιακές δράσεις και πολιτικές για την ανάπτυξη της εξωστρέφειας, διεθνοποίησης και ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων</p> <p>3.2 Μελέτη για την υποστήριξη της εξωστρέφειας και διεθνούς ανταγωνιστικότητας νέων μικρών επιχειρήσεων στην Περιφέρεια Αττικής</p> <p>3.3 Πολιτικές και δράσεις για την προώθηση και βελτίωση της εξωστρέφειας, διεθνοποίησης και ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων</p>
		Προϋπολογισμός: 97.960,00€ (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)
		Χρονοδιάγραμμα: X + 6

Ευρύτερο Πλαίσιο: Η ενίσχυση της εξωστρέφειας και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων αποτελούν τα τελευταία χρόνια βασικές προτεραιότητες πολιτικής για την Ευρώπη και την Ελλάδα, λαμβάνοντας υπόψη τις ισχυρές ανταγωνιστικές πιέσεις από επιχειρήσεις, αγαθά και υπηρεσίες άλλων περιοχών του πλανήτη. Την αναγκαιότητα αυτή αναδεικνύουν σε ευρωπαϊκό επίπεδο η Έκθεση Draghi, και σε εθνικό το «Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία», στο οποίο βασίστηκε ο σχεδιασμός για το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» και το ΕΣΠΑ 2021-2027. Οι προκλήσεις του εμπορικού ισοζυγίου έρχονται να υπογραμμίσουν τις εν λόγω ανάγκες, και καλούν σε πιο στοχευμένα, συντονισμένα δράση για ενίσχυση της εξωστρέφειας των Ελληνικών επιχειρήσεων, και ιδιαίτερα των μικρών, πολύ μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, αλλά και των νεοφυών που κάνουν τα πρώτα τους βήματα. Η ενίσχυση της εξωστρέφειας, ως ανάγκη και κατεύθυνση, και η ανάπτυξη και διάθεση διεθνώς εμπορεύσιμων αγαθών διατρέχει ως αρχή την Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης και την εξειδίκευσή της σε περιφερειακό επίπεδο, ενώ σε στρατηγικά σχέδια της Περιφέρειας Αττικής ενσωματώνεται η στρατηγική στόχευση για την ενίσχυση της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων της Αττικής και την αναβάθμιση της παρουσίας των επιχειρήσεων και των προϊόντων στις διεθνείς αγορές.

Αντικείμενο Πυλώνα: Να αξιοποιηθούν σύγχρονες ερευνητικές μεθοδολογίες για τη διερεύνηση των κυριότερων επιταχυντών (drivers) και εμποδίων (barriers) που συναντούν οι επιχειρήσεις της Αττικής στην προσπάθειά τους να διεθνοποιηθούν και να γίνουν πιο εξωστρεφείς, των κυριότερων στρατηγικών και πρακτικών που υιοθετούν στην κατεύθυνση αυτή, και τον προσδιορισμό πιθανών πολιτικών και εστιασμένων σε χωρικό επίπεδο δράσεων και προγραμμάτων που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τις επιχειρήσεις στην κατεύθυνση αυτή. Λαμβάνοντας υπόψη πως η εξωστρέφεια και ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων αναδεικνύονται σε πεδία προτεραιότητας από σειρά στρατηγικών κειμένων και σχεδίων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, μεταξύ των οποίων και από τις ΕΣΕΕ και ΠΣΕΕ, και πως η Περιφέρεια Αττικής έχει θέσει ως στρατηγικό στόχο την ενίσχυση της εξωστρέφειας και ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεών της και της διεθνούς παρουσίας των προϊόντων, η εις βάθος διερεύνηση των παραπάνω αποτελεί βάση για το σχεδιασμό εστιασμένων σε περιφερειακό επίπεδο πολιτικών, προγραμμάτων και δράσεων, που θα ωφελήσουν πολλαπλά τις επιχειρήσεις και την περιφερειακή οικονομία εν γένει.

Ωφελούμενοι: Επιχειρήσεις-επιχειρηματίες της Περιφέρειας Αττικής (ιδίως μικρομεσαίες και νεοφυείς που εξετάζουν τις δυνατότητες διεθνοποίησης και εξωστρέφειας), παραγωγικοί φορείς και εξαγωγικές ενώσεις, φορείς χάραξης και άσκησης πολιτικής σε περιφερειακό επίπεδο (όπως η ίδια η Περιφέρεια Αττικής) και κεντρικό επίπεδο (αρμόδια Υπουργεία, Enterprise Greece, Export Credit Greece κα.), υφιστάμενοι και δυνητικοί επενδυτές κ.α.

Περαιτέρω αξιοποίηση: Τα ευρήματα και συμπεράσματα των ερευνών και μελετών στο πλαίσιο του 3^{ου} Πυλώνα, δύναται να αξιοποιηθούν από τους ίδιους τους επιχειρηματίες και τα στελέχη επιχειρήσεων, για

την κατανόηση του διεθνούς περιβάλλοντος και των κύριων παραμέτρων για την ενίσχυση της εξωστρέφειας και την επιτυχή διεθνοποίησή τους, καθώς και από φορείς χάραξης και άσκησης πολιτικής για το σχεδιασμό εξειδικευμένων πολιτικών, μέτρων και προγραμμάτων. Ειδικότερα, σε επίπεδο Περιφέρειας Αττικής τα ευρήματα και συμπεράσματα των ερευνών και μελετών δύναται να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία και παροχή εξειδικευμένων σε χωρικό επίπεδο προγραμμάτων και δράσεων για τη στήριξη επιχειρήσεων διαφορετικού μεγέθους ή/και τύπου, αλλά ιδίως των μικρομεσαίων και των νεοφυών, προκειμένου να σχεδιάσουν στρατηγικές εξωστρέφειας και διεθνοποίησης, και για την ανάπτυξη στοχευμένων υπηρεσιών απευθυνόμενων προς επιχειρήσεις (οριζόντια ή με κατάλληλα κριτήρια) για την υποστήριξη στρατηγικών επιλογών εξωστρέφειας και διεθνοποίησης, της προετοιμασίας και του σχεδιασμού εγχειρημάτων κ.α.

Προώμιο/Αιτιολόγηση Δράσεων 3.1, 3.2, 3.3

Η Ελληνική οικονομία διαχρονικά χαρακτηρίζεται από έλλειμμα στο εμπορικό της ισοζύγιο, λόγω του χαμηλού όγκου εξαγωγών, κάτι που επίσης αντικατοπτρίζεται στη χαμηλή συμμετοχή τους στο ΑΕΠ. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια αυξητική τάση στις εξαγωγές συγκεκριμένων κλάδων, με πρωτεύοντα τον αγροδιατροφικό. Εν τούτοις, οι εξαγωγές και η διεθνής παρουσία των ελληνικών επιχειρήσεων παραμένει χαμηλή.

Η Περιφέρεια Αττικής αποτελεί έναν από τους βασικούς γεωγραφικούς χώρους απ' όπου προέρχεται μεγάλο ποσοστό των εξαγωγικών προϊόντων και υπηρεσιών της χώρας. Το 2018, το 50,6% των εξαγωγών προερχόταν από την Περιφέρεια Αττικής.

Η διεθνοποίηση και η εξωστρέφεια των ελληνικών επιχειρήσεων αποτελούν κεντρικό οικονομικό πυλώνα της κεντρικής κυβέρνησης αλλά και της Περιφέρειας, κυρίως λόγω των θετικών επιπτώσεων που έχουν στην βιωσιμότητα και ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, αλλά και στην τοπική οικονομία και την αγορά εργασίας.

Προς αυτό τον σκοπό, ο νέος Αναπτυξιακός Νόμος Ν.4887/2022, που αποτελεί το βασικό θεσμικό πλαίσιο για τη σύσταση καθεστώτων της ενίσχυσης ιδιωτικών επενδύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη της χώρας, προβλέπει ειδικό άξονα για την ενίσχυση της εξωστρέφειας.

Σε επίπεδο Περιφέρειας, το Εθνικό και Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης, στο πλαίσιο του Αναπτυξιακού Στόχου «Ενίσχυση Εξωστρέφειας» συμπεριλαμβάνει τον Ειδικό Αναπτυξιακό Στόχο «Ενίσχυση της εξωστρέφειας της Περιφέρειας και των επιχειρήσεων στις εθνικές και διεθνείς αγορές». Σκοπός της παραπάνω δράσης είναι η προώθηση τομέων όπου η Αττική έχει συγκριτικό πλεονέκτημα, η αξιοποίηση ευκαιριών εξωστρέφειας, και η μετατόπιση πόρων σε κλάδους που παράγουν διεθνώς εμπορεύσιμα και υψηλής προστιθέμενης αξίας αγαθά. Η ενίσχυση της εξωστρέφειας αποτελεί επίσης κεντρικό αναπτυξιακό στόχο του Περιφερειακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΠΠΑ) 2021-25, και βασική προτεραιότητα του νεοσύστατου Κέντρου Επιχειρηματικότητας της Περιφέρειας Αττικής.

Παρόλες τις προαναφερθείσες δράσεις, έρευνα σε επιχειρήσεις της Περιφέρειας Αττικής καταδεικνύει μια σειρά προβλημάτων που αποτελούν τροχοπέδη στην προσπάθεια διεθνοποίησής του. Ενδεικτικά, οι επιχειρήσεις θεωρούν ότι δεν υπάρχει ένα ξεκάθαρο αρμόδιο υπουργείο υπεύθυνο για το συντονισμό της επιχειρηματικότητας, γεγονός που δημιουργεί πολλαπλά προβλήματα διαχείρισης πόρων και καθυστερήσεις καθώς το σχετικό βάρος μεταφέρεται στα επίπεδα περιφέρειας. Επιπλέον θεωρούν ότι υπάρχει περιορισμένη στήριξη πάνω σε ζητήματα εξωστρέφειας – εξαγωγικής δραστηριότητας – ανάπτυξης στρατηγικών συμμαχιών, καθώς και έλλειψη υπηρεσιών άμεσης υποστήριξης σε επιχειρήσεις με σκοπό την ενίσχυση της εξωστρέφειας. Τα παραπάνω προβλήματα γίνονται εντονότερα στην περίπτωση των ΜμΕ, και ειδικότερα των νεοσύστατων ΜμΕ, οι οποίες τις περισσότερες φορές δεν διαθέτουν τα απαραίτητα κεφάλαια, τεχνογνωσία και δίκτυα για τις εξαγωγές των προϊόντων ή υπηρεσιών τους.

Λόγω της σημαντικότητας της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων για την ελληνική οικονομία και ειδικότερα για την Περιφέρεια Αττικής, λόγω των θετικών αποτελεσμάτων της εξωστρέφειας για την επιβίωση των επιχειρήσεων, τη βελτίωση της παραγωγικής τους δραστηριότητας, της ανάπτυξής τους, της βελτίωσης της

ανταγωνιστικότητάς τους και την ανάπτυξη της απασχόλησης, κρίνεται απαραίτητο να μελετηθούν εις βάθος οι επιχειρησιακές δράσεις και πολιτικές που στοχεύουν στην ανάπτυξη της εξωστρέφειας και της διεθνοποίησης των επιχειρήσεων.

9. Έρευνα για τις επιχειρησιακές δράσεις και πολιτικές για την ανάπτυξη της εξωστρέφειας, διεθνοποίησης και ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων

Τύπος Δράσης: Εκθέσεις Διάγνωσης Τάσεων και Εξελίξεων στο Επιχειρηματικό και Επενδυτικό Περιβάλλον της Αττικής

Κόστος: 25.000 € (χωρίς ΦΠΑ) | 31.000 € (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)

Αντικείμενο Δράσης

Αντικείμενο της δράσης «Έρευνα για τις επιχειρησιακές δράσεις και πολιτικές για την ανάπτυξη της εξωστρέφειας, διεθνοποίησης και ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων», είναι η παροχή ερευνητικών υπηρεσιών υποστήριξης για τη μελέτη του είδους των επιχειρησιακών δράσεων και πολιτικών που στοχεύουν στην ανάπτυξη της εξωστρέφειας, διεθνοποίησης και ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.

Λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της εξωστρέφειας και διεθνοποίησης των επιχειρήσεων στην οικονομία, την αγορά εργασίας, και την επιβίωση των επιχειρήσεων, προκύπτει η αναγκαιότητα για αξιοποίηση νέας γνώσης με σκοπό τη διαμόρφωση και υλοποίηση προτάσεων για νέες στρατηγικές και παρεμβάσεις που θα αναβαθμίσουν την ανταγωνιστικότητα, παραγωγικότητα και εξωστρέφεια των επιχειρήσεων της Αττικής, και θα ενισχύσουν την ανθεκτικότητά τους και την ετοιμότητά τους για τη διαχείριση κρίσεων, και ευρύτερα θα συμβάλλουν στη σύνδεση της παραγωγής με την έρευνα και την καινοτομία, στο πλαίσιο του παραγωγικού μετασχηματισμού στην Αττική.

Σκοπός της έρευνας είναι η συλλογή πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων αναφορικά με τις επιχειρησιακές στρατηγικές και πρακτικές μετάβασης στην πράσινη οικονομία και την αειφόρο ανάπτυξη από τις επιχειρήσεις, χρησιμοποιώντας μια ποικιλία ερευνητικών μεθόδων προκειμένου για την αρτιότερη και πιο ολοκληρωμένη κατανόηση του φαινομένου.

Αναφορικά με τη συλλογή πρωτογενών δεδομένων, η έρευνα θα πρέπει να κάνει χρήση τόσο ποσοτικών μεθόδων (για παράδειγμα surveys ή οικονομετρικές αναλύσεις υπάρχοντων βάσεων δεδομένων (αν και εφόσον είναι διαθέσιμες)), καθώς και ποιοτικών μεθοδολογικών εργαλείων (για παράδειγμα συνεντεύξεις ή focus groups με τους κοινωνικούς εταίρους, επαγγελματικές ενώσεις και επιμελητήρια, επιχειρηματίες κοκ), με σκοπό την ολιστική και εις βάθος κατανόηση των τάσεων που παρατηρούνται στην αγορά. Αναφορικά με τη συλλογή δευτερογενών δεδομένων, η έρευνα θα πρέπει να τεκμηριωθεί επαρκώς από μια ενδελεχή βιβλιογραφική ανασκόπηση η οποία θα εστιάζει στα εξής:

1. στους γενικούς παράγοντες που επηρεάζουν τις στρατηγικές αποφάσεις των επιχειρήσεων για την εξωστρέφεια και διεθνοποίησή τους, δίνοντας έμφαση τόσο στον τύπο των επιλεγόμενων πρακτικών και πολιτικών, όσο και στο ύψος της επένδυσης.
2. σε μια συγκριτική μελέτη και αξιολόγηση των τάσεων, τακτικών και στρατηγικών που ακολουθούνται σε άλλες χώρες της ΕΕ και δη σε χώρες του Μεσογειακού Νότου και των Βαλκανίων, με ιδιαίτερη έμφαση στις επιπτώσεις που αυτές έχουν στην ανταγωνιστικότητα, την εξωστρέφεια, την οικονομία και την αγορά εργασίας.

Στόχοι της παρούσας δράσης είναι οι εξής:

1. Η δημιουργία μιας εμπειριστατωμένης έρευνας σχετικά με το είδος των επιχειρησιακών πρακτικών και πολιτικών που στοχεύουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, της εξωστρέφειας και της διεθνοποίησης στην Περιφέρεια Αττικής.

2. Η συλλογή πρωτογενών και δευτερογενών εμπειρικών δεδομένων, και η δημιουργία ενός ενδεδειγμένου θεωρητικού υποβάθρου, προκειμένου για την υποστήριξη των υπολοίπων Δράσεων του Πυλώνα.
3. Η διάχυση των αποτελεσμάτων της έρευνας στους stakeholders και την ευρύτερη κοινωνία

Λίστα Παραδοτέων

Παραδοτέα	Τίτλος Παραδοτέου	Χρονοδιάγραμμα
Π.3.1.1	Τελική έκθεση της δράσης «Έρευνα για τις επιχειρησιακές δράσεις και πολιτικές για την ανάπτυξη της εξωστρέφειας, διεθνοποίησης και ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων»	X + 6
Π.3.1.2	Αρχεία Σύνοψης της Μελέτης - έκθεσης	X + 6

Παραδοτέο 3.1.1: Αφορά την παράδοση της τελικής ερευνητικής εργασίας με αναλυτική περιγραφή της βιβλιογραφίας, της μεθοδολογίας, της ανάλυσης και των συμπερασμάτων της έρευνας.

Παραδοτέο 3.1.2: Αφορά στη δημιουργία **συνοπτικού δελτίου** με τα κύρια σημεία της έρευνας για τη διάχυση των ευρημάτων και συμπερασμάτων της σε ευρύτερα κοινά, καθώς και στη δημιουργία και υποβολή **αρχείου παρουσίασης** (ενδεικτικά σε μορφή MS PowerPoint), με χαρακτηριστικά επιτελικής σύνοψης αυτής. Σε αυτό θα συνοψίζονται όλα τα κύρια σημεία της έρευνας, με λογική αλληλουχία μεταξύ τους, ενώ θα αναδεικνύονται κυρίως σημεία που αφορούν σε προτεινόμενες δράσεις ή/και παρεμβάσεις ή/και έργα προς υλοποίηση, και τα οποία προκύπτουν από τις αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου. Στο αρχείο συνιστάται να περιλαμβάνονται και πίνακες και διαγράμματα που παρουσιάζουν τις κυριότερες πληροφορίες και τα συμπεράσματα που εξάγονται από το έργο.

10. Μελέτη για την υποστήριξη της εξωστρέφειας και διεθνούς ανταγωνιστικότητας νέων μικρών επιχειρήσεων στην Περιφέρεια Αττικής

Τύπος Δράσης: Στοχευμένες Μελέτες σε Εξειδικευμένα Ζητήματα Επιχειρηματικότητας και Ανταγωνιστικότητας

Κόστος: 30.000 € (χωρίς ΦΠΑ) | 37.200 € (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)

Αντικείμενο Δράσης

Αντικείμενο της δράσης «**Μελέτη για την υποστήριξη της εξωστρέφειας και διεθνούς ανταγωνιστικότητας νέων μικρών επιχειρήσεων στην Περιφέρεια Αττικής**», είναι η παροχή ερευνητικών υπηρεσιών για τη διεξαγωγή μελέτης αναφορικά με δράσεις και πρακτικές που μπορούν να υιοθετηθούν ώστε να υποστηριχθεί η εξωστρέφεια και η διεθνής ανταγωνιστικότητα νέων μικρών επιχειρήσεων.

Λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της διεθνοποίησης ως παράγοντα βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας και επιβίωσης των επιχειρήσεων, του οικονομικού ρόλου που ενέχουν στις τοπικές οικονομίες οι μικρές επιχειρήσεις, καθώς και την ανάγκη υποστήριξης των νεοφυών μικρών επιχειρήσεων, προκύπτει η αναγκαιότητα για αξιοποίηση νέας γνώσης με σκοπό τη διαμόρφωση και υλοποίηση προτάσεων για νέες στρατηγικές και παρεμβάσεις που θα αναβαθμίσουν την ανταγωνιστικότητα, παραγωγικότητα και εξωστρέφεια των επιχειρήσεων της Αττικής, και θα ενισχύσουν την ανθεκτικότητά τους και την ετοιμότητά τους για τη διαχείριση κρίσεων, και ευρύτερα θα συμβάλλουν στη σύνδεση της παραγωγής με την έρευνα και την καινοτομία, στο πλαίσιο του παραγωγικού μετασχηματισμού στην Αττική.

Σκοπός της δράσης είναι η συλλογή πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων αναφορικά με δράσεις και πρακτικές που μπορούν να υιοθετηθούν ώστε να υποστηριχθούν νεοφυείς μικρές επιχειρήσεις στην πορεία τους προς την εξωστρέφεια και τη διεθνοποίηση. Προκειμένου για την αρτιότερη και πιο ολοκληρωμένη κατανόηση του φαινομένου συνίσταται η χρήση μιας ποικιλίας ερευνητικών μεθόδων.

Αναφορικά με τη συλλογή πρωτογενών δεδομένων, η έρευνα θα πρέπει να κάνει χρήση τόσο ποσοτικών μεθόδων (για παράδειγμα surveys), καθώς και ποιοτικών μεθοδολογικών εργαλείων (για παράδειγμα συνεντεύξεις ή focus groups με τους κοινωνικούς εταίρους, επαγγελματικές ενώσεις και επιμελητήρια, επιχειρηματίες κοκ), με σκοπό την ολιστική και εις βάθος κατανόηση των τάσεων που παρατηρούνται στην αγορά. Αναφορικά με τη χρήση δευτερογενών δεδομένων, θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν υπάρχουσες βάσεις δεδομένων (εθνικές ή από τεκμηριωμένες διεθνείς πηγές, αν και εφόσον είναι διαθέσιμες)

Σκοπός της Δράσης είναι η ενδεδειγμένη καταγραφή, κατανόηση και εκτίμηση:

1. Δράσεων και πολιτικών που μπορούν να υποστηρίξουν τις μικρές νεοφυείς επιχειρήσεις στην προσπάθειά τους να διεθνοποιηθούν.
2. Των επιπτώσεων της διεθνοποίησης των νεοφυών επιχειρήσεων για την ανταγωνιστικότητά τους, την μακροχρόνια επιβίωσή τους, την τοπική οικονομία και την αγορά εργασίας.
3. Η διάχυση των αποτελεσμάτων της έρευνας στους stakeholders και την ευρύτερη κοινωνία

Λίστα Παραδοτέων

Παραδοτέα	Τίτλος Παραδοτέου	Χρονοδιάγραμμα
Π.3.2.1	Τελική έκθεση της δράσης «Μελέτη για την υποστήριξη της εξωστρέφειας και διεθνούς ανταγωνιστικότητας νέων μικρών επιχειρήσεων στην Περιφέρεια Αττικής»	X + 6
Π.3.2.2	Αρχεία Σύνοψης της Μελέτης - έκθεσης	X + 6

Παραδοτέο 3.2.1: Αφορά την παράδοση της τελικής μελέτης με αναλυτική περιγραφή της βιβλιογραφίας, της μεθοδολογίας, της ανάλυσης και των συμπερασμάτων της έρευνας.

Παραδοτέο 3.2.2: Αφορά στη δημιουργία **συνοπτικού δελτίου** με τα κύρια σημεία της έρευνας για τη διάχυση των ευρημάτων και συμπερασμάτων της σε ευρύτερα κοινά, καθώς και στη δημιουργία και υποβολή **αρχείου παρουσίασης** (ενδεικτικά σε μορφή MS PowerPoint), με χαρακτηριστικά επιτελικής σύνοψης αυτής. Σε αυτό θα συνοψίζονται όλα τα κύρια σημεία της έρευνας, με λογική αλληλουχία μεταξύ τους, ενώ θα αναδεικνύονται κυρίως σημεία που αφορούν σε προτεινόμενες δράσεις ή/και παρεμβάσεις ή/και έργα προς υλοποίηση, και τα οποία προκύπτουν από τις αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου. Στο αρχείο συνιστάται να περιλαμβάνονται και πίνακες και διαγράμματα που παρουσιάζουν τις κυριότερες πληροφορίες και τα συμπεράσματα που εξάγονται από το έργο.

11. Πολιτικές και δράσεις για την προώθηση και βελτίωση της εξωστρέφειας, διεθνοποίησης και ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων

Τύπος Δράσης: Μελέτες Διατύπωσης Προτάσεων Πολιτικής και Δράσεων για στήριξη της Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας σε Περιφερειακό Επίπεδο

Κόστος: 24.000 € (χωρίς ΦΠΑ) | 29.760 € (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)

Αντικείμενο Δράσης

Αντικείμενο της δράσης «**Πολιτικές και δράσεις για την προώθηση και βελτίωση της εξωστρέφειας, διεθνοποίησης και ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων**», είναι η δημιουργία evidence-based προτάσεων πολιτικής και δράσεων με χρήση κατάλληλων οικονομικο-στατιστικών μεθόδων, για την προώθηση και ενίσχυση της εξωστρέφειας και διεθνοποίησης των επιχειρήσεων της Αττικής, με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους και την αύξηση της απασχόλησης.

Λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της εξωστρέφειας και διεθνοποίησης των επιχειρήσεων στην οικονομία, την αγορά εργασίας, και την επιβίωση των επιχειρήσεων, προκύπτει η αναγκαιότητα για αξιοποίηση νέας γνώσης με σκοπό τη διαμόρφωση και υλοποίηση προτάσεων για νέες στρατηγικές και παρεμβάσεις που θα αναβαθμίσουν την ανταγωνιστικότητα, παραγωγικότητα και εξωστρέφεια των επιχειρήσεων της Αττικής, και θα ενισχύσουν την ανθεκτικότητά τους και την ετοιμότητά τους για τη διαχείριση κρίσεων, και ευρύτερα θα συμβάλλουν στη σύνδεση της παραγωγής με την έρευνα και την καινοτομία, στο πλαίσιο του παραγωγικού μετασχηματισμού στην Αττική.

Προκειμένου για την δημιουργία μετρήσιμων και αποτελεσματικών προτάσεων πολιτικής, συνίσταται η χρήση των ερευνητικών και μελετητικών συμπερασμάτων από τα παραδοτέα των προηγούμενων εννοιολογικά δράσεων στα πλαίσιο του Πυλώνα, καθώς και η διενέργεια πρωτογενούς μελέτης σχετικά με βέλτιστες πρακτικές αντίστοιχων πολιτικών από κράτη-μέλη της Ε.Ε., με ιδιαίτερη έμφαση στις πολιτικές κρατών-μελών του Μεσογειακού Νότου και των Ανατολικο-ευρωπαϊκών κρατών-μελών, και περιφερειών εντός αυτών. Οι προτάσεις πολιτικής αναμένεται να στηρίζονται σε επαρκή επιστημονική τεκμηρίωση και αιτιολόγηση της κάθε πολιτικής με βάση τη διεθνή εμπειρία και την ελληνική πραγματικότητα.

Σκοπός της Δράσης είναι:

1. Η παροχή επιστημονικά τεκμηριωμένων πολιτικών και δράσεων για την προώθηση και ενίσχυση εξωστρέφειας και διεθνοποίησης των επιχειρήσεων της Αττικής, με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους και την αύξηση της απασχόλησης.
2. Η διάχυση των αποτελεσμάτων της μελέτης στους stakeholders και την ευρύτερη κοινωνία

Λίστα Παραδοτέων

Παραδοτέα	Τίτλος Παραδοτέου	Χρονοδιάγραμμα
Π.3.3.1	Τελική έκθεση της δράσης «Πολιτικές και δράσεις για την προώθηση και βελτίωση της εξωστρέφειας, διεθνοποίησης και ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων»	X + 6
Π.3.3.2	Αρχεία Σύνοψης της Μελέτης - έκθεσης	X + 6

Παραδοτέο 3.3.1: Αφορά την παράδοση της τελικής μελέτης με περιγραφή της μεθοδολογίας, της ανάλυσης και των συμπερασμάτων της έρευνας.

Παραδοτέο 3.3.2: Αφορά στη δημιουργία **συνοπτικού δελτίου** με τα κύρια σημεία της έρευνας για τη διάχυση των ευρημάτων και συμπερασμάτων της σε ευρύτερα κοινά, καθώς και στη δημιουργία και υποβολή **αρχείου παρουσίασης** (ενδεικτικά σε μορφή MS PowerPoint), με χαρακτηριστικά επιτελικής σύνοψης αυτής. Σε αυτό θα συνοψίζονται όλα τα κύρια σημεία της έρευνας, με λογική αλληλουχία μεταξύ τους, ενώ θα αναδεικνύονται κυρίως σημεία που αφορούν σε προτεινόμενες δράσεις ή/και παρεμβάσεις ή/και έργα προς υλοποίηση, και τα οποία προκύπτουν από τις αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν στο

πλαίσιο του έργου. Στο αρχείο συνιστάται να περιλαμβάνονται και πίνακες και διαγράμματα που παρουσιάζουν τις κυριότερες πληροφορίες και τα συμπεράσματα που εξάγονται από το έργο.

4. Θεματικός Πυλώνας – Αντιμετώπιση Κρίσεων, Επιχειρησιακών Κινδύνων και Προσαρμογή σε Αλλαγές

Δράση	Τίτλος Δράσης	Περιγραφή
4	Θεματικός Πυλώνας – Αντιμετώπιση Κρίσεων, Επιχειρησιακών Κινδύνων και Προσαρμογή σε Αλλαγές	<p>4.1 Μέλετη για τις επιπτώσεις των έντονων κλιματικών αλλαγών στην επιβίωση και ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων της Περιφέρειας Αττικής</p> <p>4.2 Έρευνα για την ετοιμότητα και τις πρακτικές επιχειρήσεων αναφορικά με την αντιμετώπιση κρίσεων και της προσαρμογής τους σε αλλαγές του ευρύτερου περιβάλλοντος</p> <p>4.3 Πολιτικές και δράσεις για την υποστήριξη και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας επιχειρήσεων που έρχονται αντιμέτωπες με επιχειρηματικούς κινδύνους και αλλαγές στο περιβάλλον δραστηριοποίησής τους</p>
		Προϋπολογισμός: 97.960,00€ (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)
		Χρονοδιάγραμμα: X + 8

Ευρύτερο Πλαίσιο: Τα τελευταία χρόνια έχουν χαρακτηριστεί από σειρά μεταβολών και κινδύνων στο ευρύτερο περιβάλλον (οικονομικό, κοινωνικό, τεχνολογικό κ.α.), οι οποίες σε μεγάλο βαθμό έβρισκαν τη δημόσια διοίκηση και τις επιχειρήσεις με ελλιπή προετοιμασία, κατανόηση, και ακόμα και ικανότητα άμεσης αντίδρασης και διαχείρισης των καταστάσεων. Η χαμηλή προετοιμασία για πιθανούς κινδύνους και κρίσεις, η περιορισμένη προσαρμοστικότητα σε μεταβολές, καθώς και η έλλειψη ανεπτυγμένων ικανοτήτων διαχείρισης των κρίσεων και επαναφοράς ύστερα από αυτές, αποτελούν βασικές προκλήσεις για πολλές επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως μεγέθους και τύπου, όπως έχουν καταδείξει στρατηγικά κείμενα σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, μεταξύ των οποίων και η Έκθεση Draghi για την ανταγωνιστικότητα στην Ε.Ε. και το «Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία» της Επιτροπής Πισσαρίδη. Οι σχετικές ανάγκες και προκλήσεις ενσωματώνονται στους σχεδιασμούς πολιτικών και παρεμβάσεων για την ενίσχυση των ικανοτήτων προσαρμοστικότητας σε μεταβολές και ανθεκτικότητας απέναντι σε κινδύνους και κρίσεις των επιχειρήσεων, αλλά και της προετοιμασίας τους για κρίσεις, ρίσκα και κινδύνους, και της σύνδεσης της διάστασης αυτής με τις στρατηγικές ανάπτυξης που εφαρμόζουν.

Αντικείμενο Πυλώνα: Να αξιοποιηθούν σύγχρονες ερευνητικές μεθοδολογίες για τη διερεύνηση του βαθμού στον οποίο οι επιχειρήσεις της Αττικής παρουσιάζουν ετοιμότητα, προσαρμοστικότητα και ανθεκτικότητα απέναντι σε περιβαλλοντικές μεταβολές, κρίσεις και ενδεχόμενους κινδύνους, και των πρακτικών που υιοθετούν και εφαρμόζουν στην κατεύθυνση αυτή, σε σύνδεση και με τις στρατηγικές ανάπτυξης που εν γένει εφαρμόζουν. Λαμβάνοντας υπόψη το πλήθος κρίσεων και μη-προβλεπόμενων μεταβολών που έχουν σημειωθεί τα τελευταία χρόνια, η ανάπτυξη ικανοτήτων αυτού του είδους από τις επιχειρήσεις, τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο, αποτελεί προτεραιότητα για τις ίδιες, αλλά και για τους φορείς χάραξης και άσκησης πολιτικής, μεταξύ των οποίων και η Περιφέρεια Αττικής. Σχετικές στοχεύσεις σε περιφερειακό επίπεδο έχουν ενταχθεί σε σχεδιασμούς αξιοποίησης χρηματοδοτικών εργαλείων, όπως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αττική 2021-2027» του ΕΣΠΑ και το Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Περιφέρειας Αττικής, με σειρά δράσεων που υποστηρίζουν τις επιχειρήσεις στην κατεύθυνση αυτή. Η παραγωγή και διάδοση νέας γνώσης αναφορικά με τα παραπάνω ζητήματα θα συμβάλει σημαντικά στη διαμόρφωση και ανάδειξη συστάσεων για στοχευμένες πολιτικές, προγράμματα και παρεμβάσεις για την ενίσχυση των συγκεκριμένων ικανοτήτων των επιχειρήσεων της Αττικής.

Οφελούμενοι: Επιχειρήσεις-επιχειρηματίες της Περιφέρειας Αττικής (ιδίως μικρομεσαίες και νεοφυείς), παραγωγικοί φορείς, φορείς χάραξης και άσκησης πολιτικής σε περιφερειακό επίπεδο και κεντρικό επίπεδο, υφιστάμενοι και δυνητικοί επενδυτές κ.α.

Περαιτέρω αξιοποίηση: Τα ευρήματα και συμπεράσματα των ερευνών και μελετών στο πλαίσιο του 4^{ου} Πυλώνα, δύναται να αξιοποιηθούν από τους ίδιους τους επιχειρηματίες και τα στελέχη επιχειρήσεων, για την κατανόηση της σημασίας που έχει η προετοιμασία για κρίσεις και κινδύνους στο ευρύτερο περιβάλλον, η ανάπτυξη προσαρμοστικότητας και ανθεκτικότητας, και η ικανότητα άμεσης αντίδρασης σε κρίσεις και διαχείρισής τους, σε σύνδεση με τις υπόλοιπες στρατηγικές που εν γένει εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις. Ειδικότερα, σε επίπεδο Περιφέρειας Αττικής τα ευρήματα και συμπεράσματα των ερευνών και μελετών δύναται να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία και παροχή εξειδικευμένων σε χωρικό επίπεδο προγραμμάτων και δράσεων για στήριξη επιχειρήσεων διαφορετικού μεγέθους ή/και τύπου, αλλά ιδίως των μικρομεσαίων και νεοφυών, προκειμένου να σχεδιάσουν στρατηγικές ενίσχυσης της προσαρμοστικότητας και ανθεκτικότητάς τους, και για την ανάπτυξη στοχευμένων υπηρεσιών απευθυνόμενων προς επιχειρήσεις (οριζόντια ή με κατάλληλα κριτήρια) για την υποστήριξη σχεδίων και πολιτικών ενίσχυσης της προσαρμοστικότητας και της ανθεκτικότητας, και βελτίωσης των ικανοτήτων διαχείρισης κρίσεων.

Προόμιο/Αιτιολόγηση Δράσεων 4.1,4.2,4.3

Την τελευταία εικοσαετία, οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα έχουν έρθει αντιμέτωπες με σωρεία κρίσεων και προκλήσεων συνυφασμένες με το εξωτερικό στρατηγικό τους περιβάλλον. Από την οικονομική κρίση της μνημονιακής περιόδου, την πανδημία, τον πόλεμο στην Ουκρανία, τις φυσικές καταστροφές λόγω της κλιματικής κρίσης, αλλά και θεσμικές πιέσεις που σχετίζονται με οικονομικές ή εργασιακές πολιτικές.

Οι παραπάνω κρίσεις επηρεάζουν τις επιχειρήσεις με διαφορετικούς τρόπους, ανάλογα με το μέγεθός τους, τον κλάδο δραστηριοποίησής τους, και την ετοιμότητά τους να αντιμετωπίζουν σχετικά φαινόμενα. Οι κρίσεις και οι θεσμικές προκλήσεις έχουν άμεσα αντίκτυπο στην επιβίωση, κερδοφορία, ανταγωνιστικότητα, επενδύσεις και εξωστρέφεια των επιχειρήσεων, ενώ παράλληλα επηρεάζουν τον οικονομικό κύκλο και την αγορά εργασίας.

Η ετοιμότητα των ελληνικών επιχειρήσεων για την αντιμετώπιση κρίσεων και αλλαγών χρήζει περαιτέρω βελτίωσης. Παραδείγματος χάριν, σύμφωνα με έρευνα του Εργαστηρίου Ηλεκτρονικού Εμπορίου (ELTRUN) του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, ενώ αυξανόμενος αριθμός επιχειρήσεων βρίσκεται σε ετοιμότητα και χρησιμοποιεί ψηφιακά εργαλεία και υποδομές, παρατηρείται περιορισμένη χρήση τεχνολογιών IoT (4%) και σταδιακή αξιοποίηση των Data Analytics (25%). Όσον αφορά την ετοιμότητα για αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών, βάσει έρευνας της Εθνικής Τράπεζας διαφαίνεται ότι μεγάλο μέρος επιχειρήσεων ασφαλίζεται έναντι φυσικών καταστροφών, ενώ περίπου 17% παραμένει ανασφάλιστο. Εν τούτοις, η ασφάλιση αποτελεί μόνο έναν από τους ποικίλους τρόπους με τους οποίους μια επιχείρηση μπορεί να ετοιμαστεί για την αντιμετώπιση των όποιων προκλήσεων μπορεί να εμφανιστούν.

Η εμφάνιση έκτακτων κρίσεων και προκλήσεων πρόκειται να συνεχιστεί και στο εγγύς μέλλον: προκλήσεις από την ταχεία ανάπτυξη της ψηφιακής τεχνολογίας, οι συρράξεις στην ευρύτερη γεωγραφική περιοχή, οι συνέπειες από τις καταστροφικές πυρκαγιές και τις πλημμύρες που επηρεάζουν άμεσα την Περιφέρεια Αττικής, καθιστούν την κατανόηση της ετοιμότητας και των πρακτικών των επιχειρήσεων αναφορικά με την αντιμετώπιση των παραπάνω επιτακτική.

13. Μελέτη για τις επιπτώσεις των έντονων κλιματικών αλλαγών στην επιβίωση και ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων της Περιφέρειας Αττικής

Τύπος Δράσης: Εκθέσεις Διάγνωσης Τάσεων και Εξελίξεων στο Επιχειρηματικό και Επενδυτικό Περιβάλλον της Αττικής

Κόστος: 25.000 € (χωρίς ΦΠΑ) | 31.000 € (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)

Αντικείμενο Δράσης

Αντικείμενο του έργου: «Μελέτη για τις επιπτώσεις των έντονων κλιματικών αλλαγών στην επιβίωση και ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων της Περιφέρειας Αττικής», είναι η παροχή ερευνητικών υπηρεσιών για τη διεξαγωγή μελέτης αναφορικά με τις επιπτώσεις των έντονων κλιματικών αλλαγών στην επιβίωση και ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, καθώς και των επιχειρηματικών δράσεων και πρακτικών που μπορούν να υιοθετηθούν ώστε να αντιμετωπιστούν οι όποιες αρνητικές επιπτώσεις του φαινομένου.

Λαμβάνοντας υπόψη τις έντονες κλιματικές αλλαγές και τις επιπτώσεις τους στο οικολογικό περιβάλλον της Περιφέρειας Αττικής (καύσωνες, πυρκαγιές, έντονες βροχοπτώσεις, πλημμύρες, καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος κοκ), προκύπτει η αναγκαιότητα για αξιοποίηση νέας γνώσης με σκοπό τη διαμόρφωση και υλοποίηση προτάσεων για νέες στρατηγικές και παρεμβάσεις που θα ενισχύσουν την ανθεκτικότητά και την ετοιμότητά των επιχειρήσεων της Αττικής για τη διαχείριση κρίσεων, και ευρύτερα θα συμβάλλουν στη σύνδεση της παραγωγής με την έρευνα και την καινοτομία, στο πλαίσιο του παραγωγικού μετασχηματισμού στην Αττική.

Σκοπός της έρευνας είναι η συλλογή πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων ώστε να κατανοηθούν εις βάθος οι επιπτώσεις των έντονων κλιματικών αλλαγών αλλά και των δράσεων και πρακτικών που μπορούν να υιοθετηθούν ώστε να υποστηριχθούν οι επιχειρήσεις στην αντιμετώπισή τους. Προκειμένου για την αρτιότερη και πιο ολοκληρωμένη κατανόηση του φαινομένου συνίσταται η χρήση μιας ποικιλίας ερευνητικών μεθόδων.

Αναφορικά με τη συλλογή πρωτογενών δεδομένων, η έρευνα θα πρέπει να κάνει χρήση τόσο ποσοτικών μεθόδων (για παράδειγμα surveys), καθώς και ποιοτικών μεθοδολογικών εργαλείων (για παράδειγμα συνεντεύξεις ή focus groups με τους κοινωνικούς εταίρους, επαγγελματικές ενώσεις και επιμελητήρια, επιχειρηματίες κοκ), με σκοπό την ολιστική και εις βάθος κατανόηση των τάσεων που παρατηρούνται στην αγορά. Αναφορικά με τη χρήση δευτερογενών δεδομένων, θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν υπάρχουσες βάσεις δεδομένων (εθνικές ή από τεκμηριωμένες διεθνείς πηγές, αν και εφόσον είναι διαθέσιμες)

Σκοπός της Δράσης είναι η ενδελεχής καταγραφή, κατανόηση και εκτίμηση:

1. Των επιπτώσεων των έντονων κλιματικών αλλαγών για την επιβίωση και ανταγωνιστικότητά των επιχειρήσεων.
2. Επιχειρηματικών δράσεων και πολιτικών που μπορούν να υποστηρίξουν τις επιχειρήσεις ώστε να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις που δημιουργούν οι έντονες κλιματικές αλλαγές.
3. Η διάχυση των αποτελεσμάτων της έρευνας στους stakeholders και την ευρύτερη κοινωνία

Λίστα Παραδοτέων

Παραδοτέα	Τίτλος Παραδοτέου	Χρονοδιάγραμμα
Π.4.1.1	Τελική έκθεση της δράσης «Μελέτη για τις επιπτώσεις των έντονων κλιματικών αλλαγών στην επιβίωση και ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων της Περιφέρειας Αττικής»	X + 8
Π.4.1.2	Αρχεία Σύνοψης της Μελέτης - έκθεσης	X + 8

Παραδοτέο 4.1.1: Αφορά την παράδοση της τελικής έκθεσης με περιγραφή της βιβλιογραφίας, της μεθοδολογίας, της ανάλυσης και των συμπερασμάτων της έρευνας

Παραδοτέο 4.1.2: Αφορά στη δημιουργία **συνοπτικού δελτίου** με τα κύρια σημεία της έρευνας για τη διάχυση των ευρημάτων και συμπερασμάτων της σε ευρύτερα κοινά, καθώς και στη δημιουργία και υποβολή **αρχείου παρουσίασης** (ενδεικτικά σε μορφή MS PowerPoint), με χαρακτηριστικά επιτελικής σύνοψης αυτής. Σε αυτό θα συνοψίζονται όλα τα κύρια σημεία της έρευνας, με λογική αλληλουχία μεταξύ τους, ενώ θα αναδεικνύονται κυρίως σημεία που αφορούν σε προτεινόμενες δράσεις ή/και παρεμβάσεις ή/και έργα προς υλοποίηση, και τα οποία προκύπτουν από τις αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου. Στο αρχείο συνιστάται να περιλαμβάνονται και πίνακες και διαγράμματα που παρουσιάζουν τις κυριότερες πληροφορίες και τα συμπεράσματα που εξάγονται από το έργο.

14. Έρευνα για την ετοιμότητα και τις πρακτικές επιχειρήσεων αναφορικά με την αντιμετώπιση κρίσεων και της προσαρμογής τους σε αλλαγές του ευρύτερου περιβάλλοντος

Τύπος Δράσης: Στοχευμένες Μελέτες σε Εξειδικευμένα Ζητήματα Επιχειρηματικότητας και Ανταγωνιστικότητας

Κόστος: 30.000 € (χωρίς ΦΠΑ) | 37.200 € (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)

Αντικείμενο Δράσης

Αντικείμενο της δράσης «**Έρευνα για την ετοιμότητα και τις πρακτικές επιχειρήσεων αναφορικά με την αντιμετώπιση κρίσεων και της προσαρμογής τους σε αλλαγές του ευρύτερου περιβάλλοντος**», είναι η παροχή ερευνητικών υπηρεσιών υποστήριξης για τη μελέτη του είδους των επιχειρησιακών δράσεων και πολιτικών που στοχεύουν προετοιμασία των επιχειρήσεων για την αντιμετώπιση οποιουδήποτε τύπου κρίσεων και της προσαρμογής τους σε αλλαγές του οικονομικού, φυσικού, τεχνολογικού, και νομικού περιβάλλοντος.

Λαμβάνοντας υπόψη τις έντονες μεταβολές στο εξωτερικό περιβάλλον των επιχειρήσεων, συνέπεια πολλαπλών μεταβλητών – όπως λ.χ. οι αλλαγές στο κλίμα, οι παγκόσμιες οικονομικές, στρατιωτικές και πολιτικές κρίσεις, οι μεταβολές του θεσμικού περιβάλλοντος κοκ, και τις επιπτώσεις που αυτές έχουν στην αγορά εργασίας, και την επιβίωση των επιχειρήσεων, προκύπτει η αναγκαιότητα για αξιοποίηση νέας γνώσης με σκοπό τη διαμόρφωση και υλοποίηση προτάσεων για νέες στρατηγικές και παρεμβάσεις που θα αναβαθμίσουν την ανταγωνιστικότητα, παραγωγικότητα και επιβίωση των επιχειρήσεων της Αττικής, και θα ενισχύσουν την ανθεκτικότητά τους και την ετοιμότητά τους για τη διαχείριση κρίσεων, και ευρύτερα θα συμβάλλουν στη σύνδεση της παραγωγής με την έρευνα και την καινοτομία, στο πλαίσιο του παραγωγικού μετασχηματισμού στην Αττική.

Σκοπός της έρευνας είναι η συλλογή πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων αναφορικά με τις επιχειρησιακές στρατηγικές και πρακτικές για την αντιμετώπιση των διαφόρων τύπων κρίσεων, χρησιμοποιώντας μια ποικιλία ερευνητικών μεθόδων προκειμένου για την αρτιότερη και πιο ολοκληρωμένη κατανόηση του φαινομένου.

Αναφορικά με τη συλλογή πρωτογενών δεδομένων, η έρευνα θα πρέπει να κάνει χρήση τόσο ποσοτικών μεθόδων (για παράδειγμα surveys ή οικονομετρικές αναλύσεις υπαρχόντων βάσεων δεδομένων (αν και εφόσον είναι διαθέσιμες)), καθώς και ποιοτικών μεθοδολογικών εργαλείων (για παράδειγμα συνεντεύξεις ή focus groups με τους κοινωνικούς εταίρους, επαγγελματικές ενώσεις και επιμελητήρια, επιχειρηματίες κοκ), με σκοπό την ολιστική και εις βάθος κατανόηση των τάσεων που παρατηρούνται στην αγορά.

Αναφορικά με τη συλλογή δευτερογενών δεδομένων, η έρευνα θα πρέπει να τεκμηριωθεί επαρκώς από μια ενδελεχή βιβλιογραφική ανασκόπηση η οποία θα εστιάζει στα εξής:

1. στους γενικούς παράγοντες που επηρεάζουν τις στρατηγικές αποφάσεις των επιχειρήσεων για την αντιμετώπιση κρίσεων, δίνοντας έμφαση τόσο στον τύπο των επιλεγόμενων πρακτικών και πολιτικών, όσο και στο ύψος της επένδυσης.

2. σε μια συγκριτική μελέτη και αξιολόγηση των τάσεων, τακτικών και στρατηγικών που ακολουθούνται σε άλλες χώρες της ΕΕ και δη σε χώρες του Μεσογειακού Νότου και των Βαλκανίων, με ιδιαίτερη έμφαση στις επιπτώσεις που αυτές έχουν στην ανταγωνιστικότητα, την εξωστρέφεια, την οικονομία και την αγορά εργασίας.

Στόχοι της παρούσας δράσης είναι οι εξής:

1. Η δημιουργία μιας εμπειριστατωμένης έρευνας σχετικά με το είδος και τη σημαντικότητα των κρίσεων που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις της Αττικής, καθώς και των επιχειρησιακών πρακτικών και πολιτικών που στοχεύουν στην αντιμετώπισή τους.
2. Η συλλογή πρωτογενών και δευτερογενών εμπειρικών δεδομένων, και η δημιουργία ενός ενδεδειγμένου θεωρητικού υποβάθρου για την κατανόηση των ζητημάτων που εντάσσονται στον Πυλώνα εννοιολογικά.
3. Η διάχυση των αποτελεσμάτων της έρευνας στους stakeholders και την ευρύτερη κοινωνία

Λίστα Παραδοτέων

Παραδοτέα	Τίτλος Παραδοτέου	Χρονοδιάγραμμα
Π.4.2.1	Τελική έκθεση της δράσης «Έρευνα για την ετοιμότητα και τις πρακτικές επιχειρήσεων αναφορικά με την αντιμετώπιση κρίσεων και της προσαρμογής τους σε αλλαγές του ευρύτερου περιβάλλοντος»	X + 8
Π.4.2.2	Αρχεία Σύνοψης της Μελέτης - έκθεσης	X + 8

Παραδοτέο 4.2.1: Αφορά την παράδοση της τελικής ερευνητικής εργασίας με αναλυτική περιγραφή της βιβλιογραφίας, της μεθοδολογίας, της ανάλυσης και των συμπερασμάτων της έρευνας.

Παραδοτέο 4.2.2: Αφορά στη δημιουργία **συνοπτικού δελτίου** με τα κύρια σημεία της έρευνας για τη διάχυση των ευρημάτων και συμπερασμάτων της σε ευρύτερα κοινά, καθώς και στη δημιουργία και υποβολή **αρχείου παρουσίασης** (ενδεικτικά σε μορφή MS PowerPoint), με χαρακτηριστικά επιτελικής σύνοψης αυτής. Σε αυτό θα συνοψίζονται όλα τα κύρια σημεία της έρευνας, με λογική αλληλουχία μεταξύ τους, ενώ θα αναδεικνύονται κυρίως σημεία που αφορούν σε προτεινόμενες δράσεις ή/και παρεμβάσεις ή/και έργα προς υλοποίηση, και τα οποία προκύπτουν από τις αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου. Στο αρχείο συνιστάται να περιλαμβάνονται και πίνακες και διαγράμματα που παρουσιάζουν τις κυριότερες πληροφορίες και τα συμπεράσματα που εξάγονται από το έργο.

15. Πολιτικές και δράσεις για την υποστήριξη και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας επιχειρήσεων που έρχονται αντιμέτωπες με επιχειρηματικούς κινδύνους και αλλαγές στο περιβάλλον δραστηριοποίησής τους

Τύπος Δράσης/Παραδοτέου: Μελέτες Διατύπωσης Προτάσεων Πολιτικής και Δράσεων για στήριξη της Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας σε Περιφερειακό Επίπεδο

Κόστος: 24.000 € (χωρίς ΦΠΑ) | 29.760 € (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)

Αντικείμενο Δράσης

Αντικείμενο της Δράσης «**Πολιτικές και δράσεις για την υποστήριξη και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας επιχειρήσεων που έρχονται αντιμέτωπες με επιχειρηματικούς κινδύνους και αλλαγές στο περιβάλλον δραστηριοποίησής τους**», είναι η δημιουργία evidence-based προτάσεων πολιτικής και δράσεων με χρήση κατάλληλων οικονομικο-στατιστικών μεθόδων, για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων που έρχονται αντιμέτωπες με επιχειρηματικούς κινδύνους και αλλαγές στο εξωτερικό στρατηγικό περιβάλλον τους.

Λαμβάνοντας υπόψη τις έντονες μεταβολές στο εξωτερικό περιβάλλον των επιχειρήσεων, συνέπεια πολλαπλών μεταβλητών – όπως λ.χ. οι αλλαγές στο κλίμα, οι παγκόσμιες οικονομικές, στρατιωτικές και πολιτικές κρίσεις, οι μεταβολές του θεσμικού περιβάλλοντος κοκ, και τις επιπτώσεις που αυτές έχουν στην αγορά εργασίας, και την επιβίωση των επιχειρήσεων, προκύπτει η αναγκαιότητα για αξιοποίηση νέας γνώσης με σκοπό τη διαμόρφωση και υλοποίηση προτάσεων για νέες στρατηγικές και παρεμβάσεις που θα αναβαθμίσουν την ανταγωνιστικότητα, παραγωγικότητα και επιβίωση των επιχειρήσεων της Αττικής, και θα ενισχύσουν την ανθεκτικότητά τους και την ετοιμότητά τους για τη διαχείριση κρίσεων, και ευρύτερα θα συμβάλλουν στη σύνδεση της παραγωγής με την έρευνα και την καινοτομία, στο πλαίσιο του παραγωγικού μετασχηματισμού στην Αττική.

Προκειμένου για την δημιουργία μετρήσιμων και αποτελεσματικών προτάσεων πολιτικής, συνίσταται η χρήση των ερευνητικών και μελετητικών συμπερασμάτων από τα παραδοτέα λοιπών δράσεων στο πλαίσιο του Πυλώνα, καθώς και η διενέργεια πρωτογενούς μελέτης σχετικά με βέλτιστες πρακτικές αντίστοιχων πολιτικών από κράτη-μέλη της Ε.Ε., με ιδιαίτερη έμφαση στις πολιτικές κρατών-μελών του Μεσογειακού Νότου και των Ανατολικο-ευρωπαϊκών κρατών-μελών, και περιφερειών αυτών. Οι προτάσεις πολιτικής αναμένεται να στηρίζονται σε επαρκή επιστημονική τεκμηρίωση και αιτιολόγηση της κάθε πολιτικής με βάση τη διεθνή εμπειρία και την ελληνική πραγματικότητα.

Σκοπός της Δράσης είναι:

1. Η παροχή επιστημονικά τεκμηριωμένων πολιτικών και δράσεων για την για την **υποστήριξη και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας επιχειρήσεων που έρχονται αντιμέτωπες με επιχειρηματικούς κινδύνους και αλλαγές** στο περιβάλλον δραστηριοποίησής τους.
2. Η διάχυση των αποτελεσμάτων της μελέτης στους stakeholders και την ευρύτερη κοινωνία

Λίστα Παραδοτέων

Παραδοτέα	Τίτλος Παραδοτέου	Χρονοδιάγραμμα
Π.4.3.1	Τελική έκθεση της δράσης «Πολιτικές και δράσεις για την υποστήριξη και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας επιχειρήσεων που έρχονται αντιμέτωπες με επιχειρηματικούς κινδύνους και αλλαγές στο περιβάλλον δραστηριοποίησής τους»	X + 8
Π.4.3.2	Αρχεία Σύνοψης της Μελέτης - έκθεσης	X + 8

Παραδοτέο 4.3.1: Αφορά την παράδοση της τελικής μελέτης με αναλυτική περιγραφή της μεθοδολογίας, της ανάλυσης και των συμπερασμάτων της έρευνας.

Παραδοτέο 4.3.2: Αφορά στη δημιουργία **συνοπτικού δελτίου** με τα κύρια σημεία της έρευνας για τη διάχυση των ευρημάτων και συμπερασμάτων της σε ευρύτερα κοινά, καθώς και στη δημιουργία και

υποβολή **αρχείου παρουσίασης** (ενδεικτικά σε μορφή MS PowerPoint), με χαρακτηριστικά επιτελικής σύνοψης αυτής. Σε αυτό θα συνοψίζονται όλα τα κύρια σημεία της έρευνας, με λογική αλληλουχία μεταξύ τους, ενώ θα αναδεικνύονται κυρίως σημεία που αφορούν σε προτεινόμενες δράσεις ή/και παρεμβάσεις ή/και έργα προς υλοποίηση, και τα οποία προκύπτουν από τις αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου. Στο αρχείο συνιστάται να περιλαμβάνονται και πίνακες και διαγράμματα που παρουσιάζουν τις κυριότερες πληροφορίες και τα συμπεράσματα που εξάγονται από το έργο.

5. Θεματικός Πυλώνας – Ανάπτυξη και Ενίσχυση της Γαλάζιας Οικονομίας

Δράση	Τίτλος Δράσης	Περιγραφή
5	Θεματικός Πυλώνας – Ανάπτυξη και Ενίσχυση της Γαλάζιας Οικονομίας	<p>5.1 Διάγνωση και ανάλυση τάσεων ζήτησης του προϊόντος και υπηρεσίας της γαλάζιας οικονομίας. Εμπόδια και προβλήματα για την ανάπτυξη μιας ανταγωνιστικής και βιώσιμης γαλάζιας οικονομίας.</p> <p>5.2 Μελέτη για την προώθηση, ανάπτυξη και ενίσχυση της βιώσιμης αλιείας στην Αττική και την παράλληλη προώθηση της προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος</p> <p>5.3 Πολιτικές και δράσεις για την υποστήριξη και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην γαλάζια οικονομία (με έμφαση στον πρωτογενή και τριτογενή τομέα)</p>
		Προϋπολογισμός: 97.960,00€ (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)
		Χρονοδιάγραμμα: X + 10

Ευρύτερο Πλαίσιο: Η Γαλάζια Οικονομία αποτελεί έναν ευρύ κλάδο, που αναφέρεται στο υδάτινο περιβάλλον και σε δραστηριότητες που συνδέονται με αυτό, από τον πρωτογενή τομέα (π.χ. αλιεία, υδατοκαλλιέργειες, διαχείριση υδάτινου περιβάλλοντος) ως τον τριτογενή (ναυτιλία, παράκτιος τουρισμός, κλπ.). Ως εκ τούτου αφορά δραστηριότητες της χώρας οι οποίες συμβάλλουν ιδιαίτερα στο ΑΕΠ, ενώ αποτελεί τομέα προτεραιότητας για την Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης, αλλά και τις περιφερειακές εξειδικεύσεις της. Η σημασία της Γαλάζιας Οικονομίας για την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας είναι ιδιαίτερα μεγάλη για την Ευρώπη, καθώς αυτή αντιπροσωπεύει 5,4 εκατ. θέσεις εργασίας και αποφέρει 500 δισ. ευρώ περίπου ετησίως, μεγέθη τα οποία αναμένεται να αυξηθούν ακόμη περισσότερο μέσα στα επόμενα χρόνια. Αναγνωρίζοντας ότι οι θάλασσες και οι ωκεανοί είναι μοχλοί της ευρωπαϊκής οικονομίας με μεγάλο δυναμικό για καινοτομία και ανάπτυξη, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θέσει ως στόχο της Στρατηγικής για τη Γαλάζια Ανάπτυξη την προώθηση της έξυπνης, βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης και των ευκαιριών απασχόλησης στην ευρωπαϊκή θάλασσα και ναυτιλιακή οικονομία.

Αντικείμενο Πυλώνα: Να αξιοποιηθούν σύγχρονες ερευνητικές μεθοδολογίες για τη διερεύνηση και ανάδειξη προοπτικών που παρουσιάζει ο τομέας της Γαλάζιας Οικονομίας για την Περιφέρεια Αττικής, και των δυνατοτήτων για ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων με προστιθέμενη αξία και δυναμική. Λαμβάνοντας υπόψη πως η Γαλάζια Οικονομία αποτελεί τομέα στρατηγικής προτεραιότητας με βάση την Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Περιφέρεια Αττικής, με ισχυρή προστιθέμενη αξία και έντονη τεχνολογική διάσταση, η πολυεπίπεδη στήριξη και ενίσχυση του τομέα εντάσσεται στον αναπτυξιακό σχεδιασμό της Περιφέρειας Αττικής. Ως εκ τούτου, παραγωγή και διάδοση νέας γνώσης αναφορικά με ειδικότερα ζητήματα που απασχολούν τον τομέα της Γαλάζιας Οικονομίας θα συμβάλλει σημαντικά στη διαμόρφωση και ανάδειξη συστάσεων για στοχευμένες πολιτικές, προγράμματα και παρεμβάσεις για ανάπτυξη και ενίσχυση του τομέα και του αποτυπώματός του στην περιφερειακή οικονομία, την ανταγωνιστικότητα, την καινοτομία κ.α.

Ωφελούμενοι: Επιχειρήσεις-επιχειρηματίες της Περιφέρειας Αττικής στον ευρύτερο τομέα της Γαλάζιας Οικονομίας, υφιστάμενοι και δυνητικοί επενδυτές, φορείς χάραξης και άσκησης πολιτικής σε περιφερειακό επίπεδο και κεντρικό επίπεδο, παραγωγικοί φορείς, ερευνητικά ιδρύματα κ.α.

Περαιτέρω αξιοποίηση: Τα ευρήματα και συμπεράσματα των ερευνών και μελετών στο πλαίσιο του 5^{ου} Πυλώνα, δύναται να αξιοποιηθούν από τους ίδιους τους επιχειρηματίες και τα στελέχη επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στη Γαλάζια Οικονομία ή εξετάζουν κινήσεις επέκτασης σε αυτήν, με στόχο την καλύτερη κατανόηση της δυναμικής και των ευκαιριών που παρουσιάζει, και τη λήψη των κατάλληλων

στρατηγικών αποφάσεων. Ειδικότερα, σε επίπεδο Περιφέρειας Αττικής τα ευρήματα και συμπεράσματα των ερευνών και μελετών δύναται να χρησιμοποιηθούν ακόμα για τη δημιουργία και παροχή εξειδικευμένων σε χωρικό επίπεδο προγραμμάτων και δράσεων για τη στήριξη επιχειρηματικών και παραγωγικών δραστηριοτήτων, ιδιαίτερα νέων, στον τομέα της Γαλάζιας Οικονομίας, καθώς και για την ανάπτυξη στοχευμένων υπηρεσιών που θα απευθύνονται σε επιχειρήσεις του ευρύτερου τομέα (οριζόντια ή με κατάλληλα κριτήρια) για την υποστήριξη σχεδίων και πολιτικών ενίσχυσης των καινοτομικών στοιχείων των δραστηριοτήτων τους, που θα συμβάλλουν έτσι πολλαπλασιαστικά στην περαιτέρω ανάπτυξη του τομέα.

Προώμιο/Αιτιολόγηση Δράσης

Η “Γαλάζια Οικονομία” περιλαμβάνει τις δραστηριότητες που σχετίζονται με το υδάτινο περιβάλλον, με αιχμή τη ναυτιλία, την αλιεία, τον παράκτιο τουρισμό, τη διαχείριση του υδάτινου περιβάλλοντος και τις συναφείς δραστηριότητες. Περιλαμβάνει, επίσης, την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, όπως για παράδειγμα την κυματική ενέργεια, τον ειδικό τουρισμό (π.χ. καταδυτικός τουρισμός σε ναυάγια), μουσεία με θέμα τη ναυτιλία, τη ναυπηγική τέχνη, την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, την καταγραφή/εξερεύνηση του θαλάσσιου κόσμου. Στο ίδιο πλαίσιο, συνδέεται με επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις στη (θαλάσσια) βιολογία-βιοχημεία-βιοτεχνολογία, στα νέα υλικά, τις ΤΠΕ, την τεχνολογία διαστήματος, τις νέες μορφές τουρισμού, τη θαλάσσια-υποβρύχια αρχαιολογία και ιστορία.

Ως εκ τούτου, η Γαλάζια Οικονομία είναι άμεσα συνυφασμένη με κομβικούς κλάδους της ελληνικής οικονομίας, όπως ο τουρισμός, η ενέργεια και ο πρωτογενής τομέας. Στην Ελλάδα, η ναυτιλία αντιπροσωπεύει πάνω από το 8% του ΑΕΠ της χώρας ενώ η επίδρασή της στην αγορά εργασίας ξεπερνά τις 80.000 θέσεις εργασίας. Η δε συμμετοχή των υπόλοιπων κλάδων που σχετίζονται με τη γαλάζια οικονομία, όπως είναι ο παράκτιος τουρισμός και η αλιεία, στην εθνική οικονομία ξεπερνά το 25% του ΑΕΠ.

Η Γαλάζια Οικονομία αποτελεί αντικείμενο μακροπρόθεσμης στρατηγικής για τη στήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης του θαλάσσιου και ναυτιλιακού τομέα στην ΕΕ. Η στρατηγική αυτή αναγνωρίζει ότι οι θάλασσες και οι ωκεανοί είναι μοχλοί της ευρωπαϊκής οικονομίας, με μεγάλο δυναμικό για καινοτομία και ανάπτυξη. Η Γαλάζια Οικονομία συνεισφέρει σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη της Ένωσης, με κύκλο εργασιών άνω των €750 δις και με άνω των 4 εκατομμυρίων εργαζομένων να απασχολούνται σε συναφείς εργασίες, με ιδιαίτερη έμφαση στον παράκτιο τουρισμό. Παράλληλα, η ΕΕ συνδέει ξεκάθαρα την ανάπτυξη της Γαλάζιας Οικονομίας με τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και την ικανοποίηση των περιβαλλοντικών στόχων της Ένωσης για το 2050.

Η Αττική αποτελεί ήδη διεθνές κέντρο στον τομέα της ναυτιλίας και στο θαλάσσιο τουρισμό, ενώ υπάρχει έντονη αλιευτική δραστηριότητα καθόλη τη διάρκεια του χρόνου. Λόγω όμως των κλιματικών αλλαγών και των προκλήσεων που το θαλάσσιο περιβάλλον αντιμετωπίζει, κρίνεται απαραίτητη η διεξαγωγή μιας ενδελεχούς μελέτης για την προώθηση και ανάπτυξη της βιώσιμης αλιείας, συμπεριλαμβανομένου και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων όπως ο αλιευτικός τουρισμός, με την παράλληλη προώθηση της προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Παράλληλα, αντιμετωπίζει σοβαρές προκλήσεις στα ζητήματα διαχείρισης και προστασίας του υδάτινου περιβάλλοντος, της ενέργειας, διαθέτοντας ωστόσο σημαντικό παραγωγικό και τεχνολογικό δυναμικό που μπορεί να υποστηρίξει την αντιμετώπιση των ανωτέρω προκλήσεων.

Λόγω της σημαντικότητας της Γαλάζιας οικονομίας για την οικονομία της Ελλάδας, αλλά και της Αττικής συγκεκριμένα, όπως επίσης και της ανάγκης για την υποβοήθηση των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται, ή στοχεύουν να δραστηριοποιηθούν στη γαλάζια οικονομία, αλλά και για την ικανοποίηση των στόχων πολιτικής της ΕΕ, ιδιαίτερα αναφορικά με την βιώσιμη ανάπτυξη και την τόνωση της απασχόλησης, κρίνεται απαραίτητη η ανάπτυξη κατάλληλων πολιτικών και δέσμης μέτρων που θα προωθήσουν και θα ενισχύσουν τη γαλάζια οικονομία με στόχο την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και την ανάπτυξη της απασχόλησης.

17. Διάγνωση και ανάλυση τάσεων ζήτησης του προϊόντος και υπηρεσίας της γαλάζιας οικονομίας. Εμπόδια και προβλήματα για την ανάπτυξη μιας ανταγωνιστικής και βιώσιμης γαλάζιας οικονομίας

Τύπος Δράσης: Εκθέσεις Διάγνωσης Τάσεων και Εξελίξεων στο Επιχειρηματικό και Επενδυτικό Περιβάλλον της Αττικής

Κόστος: 25.000 € (χωρίς ΦΠΑ) | 31.000 € (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)

Αντικείμενο Έργου

Αντικείμενο του έργου: «Διάγνωση και ανάλυση τάσεων ζήτησης του προϊόντος και υπηρεσίας της γαλάζιας οικονομίας. Εμπόδια και προβλήματα για την ανάπτυξη μιας ανταγωνιστικής και βιώσιμης γαλάζιας οικονομίας», είναι η παροχή μελετητικών υπηρεσιών υποστήριξης για τη διάγνωση και ανάλυση τάσεων ζήτησης του προϊόντος και υπηρεσίας της γαλάζιας οικονομίας, καθώς και των εμποδίων και προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις της Αττικής αναφορικά με την ανάπτυξη μιας ανταγωνιστικής και βιώσιμης γαλάζιας οικονομίας.

Λαμβάνοντας υπόψη την ανάπτυξη της γαλάζιας οικονομίας και τη στρατηγική της σημασία για τη βελτίωση της τοπικής οικονομίας και αγοράς εργασίας, προκύπτει η αναγκαιότητα για αξιοποίηση νέας γνώσης με σκοπό τη διαμόρφωση και υλοποίηση προτάσεων για νέες στρατηγικές και παρεμβάσεις που θα αναβαθμίσουν την ανταγωνιστικότητα και, παραγωγικότητα των επιχειρήσεων της Αττικής, και θα συμβάλλουν στη σύνδεση της παραγωγής με την έρευνα και την καινοτομία, στο πλαίσιο του παραγωγικού μετασχηματισμού στην Αττική.

Σκοπός της Δράσης είναι η ενδελεχής καταγραφή, κατανόηση και εκτίμηση:

1. Του τύπου και επιπέδου ζήτησης προϊόντων και υπηρεσιών που σχετίζονται με τη γαλάζια οικονομία
2. Των εμποδίων και προκλήσεων που βιώνουν οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη γαλάζια οικονομία.
3. Των επιπτώσεων των παραπάνω, στην επιβίωση των επιχειρήσεων, στην αγορά εργασίας, την τοπική οικονομία, και την ανταγωνιστικότητά τους.

Προκειμένου για την ικανοποίηση των παραπάνω στόχων, δύναται να χρησιμοποιηθούν τόσο πρωτογενείς όσο και δευτερογενείς πηγές (λ.χ. υπάρχουσες βάσεις δεδομένων, σχετική βιβλιογραφία, μελέτες εθνικών και διεθνών οργανισμών). Σε περίπτωση συλλογής πρωτογενών δεδομένων, αυτά θα μπορούν να συλλεγούν είτε με χρήση ποσοτικών μεθόδων (για παράδειγμα surveys ή οικονομετρικές αναλύσεις υπάρχοντων βάσεων δεδομένων (αν και εφόσον είναι διαθέσιμες)), είτε με χρήση ποιοτικών μεθοδολογικών εργαλείων (για παράδειγμα συνεντεύξεις ή focus groups με τους κοινωνικούς εταίρους, επαγγελματικές ενώσεις και επιμελητήρια, επιχειρηματίες κοκ), είτε με συνδυασμό των παραπάνω δύο μεθόδων με σκοπό την ολιστική και εις βάθος κατανόηση των τάσεων που παρατηρούνται στην αγορά.

Στόχοι της παρούσας δράσης είναι οι εξής:

1. Η δημιουργία μιας εμπεριστατωμένης έκθεσης τάσεων σχετικά τον τύπο και το επίπεδο ζήτησης του προϊόντος και υπηρεσίας της γαλάζιας οικονομίας, καθώς και των εμποδίων και προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις της Αττικής αναφορικά με την ανάπτυξη μιας ανταγωνιστικής και βιώσιμης γαλάζιας οικονομίας
2. Η διάχυση των αποτελεσμάτων της έρευνας στους stakeholders και την ευρύτερη κοινωνία.

Λίστα Παραδοτέων:

Παραδοτέα	Τίτλος Παραδοτέου	Χρονοδιάγραμμα
-----------	-------------------	----------------

Π.5.1.1	Τελική έκθεση της δράσης «Διάγνωση και ανάλυση τάσεων ζήτησης του προϊόντος και υπηρεσίας της γαλαζίας οικονομίας. Εμπόδια και προβλήματα για την ανάπτυξη μιας ανταγωνιστικής και βιώσιμης γαλαζίας οικονομίας»	X + 10
Π.5.1.2	Αρχεία Σύνοψης της Μελέτης - έκθεσης	X + 10

Παραδοτέο 5.1.1: Αφορά την παράδοση της τελικής μελέτης με αναλυτική περιγραφή της μεθοδολογίας, της ανάλυσης και των συμπερασμάτων της έρευνας

Παραδοτέο 5.1.2: Αφορά στη δημιουργία **συνοπτικού δελτίου** με τα κύρια σημεία της έρευνας για τη διάχυση των ευρημάτων και συμπερασμάτων της σε ευρύτερα κοινά, καθώς και στη δημιουργία και υποβολή **αρχείου παρουσίασης** (ενδεικτικά σε μορφή MS PowerPoint), με χαρακτηριστικά επιτελικής σύνοψης αυτής. Σε αυτό θα συνοψίζονται όλα τα κύρια σημεία της έρευνας, με λογική αλληλουχία μεταξύ τους, ενώ θα αναδεικνύονται κυρίως σημεία που αφορούν σε προτεινόμενες δράσεις ή/και παρεμβάσεις ή/και έργα προς υλοποίηση, και τα οποία προκύπτουν από τις αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου. Στο αρχείο συνιστάται να περιλαμβάνονται και πίνακες και διαγράμματα που παρουσιάζουν τις κυριότερες πληροφορίες και τα συμπεράσματα που εξάγονται από το έργο.

18. Μελέτη για την προώθηση, ανάπτυξη και ενίσχυση της βιώσιμης αλιείας στην Αττική και την παράλληλη προώθηση της προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος

Τύπος Δράσης: Στοχευμένες Μελέτες σε Εξειδικευμένα Ζητήματα Επιχειρηματικότητας και Ανταγωνιστικότητας

Κόστος: 30.000 € (χωρίς ΦΠΑ) | 37.200 € (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)

Αντικείμενο Δράσης

Αντικείμενο της δράσης «**Μελέτη για την προώθηση, ανάπτυξη και ενίσχυση της βιώσιμης αλιείας στην Αττική και την παράλληλη προώθηση της προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος**», είναι η παροχή ερευνητικών υπηρεσιών για τη διεξαγωγή μελέτης αναφορικά με την προώθηση και ενίσχυση της βιώσιμης αλιείας, με σκοπό τόσο την οικονομική ανάπτυξη του συγκεκριμένου κλάδου σε περιφερειακό επίπεδο, όσο και της παράλληλης προστασίας του θαλάσσιου και υποθαλάσσιου περιβάλλοντος.

Λαμβάνοντας υπόψη την ανάπτυξη της γαλαζίας οικονομίας και τη στρατηγική της σημασία για τη βελτίωση της τοπικής οικονομίας και αγοράς εργασίας, αλλά και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο πρωτογενής τομέας της αλιείας λόγω των κλιματικών αλλαγών, προκύπτει η αναγκαιότητα για αξιοποίηση νέας γνώσης με σκοπό τη διαμόρφωση και υλοποίηση προτάσεων για νέες στρατηγικές και παρεμβάσεις που θα αναβαθμίσουν την ανταγωνιστικότητα και, παραγωγικότητα των επιχειρήσεων της Αττικής, και θα συμβάλλουν στη σύνδεση της παραγωγής με την έρευνα και την καινοτομία, στο πλαίσιο του παραγωγικού μετασχηματισμού στην Αττική.

Σκοπός της έρευνας είναι η συλλογή πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων ώστε να κατανοηθούν οι τρόποι με τους οποίους μπορεί να προαχθεί η βιώσιμη αλιεία, με έμφαση ειδικότερα στην Περιφέρεια Αττικής, ως μέθοδος βελτίωσης της δραστηριότητας του κλάδου, με παράλληλο σεβασμό στο θαλάσσιο περιβάλλον και τους θαλάσσιους πόρους. Προκειμένου για την αρτιότερη και πιο ολοκληρωμένη κατανόηση του φαινομένου συνίσταται η χρήση μιας ποικιλίας ερευνητικών μεθόδων.

Αναφορικά με τη συλλογή πρωτογενών δεδομένων, η έρευνα θα πρέπει να κάνει χρήση τόσο ποσοτικών μεθόδων (για παράδειγμα surveys), καθώς και ποιοτικών μεθοδολογικών εργαλείων (για παράδειγμα συνεντεύξεις ή focus groups με τους κοινωνικούς εταίρους, επαγγελματικές ενώσεις και επιμελητήρια,

επιχειρηματίες κοκ), με σκοπό την ολιστική και εις βάθος κατανόηση των τάσεων που παρατηρούνται στην αγορά. Αναφορικά με τη χρήση δευτερογενών δεδομένων, θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν υπάρχουσες βάσεις δεδομένων (εθνικές ή από τεκμηριωμένες διεθνείς πηγές, αν και εφόσον είναι διαθέσιμες)

Σκοπός της Δράσης είναι η ενδεδειγμένη καταγραφή, κατανόηση και εκτίμηση:

1. Των στρατηγικών για την προώθηση της βιώσιμης αλιείας.
2. Των πρακτικών βιώσιμης αλιείας με τις οποίες προστατεύεται παράλληλα το φυσικό περιβάλλον.
3. Η διάχυση των αποτελεσμάτων της έρευνας στους stakeholders και την ευρύτερη κοινωνία

Λίστα Παραδοτέων:

Παραδοτέα	Τίτλος Παραδοτέου	Χρονοδιάγραμμα
Π.5.2.1	Τελική έκθεση της δράσης «Μελέτη για την προώθηση, ανάπτυξη και ενίσχυση της βιώσιμης αλιείας στην Αττική και την παράλληλη προώθηση της προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος»	X + 10
Π.5.2.2	Αρχεία Σύνοψης της Μελέτης - έκθεσης	X + 10

Παραδοτέο 5.2.1: Αφορά την παράδοση της τελικής μελέτης με αναλυτική περιγραφή της βιβλιογραφίας, της μεθοδολογίας, της ανάλυσης και των συμπερασμάτων της έρευνας.

Παραδοτέο 5.2.2: Αφορά στη δημιουργία **συνοπτικού δελτίου** με τα κύρια σημεία της έρευνας για τη διάχυση των ευρημάτων και συμπερασμάτων της σε ευρύτερα κοινά, καθώς και στη δημιουργία και υποβολή **αρχείου παρουσίασης** (ενδεικτικά σε μορφή MS PowerPoint), με χαρακτηριστικά επιτελικής σύνοψης αυτής. Σε αυτό θα συνοψίζονται όλα τα κύρια σημεία της έρευνας, με λογική αλληλουχία μεταξύ τους, ενώ θα αναδεικνύονται κυρίως σημεία που αφορούν σε προτεινόμενες δράσεις ή/και παρεμβάσεις ή/και έργα προς υλοποίηση, και τα οποία προκύπτουν από τις αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου. Στο αρχείο συνιστάται να περιλαμβάνονται και πίνακες και διαγράμματα που παρουσιάζουν τις κυριότερες πληροφορίες και τα συμπεράσματα που εξάγονται από το έργο.

19. Πολιτικές και δράσεις για την υποστήριξη και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην γαλάζια οικονομία (με έμφαση στον πρωτογενή και τριτογενή τομέα)

Τύπος Δράσης: Μελέτες Διατύπωσης Προτάσεων Πολιτικής και Δράσεων για στήριξη της Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας σε Περιφερειακό Επίπεδο

Κόστος: 24.000 € (χωρίς ΦΠΑ) | 29.760 € (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)

Αντικείμενο Δράσης

Αντικείμενο της δράσης «Πολιτικές και δράσεις για την υποστήριξη και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην γαλάζια οικονομία (με έμφαση στον πρωτογενή και τριτογενή τομέα)», είναι η δημιουργία evidence-based προτάσεων πολιτικής και δράσεων με χρήση κατάλληλων οικονομικο-στατιστικών μεθόδων, για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων του πρωτογενούς και τριτογενούς τομέα που δραστηριοποιούνται στην γαλάζια οικονομία, με χωρική εστίαση στην Περιφέρεια Αττικής.

Λαμβάνοντας υπόψη την ανάπτυξη της Γαλάζιας Οικονομίας και τη στρατηγική της σημασία για τη βελτίωση της εθνικής και περιφερειακής οικονομίας και αγοράς εργασίας, αλλά και την ισχυρή τεχνολογική και καινοτομική της διάσταση, προκύπτει η αναγκαιότητα για την αξιοποίηση νέας γνώσης με σκοπό τη διαμόρφωση και υλοποίηση προτάσεων για νέες στρατηγικές και παρεμβάσεις, με χωρική εστίαση στην Αττική, που θα αναβαθμίσουν την ανταγωνιστικότητα και ανάπτυξη των επιχειρήσεων, και θα συμβάλλουν στη διασύνδεση της παραγωγής με την έρευνα και καινοτομία, στο πλαίσιο του παραγωγικού μετασχηματισμού που προωθείται.

Προκειμένου για την δημιουργία μετρήσιμων και αποτελεσματικών προτάσεων πολιτικής, συνίσταται η χρήση των ερευνητικών και μελετητικών συμπερασμάτων από τα παραδοτέα του Πυλώνα, καθώς και η διενέργεια πρωτογενούς μελέτης σχετικά με βέλτιστες πρακτικές αντίστοιχων πολιτικών από κράτη-μέλη της Ε.Ε., με ιδιαίτερη έμφαση στις πολιτικές κρατών-μελών του Μεσογειακού Νότου και Ανατολικο-ευρωπαϊκών κρατών-μελών, καθώς και περιφερειών εντός αυτών. Οι προτάσεις πολιτικής αναμένεται να στηρίζονται σε επαρκή επιστημονική τεκμηρίωση και αιτιολόγηση της κάθε πολιτικής με βάση τη διεθνή εμπειρία και την ελληνική πραγματικότητα.

Σκοπός της Δράσης είναι:

1. Η παροχή επιστημονικά τεκμηριωμένων πολιτικών και δράσεων για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων του πρωτογενούς και τριτογενούς τομέα που δραστηριοποιούνται στην γαλάζια οικονομία.
2. Η διάχυση των αποτελεσμάτων της μελέτης στους stakeholders και την ευρύτερη κοινωνία

Λίστα Παραδοτέων

Παραδοτέα	Τίτλος Παραδοτέου	Χρονοδιάγραμμα
Π.5.3.1	Τελική έκθεση της δράσης «Πολιτικές και δράσεις για την υποστήριξη και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην γαλάζια οικονομία (με έμφαση στον πρωτογενή και τριτογενή τομέα)	X + 10
Π.5.3.2	Αρχεία Σύνοψης της Μελέτης - έκθεσης	X + 10

Παραδοτέο 5.3.1: Αφορά την παράδοση της τελικής μελέτης με αναλυτική περιγραφή της μεθοδολογίας, της ανάλυσης και των συμπερασμάτων της έρευνας.

Παραδοτέο 5.3.2: Αφορά στη δημιουργία **συνοπτικού δελτίου** με τα κύρια σημεία της έρευνας για τη διάχυση των ευρημάτων και συμπερασμάτων της σε ευρύτερα κοινά, καθώς και στη δημιουργία και υποβολή **αρχείου παρουσίασης** (ενδεικτικά σε μορφή MS PowerPoint), με χαρακτηριστικά επιτελικής σύνοψης αυτής. Σε αυτό θα συνοψίζονται όλα τα κύρια σημεία της έρευνας, με λογική αλληλουχία μεταξύ τους, ενώ θα αναδεικνύονται κυρίως σημεία που αφορούν σε προτεινόμενες δράσεις ή/και παρεμβάσεις ή/και έργα προς υλοποίηση, και τα οποία προκύπτουν από τις αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου. Στο αρχείο συνιστάται να περιλαμβάνονται και πίνακες και διαγράμματα που παρουσιάζουν τις κυριότερες πληροφορίες και τα συμπεράσματα που εξάγονται από το έργο.

6. Θεματικός Πυλώνας – Ανάπτυξη και Χρηματοδότηση Πολύ Μικρών και Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

Δράση	Τίτλος Δράσης	Περιγραφή
-------	---------------	-----------

6	Θεματικός Πυλώνας – Ανάπτυξη και Χρηματοδότηση Πολύ Μικρών και Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων	6.1 Διάγνωση και ανάλυση τάσεων σχετικά με τη χρηματοδότηση Μικρών και Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων. Προβλήματα και εμπόδια που αντιμετωπίζουν στην χρηματοδότησή τους.
		6.2 Μελέτη σχετικά με τις προκλήσεις επιβίωσης νέων μικρών επιχειρήσεων υποστήριξη αυτών
		6.3 Πολιτικές και δράσεις για την υποστήριξη και τη χρηματοδότηση Μικρών και Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων.
		Προϋπολογισμός: 97.960,00€ (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)
		Χρονοδιάγραμμα: X + 12

Ευρύτερο Πλαίσιο: Οι πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ) είναι η ραχοκοκαλιά της Ελληνικής Οικονομίας. Σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι ΜμΕ αποτελούσαν το 2023 το 99,9% των επιχειρήσεων στην Ελλάδα, απασχολούσαν το 84,6% των εργαζομένων ή 2,4 εκατομμύρια άτομα και παρήγαγαν το 67% της προστιθέμενης αξίας ή 53,9 δις Ευρώ. Παρόλη τη σημαντική θέση που κατέχουν στην Ελληνική Οικονομία, οι ΜμΕ αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα έντονα προβλήματα χρηματοδότησης, που αποτελούν τροχοπέδη στην ανάπτυξή τους και την προσαρμογή τους στις νέες απαιτήσεις του εξωτερικού περιβάλλοντος. Οι περιορισμοί πρόσβασης σε πηγές χρηματοδότησης δημιουργούν ακόμα και προκλήσεις επιβίωσης για μικρομεσαίες επιχειρήσεις, με πολλούς δυνητικούς μικρούς επιχειρηματίες να αποθαρρύνονται από σχετικά εγχειρήματα. Αυτές οι προκλήσεις τεκμηριώνονται σε σειρά ερευνών της Τράπεζας της Ελλάδος, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, του ΣΕΒ και του ΙΜΕ-ΓΣΕΒΕΕ κ.α., αλλά και σε στρατηγικά κείμενα όπως η Έκθεση Draghi και η Έκθεση της Επιτροπής Πισσαρίδη. Η Πολιτεία υιοθετεί διαφορετικά μέτρα για τη στήριξη των επιχειρήσεων, και ιδίως των μικρομεσαίων, μεταξύ των οποίων τα εργαλεία του Αναπτυξιακού Νόμου και των κρατικών ενισχύσεων συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων. Παρ' όλα αυτά οι προκλήσεις εξεύρευσης χρηματοδότησης, και τα εμπόδια που αυτές δημιουργούν για τη μεγέθυνση των επιχειρήσεων, παραμένουν, και καλούν για κατάλληλα σχεδιασμένες πολιτικές και παρεμβάσεις. Αυτό δημιουργεί επιπρόσθετη ανάγκη διερεύνησης και κατανόησης της έκτασης του ζητήματος, σε συνδυασμό με κατανόηση του ευρύτερου οικονομικού και διοικητικού βάρους που αντιμετωπίζουν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, προκειμένου να αναπτυχθούν οι κατάλληλες και πιο αποτελεσματικές πολιτικές και παρεμβάσεις.

Αντικείμενο Πυλώνα: Να αξιοποιηθούν σύγχρονες ερευνητικές μεθοδολογίες για τη διερεύνηση και κατανόηση των κυριότερων παραγόντων ανάπτυξης και μεγέθυνσης των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και του ρόλου που έχει σε αυτό η πρόσβαση στη χρηματοδότηση, με ειδική εστίαση σε χωρικό επίπεδο στην Περιφέρεια Αττικής. Επιπρόσθετα, η κατανόηση των πιο σημαντικών εμποδίων στην ανάπτυξη και μεγέθυνση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, στα οποία συμπεριλαμβάνονται και τα εμπόδια πρόσβασης στη χρηματοδότηση, μαζί με το ευρύτερο κόστος (οικονομικό και διοικητικό) με το οποίο επιβαρύνονται οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις σήμερα. Με την περαιτέρω ανάπτυξη της γνώσης και κατανόησης στα συγκεκριμένα πεδία, θα καταστεί εφικτή η διαμόρφωση κατάλληλα στοχευμένων (αλλά και χωρικά εστιασμένων στην Αττική) πολιτικών και μέτρων για την ενθάρρυνση της ανάπτυξης και μεγέθυνσης των επιχειρήσεων, και την κάλυψη των «κενών» που εντοπίζονται στην πρόσβαση στη χρηματοδότηση, αλλά και άλλων εμποδίων.

Ωφελούμενοι: Επιχειρήσεις-επιχειρηματίες σε πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις στην Περιφέρεια Αττικής, στελέχη και ανθρώπινο δυναμικό, υφιστάμενοι και δυνητικοί επενδυτές, φορείς χάραξης και άσκησης πολιτικής σε περιφερειακό και κεντρικό επίπεδο, παραγωγικοί φορείς και φορείς χρηματοδότησης κ.α.

Περαιτέρω αξιοποίηση: Τα ευρήματα και συμπεράσματα των ερευνών και μελετών στο πλαίσιο του 6^{ου} Πυλώνα, δύναται να αξιοποιηθούν από τους ίδιους τους επιχειρηματίες και τα στελέχη επιχειρήσεων – μικρομεσαίων αλλά και άλλων – για το σχεδιασμό στρατηγικών για την ανάπτυξη και μεγέθυνσή τους,

λαμβάνοντας υπόψη κρίσιμους παράγοντες του ευρύτερου περιβάλλοντος, όπως οι δυνατότητες χρηματοδότησης και πρόσβασης σε αυτήν, και τα εμπόδια που ανακύπτουν.

Ειδικότερα, σε επίπεδο Περιφέρειας Αττικής τα ευρήματα και συμπεράσματα των ερευνών και μελετών δύναται να χρησιμοποιηθούν για τη διαμόρφωση εξειδικευμένων σε χωρικό επίπεδο προγραμμάτων και δράσεων για τη στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (και των επιμέρους κατηγοριών βάσει μεγέθους) προκειμένου να αντιμετωπίσουν τα εμπόδια στη χρηματοδότηση από συμβατικές πηγές (τραπεζικός δανεισμός, αναπτυξιακός νόμος, συγχρηματοδοτούμενα μέσα κ.α.), καθώς και για την ανάπτυξη στοχευμένων υπηρεσιών που θα απευθύνονται σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις της Αττικής (οριζόντια ή με κατάλληλα κριτήρια) για την υποστήριξη των διαδικασιών λήψης αποφάσεων ανάπτυξης και μεγέθυνσης, επιλογής στρατηγικών, εξεύρεσης εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης, προετοιμασίας σε εσωτερικό επίπεδο κ.α.

Προοίμιο/Αιτιολόγηση Δράσεων 6.1,6.2,6.3

Οι πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ) είναι η ραχοκοκαλιά της Ελληνικής Οικονομίας. Σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι ΜμΕ αποτελούσαν το 2023 το 99,9% των επιχειρήσεων στην Ελλάδα, απασχολούσαν το 84,6% των εργαζομένων ή 2,4 εκατομμύρια άτομα και παρήγαγαν το 67% της προστιθέμενης αξίας ή 53,9 δις Ευρώ.

Η σημαντική συνεισφορά των μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε όρους απασχόλησης και προστιθέμενης αξίας στην οικονομία είναι αδιαμφισβήτητη, καθώς ποικίλους από τις πολύ μικρές επιχειρήσεις στον τομέα των υπηρεσιών και τους αυτοαπασχολούμενους, μέχρι τις νεοφυείς επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας. Οι κύριοι κλάδοι δραστηριοποίησης των ΜμΕ στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένων και των ατομικών επιχειρήσεων, είναι το χονδρικό και λιανικό εμπόριο, ενώ έπονται οι επαγγελματικές και τεχνικές υπηρεσίες, τα καταλύματα (τουρισμός-φιλοξενία), οι κατασκευές και η μεταφορά και αποθήκευση.

Λόγω της σημασίας τους, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις αποτελούν το επίκεντρο και την ομάδα-στόχο δημόσιων πολιτικών και δράσεων ενίσχυσής τους. Μεταξύ των οποίων, και σημαντικών παρεμβάσεων όπως ο Αναπτυξιακός Νόμος και τα εργαλεία του, και οι δράσεις κρατικών ενισχύσεων μέσω εθνικών πόρων ή συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ.

Πέραν όμως της χρηματοδότησης, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, και ιδιαίτερες οι πιο μικρές και αυτές που βρίσκονται στα πρώτα βήματα του κύκλου ζωής τους, χρειάζονται και άλλες παρεμβάσεις υποστήριξης της ανάπτυξης και μεγέθυνσής τους, όπως υποστήριξη στη λήψη στρατηγικών αποφάσεων, στην ανάπτυξη οργανωτικής και διοικητικής επάρκειας, στην οικοδόμηση ετοιμότητας, προσαρμοστικότητας και ανθεκτικότητας απέναντι σε μεταβολές στο ευρύτερο περιβάλλον κ.α.

Η συμμετοχή των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων στα κανάλια χρηματοδότησης που είναι ευρύτερα διαδεδομένα, όπως ο τραπεζικός δανεισμός, οι κρατικές ενισχύσεις και τα εργαλεία του Αναπτυξιακού Νόμου, και οι συγχρηματοδοτούμενες δράσεις, συναντά σειρά προβλημάτων και αδυναμιών, που σχετίζονται με το θεσμικό περιβάλλον, με το οικονομικό και διοικητικό κόστος που επιβαρύνει την επιχειρηματικότητα, αλλά και με τυχόν εγγενείς αδυναμίες που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με την επιχειρηματικότητα μικρής κλίμακας.

Λόγω της σημασίας των ΜμΕ για την Ελληνική Οικονομία και ειδικότερα για την Περιφέρεια Αττικής, και των προβλημάτων που αυτές αντιμετωπίζουν, κρίνεται αναγκαία η εις βάθος κατανόηση των προσδιοριστικών παραγόντων της πορείας ανάπτυξης και μεγέθυνσής τους, τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν στη βελτίωση και επέκταση της παραγωγικής τους βάσης και δραστηριότητας, και οι προκλήσεις για την ανταγωνιστικότητα, και ακόμα και για την επιβίωσή τους. Με σκοπό τη διαμόρφωση κατάλληλων πολιτικών, μέτρων και παρεμβάσεων που θα υποστηρίξουν αποτελεσματικά τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, λαμβάνοντας πάντοτε υπόψη την ετερογένειά τους, καθώς και την ανάγκη προσαρμογής τους στις απαιτήσεις της σύγχρονης εποχής.

21. Διάγνωση και ανάλυση τάσεων σχετικά με τη χρηματοδότηση Μικρών και Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων. Προβλήματα και εμπόδια που αντιμετωπίζουν στην χρηματοδότησή τους

Τύπος Δράσης: Εκθέσεις Διάγνωσης Τάσεων και Εξελίξεων στο Επιχειρηματικό και Επενδυτικό Περιβάλλον της Αττικής

Κόστος: 25.000 € (χωρίς ΦΠΑ) | 31.000 € (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)

Αντικείμενο Έργου

Αντικείμενο του έργου: «Διάγνωση και ανάλυση τάσεων σχετικά με τη χρηματοδότηση Μικρών και Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων. Προβλήματα και εμπόδια που αντιμετωπίζουν στην χρηματοδότησή τους», είναι η παροχή μελετητικών υπηρεσιών υποστήριξης για τη διάγνωση και ανάλυση τάσεων σχετικά με τη χρηματοδότηση Μικρών και Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων, καθώς και των εμποδίων και προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις της Αττικής αναφορικά με τη χρηματοδότησή τους.

Λαμβάνοντας υπόψη τη σημαντικότητα των μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων για την οικονομία και την αγορά εργασίας, αλλά και τους περιορισμούς που αντιμετωπίζουν στην προσπάθειά τους να χρηματοδοτήσουν τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες, προκύπτει η αναγκαιότητα για αξιοποίηση νέας γνώσης με σκοπό τη διαμόρφωση και υλοποίηση προτάσεων για νέες στρατηγικές και παρεμβάσεις που θα αναβαθμίσουν την ανταγωνιστικότητα και, παραγωγικότητα των επιχειρήσεων της Αττικής, και θα συμβάλλουν στη σύνδεση της παραγωγής με την έρευνα και την καινοτομία, στο πλαίσιο του παραγωγικού μετασχηματισμού στην Αττική.

Σκοπός της Δράσης είναι η ενδελεχής καταγραφή, κατανόηση και εκτίμηση:

1. Του τρόπου με τον οποίον οι μικρές και ΜΜΕ αντλούν επενδυτικά κεφάλαια
2. Των εμποδίων και προκλήσεων που βιώνουν οι επιχειρήσεις αναφορικά με τη χρηματοδότησή τους.
3. Των επιπτώσεων των παραπάνω, στην επιβίωση των επιχειρήσεων, στην αγορά εργασίας, την τοπική οικονομία, και την ανταγωνιστικότητά τους.

Προκειμένου για την ικανοποίηση των παραπάνω στόχων, δύναται να χρησιμοποιηθούν τόσο πρωτογενείς όσο και δευτερογενείς πηγές (λ.χ. υπάρχουσες βάσεις δεδομένων, σχετική βιβλιογραφία, μελέτες εθνικών και διεθνών οργανισμών). Σε περίπτωση συλλογής πρωτογενών δεδομένων, αυτά θα μπορούν να συλλεγούν είτε με χρήση ποσοτικών μεθόδων (για παράδειγμα surveys ή οικονομετρικές αναλύσεις υπάρχοντων βάσεων δεδομένων (αν και εφόσον είναι διαθέσιμες)), είτε με χρήση ποιοτικών μεθοδολογικών εργαλείων (για παράδειγμα συνεντεύξεις ή focus groups με τους κοινωνικούς εταίρους, επαγγελματικές ενώσεις και επιμελητήρια, επιχειρηματίες κοκ), είτε με συνδυασμό των παραπάνω δύο μεθόδων με σκοπό την ολιστική και εις βάθος κατανόηση των τάσεων που παρατηρούνται στην αγορά.

Στόχοι της παρούσας δράσης είναι οι εξής:

1. Η δημιουργία μιας εμπειριστατωμένης έκθεσης τάσεων σχετικά με τη χρηματοδότηση Μικρών και Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων, καθώς και των εμποδίων και προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις της Αττικής αναφορικά με τη χρηματοδότησή τους.
2. Η διάχυση των αποτελεσμάτων της έρευνας στους stakeholders και την ευρύτερη κοινωνία.

Λίστα Παραδοτέων:

Παραδοτέα	Τίτλος Παραδοτέου	Χρονοδιάγραμμα
Π.6.1.1	Τελική έκθεση της δράσης «Διάγνωση και ανάλυση τάσεων σχετικά με τη χρηματοδότηση Μικρών και Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων. Προβλήματα και εμπόδια που αντιμετωπίζουν στην χρηματοδότησή τους»	X + 12

Π.6.1.2	Αρχεία Σύνοψης της Μελέτης - έκθεσης	X + 12
---------	--------------------------------------	--------

Παραδοτέο 6.1.1: Αφορά την παράδοση της τελικής μελέτης με αναλυτική περιγραφή της μεθοδολογίας, της ανάλυσης και των συμπερασμάτων της έρευνας

Παραδοτέο 6.1.2: Αφορά στη δημιουργία **συνοπτικού δελτίου** με τα κύρια σημεία της έρευνας για τη διάχυση των ευρημάτων και συμπερασμάτων της σε ευρύτερα κοινά, καθώς και στη δημιουργία και υποβολή **αρχείου παρουσίασης** (ενδεικτικά σε μορφή MS PowerPoint), με χαρακτηριστικά επιτελικής σύνοψης αυτής. Σε αυτό θα συνοψίζονται όλα τα κύρια σημεία της έρευνας, με λογική αλληλουχία μεταξύ τους, ενώ θα αναδεικνύονται κυρίως σημεία που αφορούν σε προτεινόμενες δράσεις ή/και παρεμβάσεις ή/και έργα προς υλοποίηση, και τα οποία προκύπτουν από τις αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου. Στο αρχείο συνιστάται να περιλαμβάνονται και πίνακες και διαγράμματα που παρουσιάζουν τις κυριότερες πληροφορίες και τα συμπεράσματα που εξάγονται από το έργο.

22. Μελέτη σχετικά με τις προκλήσεις επιβίωσης νέων μικρών επιχειρήσεων και υποστήριξη αυτών

Τύπος Δράσης: Στοχευμένες Μελέτες σε Εξειδικευμένα Ζητήματα Επιχειρηματικότητας και Ανταγωνιστικότητας

Κόστος: 30.000 € (χωρίς ΦΠΑ) | 37.200 € (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)

Αντικείμενο Δράσης

Αντικείμενο της δράσης «**Μελέτη σχετικά με τις προκλήσεις επιβίωσης νέων μικρών επιχειρήσεων και υποστήριξη αυτών**», είναι η παροχή ερευνητικών υπηρεσιών για τη διεξαγωγή μελέτης αναφορικά με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι νεοφυείς και νέες μικρές επιχειρήσεις για την επιβίωσή τους και την πορεία ανάπτυξης και μεγέθυνσής τους.

Λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία των μικρών επιχειρήσεων για την οικονομία και την αγορά εργασίας εν γένει, αλλά και των νέων και νεοφυών ειδικότερα, καθώς και τους περιορισμούς που αντιμετωπίζουν στην προσπάθειά τους να χρηματοδοτήσουν τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες, προκύπτει η αναγκαιότητα για ανάπτυξη και αξιοποίηση νέας γνώσης με σκοπό τη διαμόρφωση και υλοποίηση προτάσεων για νέες στρατηγικές και παρεμβάσεις που θα αναβαθμίσουν τις προοπτικές των μικρών επιχειρήσεων της Αττικής, ώστε αυτές με τη σειρά τους να συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της περιφερειακής οικονομίας, και στον παραγωγικό μετασχηματισμό στην Αττική.

Σκοπός της έρευνας είναι η συλλογή πρωτογενών και δευτερογενών δεδομένων ώστε να κατανοηθούν οι τρόποι με τους οποίους μπορεί να προαχθεί η ανάπτυξη, η επιβίωση, και μεσομακροχρόνια ανταγωνιστικότητα των νέων μικρών επιχειρήσεων. Προκειμένου για την αρτιότερη και ολοκληρωμένη κατανόηση του φαινομένου συνίσταται η χρήση μιας ποικιλίας ερευνητικών μεθόδων.

Αναφορικά με τη συλλογή πρωτογενών δεδομένων, η έρευνα θα πρέπει να κάνει χρήση τόσο ποσοτικών μεθόδων (για παράδειγμα έρευνες κατά πρόσωπο-surveys), καθώς και ποιοτικών μεθοδολογικών εργαλείων (για παράδειγμα συνεντεύξεις ή ομάδες εστίασης σε κοινωνικούς εταίρους, επαγγελματικές ενώσεις και επιμελητήρια, επιχειρηματίες κοκ), με σκοπό την ολιστική και εις βάθος κατανόηση των τάσεων που παρατηρούνται στην αγορά. Αναφορικά με τη χρήση δευτερογενών δεδομένων, θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν υπάρχουσες βάσεις δεδομένων (εθνικές ή από τεκμηριωμένες διεθνείς πηγές, αν και εφόσον είναι διαθέσιμες).

Σκοπός της Δράσης είναι η ενδελεχής καταγραφή, κατανόηση και εκτίμηση:

1. Των προβλημάτων επιβίωσης και ανταγωνιστικότητας των νέων μικρών επιχειρήσεων, με ειδική χωρική εστίαση στην Αττική.
2. Των πρακτικών που μπορούν να εφαρμοστούν προκειμένου για την υποστήριξή τους.
3. Η διάχυση των αποτελεσμάτων της έρευνας στους stakeholders και την ευρύτερη κοινωνία

Λίστα Παραδοτέων

Παραδοτέα	Τίτλος Παραδοτέου	Χρονοδιάγραμμα
Π.6.2.1	Τελική έκθεση της δράσης «Μελέτη σχετικά με τις προκλήσεις επιβίωσης νέων μικρών επιχειρήσεων και υποστήριξη αυτών»	X + 12
Π.6.2.2	Αρχεία Σύνοψης της Μελέτης - έκθεσης	X + 12

Παραδοτέο 6.2.1: Αφορά την παράδοση της τελικής μελέτης με αναλυτική περιγραφή της βιβλιογραφίας, της μεθοδολογίας, της ανάλυσης και των συμπερασμάτων της έρευνας.

Παραδοτέο 6.2.2: Αφορά στη δημιουργία **συνοπτικού δελτίου** με τα κύρια σημεία της έρευνας για τη διάχυση των ευρημάτων και συμπερασμάτων της σε ευρύτερα κοινά, καθώς και στη δημιουργία και υποβολή **αρχείου παρουσίασης** (ενδεικτικά σε μορφή MS PowerPoint), με χαρακτηριστικά επιτελικής σύνοψης αυτής. Σε αυτό θα συνοψίζονται όλα τα κύρια σημεία της έρευνας, με λογική αλληλουχία μεταξύ τους, ενώ θα αναδεικνύονται κυρίως σημεία που αφορούν σε προτεινόμενες δράσεις ή/και παρεμβάσεις ή/και έργα προς υλοποίηση, και τα οποία προκύπτουν από τις αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου. Στο αρχείο συνιστάται να περιλαμβάνονται και πίνακες και διαγράμματα που παρουσιάζουν τις κυριότερες πληροφορίες και τα συμπεράσματα που εξάγονται από το έργο.

23. Πολιτικές και δράσεις για την υποστήριξη και τη χρηματοδότηση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

Τύπος Δράσης: Μελέτες Διατύπωσης Προτάσεων Πολιτικής και Δράσεων για στήριξη της Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας σε Περιφερειακό Επίπεδο

Κόστος: 24.000 € (χωρίς ΦΠΑ) | 29.760 € (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)

Αντικείμενο Δράσης

Αντικείμενο της δράσης «**Πολιτικές και δράσεις για την υποστήριξη και τη χρηματοδότηση Μικρών και Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων**», είναι η δημιουργία evidence-based προτάσεων πολιτικής και δράσεων με χρήση κατάλληλων οικονομικο-στατιστικών μεθόδων, για την ενίσχυση της υποστήριξης και της χρηματοδότησης των μικρών και ΜΜ επιχειρήσεων.

Λαμβάνοντας υπόψη τη σημαντικότητα των μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων για την οικονομία και την αγορά εργασίας, αλλά και τους περιορισμούς που αντιμετωπίζουν στην προσπάθειά τους να χρηματοδοτήσουν τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες, προκύπτει η αναγκαιότητα για αξιοποίηση νέας γνώσης με σκοπό τη διαμόρφωση και υλοποίηση προτάσεων για νέες στρατηγικές και παρεμβάσεις που θα αναβαθμίσουν την ανταγωνιστικότητα και παραγωγικότητα των επιχειρήσεων της Αττικής, και θα συμβάλλουν στη σύνδεση της παραγωγής με την έρευνα και την καινοτομία, στο πλαίσιο του παραγωγικού μετασχηματισμού στην Αττική.

Προκειμένου για την δημιουργία μετρήσιμων και αποτελεσματικών προτάσεων πολιτικής, συνίσταται η χρήση των ερευνητικών και μελετητικών συμπερασμάτων από τα παραδοτέα στο πλαίσιο του Πυλώνα, καθώς και η διενέργεια πρωτογενούς μελέτης σχετικά με βέλτιστες πρακτικές αντίστοιχων πολιτικών από κράτη-μέλη της Ε.Ε., με ιδιαίτερη έμφαση στις πολιτικές κρατών-μελών του Μεσογειακού Νότου και Ανατολικο-ευρωπαϊκών, καθώς και περιφερειών εντός τους. Οι προτάσεις πολιτικής αναμένεται να στηρίζονται σε επαρκή επιστημονική τεκμηρίωση και αιτιολόγηση της κάθε πολιτικής με βάση τη διεθνή εμπειρία και την ελληνική πραγματικότητα.

Σκοπός της Δράσης είναι:

1. Η παροχή επιστημονικά τεκμηριωμένων πολιτικών και δράσεων για την ενίσχυση της υποστήριξης και της χρηματοδότησης των μικρών και ΜΜ επιχειρήσεων.
2. Η διάχυση των αποτελεσμάτων της μελέτης στους stakeholders και την ευρύτερη κοινωνία

Λίστα Παραδοτέων:

Παραδοτέα	Τίτλος Παραδοτέου	Χρονοδιάγραμμα
Π.6.3.1	Τελική έκθεση της δράσης «Πολιτικές και δράσεις για την υποστήριξη και τη χρηματοδότηση Μικρών και Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων»	X + 12
Π.6.3.2	Αρχεία Σύνοψης της Μελέτης - έκθεσης	X + 12

Παραδοτέο 6.3.1: Αφορά την παράδοση της τελικής μελέτης με αναλυτική περιγραφή της μεθοδολογίας, της ανάλυσης και των συμπερασμάτων της έρευνας.

Παραδοτέο 6.3.2: Αφορά στη δημιουργία **συνοπτικού δελτίου** με τα κύρια σημεία της έρευνας για τη διάχυση των ευρημάτων και συμπερασμάτων της σε ευρύτερα κοινά, καθώς και στη δημιουργία και υποβολή **αρχείου παρουσίασης** (ενδεικτικά σε μορφή MS PowerPoint), με χαρακτηριστικά επιτελικής σύνοψης αυτής. Σε αυτό θα συνοψίζονται όλα τα κύρια σημεία της έρευνας, με λογική αλληλουχία μεταξύ τους, ενώ θα αναδεικνύονται κυρίως σημεία που αφορούν σε προτεινόμενες δράσεις ή/και παρεμβάσεις ή/και έργα προς υλοποίηση, και τα οποία προκύπτουν από τις αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του έργου. Στο αρχείο συνιστάται να περιλαμβάνονται και πίνακες και διαγράμματα που παρουσιάζουν τις κυριότερες πληροφορίες και τα συμπεράσματα που εξάγονται από το έργο.

7. Παρακολούθηση και Διάγνωση Τάσεων και Εξελίξεων στο Επιχειρηματικό και Επενδυτικό Περιβάλλον της Αττικής

Δράση	Τίτλος Δράσης	Περιγραφή
7	Παρακολούθηση και Διάγνωση Τάσεων και Εξελίξεων στο Επιχειρηματικό και Επενδυτικό Περιβάλλον της Αττικής	<p>7.1: 1^η τετραμηνιαία έκθεση παρακολούθησης και διάγνωσης των τάσεων και εξελίξεων στο επιχειρηματικό περιβάλλον της Περιφέρειας Αττικής</p> <p>7.2: 2^η τετραμηνιαία έκθεση παρακολούθησης και διάγνωσης των τάσεων και εξελίξεων στο επιχειρηματικό περιβάλλον της Περιφέρειας Αττικής</p> <p>7.3: 3^η τετραμηνιαία έκθεση παρακολούθησης και διάγνωσης των τάσεων και εξελίξεων στο επιχειρηματικό περιβάλλον της Περιφέρειας Αττικής</p> <p>Προϋπολογισμός: 111.600,00€ (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)</p> <p>Χρονοδιάγραμμα: X + 12</p>

Ευρύτερο Πλαίσιο: Το οικονομικό περιβάλλον συνίσταται σε σύνολο εξωτερικών και εσωτερικών παραγόντων της επιχείρησης, οι οποίοι καθορίζουν τη λειτουργία και την αποτελεσματικότητά της. Το οικονομικό περιβάλλον έχει καταστεί εξαιρετικά ευμετάβλητο τις τελευταίες δεκαετίες και φυσικά επιδεινώθηκε σημαντικά τα χρόνια της οικονομικής κρίσης, αλλά και πιο πρόσφατα με την πανδημία, την πληθωριστική και ενεργειακή κρίση, τις γεωπολιτικές ανακατατάξεις κ.ο.κ. Μαζί με αυτές τις εξελίξεις, εντοπίζονται ριζικές μεταβολές στον τρόπο οργάνωσης της παραγωγικής και της οικονομικής δραστηριότητας, και στις διόδους μεγέθυνσης των επιχειρήσεων, και κατ' επέκταση και του οικονομικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Ο εγγενής δυναμισμός και η αβεβαιότητα στο οικονομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον καθιστούν αναγκαία τη διαρκή παρακολούθησή του και τη διάγνωση των τάσεων και εξελίξεων που παρουσιάζονται ή αναδύονται σε αυτό, με σκοπό την ενίσχυση της πληροφόρησης των επιχειρήσεων και των εργαζομένων, την αναβάθμιση του δημόσιου διαλόγου, και την παροχή επιστημονικής τεκμηρίωσης προς τους φορείς χάραξης πολιτικής για τη διαμόρφωση και προώθηση κατάλληλων και στοχευμένων πολιτικών και μέτρων.

Αντικείμενο Άξονα: Να αξιοποιηθούν σύγχρονες ερευνητικές μεθοδολογίες και εργαλεία για την παρακολούθηση των τάσεων και εξελίξεων στο επιχειρηματικό περιβάλλον σε εθνικό επίπεδο, αλλά και με ειδική χωρική εστίαση σε επίπεδο Αττικής. Ειδικότερα, για τη συστηματική διάγνωση και παρακολούθηση των μεταβολών στο επιχειρηματικό περιβάλλον και παραγωγικό σύστημα της Αττικής και των επιπτώσεών τους, για την παροχή οριζόντιας πληροφόρησης προς επιχειρήσεις και εργαζομένους, για την αναβάθμιση του δημόσιου διαλόγου, και για την παροχή επιστημονικής τεκμηρίωσης προς φορείς χάραξης πολιτικής σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο. Η διάγνωση και παρακολούθηση θα αφορά συγκεκριμένα πεδία, μεταξύ των οποίων το επιχειρηματικό και ρυθμιστικό περιβάλλον της επιχειρηματικότητας σε περιφερειακό επίπεδο, η επιχειρηματικότητα και η ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, οι μηχανισμοί χρηματοδότησης και τα σύγχρονα χρηματοδοτικά εργαλεία, οι αναπτυξιακές πολιτικές και οι πολιτικές και παρεμβάσεις για την περιφερειακή ανταγωνιστικότητα, οι συνεργασίες επιχειρήσεων και τα δίκτυα καινοτομίας, η οργανωμένη εξωστρέφεια και διεθνοποίηση κυρίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων κ.α.

Ωφελούμενοι: Επιχειρήσεις και επιχειρηματίες στην Περιφέρεια Αττικής, στελέχη και ανθρώπινο δυναμικό, υφιστάμενοι και δυνητικοί επενδυτές, φορείς χάραξης και άσκησης πολιτικής σε περιφερειακό και κεντρικό επίπεδο, παραγωγικοί φορείς, ερευνητικά ιδρύματα κ.α.

Περαιτέρω αξιοποίηση: Τα ευρήματα και συμπεράσματα των ερευνών και μελετών στο πλαίσιο του Οριζόντιου Άξονα, θα καταλήγουν σε συγκεκριμένες εκροές (διμηνιαίες εκθέσεις διάγνωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος στην Περιφέρεια Αττικής), με κατάλληλη παρουσίαση και τεκμηρίωση ώστε να αναβαθμίζουν την οριζόντια πληροφόρηση προς τις επιχειρήσεις της Αττικής, και να τροφοδοτούν την ανάπτυξη εργαλείων βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας και της προσαρμοστικότητας για τις επιχειρήσεις της Αττικής, μέσω της δημιουργίας μίας σύγχρονης και ολοκληρωμένης εργαλειοθήκης. Με αυτό τον τρόπο, (α) αναπτύσσεται η ικανότητα των φορέων χάραξης δημόσιας πολιτικής σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, και ειδικότερα αυτών που είναι επιφορτισμένοι με το σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων υποστήριξης επιχειρήσεων σε θέματα προσαρμοστικότητας να προβλέπουν και να διαχειρίζονται τις αλλαγές, να εξειδικεύουν και να διαμορφώσουν στοχευμένες δράσεις ανάπτυξης και προσαρμοστικότητας επιχειρήσεων, και (β) παρέχεται τεκμηριωμένη και συστηματική πληροφόρηση για θέματα που άπτονται του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και των επιχειρήσεων της Αττικής σε επιχειρηματίες, ελεύθερους επαγγελματίες, επιτηδευματίες και πολίτες, σε παραγωγικούς φορείς και επιχειρηματικές ενώσεις, στην ακαδημαϊκή και ερευνητική κοινότητα, και σε κάθε άλλο ενδιαφερόμενο.

Προϊμιο/Αιτιολόγηση Δράσης 7

Το οικονομικό περιβάλλον συνίσταται σε σύνολο εξωτερικών και εσωτερικών παραγόντων της επιχείρησης, οι οποίοι καθορίζουν τη λειτουργία και την αποτελεσματικότητά της. Το οικονομικό περιβάλλον έχει καταστεί εξαιρετικά ευμετάβλητο τις τελευταίες δεκαετίες και φυσικά επιδεινώθηκε σημαντικά τα χρόνια της οικονομικής κρίσης, αλλά και πιο πρόσφατα με την πανδημία, την πληθωριστική και ενεργειακή κρίση, τις γεωπολιτικές ανακατατάξεις κ.ο.κ.

Μαζί με αυτές τις εξελίξεις, εντοπίζονται ριζικές μεταβολές στον τρόπο οργάνωσης της παραγωγικής και της οικονομικής δραστηριότητας, και στις διόδους μεγέθυνσης των επιχειρήσεων, και κατ' επέκταση και του οικονομικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Ο εγγενής δυναμισμός και η αβεβαιότητα στο οικονομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον καθιστούν αναγκαία τη διαρκή παρακολούθησή του και τη διάγνωση των τάσεων και εξελίξεων που παρουσιάζονται ή αναδύονται σε αυτό, με σκοπό την ενίσχυση της πληροφόρησης των επιχειρήσεων και των εργαζομένων, την αναβάθμιση του δημοσίου διαλόγου, και την παροχή επιστημονικής τεκμηρίωσης προς τους φορείς χάραξης πολιτικής για τη διαμόρφωση και προώθηση κατάλληλων και στοχευμένων πολιτικών και μέτρων.

Το Παρατηρητήριο Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας της Περιφέρειας Αττικής αναγνωρίζει την κρισιμότητα που έχει για μια επιχείρηση η παρακολούθηση των εξελίξεων του οικονομικού περιβάλλοντος σε ευρύτερο, αλλά και περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, καθώς και τις τάσεις των αγορών, προκειμένου να χαράξει και υιοθετήσει μια κατάλληλη στρατηγική, προκειμένου να διασφαλίσει τη μακροχρόνια επιβίωση, την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητά της.

Παράλληλα, λαμβάνοντας υπόψη ότι η προαναφερόμενη διαδικασία είναι σχεδόν αδύνατη για τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, η Περιφέρεια Αττικής και το Παρατηρητήριο Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας αποσκοπούν στην παροχή οριζόντιας ανοικτής πληροφόρησης προς τις επιχειρήσεις της Αττικής και το ανθρώπινο δυναμικό τους. Ακόμα, μέσα από το σύνολο των ερευνητικών δραστηριοτήτων του, το Παρατηρητήριο επιχειρεί να συμβάλλει στη συγκέντρωση, επεξεργασία και διάχυση τεκμηριωμένης και εξειδικευμένης πληροφόρησης σε μόνιμη βάση, αλλά και να υποστηρίξει την Περιφέρεια Αττικής και κάθε άλλο εμπλεκόμενο φορέα δημόσιας πολιτικής στη διατύπωση τεκμηριωμένων θέσεων και προτάσεων πολιτικής στα πεδία της άμεσης αρμοδιότητας παρέμβασής τους.

Αντικείμενο Δράσης

Αντικείμενο της δράσης «**Εκθέσεις Διάγνωσης Τάσεων και Εξελίξεων στο Επιχειρηματικό και Επενδυτικό Περιβάλλον της Αττικής**», είναι η αξιοποίηση σύγχρονων ερευνητικών μεθοδολογιών και εργαλείων για τη συστηματική παρακολούθηση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος σε επίπεδο Περιφέρειας Αττικής, και για τη διάγνωση τάσεων και εξελίξεων, και των πιθανών επιπτώσεών τους για το επιχειρηματικό περιβάλλον και τις επιχειρήσεις.

Ειδικότερα, σκοπός της δράσης είναι η **συστηματική διάγνωση και παρακολούθηση** των μεταβολών στο επιχειρηματικό περιβάλλον της Αττικής και των επιπτώσεών τους, η **παροχή οριζόντιας πληροφόρησης προς επιχειρήσεις** και εργαζομένους, η **αναβάθμιση του δημοσίου διαλόγου**, και η **παροχή επιστημονικής τεκμηρίωσης** προς φορείς χάραξης πολιτικής σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο.

Η διάγνωση και παρακολούθηση θα αφορά σε συγκεκριμένα πεδία, μεταξύ των οποίων το επιχειρηματικό και ρυθμιστικό περιβάλλον της επιχειρηματικότητας σε περιφερειακό επίπεδο, η επιχειρηματικότητα και η ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, οι μηχανισμοί χρηματοδότησης και τα σύγχρονα χρηματοδοτικά εργαλεία, οι αναπτυξιακές πολιτικές και οι πολιτικές και παρεμβάσεις για την περιφερειακή ανταγωνιστικότητα, οι συνεργασίες επιχειρήσεων και τα δίκτυα καινοτομίας, η οργανωμένη εξωστρέφεια και διεθνοποίηση κυρίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων κ.α.

Τα ευρήματα και συμπεράσματα των ερευνών στο πλαίσιο της δράσης θα καταλήγουν σε συγκεκριμένες εκροές (διμηνιαίες εκθέσεις διάγνωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος στην Περιφέρεια Αττικής), με κατάλληλη παρουσίαση και τεκμηρίωση για να αναβαθμίζουν την οριζόντια πληροφόρηση προς τις επιχειρήσεις της Αττικής, και να τροφοδοτούν την ανάπτυξη εργαλείων βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας και της προσαρμοστικότητας για τις επιχειρήσεις της Αττικής, μέσω της δημιουργίας μίας ολοκληρωμένης εργαλειοθήκης.

Με αυτό τον τρόπο, (α) αναπτύσσεται η ικανότητα των φορέων χάραξης δημόσιας πολιτικής σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, και ειδικότερα αυτών που είναι επιφορτισμένοι με το σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων υποστήριξης επιχειρήσεων σε θέματα προσαρμοστικότητας να προβλέπουν και να

διαχειρίζονται τις αλλαγές, να εξειδικεύουν και να διαμορφώσουν στοχευμένες δράσεις ανάπτυξης και προσαρμοστικότητας επιχειρήσεων, και (β) παρέχεται τεκμηριωμένη και συστηματική πληροφόρηση για θέματα που άπτονται του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και των επιχειρήσεων της Αττικής σε επιχειρηματίες, ελεύθερους επαγγελματίες, επιτηδευματίες και πολίτες, παραγωγικούς φορείς και ενώσεις επιχειρηματικότητας, στην ακαδημαϊκή και την ερευνητική κοινότητα, καθώς και σε κάθε άλλο ενδιαφερόμενο. Οι τετραμηνιαίες εκθέσεις θα περιλαμβάνουν κατ' εκτίμηση:

- Συνοπτική αποτύπωση των κύριων εξελίξεων στο οικονομικό και το ρυθμιστικό περιβάλλον και τις εξελίξεις (π.χ., θεσμικές-νομοθετικές, επενδυτικές και άλλες), που επηρεάζουν την επιχειρηματικότητα
- Συνοπτική αποτύπωση εξελίξεων αναφορικά με μηχανισμούς χρηματοδότησης και τα σύγχρονα χρηματοδοτικά εργαλεία, καθώς και αναπτυξιακές πολιτικές που ασκούνται σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο, και πολιτικές και παρεμβάσεις για την περιφερειακή ανταγωνιστικότητα
- Συνοπτική αποτύπωση τάσεων και εξελίξεων αναφορικά με μεγάλες επενδύσεις και νέες επιχειρηματικές πρωτοβουλίες με ιδιαίτερο αποτύπωμα, με συνεργασίες επιχειρήσεων και δίκτυα καινοτομίας, οργανωμένα εξωστρέφεια και διεθνοποίηση κυρίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων κ.α.
- Συνοπτική παρουσίαση ευρημάτων από άλλες έρευνες και μελέτες που εκπονεί το Παρατηρητήριο, με τη μορφή βασικών σημείων (key points) και χρήσιμων γνώσεων και συστάσεων για τις επιχειρήσεις.

Οι εκθέσεις θα πρέπει να παρουσιάζουν την πληροφορία **κατά τρόπο άμεσο, εύληπτο και κατανοητό** από κάθε ενδιαφερόμενο, με τη **μέγιστη δυνατή χρήση οπτικών βοηθημάτων** (π.χ., πινάκων, γραφημάτων, εικόνων κ.α.). Στο «σώμα» των εκθέσεων θα περιλαμβάνονται μόνο οι πληροφορίες που κρίνονται ως ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες και χρήσιμες για τα κοινά-στόχους, και θα χρησιμοποιούνται υπερσύνδεσμοι σε άλλες πηγές.

Λίστα Παραδοτέων

Παραδοτέα	Τίτλος Παραδοτέου	Χρονοδιάγραμμα
Π.7.1	- Τελική τετραμηνιαία έκθεση παρακολούθησης και διάγνωσης των τάσεων και εξελίξεων στο επιχειρηματικό περιβάλλον της Περιφέρειας Αττικής. - Συνοπτικό δελτίο με τα κύρια σημεία κάθε έκθεσης, με χαρακτηριστικά επιτελικής σύνοψης της εκάστοτε έκθεσης.	X + 4
Π.7.2	- Τελική τετραμηνιαία έκθεση παρακολούθησης και διάγνωσης των τάσεων και εξελίξεων στο επιχειρηματικό περιβάλλον της Περιφέρειας Αττικής. - Συνοπτικό δελτίο με τα κύρια σημεία κάθε έκθεσης, με χαρακτηριστικά επιτελικής σύνοψης της εκάστοτε έκθεσης.	X + 8
Π.7.3	- Τελική τετραμηνιαία έκθεση παρακολούθησης και διάγνωσης των τάσεων και εξελίξεων στο επιχειρηματικό περιβάλλον της Περιφέρειας Αττικής. - Συνοπτικό δελτίο με τα κύρια σημεία κάθε έκθεσης, με χαρακτηριστικά επιτελικής σύνοψης της εκάστοτε έκθεσης.	X + 12

8. Κειμενικός & Δημιουργικός Σχεδιασμός Αναφορών και Τεκμηρίων Έργου Παρατηρητηρίου (εκθέσεων, συνόψεων, επισκοπήσεων κ.α.)

Δράση	Τίτλος Δράσης	Περιγραφή
8	Κειμενικός & Δημιουργικός Σχεδιασμός Αναφορών και Τεκμηρίων Έργου Παρατηρητηρίου (εκθέσεων, συνόψεων, επισκοπήσεων κ.α.)	<ul style="list-style-type: none"> Έξι (6) Ψηφιακά Reports (Δράσεις 1-6). Τρία (3) Ψηφιακά Reports (ανά τετράμηνο στο πλαίσιο υλοποίησης της Δράσης 7). Ένα (1) Ψηφιακό Leaflet προβολής και προώθησης της Πράξης και του Παρατηρητηρίου Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας
		Προϋπολογισμός: 37.200,00€ (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)
		Χρονοδιάγραμμα: X + 12

Αντικείμενο Δράσης

Η παρούσα δράση έχει ως στόχο τον σχεδιασμό, διαμόρφωση και παραγωγή ολοκληρωμένων ψηφιακών reports και παρουσιάσεων, στο πλαίσιο της εξωστρέφειας και της διάχυσης των αποτελεσμάτων του Παρατηρητηρίου Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας της Περιφέρειας Αττικής.

Η δράση συνδέεται άρρηκτα με τις Δράσεις 1 έως 7, καθώς στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δράσης γίνεται η μετατροπή των παραγόμενων ερευνητικών και αναλυτικών αποτελεσμάτων σε επικοινωνιακό υλικό, κατάλληλο για ευρεία διάχυση σε επιχειρηματίες, στελέχη φορέων χάραξης πολιτικής και το ευρύ κοινό. Στόχος της δράσης είναι η μέγιστη προβολή των αποτελεσμάτων και τη διάχυση της γνώσης με τρόπο προσιτό, κατανοητό και ελκυστικό.

Ειδικότερα, στο πλαίσιο της Δράσης 8 θα παραχθούν:

- Έξι (6) Ψηφιακά Reports (Δράσεις 1-6).
- Τρία (3) Ψηφιακά Reports (ανά τετράμηνο στο πλαίσιο υλοποίησης της Δράσης 7).
- Ένα (1) Ψηφιακό Leaflet προβολής και προώθησης της Πράξης και του Παρατηρητηρίου Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας

Εργασίες και Προδιαγραφές

Α. Κειμενική Επεξεργασία: Αντικείμενο αποτελεί η κειμενική αναδιατύπωση των αποτελεσμάτων των δράσεων, με χρήση απλής και σαφούς γλώσσας, κατάλληλης για πολλαπλά κοινά.

Προδιαγραφές:

- Χρήση απλής, σαφούς και μη-τεχνικής γλώσσας, με δεδομένο το ότι οι εκθέσεις έχουν ως ομάδες-στόχους τόσο τους επιχειρηματίες και το ανθρώπινο δυναμικό των επιχειρήσεων, όσο και τα στελέχη των φορέων χάραξης δημόσιας πολιτικής, αλλά και το ευρύ κοινό.
- Περιεκτική παρουσίαση ευρημάτων, με σαφή αποτύπωση αποτελεσμάτων χωρίς αναλυτικές μεθοδολογικές λεπτομέρειες.
- Σύνταξη τίτλων, υποτίτλων, εισαγωγικών κειμένων και κειμένων ενότητας με επικοινωνιακό χαρακτήρα.

- Εξατομίκευση του ύφους ανάλογα με το κοινό-στόχο: επιχειρηματίες, στελέχη δημόσιας διοίκησης, ανθρώπινο δυναμικό επιχειρήσεων, ευρύ κοινό.

Β. Γραφιστική Επεξεργασία: Η γραφιστική επεξεργασία αφορά στη διαμόρφωση ψηφιακών reports και leaflet υψηλού επιπέδου, με βάση την ταυτότητα του Athens Forward.

Προδιαγραφές:

- Σχεδιασμός και διαμόρφωση των ψηφιακών αναφορών σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της ταυτότητας του έργου.
- Χρήση επαγγελματικού λογισμικού γραφιστικής (Adobe InDesign, Illustrator ή ισοδύναμο).
- Ανάπτυξη πρότυπων layouts για reports και leaflet με καθαρές και σύγχρονες γραμμές.
- Δημιουργία γραφικών στοιχείων και infographics όπου απαιτείται.

Γ. Προμήθεια Οπτικοακουστικού Υλικού: Περιλαμβάνεται η προμήθεια υποστηρικτικού οπτικοακουστικού υλικού στα παραγόμενα reports και στο leaflet.

- Αγορά φωτογραφιών, γραφικών στοιχείων, γραμματοσειρών ή άλλου οπτικοακουστικού υλικού, όπου απαιτείται.
- Διασφάλιση πλήρους αδειοδότησης χρήσης (royalty free ή ισοδύναμο).
- Οπτική ενίσχυση του περιεχομένου με στοιχεία υψηλής ανάλυσης και αισθητικής.

Λίστα Παραδοτέων

Παραδοτέα	Τίτλος Παραδοτέου	Χρονοδιάγραμμα
Π.8.1	Δημιουργία Ψηφιακού Leaflet – Παρουσίασης Προβολής και Προώθησης της Πράξης	X + 1
Π.8.2	Δημιουργία 1ου Ψηφιακού Report για τη Δράση 1	X + 3
Π.8.3	Δημιουργία 2ου Ψηφιακού Report για τη Δράση 2 Δημιουργία 1ου Ψηφιακού Report για τη Δράση 7 (1ο τετράμηνο)	X + 5
Π.8.4	Δημιουργία 3ου Ψηφιακού Report για τη Δράση 3	X + 7
Π.8.5	Δημιουργία 4ου Ψηφιακού Report για τη Δράση 4 Δημιουργία 2ου Ψηφιακού Report για τη Δράση 7 (2ο τετράμηνο)	X + 9
Π.8.6	Δημιουργία 5ου Ψηφιακού Report για τη Δράση 5	X + 11
Π.8.7	Δημιουργία 6ου Ψηφιακού Report για τη Δράση 6 Δημιουργία 3ου Ψηφιακού Report για τη Δράση 7 (3ο τετράμηνο)	X + 12

9. Παραγωγή οπτικοακουστικού προωθητικού υλικού (videos, infographics κ.α.)

Δράση	Τίτλος Δράσης	Περιγραφή
-------	---------------	-----------

9	Παραγωγή οπτικοακουστικού προωθητικού υλικού (videos, infographics κ.α.)	<ul style="list-style-type: none"> • Ένα (1) βίντεο γενικής προβολής της Πράξης. • Έξι (6) βίντεο προώθησης των αποτελεσμάτων των Δράσεων 1 έως 6. • Ένα (1) προωθητικό βίντεο (pre-event) για την προώθηση της εκδήλωσης ανοικτού τύπου στο πλαίσιο της Δράσης 11. • Υπηρεσίες Βιντεοσκόπησης Δράσης 11 • Απολογιστικό βίντεο Δράσης 11 και φωτογραφικό υλικό. <p>Προϋπολογισμός: 37.200,00€ (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)</p> <p>Χρονοδιάγραμμα: X + 12</p>
---	---	--

Στο πλαίσιο της δράσης 9, ο Ανάδοχος θα αναλάβει την δημιουργία κατάλληλους οπτικοακουστικού υλικού προώθησης των εργασιών και των αποτελεσμάτων του Υποέργου 3, κυρίως των ομάδων εργασιών 1 (μελετητικές εργασίες).

Αντικείμενο αποτελούν όλες οι εργασίες, από την ανάπτυξη της σκαλέτας, διαμόρφωσης του σεναρίου και του συνολικού δημιουργικού concept για κάθε βίντεο, έως και την παραγωγή του βίντεο σε όλες τις απαιτούμενες εκδόσεις. Τα βίντεο θα πρέπει να εναρμονίζονται με τους στόχους του έργου και τις κατευθύνσεις της οπτικής και επικοινωνιακής ταυτότητας του Athens Forward. Τα σενάρια θα διαμορφώνονται με στόχο την απλή, κατανοητή και ελκυστική επικοινωνία των αποτελεσμάτων των επιμέρους δράσεων, τηρώντας τον προσανατολισμό σε πολλαπλά κοινά-στόχους, όπως αυτά έχουν οριστεί στην πράξη.

Στις παραγωγές θα αξιοποιούνται πλάνα από επαγγελματικές τράπεζες οπτικοακουστικού υλικού, με διασφάλιση των απαιτούμενων δικαιωμάτων χρήσης, ενώ θα γίνεται χρήση κατάλληλων animation για την παρουσίαση στατιστικών στοιχείων, infographics, επεξηγηματικών overlays και κινούμενων μηνυμάτων (typography).

Στο στάδιο της επεξεργασίας (Post-Production), ο Ανάδοχος καλείται να χρησιμοποιήσει επαγγελματικό λογισμικό επεξεργασίας (μοντάζ) και θα εφαρμόσει τεχνικές διόρθωσης και προσαρμογής χρωμάτων (color correction και color grading), σύμφωνα με τις οδηγίες branding της Νέα Μητροπολιτική Αττική και του Athens Forward, ώστε να διασφαλίζεται η εικαστική συνοχή των παραγόμενων βίντεο. Στο πλαίσιο του ηχητικού σχεδιασμού (sound design) θα γίνει ενσωμάτωση μουσικής επένδυσης, ήχων περιβάλλοντος και ηχητικών εφέ, με εξασφαλισμένη άδεια χρήσης.

Κάθε βίντεο θα φέρει ειδικά σχεδιασμένο εισαγωγικό και καταληκτικό κάδρο (intro και outro cards) με τη χρήση λογοτύπων, βασικών μηνυμάτων και στοιχείων της επίσημης οπτικής ταυτότητας της Πράξης και της Περιφέρειας Αττικής. Όλα τα παραγόμενα βίντεο θα παραδοθούν σε υψηλή ανάλυση, σε κατάλληλες μορφές για χρήση τόσο σε διαδικτυακά μέσα όσο και σε δράσεις φυσικής παρουσίας (οριζόντια και κάθετη μορφή), συνοδευόμενα από ανοικτά αρχεία για μελλοντική αξιοποίηση ή επικαιροποίηση.

A. Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Οπτικοακουστικού Υλικού

Αντικείμενο αποτελεί η δημιουργία σκαλέτας, σεναρίου και concept για κάθε βίντεο, βάσει των αναγκών και της στρατηγικής επικοινωνίας της Πράξης. Προδιαγραφές:

- Δημιουργία σκαλέτας και αναλυτικού σεναρίου για κάθε θεματικό και προωθητικό βίντεο.
- Διαμόρφωση concept και μηνυμάτων με βάση τις κατευθύνσεις της ταυτότητας του Athens Forward.
- Προσαρμογή του περιεχομένου ώστε να είναι κατανοητό, ελκυστικό και προσιτό σε ευρύ κοινό.
- Διασφάλιση συνέπειας με τη γενική στρατηγική branding της Πράξης.

B. Παραγωγή Οπτικοακουστικού Υλικού

Αντικείμενο αποτελεί η παραγωγή των βίντεο μέσω χρήσης επαγγελματικού υλικού, πλάνων και κινούμενων γραφικών. Προδιαγραφές:

- Επιλογή και χρήση πλάνων από επαγγελματικές τράπεζες οπτικοακουστικού υλικού με εξασφαλισμένα δικαιώματα χρήσης.
- Διαμόρφωση ειδικών τμημάτων τύπου intro και outro cards, με χρήση λογοτύπων και βασικών μηνυμάτων του έργου.
- Χρήση επαγγελματικού λογισμικού επεξεργασίας για τη διασφάλιση υψηλής ποιότητας.
- Color correction & color grading, με βάση τις branding οδηγίες, για εικαστική συνοχή.
- Sound Design: Ενσωμάτωση ήχων περιβάλλοντος, μουσικής επένδυσης και ηχητικών εφέ, με κατάλληλη άδεια χρήσης.
- Dynamic graphics / animation: Δημιουργία κινούμενων γραφικών (motion graphics), επεξηγηματικών overlays και τίτλων για ενίσχυση της εμπειρίας θέασης.

Γ. Επεξεργασία και Ολοκλήρωση Παραγωγής (Post-Production)

Αντικείμενο αποτελεί η ολοκληρωμένη επεξεργασία και τελική διαμόρφωση όλων των παραγόμενων βίντεο. Προδιαγραφές:

- Εφαρμογή τεχνικών επεξεργασίας εικόνας (color correction και color grading) με βάση τις οδηγίες branding της Πράξης.
- Χρήση επαγγελματικού λογισμικού μοντάζ για την επεξεργασία των τελικών βίντεο.
- Σχεδιασμός και ενσωμάτωση sound design (μουσική επένδυση, ήχοι περιβάλλοντος, ηχητικά εφέ) με εξασφαλισμένη άδεια χρήσης.
- Παραγωγή αρχείων κατάλληλων για χρήση σε ψηφιακά μέσα, social media και φυσικές δράσεις.
- Παράδοση των τελικών βίντεο σε πλήρη ανάλυση, συνοδευόμενα από ανοικτά αρχεία (editable).

Στο πλαίσιο της δράσης θα υλοποιηθούν:

- Ένα (1) βίντεο γενικής προβολής της Πράξης, το οποίο θα παραδοθεί ένα (1) μήνα μετά την υπογραφή της σύμβασης.
- Έξι (6) βίντεο προώθησης των αποτελεσμάτων των Δράσεων 1 έως 6.
- Ένα (1) προωθητικό βίντεο (pre-event) για την προώθηση της εκδήλωσης ανοικτού τύπου στο πλαίσιο της Δράσης 11.
- Υπηρεσίες βιντεοσκόπησης και φωτογράφισης της εκδήλωσης ανοικτού τύπου (Δράση 11).
  - Σταθερών καμερών υψηλής ανάλυσης (τουλάχιστον 4K), για την κάλυψη κεντρικών σημείων ενδιαφέροντος (ομιλητές, πάνελ, βασικές στιγμές).
  - Κινητών καμερών για την κάλυψη διαφορετικών γωνιών και την αποτύπωση της δυναμικής του κοινού και της εκδήλωσης.
  - Stabilization: Χρήση gimbals ή steadycam για σταθερές, ομαλές λήψεις χωρίς κραδασμούς.
  - Drone shots, με πτήσεις υψηλής ευκρίνειας, για τη λήψη πλάνων από τον ευρύτερο χώρο διεξαγωγής της εκδήλωσης και τη δημιουργία αίσθησης κλίμακας και περιβάλλοντος.
  - Action Cameras για δημιουργία timelapse υλικού που θα καλύπτει την προετοιμασία, την είσοδο των συμμετεχόντων και τη συνολική εξέλιξη της εκδήλωσης.
  - Η χρήση drone και λοιπού εξοπλισμού θα πραγματοποιηθεί με βάση τις ισχύουσες κανονιστικές απαιτήσεις (άδειες πτήσης όπου απαιτείται).
- Ένα (1) απολογιστικό βίντεο της εκδήλωσης ανοικτού τύπου (Δράση 11).
  - Συνδυασμό πλάνων από σταθερές και κινητές κάμερες, drone και action cameras, για τη δημιουργία ενός δυναμικού και άρτια δομημένου βίντεο.
  - Χρήση επαγγελματικού λογισμικού μοντάζ

- Επιλεκτική χρήση πλάνων που αποτυπώνουν τη ροή της εκδήλωσης, τις ομιλίες, την αλληλεπίδραση του κοινού και βασικές στιγμές.
- Ενσωμάτωση μουσικής επένδυσης κατάλληλης για την ενίσχυση της αφήγησης, καθώς και ambient ήχων (ήχοι κοινού, χειροκροτήματα κλπ.).
- Color correction & color grading, με βάση τις branding οδηγίες της Περιφέρειας Αττικής, για εικαστική συνοχή.
- Sound Design: Ενσωμάτωση ήχων περιβάλλοντος, μουσικής επένδυσης και ηχητικών εφέ, με κατάλληλη άδεια χρήσης.
- Dynamic graphics / animation: Δημιουργία κινούμενων γραφικών (motion graphics), επεξηγηματικών overlays και τίτλων για ενίσχυση της εμπειρίας θέασης.
- Μοντάζ που να αναδεικνύει την ατμόσφαιρα και τα μηνύματα της εκδήλωσης, σε εναρμόνιση με την οπτική και επικοινωνιακή ταυτότητα του Athens Forward.
- Δημιουργία τίτλων, επεξηγηματικών μηνυμάτων και intro-outro cards με βάση τα πρότυπα branding της Πράξης.
  - Πενήντα (50) επεξεργασμένες φωτογραφίες της εκδήλωσης ανοικτού τύπου (Δράση 11).
  - Color correction and color grading
  - Editing - Επιμέλεια

Λίστα Παραδοτέων

Παραδοτέα	Τίτλος Παραδοτέου	Χρονοδιάγραμμα
Π.9.1	Βίντεο Γενικής Προώθησης της Πράξης	X + 1
Π.9.2	Βίντεο Προώθησης Δράσης 1	X + 3
Π.9.3	Βίντεο Προώθησης Δράσης 2	X + 4
Π.9.4	Βίντεο Προώθησης Δράσης 3	X + 7
Π.9.5	Βίντεο Προώθησης Δράσης 4	X + 9
Π.9.6	Βίντεο Προώθησης Δράσης 5 Πρωθητικό Βίντεο (Pre-Event) της Δράσης 11	X + 11
Π.9.7	Βίντεο Προώθησης Δράσης 6 Απολογιστικό Βίντεο της Δράσης 11 50 Επεξεργασμένες Φωτογραφίες της Εκδήλωσης	X + 12

10. Εκτυπώσεις και Αναπαραγωγή Υλικού

Δράση	Τίτλος Δράσης	Περιγραφή
10	Εκτυπώσεις και Αναπαραγωγή Υλικού	<ul style="list-style-type: none"> • Παραγωγή και Εκτύπωση Γενικού Leaflet της Πράξης • Παραγωγή και Εκτύπωση Reports Δράσεων 1 έως 6. • Παραγωγή και Εκτύπωση Reports Δράσης 7 • Πακέτο Branded Προωθητικού Υλικού
		Προϋπολογισμός: 37.200,00€ (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)
		Χρονοδιάγραμμα: X + 12

Ο Ανάδοχος αναλαμβάνει στο πλαίσιο της Δράσης 10 την παραγωγή, εκτύπωση και αναπαραγωγή έντυπου και προωθητικού υλικού που θα υποστηρίξει τις ενέργειες διάχυσης και προβολής του έργου «Athens Forward». Η παραγωγή του έντυπου υλικού αφορά τόσο την εκτύπωση των ψηφιακών reports που θα δημιουργηθούν στο πλαίσιο της Δράσης 8, όσο και την παραγωγή προωθητικών υλικών για τη γενικότερη προβολή και υποστήριξη των δράσεων του Υποέργου 3.

Η εκτύπωση και παραγωγή του υλικού θα εναρμονίζεται με τις αρχές της βιωσιμότητας και της οικολογικής συνείδησης, χρησιμοποιώντας ανακυκλώσιμα υλικά και εφαρμογή τεχνικών ποιοτικής παραγωγής. Όλες οι εργασίες θα ακολουθούν τα πρότυπα αισθητικής και branding του Athens Forward.

Εργασίες και Προδιαγραφές

A. Παραγωγή και Εκτύπωση Γενικού Leaflet της Πράξης

Το γενικό leaflet θα παραχθεί σε 350 τεμάχια. Η εκτύπωση θα γίνει σε τετράχρωμη εκτύπωση (4χρωμιά) με χρήση ανακυκλώσιμου χαρτιού υψηλής ποιότητας και βιβλιοδεσία τύπου βιβλίου (όχι σπιράλ ή άλλο εναλλακτικό δέσιμο). Προδιαγραφές:

- Εκτιμώμενος όγκος: 8 σελίδες.
- Τετράχρωμη εκτύπωση (4χρωμιά).
- Χρήση χαρτιού υψηλής ποιότητας από ανακυκλώσιμα υλικά.
- Soft touch ματ πλαστικοποίηση εξωφύλλου.

B. Παραγωγή και Εκτύπωση Reports Δράσεων 1 έως 6

Θα παραχθούν 150 τεμάχια για κάθε ένα από τα έξι (6) reports των Δράσεων 1 έως 6, δηλαδή συνολικά 900 τεμάχια. Προδιαγραφές:

- Εκτιμώμενος όγκος ανά report: 8 σελίδες.
- Τετράχρωμη εκτύπωση (4χρωμιά).
- Χρήση χαρτιού υψηλής ποιότητας από ανακυκλώσιμα υλικά.
- Βιβλιοδεσία τύπου βιβλίου (όχι σπιράλ).
- Soft touch ματ πλαστικοποίηση εξωφύλλου.

Γ. Παραγωγή και Εκτύπωση Reports Δράσης 7

Θα παραχθούν 150 τεμάχια για κάθε ένα από τα τρία (3) reports της Δράσης 7, δηλαδή συνολικά 450 τεμάχια. Προδιαγραφές:

- Εκτιμώμενος όγκος ανά report: 16 σελίδες.
- Τετράχρωμη εκτύπωση (4χρωμιά).

- Χρήση χαρτιού υψηλής ποιότητας από ανακυκλώσιμα υλικά.
- Βιβλιοδεσία τύπου βιβλίου (όχι σπινάλ).
- Soft touch ματ πλαστικοποίηση εξωφύλλου.

Δ. Πακέτο Branded Προωθητικού Υλικού

Θα παραχθεί πακέτο 250 τεμαχίων branded υλικών για την υποστήριξη της γενικότερης προβολής της Πράξης. Προδιαγραφές:

- Σημειωματάριο μεγέθους Α4, 50 φύλλων, τετράχρωμη εκτύπωση (4χρωμία).
- Φάκελος ανοιγόμενος με soft touch ματ πλαστικοποίηση, τετράχρωμη εκτύπωση.
- Notebook ή ατζέντα μεγέθους Α4 ή μικρότερης διάστασης, 100 σελίδων, εκτύπωση εξωφύλλου, με σκληρό εξώφυλλο.

Παραδοτέα:

Παραδοτέα	Τίτλος Παραδοτέου	Χρονοδιάγραμμα
Π.10.1	Εκτύπωση Γενικού Leaflet της Πράξης (350 τεμάχια) Παραγωγή Πακέτου Branded Υλικών (250 τεμάχια)	X + 2
Π.10.2	Εκτύπωση Ψηφιακού Report Δράσης 1 (150 τεμάχια)	X + 3
Π.10.3	Εκτύπωση Ψηφιακού Report Δράσης 2 (150 τεμάχια) Εκτύπωση 1ου Ψηφιακού Report Δράσης 7 (150 τεμάχια)	X + 5
Π.10.4	Εκτύπωση Ψηφιακού Report Δράσης 3 (150 τεμάχια)	X + 7
Π.10.5	Εκτύπωση Ψηφιακού Report Δράσης 4 (150 τεμάχια) Εκτύπωση 2ου Ψηφιακού Report Δράσης 7 (150 τεμάχια)	X + 9
Π.10.6	Εκτύπωση Ψηφιακού Report Δράσης 5 (150 τεμάχια)	X + 11
Π.10.7	Εκτύπωση Ψηφιακού Report Δράσης 6 (150 τεμάχια) Εκτύπωση 3ου Ψηφιακού Report Δράσης 7 (150 τεμάχια)	X + 12

11. Διοργάνωση Εκδήλωσης Ανοικτού Τύπου για τη Διάχυση Αποτελεσμάτων του Παρατηρητηρίου

Δράση	Τίτλος Δράσης	Περιγραφή
11	Διοργάνωση Εκδήλωσης Ανοικτού Τύπου για τη Διάχυση Αποτελεσμάτων	<ul style="list-style-type: none"> • Σχεδιασμός Concept, Narrative και Οργανωτικού Πλαισίου Εκδήλωσης • Event Management και Οργάνωση Εκδήλωσης • Branding και Διαμόρφωση Χώρου • Εξοπλισμός Ήχου, Εικόνας και Φωτισμού • Υπηρεσίες και Προσωπικό Υποστήριξης

	του Παρατηρητηρίου	Προϋπολογισμός: 45.012,00€ (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)
		Χρονοδιάγραμμα: X + 12

Αντικείμενο της Δράσης 11 είναι η πλήρης διοργάνωση και υλοποίηση μίας εκδήλωσης ανοικτού τύπου, με στόχο τη διάχυση των αποτελεσμάτων των δραστηριοτήτων του Παρατηρητηρίου Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας της Περιφέρειας Αττικής προς τις επιχειρήσεις, τους επιχειρηματίες και λοιπούς εμπλεκόμενους φορείς. Στόχος της Δράσης είναι η προβολή και προώθηση της Πράξης στο κοινό-στόχο, η ενίσχυση της εξωστρέφειας και της αναγνωρισιμότητας των δράσεων του Παρατηρητηρίου, όπως ορίζεται στο πλαίσιο της Πράξης και της γενικότερης στρατηγικής εξωστρέφειας της Περιφέρειας Αττικής.

A. Σχεδιασμός Concept, Narrative και Οργανωτικού Πλαισίου Εκδήλωσης

Η ενότητα αφορά τη διαμόρφωση του αφηγηματικού πλαισίου της εκδήλωσης, του concept και του συνολικού οργανωτικού σχεδιασμού. Περιλαμβάνονται τα παρακάτω:

- Διαμόρφωση κεντρικού concept και αφήγησης (narrative) της εκδήλωσης.
- Προσδιορισμός βασικών μηνυμάτων και tone of voice, εναρμονισμένα με την ταυτότητα της Πράξης.
- Καθορισμός θεματικών ενοτήτων και πανελ προς συζήτηση.
- Σχεδιασμός και κατάρτιση προγράμματος εκδήλωσης.
- Επιλογή, επικοινωνία και συντονισμός με τους ομιλητές και τους προσκεκλημένους.
- Σχεδιασμός παρουσιαστικών στοιχείων (π.χ. παρουσιάσεις PowerPoint, key visuals για τις ομιλίες).
- Σύνταξη πλήρους φακέλου εκδήλωσης (Event Manual) με όλες τις λεπτομέρειες.

B. Event Management και Οργάνωση Εκδήλωσης

Η ενότητα αφορά την οργάνωση του χώρου και τη γενική διαχείριση της εκδήλωσης.

- Ενοικίαση κατάλληλου και εύκολα προσβάσιμου χώρου.
- Διασφάλιση πρόσβασης για άτομα με αναπηρία (ΑμΕΑ).
- Διαχείριση προσκλήσεων, συστήματος RSVP και λίστας συμμετεχόντων καθώς και εισόδου στον χώρο.
- Οργάνωση υπηρεσιών διερμηνείας για τη διευκόλυνση συμμετεχόντων με ανάγκες πρόσβασης στην επικοινωνία.
- Οργάνωση Coffee Stations και παροχή ελαφριού catering (καφές, νερό, αναψυκτικά, snacks).

Γ. Branding και Διαμόρφωση Χώρου

Η ενότητα αφορά την αισθητική διαμόρφωση και το branding του χώρου της εκδήλωσης.

- Κατασκευή και τοποθέτηση Backdrop σκηνής σύμφωνα με τις αρχές branding της πράξης.
- Δημιουργία και τοποθέτηση Roll-up banners και Photo Booth, σύμφωνα με τις ανάγκες του χώρου.
- Κατασκευή φωτιζόμενων cubes στο πάνελ / σκηνή (έως 3).
- Τοποθέτηση εξωτερικών flags σε περίπτωση που υπάρχει ανοιχτός χώρος.
- Παραγωγή και διανομή branded υλικών (διαπιστευτήρια, t-shirts προσωπικού).

Δ. Εξοπλισμός Ήχου, Εικόνας και Φωτισμού

Η ενότητα αφορά την τεχνική κάλυψη της εκδήλωσης με σύγχρονο εξοπλισμό.

- Τοποθέτηση Led Wall υψηλής ανάλυσης για την προβολή οπτικοακουστικού περιεχομένου.
- Παροχή επαγγελματικών συστημάτων ήχου (μικρόφωνα, ηχεία, κονσόλες ήχου).
- Παροχή επαγγελματικών συστημάτων φωτισμού (σκηνής και περιβάλλοντος χώρου).

Ε. Υπηρεσίες και Προσωπικό Υποστήριξης

Η ενότητα αφορά την παροχή των απαραίτητων υπηρεσιών και προσωπικού για την επιτυχή διεξαγωγή της εκδήλωσης.

- Event Manager – Υπεύθυνος Εκδήλωσης - Διευθυντής Παραγωγής: ο υπεύθυνος project manager που έχει την ευθύνη και τον συντονισμό όλων των εμπλεκόμενων κατά την προετοιμασία και την υλοποίηση της εκδήλωσης.
- Βοηθός Manager – Υποστήριξη στον Υπεύθυνο εκδήλωσης
- Διαχείριση επισκεπτών και προσκεκλημένων.
- Ύπαρξη moderator – συντονιστή για τον συντονισμό της εκδήλωσης (π.χ. δημοσιογράφος).
- Ηχολήπτης για τη διαχείριση ήχου.
- Φωτιστής για τη διαχείριση φωτισμού.
- Ηλεκτρολόγος για τεχνικές ανάγκες.
- Βοηθοί Παραγωγής για την υποστήριξη όλων των σταδίων της εκδήλωσης.
- Πρόβλεψη για security εφόσον κριθεί απαραίτητο από την αναθέτουσα.
- Πρόβλεψη για παροχή πρώτων βοηθειών εφόσον κριθεί απαραίτητο από την αναθέτουσα.
- Υπηρεσίες Καθαριότητας του χώρου πριν και μετά την εκδήλωση εφόσον κριθεί απαραίτητο από την αναθέτουσα.

Παραδοτέα

Παραδοτέα	Τίτλος Παραδοτέου	Χρονοδιάγραμμα
Π.11.1	Έκθεση Πεπραγμένων για την υλοποίηση της Εκδήλωσης και Παράδοση όλων των Τεκμηριωτικών Υλικών (βίντεο, φωτογραφίες, υλικά branding κ.λπ.)	X + 12

12. Υπηρεσίες Διαδικτυακής Κάλυψης Δράσεων Εξωστρέφειας

Δράση	Τίτλος Δράσης	Περιγραφή
12	Υπηρεσίες Διαδικτυακής Κάλυψης Δράσεων Εξωστρέφειας	<ul style="list-style-type: none"> • Διοργάνωση και Σχεδιασμός Θεματικών Webinars • Υλοποίηση θεματικών webinars • Υπηρεσίες ψηφιακής προώθησης και εξωστρέφειας
		Προϋπολογισμός: 37.200,00€ (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ)
		Χρονοδιάγραμμα: X + 12

Αντικείμενο της Δράσης 12 είναι η διοργάνωση έξι (6) θεματικών webinars και η υλοποίηση ψηφιακών ενεργειών προώθησης επιλεγμένων βίντεο και αναρτήσεων του Παρατηρητηρίου, στο πλαίσιο της ευρύτερης στρατηγικής εξωστρέφειας και διάχυσης των αποτελεσμάτων του έργου. Στόχος της Δράσης είναι η ενίσχυση της προσβασιμότητας και της αλληλεπίδρασης του Παρατηρητηρίου με το κοινό-στόχο μέσω ψηφιακών καναλιών, η διάδοση της γνώσης και η προβολή των επιμέρους δράσεων και αποτελεσμάτων, αξιοποιώντας διαδικτυακά μέσα και σύγχρονες τεχνικές προώθησης.

Α. Διοργάνωση και Σχεδιασμός Θεματικών Webinars

Η ενότητα αφορά στον σχεδιασμό και διοργάνωση έξι θεματικών διαδικτυακών σεμιναρίων (webinars).

- Υλοποίηση έξι (6) webinars, ένα για κάθε θεματική ενότητα των Δράσεων 1 έως 6.
- Ανάπτυξη κεντρικής θεματολογίας και αφηγηματικού πλαισίου για κάθε webinar.
- Επιλογή και διαχείριση ομιλητών και συντονιστών.
- Δημιουργία προσκλήσεων, ενημερωτικού υλικού και συντονισμός επικοινωνίας με το κοινό.

B. Υλοποίηση των webinars

- Υλοποίηση των webinars
- Τεχνική υποστήριξη (πλατφόρμα webinar, διαχείριση συμμετοχών, τεχνική υποστήριξη).
- Καταγραφή (recording) των webinars για μελλοντική προβολή.
- Παράδοση απολογιστικών στοιχείων (αριθμός συμμετεχόντων, engagement metrics).

Γ. Digital Promotion Επιλεγμένων Βίντεο και Δημοσιεύσεων

Η ενότητα αφορά την προώθηση περιεχομένου του Παρατηρητηρίου στα ψηφιακά μέσα με στοχευμένες ενέργειες και KPIs.

- Υλοποίηση προωθητικών ενεργειών μέσω social media, digital advertising, email campaigns.
- Προώθηση επιλεγμένων βίντεο ή αναρτήσεων του Παρατηρητηρίου.
- Διαχείριση διαφημιστικού προϋπολογισμού 500 € ανά μήνα, με ευελιξία μεταφοράς ποσών σε επόμενο μήνα (rollover).
- Καθορισμός KPIs για κάθε καμπάνια (ενδεικτικά reach, impressions, CTR, engagement).
- Παρακολούθηση και απολογιστική αναφορά αποτελεσμάτων ανά προωθητική ενέργεια.

Παραδοτέα :

Παραδοτέα	Τίτλος Παραδοτέου	Χρονοδιάγραμμα
Π.12.1	Υλοποίηση 1ου Θεματικού Webinar (Δράση 1) Υλοποίηση Digital Promotion για τον 1ο και 2ο Μήνα	X + 3
Π.12.2	Υλοποίηση 2ου Θεματικού Webinar (Δράση 2) Υλοποίηση Digital Promotion για τον 3ο και 4ο Μήνα	X + 5
Π.12.3	Υλοποίηση 3ου Θεματικού Webinar (Δράση 3) Υλοποίηση Digital Promotion για τον 5ο και 6ο Μήνα	X + 7
Π.12.4	Υλοποίηση 4ου Θεματικού Webinar (Δράση 4) Υλοποίηση Digital Promotion για τον 7ο και 8ο Μήνα	X + 9
Π.12.5	Υλοποίηση 5ου Θεματικού Webinar (Δράση 5) Υλοποίηση Digital Promotion για τον 9ο και 10ο Μήνα	X + 11
Π.12.6	Υλοποίηση 6ου Θεματικού Webinar (Δράση 6) Υλοποίηση Digital Promotion για τον 11ο και 12ο Μήνα	X + 12

Δείκτες αξιολόγησης της ποιότητας των παραδοτέων

Παρακάτω παρουσιάζονται οι δείκτες αξιολόγησης της ποιότητας του εκάστοτε παραδοτέου ανά Τύπο Δράσης.

Τύποι Δράσεων 1 και 2 (εμπειρικές έρευνες/μελέτες)

Παραδοτέα 1 και 2:

Καθώς το Παραδοτέο 2 αποτελεί αναπτυγμένη μορφή του Παραδοτέου 1, οι δείκτες που προσδιορίζονται για το Παραδοτέο 1 ισχύουν και για το Παραδοτέο 2. Συγκεκριμένα:

- **Βιβλιογραφική ανασκόπηση:** πρέπει να είναι ευρεία, να καλύπτει το θέμα, να έχει συγκριτική προσέγγιση, να εστιάζει σε τομείς που χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης και σε πιθανά προβλήματα που μπορεί να παρατηρηθούν ή που παρατηρούνται στην πράξη.
- **Ποσοτική έρευνα:** η δειγματοληψία πρέπει να ακολουθεί τους κανόνες της στατιστικής επιστήμης και να είναι σύμφυτη με το ερευνητικό θέμα. Η επιλογή των στατιστικών εργαλείων ανάλυσης πρέπει να είναι ανάλογη του χρησιμοποιούμενου μεθοδολογικού εργαλείου. Η στατιστική ανάλυση θα πρέπει να εμπεριέχει τόσο περιγραφική στατιστική όσο και αναλυτική στατιστική όπου απαιτείται. Η περαιτέρω αποσαφήνιση και προσδιορισμός των δεικτών είναι πρόσφορο να γίνει σε συνεργασία με τον εκτελών το έργο.
- **Ποιοτική έρευνα:** η δειγματοληψία πρέπει να ακολουθεί τους κανόνες της επιστήμης και να είναι σύμφυτη με το ερευνητικό θέμα. Η επιλογή των ποιοτικών εργαλείων ανάλυσης πρέπει να είναι ανάλογη του χρησιμοποιούμενου μεθοδολογικού εργαλείου. Η ανάλυση θα πρέπει να διευκρινίζει το πώς χρησιμοποιήθηκαν τα μεθοδολογικά εργαλεία που καθορίστηκαν προηγουμένων (π.χ. χρήση coding, lexicons κοκ). Η περαιτέρω αποσαφήνιση και προσδιορισμός των δεικτών είναι πρόσφορο να γίνει σε συνεργασία με τον εκτελών το έργο.
- **Συμπεράσματα:** κατάλληλη χρήση των αποτελεσμάτων τόσο της ποιοτικής όσο και της ποσοτικής μεθοδολογίας ούτως ώστε να προκύπτει ένα ολιστικό συμπέρασμα το οποίο να μπορεί να χρησιμοποιηθεί στα επόμενα στάδια του Πυλώνα, με σκοπό να ενισχύσει/υποστηρίξει τις πολιτικές/πρακτικές που θα επιλεγούν για την υποστήριξη του Πυλώνα.
- **Παρουσίαση εκθέσεων:** Η κάθε έκθεση/κείμενο πρέπει να είναι ευανάγνωστη και εύκολα κατανοήσιμη. Ύπαρξη ενός executive summary το οποίο θα χρησιμεύσει ως επεξηγηματικός οδηγός για ένα μη ειδικό κοινό, και θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη χάραξη πολιτικής.
- Προτείνεται ο έλεγχος της πορείας του έργου σε κάθε στάδιο του Παραδοτέου 1, προκειμένου να επιλυθούν οι όποιες απορίες και να αντιμετωπίζονται εγκαίρως τα όποια προβλήματα. Χρήση της διαδικασίας ανατροφοδότησης για τη βελτίωση του υπάρχοντος σταδίου και την ενημέρωση/μετατροπή των επόμενων σταδίων (αν και εφόσον απαιτείται).

Παραδοτέο 3:

- Το ενημερωτικό δελτίο θα πρέπει να είναι σχετικά σύντομο αλλά περιεκτικό (1-2 σελίδες maximum) και να εμπεριέχει όλες τις πληροφορίες που καθορίζονται σαφώς στην περιγραφή του Παραδοτέου.
- Η παρουσίαση θα πρέπει να είναι περιεκτική και να συνοψίζει επαρκώς τα αποτελέσματα της έρευνας, χωρίς όμως να υπεισέρχεται σε ιδιαίτερες τεχνικές λεπτομέρειες σχετικά με τη μεθοδολογία. Καθώς στόχος/κοινό της παρουσίασης είναι οι επιχειρηματίες, το ανθρώπινο δυναμικό επιχειρήσεων, τα στελέχη φορέων χάραξης πολιτικής, αλλά και το ευρύτερο κοινό, είναι απαραίτητο η απαιτούμενη πληροφορία, όπως αυτή καθορίζεται σαφώς στην περιγραφή του Παραδοτέου, να είναι εύκολα και άμεσα κατανοητή.

Παραδοτέο 4:

- Ξεκάθαρος καθορισμός του δυνητικά ωφελούμενου κοινού

- Αναφορά στο πώς τα αποτελέσματα του Παραδοτέου 2 βρίσκουν πρακτική εφαρμογή
- Σύνοψη του θέματος και των αποτελεσμάτων του έργου, όπως αυτά καθορίστηκαν στο Παραδοτέο 2.
- Επαρκής ανάλυση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος, κάνοντας χρήση κατάλληλων εργαλείων (π.χ. SWOT, PESTEL analysis).
- Καθορισμός ξεκάθαρων στρατηγικών προτάσεων προσαρμογής των επιχειρήσεων, κατευθύνσεων για αποφάσεις σε εσωτερικό επίπεδο κ.α.

Η περαιτέρω αποσαφήνιση και προσδιορισμός των δεικτών είναι πρόσφορο να γίνει σε συνεργασία της Ομάδας Διοίκησης Έργου του Παρατηρητηρίου με τους υπευθύνους έργου από πλευράς του Συμβούλου/Αναδόχου (ή των Συμβούλων/Αναδόχων).

Τύπος Δράσης 3 (προτάσεις πολιτικής)

Παραδοτέα 1 και 2:

Καθώς το Παραδοτέο 2 αποτελεί ανεπτυγμένη μορφή του Παραδοτέου 1, οι δείκτες που προσδιορίζονται για το Παραδοτέο 1 ισχύουν και για το Παραδοτέο 2. Συγκεκριμένα:

- **Έκθεση ανάλυσης υφιστάμενων πολιτικών:** Διενέργεια αναλυτικής και διεξοδικής βιβλιογραφικής έρευνας σχετικά με τους νόμους και πολιτικές που ισχύουν σε εθνικό επίπεδο γύρω από το θέμα, αλλά και με πολιτικές και παρεμβάσεις που εντοπίζονται σε περιφερειακό επίπεδο. Κριτική αξιολόγηση των πολιτικών με σκοπό τη διάγνωση περιθωρίων βελτίωσης ή και παρεμβάσεων για την υποστήριξη του υπό εξέταση θέματος.
- **Έκθεση με προτάσεις πολιτικής βασιζόμενες σε εμπειρικά στοιχεία:** χρήση των εμπειρικών στοιχείων και συμπερασμάτων που έχουν προκύψει από τα Παραδοτέα των προηγούμενων Τύπων Δράσης. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να διασφαλισθεί ότι ο εκάστοτε εκτελών το έργο έχει λάβει υπόψη του στην ανάλυση τα αποτελέσματα των μελετών που έχουν διενεργηθεί υπό τους Τύπους Δράσης 1 και 2, με δεδομένο πως τα αποτελέσματα της εμπειρικής έρευνας αποτελούν τη βάση για την αιτιολόγηση και δημιουργία των evidence-based πολιτικών. Η ευθύνη για την ορθή ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων των εμπειρικών μελετών στις προτάσεις πολιτικής βαρύνει τον εκτελούντα το έργο, αλλά τα αρμόδια στελέχη του Παρατηρητηρίου οφείλουν να διασφαλίσουν πως οι εκροές θα έχουν την απαιτούμενη ποιότητα και αρτιότητα.
- **Διενέργεια συγκριτικής έρευνας σε άλλες χώρες της ΕΕ,** όπως αυτές περιγράφονται στις προτάσεις των Δράσεων, για την εξεύρεση best-practices και τη δυνατότητα εφαρμογής τους στην περίπτωση της Ελλάδος και της Περιφέρειας Αττικής. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι οι προτάσεις πολιτικής πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους τόσο τα εμπειρικά δεδομένα, όσο και τις εμπειρίες άλλων χωρών της ΕΕ, καθώς και περιφερειών των χωρών αυτών.
- **Έκθεση με στοχευμένες δράσεις:** παραμετροποίηση των προτάσεων πολιτικής σε συγκεκριμένες δράσεις, συγκεκριμένους αποδέκτες/ωφελούμενους, συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα εφαρμογής και πιθανό κόστος. Το τελευταίο στοιχείο, ειδικότερα, επειδή συχνά είναι δύσκολο να προσδιοριστεί σε τόσο πρώιμο στάδιο, είναι χρήσιμο να καθοριστεί σε συνεργασία με τα αρμόδια στελέχη του Παρατηρητηρίου εάν και κατά πόσον απαιτείται.

Παραδοτέο 3:

- Το ενημερωτικό δελτίο θα πρέπει να είναι σχετικά σύντομο αλλά περιεκτικό (1-2 σελίδες maximum) και να εμπεριέχει όλες τις πληροφορίες που καθορίζονται σαφώς στην περιγραφή του Παραδοτέου (βλ. τους αντίστοιχους Άξονες).
- Η παρουσίαση θα πρέπει να είναι περιεκτική και να συνοψίζει επαρκώς τα αποτελέσματα της έρευνας, χωρίς όμως να υπεισέρχεται σε ιδιαίτερες τεχνικές λεπτομέρειες σχετικά με τη μεθοδολογία. Καθώς στόχος/κοινό της παρουσίασης είναι οι επιχειρηματίες, το ανθρώπινο

δυναμικό επιχειρήσεων, τα στελέχη φορέων χάραξης πολιτικής, αλλά και το ευρύτερο κοινό, είναι απαραίτητο η απαιτούμενη πληροφορία, όπως αυτή καθορίζεται σαφώς στην περιγραφή του Παραδοτέου, να είναι εύκολα και άμεσα κατανοητή.

Παραδοτέο 4:

- Ξεκάθαρος καθορισμός του δυνητικά ωφελούμενου κοινού
- Αναφορά στο πώς τα αποτελέσματα του Παραδοτέου 2 βρίσκουν πρακτική εφαρμογή
- Σύνοψη του θέματος και των αποτελεσμάτων του έργου, όπως αυτά καθορίστηκαν στο Παραδοτέο 2.
- Επαρκής ανάλυση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος, κάνοντας χρήση κατάλληλων εργαλείων (π.χ. SWOT, PESTEL analysis).
- Καθορισμός ξεκάθαρων στρατηγικών προτάσεων προσαρμογής για τις επιχειρήσεις, τα στελέχη και το ανθρώπινο δυναμικό τους.

Τύπος Δράσης 4 (εκθέσεις παρακολούθησης επιχειρηματικού περιβάλλοντος):

Παραδοτέο 1:

Οι δείκτες αξιολόγησης των παραδοτέων-εκθέσεων προσδιορίζονται κατ' ελάχιστον ως εξής:

- **Συνοπτική αποτύπωση των κύριων εξελίξεων στο οικονομικό και το ρυθμιστικό περιβάλλον και τις εξελίξεις** (π.χ., θεσμικές-νομοθετικές, επενδυτικές και άλλες), που επηρεάζουν την επιχειρηματικότητα. Παρουσίαση με απλότητα και σαφήνεια, με παραπομπή του αναγνώστη σε επίσημες πηγές, και με παρουσίαση των κύριων μόνο πληροφοριών.
- **Συνοπτική αποτύπωση εξελίξεων αναφορικά με μηχανισμούς χρηματοδότησης και τα σύγχρονα χρηματοδοτικά εργαλεία**, καθώς και **αναπτυξιακές πολιτικές που ασκούνται σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο**, και πολιτικές και παρεμβάσεις για την **περιφερειακή ανταγωνιστικότητα**. Παρουσίαση με απλότητα και σαφήνεια, με παραπομπή του αναγνώστη σε επίσημες πηγές, και με παρουσίαση των κύριων μόνο πληροφοριών.
- **Συνοπτική αποτύπωση τάσεων και εξελίξεων αναφορικά με μεγάλες επενδύσεις και νέες επιχειρηματικές πρωτοβουλίες** με ιδιαίτερο αποτύπωμα, με **συνεργασίες επιχειρήσεων και δίκτυα καινοτομίας, οργανωμένη εξωστρέφεια** και διεθνοποίηση κυρίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων κα. Παρουσίαση με απλότητα και σαφήνεια, με παραπομπή του αναγνώστη σε επίσημες πηγές, και με παρουσίαση των κύριων μόνο πληροφοριών.
- **Συνοπτική παρουσίαση ευρημάτων από άλλες έρευνες και μελέτες που εκπονεί το Παρατηρητήριο**, με τη μορφή βασικών σημείων (key points) και χρήσιμων γνώσεων και συστάσεων για τις επιχειρήσεις. Παρουσίαση των ευρημάτων με απλότητα και σαφήνεια, με έμφαση στα ευρήματα που παρουσιάζουν ενδιαφέρον και σύνδεση με τις πρακτικές προεκτάσεις τους.
- **Χρήση απλής, σαφούς και μη-τεχνικής γλώσσας**, με δεδομένο το ότι οι εκθέσεις έχουν ως ομάδες-στόχους τόσο τους επιχειρηματίες και το ανθρώπινο δυναμικό των επιχειρήσεων, όσο και τα στελέχη των φορέων χάραξης δημόσιας πολιτικής, αλλά και το ευρύ κοινό.
- **Μέγιστη δυνατή χρήση οπτικών βοηθημάτων** (π.χ., πινάκων, γραφημάτων, εικόνων κ.α.).

Παραδοτέο 2:

- Το ενημερωτικό δελτίο θα πρέπει να είναι σχετικά σύντομο αλλά περιεκτικό (1-2 σελίδες maximum) και να εμπεριέχει όλες τις πληροφορίες που καθορίζονται σαφώς στην περιγραφή του Παραδοτέου.
- Η παρουσίαση θα πρέπει να είναι περιεκτική και να συνοψίζει επαρκώς τα κύρια σημεία της εκάστοτε έκθεσης παρακολούθησης και διάγνωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, χωρίς να υπεισέρχεται σε ιδιαίτερες τεχνικές λεπτομέρειες. Καθώς στόχος/κοινό της παρουσίασης είναι οι επιχειρηματίες, το ανθρώπινο δυναμικό επιχειρήσεων, τα στελέχη φορέων χάραξης πολιτικής, αλλά

και το ευρύτερο κοινό, είναι απαραίτητο η απαιτούμενη πληροφορία, όπως αυτή καθορίζεται σαφώς στην περιγραφή του Παραδοτέου, να είναι εύκολα και άμεσα κατανοητή.

- Ιδιαίτερη σημασία και για τα δύο στοιχεία που συναπαρτίζουν το Παραδοτέο 2 είναι ο ξεκάθαρος προσδιορισμός του δυνητικά ωφελούμενου κοινού, και η αναφορά στο ποιες πρακτικές συστάσεις, κατευθύνσεις και οδηγίες προκύπτουν από τα όσα η κάθε Έκθεση περιλαμβάνει που μπορούν να είναι χρήσιμα για τους επιχειρηματίες και το δυναμικό των επιχειρήσεων.
- Ιδανικά, το συνοπτικό ενημερωτικό δελτίο και η παρουσίαση πρέπει να προσελκύουν το ενδιαφέρον στο κυρίως κείμενο της εκάστοτε έκθεσης, ώστε οι ενδιαφερόμενοι να την εξετάζουν στο σύνολό της.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ – ΕΕΕΣ (Προσαρμοσμένο από την Αναθέτουσα Αρχή)-

[Από τις 2-5-2019, οι αναθέτουσες αρχές συντάσσουν το ΕΕΕΣ με τη χρήση της νέας ηλεκτρονικής υπηρεσίας Promitheus ESPDint (<https://espdint.eprocurement.gov.gr/>), που προσφέρει τη δυνατότητα ηλεκτρονικής σύνταξης και διαχείρισης του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ). Η σχετική ανακοίνωση είναι διαθέσιμη στη Διαδικτυακή Πύλη του ΕΣΗΔΗΣ «www.promitheus.gov.gr». Το περιεχόμενο του αρχείου, είτε ενσωματώνεται στο κείμενο της Διακήρυξης, είτε, ως αρχείο PDF, ηλεκτρονικά υπογεγραμμένο, αναρτάται ξεχωριστά ως αναπόσπαστο μέρος αυτής. Το αρχείο XML αναρτάται για τη διευκόλυνση των οικονομικών φορέων προκειμένου να συντάξουν μέσω της υπηρεσίας eΕΕΕΣ τη σχετική απάντησή τους].

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ – Υπόδειγμα Οικονομικής Προσφοράς

Δράσεις	Τίτλος	Ποσό χωρίς ΦΠΑ	Ποσό με ΦΠΑ
Ομάδα Δράσεων 1: Εκπόνηση στοχευμένων μελετών & ερευνών			
Δράση 1	Θεματικός Πυλώνας – Ψηφιακή Μετάβαση και Οικονομία		
Δράση 2	Θεματικός Πυλώνας – Πράσινη Οικονομία και Αειφόρος Ανάπτυξη		
Δράση 3	Θεματικός Πυλώνας: Ενίσχυση της Εξωστρέφειας και Ανταγωνιστικότητας των Επιχειρήσεων		
Δράση 4	Θεματικός Πυλώνας: Αντιμετώπιση Κρίσεων, Επιχειρησιακών Κινδύνων και Προσαρμογή σε Αλλαγές		
Δράση 5	Θεματικός Πυλώνας: Ανάπτυξη και Ενίσχυση της Γαλάζιας Οικονομίας		
Δράση 6	Θεματικός Πυλώνας: Ανάπτυξη και Χρηματοδότηση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων		
Δράση 7	Οριζόντιος Άξονας: Παρακολούθηση και Διάγνωση Τάσεων και Εξελίξεων στο Επιχειρηματικό και Επενδυτικό Περιβάλλον της Αττικής		
Ομάδα Δράσεων 2: Ενέργειες διάχυσης των αποτελεσμάτων του Παρατηρητηρίου			
Δράση 8	Κειμενικός & Δημιουργικός Σχεδιασμός Αναφορών και Τεκμηρίων Έργου		

	Παρατηρητηρίου (εκθέσεων, συνόψεων, επισκοπήσεων κ.α.)		
Δράση 9	Παραγωγή οπτικοακουστικού προωθητικού υλικού (videos, infographics κ.α.)		
Δράση 10	Εκτυπώσεις και Αναπαραγωγή Υλικού		
Δράση 11	Διοργάνωση Εκδήλωσης Ανοικτού Τύπου		
Δράση 12	Διαδικτυακή Κάλυψη – Webinars και Προβολή		
ΣΥΝΟΛΟ			

Υπογραφή/Σφραγίδα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV – Υποδείγματα Εγγυητικών Επιστολών**1. Εγγυητική Επιστολή Συμμετοχής**

ΕΚΔΟΤΗΣ (Πλήρης επωνυμία)..... Ημερομηνία έκδοσης.../.../.....

Προς: .....

Εγγύηση μας υπ' αριθμ. .... ποσού ..... ευρώ

Με την παρούσα εγγυόμαστε, ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα παραιτούμενοι του δικαιώματος της διαιρέσεως και διζήσεως, μέχρι του ποσού των ευρώ .....υπέρ του

{σε περίπτωση φυσικού προσώπου}:(ονοματεπώνυμο, πατρώνυμο) ....., ΑΦΜ: ..... οδός..... αριθμός.....ΤΚ.....

{Σε περίπτωση μεμονωμένης εταιρίας: της Εταιρίας ..... ΑΦΜ: ..... οδός ..... αριθμός ... ΤΚ .....,}

{ή σε περίπτωση Ένωσης ή Κοινοπραξίας: των Εταιριών

α) (πλήρη επωνυμία) ..... ΑΦΜ..... οδός..... αριθμός.....ΤΚ.....

β) (πλήρη επωνυμία) ..... ΑΦΜ..... οδός..... αριθμός.....ΤΚ.....

γ) (πλήρη επωνυμία) ..... ΑΦΜ..... οδός..... αριθμός.....ΤΚ.....

μελών της Ένωσης ή Κοινοπραξίας, ατομικά για κάθε μια από αυτές και ως αλληλέγγυα και εις ολόκληρο υπόχρεων μεταξύ τους εκ της ιδιότητάς τους ως μελών της Ένωσης ή Κοινοπραξίας,}

για τη συμμετοχή του/της/τους σύμφωνα με την (αριθμό/ημερομηνία) ..... Διακήρυξη ..... της (Αναθέτουσας Αρχής) με καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών ....., για την ανάδειξη αναδόχου για την ανάθεση της σύμβασης: «(τίτλος σύμβασης)» / για το/α τμήμα/τα .....

Η παρούσα εγγύηση καλύπτει μόνο τις από τη συμμετοχή στην ανωτέρω απορρέουσες υποχρεώσεις του/της (υπέρ ου η εγγύηση) καθ' όλο τον χρόνο ισχύος της.

Το παραπάνω ποσό τηρείται στη διάθεσή σας και θα καταβληθεί ολικά ή μερικά χωρίς καμία από μέρους μας αντίρρηση, αμφισβήτηση ή ένσταση και χωρίς να ερευνηθεί το βάσιμο ή μη της απαίτησής σας μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την απλή έγγραφη ειδοποίησή της Αναθέτουσας Αρχής, ως ενεργούντος για λογαριασμό σας.

Η παρούσα ισχύει μέχρι και την (ο χρόνος ισχύος πρέπει να είναι μεγαλύτερος τουλάχιστον κατά τριάντα (30) ημέρες μετά τη λήξη χρόνου ισχύος της Προσφοράς) .....

Σε περίπτωση κατάπτωσης της εγγύησης, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται στο εκάστοτε ισχύον πάγιο τέλος χαρτοσήμου.

Αποδεχόμαστε να παρατείνουμε την ισχύ της εγγύησης ύστερα από έγγραφο της Υπηρεσίας σας, στο οποίο επισυνάπτεται η συναίνεση του υπέρ ου για την παράταση της προσφοράς, σύμφωνα με την παρ. 2.2.2. της Διακήρυξης, με την προϋπόθεση ότι το σχετικό αίτημά σας θα μας υποβληθεί πριν από την ημερομηνία λήξης της.

Βεβαιώνουμε υπεύθυνα ότι το ποσό των εγγυητικών επιστολών που έχουν δοθεί, συνυπολογίζοντας και το ποσό της παρούσας, δεν υπερβαίνει το όριο των εγγυήσεων που έχουμε το δικαίωμα να εκδίδουμε.

(Εξουσιοδοτημένη υπογραφή)

2. Εγγυητική Επιστολή Καλής Εκτέλεσης

ΕΚΔΟΤΗΣ (Πλήρης επωνυμία) ..... Ημερομηνία έκδοσης .../.../2024

Προς:.....

Εγγύηση μας υπ' αριθμ. .... ποσού ..... ευρώ

Με την παρούσα εγγυόμαστε, ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα παραιτούμενοι του δικαιώματος της διαιρέσεως και διζήσεως, μέχρι του ποσού των ευρώ .....υπέρ του

{σε περίπτωση φυσικού προσώπου}:(ονοματεπώνυμο, πατρώνυμο) ....., ΑΦΜ: .....
οδός..... αριθμός.....ΤΚ.....

{Σε περίπτωση μεμονωμένης εταιρίας: της Εταιρίας ..... ΑΦΜ: ..... οδός ..... αριθμός ... ΤΚ .....}
ή σε περίπτωση Ένωσης ή Κοινοπραξίας: των Εταιριών

α) (πλήρη επωνυμία) ..... ΑΦΜ..... οδός..... αριθμός.....ΤΚ.....

β) (πλήρη επωνυμία) ..... ΑΦΜ..... οδός..... αριθμός.....ΤΚ.....

γ) (πλήρη επωνυμία) ..... ΑΦΜ..... οδός..... αριθμός.....ΤΚ.....

ατομικά και για κάθε μία από αυτές και ως αλληλέγγυα και εις ολόκληρο υπόχρεων μεταξύ τους, εκ της ιδιότητάς τους ως μελών της ένωσης ή κοινοπραξίας,

για την καλή εκτέλεση της υπ' αριθ ..... σύμβασης «(τίτλος σύμβασης)», σύμφωνα με την (αριθμό/ημερομηνία) ..... Διακήρυξης.

Το παραπάνω ποσό τηρείται στη διάθεσή σας και θα καταβληθεί ολικά ή μερικά χωρίς καμία από μέρους μας αντίρρηση, αμφισβήτηση ή ένσταση και χωρίς να ερευνηθεί το βάσιμο ή μη της απαίτησής σας μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την απλή έγγραφη ειδοποίησή σας.

Η παρούσα ισχύει μέχρι και την ..... (διάρκεια ισχύος σύμφωνα με την παρ. 4.1 της Διακήρυξης)

Σε περίπτωση κατάπτωσης της εγγύησης, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται στο εκάστοτε ισχύον πάγιο τέλος χαρτοσήμου.

Βεβαιώνουμε υπεύθυνα ότι το ποσό των εγγυητικών επιστολών που έχουν δοθεί, συνυπολογίζοντας και το ποσό της παρούσας, δεν υπερβαίνει το όριο των εγγυήσεων που έχουμε το δικαίωμα να εκδίδουμε.

(Εξουσιοδοτημένη υπογραφή)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V – Υπόδειγμα περιεχομένου Υ.Δ. περί μη ρωσικής εμπλοκής

Το περιεχόμενο της Υ.Δ. περί μη συνδρομής των καταστάσεων ρωσικής εμπλοκής, που περιγράφονται στην παρ. 2.2.3..5.α της παρούσας, είναι το ακόλουθο:

«Δηλώνω υπεύθυνα ότι δεν υπάρχει ρωσική συμμετοχή στον οικονομικό φορέα που εκπροσωπώ και συμμετέχει στη διαδικασία ανάθεσης της παρούσας σύμβασης, σύμφωνα με τους περιορισμούς που περιλαμβάνονται στο άρθρο 5ια του κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΕ) αριθ. 833/2014 της 31ης Ιουλίου 2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω των ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία, όπως τροποποιήθηκε από τον με αριθ. 2022/576 Κανονισμό του Συμβουλίου (ΕΕ) της 8ης Απριλίου 2022.

Συγκεκριμένα δηλώνω ότι:

(α) ο οικονομικός φορέας που εκπροσωπώ (και κανένας από τους οικονομικούς φορείς που εκπροσωπούν μέλη της ένωσής μας), [εφόσον πρόκειται για ένωση οικονομικών φορέων] δεν είναι Ρώσος υπήκοος, ούτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέας εγκατεστημένος στη Ρωσία·

(β) ο οικονομικός φορέας που εκπροσωπώ (και κανένας από τους οικονομικούς φορείς που εκπροσωπούν μέλη της ένωσής μας, [εφόσον πρόκειται για ένωση οικονομικών φορέων] δεν είναι νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέας του οποίου τα δικαιώματα ιδιοκτησίας κατέχει άμεσα ή έμμεσα σε ποσοστό άνω του πενήντα τοις εκατό (50%) οντότητα αναφερόμενη στο στοιχείο α) της παρούσας παραγράφου ·

(γ) τόσο ο υπεύθυνα δηλώνων, όσο και ο οικονομικός φορέας που εκπροσωπώ, δεν είμαστε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή όργανο που ενεργεί εξ ονόματος ή κατ' εντολή οντότητας που αναφέρεται στα σημεία (α) ή (β) παραπάνω,

(δ) δεν υπάρχει συμμετοχή φορέων και οντοτήτων που απαριθμούνται στα ανωτέρω σημεία α) έως γ), άνω του 10 % της αξίας της σύμβασης των υπεργολάβων, προμηθευτών ή φορέων στις ικανότητες των οποίων να στηρίζεται ο οικονομικός φορέας τον οποίον εκπροσωπώ.»

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI – Υπόδειγμα Τεχνικής Προσφοράς

Κεφάλαιο	Τίτλος - Περιγραφή
0	Παρουσίαση του Προσφέροντα
1	Κατανόηση του Έργου Αντίληψη του προσφέροντα για το έργο, κατανόηση του περιβάλλοντος και των ειδικών απαιτήσεων του Έργου
2	Μεθοδολογία Υλοποίησης του Έργου Μεθοδολογία υλοποίησης Έργου και πληρότητα / ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών
3	Χρονοδιάγραμμα του Έργου Χρονοπρογραμματισμός παρεχόμενων υπηρεσιών, οργάνωση παραδοτέων
4	Σχήμα Διοίκησης και Επικοινωνίας του Έργου Οργανόγραμμα, Διαδικασίες συντονισμού, διοίκησης και επικοινωνίας του υποψήφιου Αναδόχου με τα αρμόδια εμπλεκόμενα τμήματα/μονάδες και στελέχη της Αναθέτουσας Αρχής, αλλά και με τους λοιπούς φορείς που εμπλέκονται στην υλοποίηση/εκτέλεση του Έργου.
5	Εμπειρία, Οργάνωση και Καταλληλότητα Διαμόρφωσης της Ομάδας Έργου Παρουσιάζεται η εμπειρία, καταλληλότητα και επάρκεια του τρόπου διαμόρφωσης των αρμοδιοτήτων και καθηκόντων της προτεινόμενης Ομάδας Έργου στο πλαίσιο υλοποίησης της υπό ανάθεση σύμβασης, σε σχέση με το αντικείμενο, τις απαιτήσεις και το χρονοπρογραμματισμό αυτής καθώς και σε σχέση με τις επιμέρους κατηγορίες προσφερόμενων υπηρεσιών
6	Ετοιμότητα Αναδόχου για την Άμεση Έναρξη Υλοποίησης του Έργου Παρουσίαση της ετοιμότητας του Αναδόχου για την άμεση έναρξη υλοποίησης του έργου και ιδίως, η ετοιμότητα και εξοικείωση της ομάδας έργου με το αντικείμενο και τα ειδικότερα χαρακτηριστικά του έργου, η άμεση διαθεσιμότητα των εργαλείων, των εφαρμογών και του υλικού υλοποίησης του έργου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII – Ενημέρωση για την προστασία προσωπικών δεδομένων (Προσαρμοσμένο από την Αναθέτουσα Αρχή)

Η Αναθέτουσα ενημερώνει υπό την ιδιότητά της ως υπεύθυνη επεξεργασίας το φυσικό πρόσωπο που υπογράφει την προσφορά ως Προσφέρων ή ως Νόμιμος Εκπρόσωπος Προσφέροντος, ότι το ίδιο ή και τρίτοι, κατ' εντολή και για λογαριασμό του, θα επεξεργάζονται τα ακόλουθα δεδομένα ως εξής:

I. Αντικείμενο επεξεργασίας είναι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται στο Φάκελο της Προσφοράς και τα αποδεικτικά μέσα τα οποία υποβάλλονται στην αναθέτουσα αρχή, στο πλαίσιο του παρόντος Διαγωνισμού, από το/α φυσικό/α πρόσωπο/α το/α οποίο/α ορίζεται/ονται Νόμιμος/οι Εκπρόσωπος/οι Διαγωνιζόμενου Οικονομικού Φορέα.

II. Σκοπός της επεξεργασίας των ανωτέρω υπό της παραγράφου I δεδομένων είναι η αξιολόγηση του συνόλου των περιεχομένων του Φακέλου της Προσφοράς κάθε Διαγωνιζόμενου Οικονομικού Φορέα, η ανάθεση της Σύμβασης, η προάσπιση των δικαιωμάτων της Αναθέτουσας Αρχής, η εκπλήρωση των εκ του νόμου υποχρεώσεων της Αναθέτουσας Αρχής και η εν γένει ασφάλεια και προστασία των συναλλαγών. Τα δεδομένα ταυτοπροσωπίας και επικοινωνίας θα χρησιμοποιηθούν από την αναθέτουσα αρχή και για την ενημέρωση των Διαγωνιζόμενων Οικονομικών Φορέων σχετικά με την αξιολόγηση των προσφορών.

III. Αποδέκτες των ανωτέρω υπό της παραγράφου I δεδομένων στους οποίους κοινοποιούνται είναι:

(α) Φορείς στους οποίους η αναθέτουσα αρχή αναθέτει την εκτέλεση συγκεκριμένων ενεργειών για λογαριασμό της, δηλαδή οι Σύμβουλοι, τα υπηρεσιακά στελέχη, τα μέλη Επιτροπών Αξιολόγησης, οι Χειριστές του Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού και οι λοιποί εν γένει προστηθέντες της, υπό τον όρο της τήρησης σε κάθε περίπτωση του απορρήτου.

(β) Το Δημόσιο, άλλοι δημόσιοι φορείς ή δικαστικές αρχές ή άλλες αρχές ή δικαιοδοτικά όργανα, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους.

(γ) Έτεροι συμμετέχοντες στο Διαγωνισμό, στο πλαίσιο της αρχής της διαφάνειας και του δικαιώματος προδικαστικής και δικαστικής προστασίας των συμμετεχόντων στο Διαγωνισμό, σύμφωνα με το νόμο.

IV. Τα ανωτέρω υπό της παραγράφου I δεδομένα θα τηρούνται για χρονικό διάστημα ίσο με τη διάρκεια της εκτέλεσης της σύμβασης, και μετά τη λήξη αυτής για χρονικό διάστημα πέντε ετών, για μελλοντικούς φορολογικούς-δημοσιονομικούς ή ελέγχους χρηματοδοτών ή άλλους προβλεπόμενους ελέγχους από την κείμενη νομοθεσία, εκτός εάν η νομοθεσία προβλέπει διαφορετική περίοδο διατήρησης. Σε περίπτωση εκκρεμοδικίας αναφορικά με δημόσια σύμβαση τα δεδομένα τηρούνται μέχρι το πέρας της εκκρεμοδικίας. Μετά τη λήξη των ανωτέρω περιόδων, τα προσωπικά δεδομένα θα καταστρέφονται.

V. Το φυσικό πρόσωπο που είναι είτε Προσφέρων είτε Νόμιμος Εκπρόσωπος του Προσφέροντος, μπορεί να ασκεί κάθε νόμιμο δικαίωμά του σχετικά με τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, απευθυνόμενο στον υπεύθυνο προστασίας προσωπικών δεδομένων της αναθέτουσας αρχής.

VI. Η αναθέτουσα αρχή έχει υποχρέωση να λαμβάνει κάθε εύλογο μέτρο για τη διασφάλιση του απόρρητου και της ασφάλειας της επεξεργασίας των δεδομένων και της προστασίας τους από τυχαία ή αθέμιτη καταστροφή, τυχαία απώλεια, αλλοίωση, απαγορευμένη διάδοση ή πρόσβαση από οποιονδήποτε και κάθε άλλης μορφή αθέμιτη επεξεργασία.

VII. Αφού ενημερώθηκα για τα ανωτέρω, παρέχω την ανεπιφύλακτη συγκατάθεσή μου για την επεξεργασία των ανωτέρω υπό της παραγράφου I δεδομένων μου προσωπικού χαρακτήρα για όλους τους σκοπούς που αναφέρονται στην παράγραφο II του παρόντος.

Η ανωτέρω συγκατάθεσή μου ισχύει για κάθε εφεξής σχέση μου με την Αναθέτουσα Αρχή και ειδικότερα στην περίπτωση που ο Οικονομικός Φορέας, τον οποίο εκπροσωπώ, αναδειχθεί Ανάδοχος της σύμβασης.

(Τόπος) (Ημερομηνία)

Μη υπάρχοντος άλλου θέματος ο Πρόεδρος του Δ.Σ. κηρύσσει τη λήξη της Συνεδρίασης

Ο Πρόεδρος Δ.Σ.

Δημήτριος Φραγκάκης

Ο Αντιπρόεδρος Δ.Σ.

Παρασκευάς Γιαννόπουλος

Ο Διευθύνων Σύμβουλος

Γεώργιος Κορμάς

Τα Εκτελεστικά Μέλη

Αθανάσιος Χρονάς

Ανδρέας Φωτόπουλος

Τα Μέλη

Νικόλαος Χαρδαλιάς δια του εξουσιοδοτηθέντος μέλους Δημήτριου Φραγκάκη

Σωτήριος Νικολαρόπουλος

Α Κ Ρ Ι Β Ε Σ Α Π Ο Σ Π Α Σ Μ Α

του με αρ. πρωτ. 628/29/20.05.2025 Πρακτικού του Διοικητικού Συμβουλίου της 20ης Μαΐου 2025 από το Βιβλίο Πρακτικών του Διοικητικού Συμβουλίου της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία «ΝΕΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ Α.Ε. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ», το οποίο σύμφωνα με το Νόμο και το Καταστατικό επικυρώνω.

Αυθημερόν

Ο Διευθύνων Σύμβουλος